کاروان عومەر کاکەسوور

مناڵییم ئاسکێک بوو بەسەر پەلکەزێڕینەکاندا بازبازێنی دەکرد

بەشی یەکەم و دووەم

* منالّییم ئاسکێك بوو بەسەر پەلکەزێڕینەکاندا بازبازێنی دەکرد
* کاروان عومەر کاکەسوور
* سەربردەی ژیانی منالّیی نووسەر تا پۆلی شەشەمی سەرەتایی
* بەشی یەکەم و دووەم
* چاپی یەکەم ٢٠٠٠
* بڵاوکردنەوەی سەر ئینتەرنێت: کۆمەڵەی وەشانی کۆچەر
www.dengekurd.com
Email: dengekurd@angelfire.com
P.O.Box 150, 15141 Lahti - Finland

ئەگەر وشەیەك، دێڕێك، پەرەگرافێکی جوان لەم تێکستەدا هەبێ، پێشکەشە:

* بە "عومەر کاکەسوور"، ئەو باوکە مەزن و دلۆڤانەی لە تافی بەهێزییدا خۆشیدەویستم و لێم تێنەدەگەیشت، لە سەردەمی بێهێزییدا خۆشیدەوێم و بیرم دەکات.

* بە "بەدریە حەمەد"، ئەو دایکە میهرەبانەی هەمیشە پشت و پەنام بووە و تا ئێستاش وەکو هاوڕێیەکی خۆشەویستم بەجوانترین شێوە نهێنیەکانم بۆ دەپارێزێت.

* بە "جەوهەر حەمەد"، ئەو خاڵە وریا و دڵسۆزەی، کە هەردەم ڕێنیشاندەرمان بووە و لە تەنگانەکاندا بە هانامان هاتووە.

* بە خوشك و براکانم، کە جوانترین ڕۆژگارم لەگەڵدا بەسەربردوون و هەرگیز

گاڵته و قسه خۆشه‌كانیانم بیرناچنه‌وه.

"ئای كوڕه گه‌وره‌كه‌م من هیچ لێت تێناگه‌م، ده‌مێك گریان و ده‌مێك پێكه‌نین..!!"

دایكم

«١٥»ی مایسی «١٩٦٤» لە گەڕەکی «سەیداوە»ی شاری «هەولێر» لە دایک بووم.. چوار ساڵ پێشتریش هەر لەو شوێنە خوشکە گەورەکەم چاوی هەڵهێنابوو و ئەویش وەکو دایک و باوکم رۆژی لەدایکبوونی منی بیرە.. دایکم زۆر جار دەیگێڕێتەوە، کە من مناڵێکی ئاسایی نەبووم و هەڵسوکەوتە سەیرەکانم سەرنجی زۆر کەسیان راکێشابوو.. من خۆشم هەر لە زووەوە هەستم دەکرد مەخلووقێکی خۆشەویست نییم و حەز لە چارەم ناکەن.. دیارە ئەمە بە دڵی باوکم نەبووە و هەر لە سەرەتاوە وەکو بەرپرسیاری یەکەمی من ویستوویەتی فێری ئەو شتانەم بکات، کە ئاسایی بوون و خزم و ناسیاو و دراوسێکانمان حەزیان لێ کردوون.. ئەمە مانای ئەوەیە پێش هەموو شتێ لەگەڵ دەستەڵاتی باوکم رووبەروو بوومەتەوە و ئەو لە هەر کەسێکی دیکە زیاتر لە یادوەرییمدا شوێنی بۆ خۆی دابڕیوە.. لەو رۆژەوە پێم گرتووە و توانیومە لەناو ژوور و هەیوانی خانووە کۆنەکەمان هەنگاوی کورت کورت و نارێک بنێم، ئەو بەترسەوە سەرنجی لێ داوم و بیری لێ کردوومەتەوە.. گرتوومی و نەیهێشتووە بگەمە بەردەرگای حەوشەکە.. بەیانیان کاتێ خۆی گۆڕیوە و چووە بۆ دەرەوە، بە دایکمی وتووە، کە نەهێڵێت بچمە کۆڵان.. ئەگەر خۆبشی بردمی، بەڕەڵلام نەکات، زووش بمهێنێتەوە.. ئێوارانیش

پێش ئەوەی بگەڕێتەوە، دەبوایە من لە ماڵەوە بم.. حەزی نەدەکرد تێکەڵ بە منالانی تر ببم و یارییکردن قەدەغە بوو.. جا چی قەدەغە نەبوو..!! دەستم بۆ هەرچی دەبرد، نارەزایی دەردەبڕی.. ئەگەر لەسەریشی بەردەوام بوومایە، لێیدەدام.. ئینجا دەستی چەند قورس بوو..!! هەڵمات و تۆپ و دارلاستیک و هەر شتێکی تر، کە منالان یارییان پێ دەکرد و من شێتیان بووم، بۆم نەبوو بیانگرم بە دەستەوە و بیانهێنمەوە ماڵ.. یەکەم زللە، کە بە دەستی راستی ئەو لە روومەتی چەپم درابێت و چاوم لەگەڵیدا کەوتبێتە رەشکەوپێشکە، ئەو بەیانییە بوو، کە تەمەنم لە سێ ساڵ زیاتر نەبوو و لەگەڵ ئەم و دایک و خوشکە گەورەکەم بەرچاییمان دەخوارد.. من وەکو منالێکی نەفام و دوور لە رق و گاڵتەپێکردن لاسایی قسەیەکی نەنکمم کردەوە، کە چاوەکانی لە دەست دابوو و بە یارمەتیی گۆچان بەرێدا دەرۆیشت.. لەگەڵ «مامم عەبدوللا» و «گولزار»ی ئامۆژنم لە خانوویێکی ریزی خۆماندا دەژیا و هەندێ جار دەچووم بۆ لای.. باوکم بەسووکی پیاڵەی چاکەی لە دەست وەرگرتم و خستیە سەر ژێرپاڵەکەوە، کە دەمویست بۆ دەممی بەرم و بیخۆمەوە.. من هیچ لەوە تێنەدەگەیشتم، ئاخۆ دوای ئەو جووڵەیە چی تریش دێ و بەحەپەساویەوە لێی رادەمام.. هەرگیز باوەڕم نەدەکرد ئەو زللەیەم لێ بدات.. لە بەرچاوی کچی ناو ژێرپیاڵەکە زۆر گریام و بە شەرمەوە فرمێسکی ورد وردم هەڵدەڕشت، کە ملوانکەیەکی جوانی کردبووە ملیەوە و قژی بەملا و بەولای سنگیدا هاتبووە خوارێ.. دەمزانی ئەو زۆری پێ ناخۆشە و بەزەیی پیامدا دێتەوە، بەڵام هیچی بۆ نەدەکرا و لەودیوی پیاڵەکەوە خەمناک خەمناک لێم رادەما.. منیش خۆشیمدەویست و بە کەسێکی خۆشەویستی ماڵەکەمانم دەزانی.. رۆژی سێ جار یەکترمان دەبینی و بەدەم گوێگرتن لەو گۆرانیانەی لە رادیۆی ناو تاقەکە بەرزدەبوونەوە، سەرنجەکانی خۆمان لە چاوی یەکتردا دەڕواند.. وا چووبووە ئەقڵمەوە کاتێ گەورە دەبم، ئەو دەبێت بە ژنم و لە ماڵێکی خۆشدا ژیان بەسەر دەبەین.. هەر جارێ دایکم گاڵتەی لەگەڵدا دەکردم و بە شێوە خۆشەکەی خۆی پێی دەوتم:

ـ بە قوربانت بم کوڕەکە، ژنەکی بینە و دەرمکە.

من ئەو کچەم بیـردەکەوتەوە و ژیانی داهاتووی خۆمانم دەهێنایە بەرچاو.. وا ئەو زللەیەی باوکم هەردووکمانی تاساند و لە دڵمانی چەسپاند، کە ئێمە دوو مەخلووقی دەستەپاچەین و تا ماوین هەر بە زەلیلی دەمێنینەوە.. ئیتر لەمەوە هەمیشە بەترسەوە سەیری دەستەکانیم دەکرد و پێم وابوو هێزی هەموو دنیایان تیادا کۆبۆتەوە.

هەرچۆنێ بێت، پێش ئەوەی ببم بە پێنج ساڵ و لە قوتابخانە وەربگیرێم، حاڵم باشتربوو.. ئیتر خوێندن هاتە کایەوە و دەبوایە بەردەوام کتێبەکانم بە دەستەوە بوایە.. ئەو ڕۆژەم زۆر چاک لەبیرە، کە ناوەڕاستی مانگی ئەیلوولی «١٩٦٩» بوو و بردمی بۆ «قوتابخانەی زێوەری سەرەتایی کوڕان»، بۆ ژوورەکەی «مامۆستا حەسەن»ی بەڕێوەبەر.. من ئەو ڕۆژە لە کوڕانی گەڕەک فێری فیکەلێدان بووبووم.. جا بۆئەوەی بیرم نەچێتەوە، بەردەوام فیکەم لێدەدا.. خەڵکی تریش منالی خۆیان هێنابوو تا لەو قوتابخانە تازەیەدا ناونووسیان کەن، کە هێشتا تەواو نەکرابوو و وەستا و کرێکار ئیشیان لە دیواری حەوشەکەیدا دەکرد.. ئێمە لە سەرە وەستابووین، لەپڕ خۆم لە باوکم دزیەوە و چوومە ژێر ئەو قەنەفەیەی بەڕێوەبەر لەسەری دانیشتبوو.. لەوێ فیکەم لێدەدا و بەڕێوەبەر دەیپرسی:

ـ ئەرێ ئەو فیتە فیتە چییە و لە کێندەرێیە..؟!

باوکم بانگی منی دەکرد و جار جار لە خەڵکەکەی ئەوێی دەپرسی:

ـ منداڕەکتان نەدیتیە، بێجامەکی خەتخەتی لەبەرە..؟

دوایی دانەویەوە و لەژێر ئەو قەنەفەیە دەریهێنام.. بەڕێوەبەر بەدەم پێکەنینێکی پڕ مەغزاوە بە باوکمی وت:

ـ بەخوا منداڕەکی ئاقرت لۆ هینایەنە..!!

وایدەزانی من لە زۆڵێتی ئەوەم کردووە، نەیدەزانی تەنها لەبەر ئەوەبوو، کە منداڵێکی نەفام بووم و ئەقڵم بە شتەکاندا نەدەشکا.. هێشتا فێری ئەوە نەکرابووم، کە قوتابخانە پیرۆزە و دەبێت گوێڕایەڵی یاساکانی بم.. وامدەزانی تەنها موڵکی باوکمە، نەمزانیبوو ئەو مامۆستاکانیشی کردووە بە شەریکی خۆی.

بەهەر حاڵ وەرگیرام و دەبوایە سەرەتای مانگی تشرینی یەکەم دەست بە دەوام بکەم.. هەمدیس باوکم دەستی گرتم و هێنامی، کە ئەوسا دیواری حەوشەکەی لە هەرچوار لاوە مەترێ بەرزکرابووەوە.. منالآنی پۆلە بەرزەکان لەسەری رایان دەکرد و «مام عومەر یابە»ی کارگوزار دەریدەکردن.. باوکم دوو پێنجفلسیی خستە ناو دەستم و پێی وتم:

ـ ئەمن وا دەڕۆم، ئەتوو دەبی لێرەبی.

ئەوەم بەلاوە سەیربوو.. پێشتر هەر یەک پێنجفلسییم وەردەگرت، ئەویش لە دایکم، کەچی وا ئەمجارە بوو بە دووان.. بەڵام هەندێ جار بە یارییەکی زۆر خۆش پێنج فلسم لە باوکم دەبردەوە، کە خۆی دایهێنابوو و من زۆرم حەز لێدەکرد.. پێشبڕکێمان دەکرد، ئاخۆ کاممان زیاتر ناوی باوک و باپیری خۆمان دەزانین.. من هەمیشە دانەیەک زیاترم لەو دەزانی و بەو منالّییەی خۆمەوە لێیم دەبردەوە.. پێنج فلسی دەدامێ و پێی دەوتم:

ـ بگرە دەی، نەمدەزانی ئەوەندە زیرەکی، لێم دەبەیەوە.

پارەکەم دەخستە گیرفانمەوە و پێیم دەوت:

ـ دیسان.

ـ بەسە لێمگەڕێ، ئەمن لە توو نابەمەوە.

ـ توخوا بابە، زۆر گەمەکی خۆشە..!!

لە بەردەرگای ئەو قوتابخانەیەدا دوو پێنجفلسیەکەم لەناو دەستە بچکۆلەکانمدا دەگوشی و نەمدەتوانی هیچ شتێ بڵێم.. سەیری باوکمم دەکرد، کە لە وێستگەی پاسەکەی ئەوبەری شەقامەکە وەستابوو و دەیویست بچێت بۆ بازاڕ.. لەو دەشتە زەردەی سەرەتای ئەو پایزە رادەمام و لێی ورددەبوومەوە، کە گەڕەکی «ئیسکان» و «سەیداوە»ی لە یەکتر جیادەکردەوە و دڕکە سەوزەکان لێرە و لەوێ روابوون.. زیزیکزیکەکان لەسەریان هەڵنیشتبوون و بە زیکەزیک پەردەی گوێچکەمیان دەلەراندەوە.. چاوەکانمم خێڵدەکردن و بەردە سپیەکانی ئەوێم وەکو پۆلێک قاز و مراوی دەبینی.. نەمدەزانی کاتێ بەهار دێت و گیای خۆرسک بە بالآیاندا هەڵدەزنێن، شێوەیان دەگۆڕێت و لە چەند ئینجانەیەکی قلّپکراوەی ناو

باخە بێخاوەنەکان دەچن.. ئەوسا هەر دەڵێی لەشکری یەکێ لە سەرکردە کۆنەکانی مێژوو بەوێدا تێپەڕیوە و لەژێر قاچی زۆر بەهێزی وڵاغەکاندا ئاوایان لێهاتووە.. لە دووری دوور دوورەوە خانووەکانی گەڕەکەی ئێمە وەکو چەند شووشەمەرەکەبێکی زل دیاربوون و بەشێوەیەکی سەیر دەکەوتنە بەر بیناییم.. ئەو دیمەنە بەسبوو، تا هەست بە تەنیایی بکەم و خۆمم بچووکتر بێتە بەرچاو.. بردمیان بۆ پۆلەکە.. دوو کوڕی لە خۆم گەورەتر لەسەر تەختێکی دواوەی ریزی ناوەڕاست دانیشتبوون و بانگیان کردم.. لەنێوان خۆیانیان دانام و لەگەڵما کەوتنە قسەکردن.. ئەوان بەپێچەوانەی من نە شەرمیان دەکرد و نە دەشترسان.. بەلامەوە سەیربوو، کە منیان دەناسی.. هەر لەخۆمەوە بیرم بۆ ئەوە چوو لە قەراغی گۆمەکەی «سەیداوە» منیان دیبێت، کاتێ لەگەڵ دەیان منالی تری ئەو دەورووبەرە راوی پووشکەبەقنگەمان دەکرد، کە لە هەولێر «تەیارۆکە»ی پێ دەڵێن و زەرد و سوور و دەیان رەنگی جیاواز جیاوازیان هەبوو.. چەند لە کۆترۆکەی سەری ئەو ژنە لادێییانە دەچوون، کە زۆر جار لە ماڵەکەی تەنیشتمانەوە دەمبینین و سەرنجم لە سیمایان دەدا.. ئەوان هیچ وەکو ژنی شار نەبوون و رەنگی جلەکانیشیان زۆر جیاواز بوون.. خۆشمدەویستن و بە جوانم دەزانین.. پووشکەبەقنگەکانیشم خۆشدەویست و حەزم دەکرد بیانگرم.. هەر یەکەمان دارێکمان لە قەراغی ئەو گۆمە پیسە دەچەقاند و چاوەڕێمان دەکرد لەسەری هەڵبنیشن، بۆئەوەی بیانگرین و بیانبەین بۆ ماڵەوە.. پەتێکی باریک لە کلکیان ببەستین و یارییان پێ بکەین، یان هەر لەوێ پووشکەیەکی درێژ بکەین بە قنگیاندا و بەرەڵلایان بکەین.. ئەوسا بەقورسی هەڵدەفڕین و سووک سووک بۆ ئاسمان بەرزدەبوونەوە.. دیمەنێکی چەند بلێی سەیریان هەبوو و زۆر لەزەتمان لە تەماشاکردنیان دەبینی.. هیچ کەسێ بۆی نەبوو راوی ئەو پووشکەبەقنگانە بکات، کە لەسەر داری یەکێکی تردا هەڵنیشتبوون و چاوە زل و دەرپۆقیوەکانیان لەبەر تیشکی هەتاوی زۆر گەرمی تەموز و ئابدا دەبریسکانەوە.

هەرکە باوکم هێنامی بۆ قوتابخانە و مەحەلەبیە رەنگاورەنگەکانم بینی، کە منالە «ئیسکانی»یە دەستفرۆشەکان لە هەیوانەکەدا کردبوویانە قاپی شووشەی

بچووک بچووکەوە و لەسەر سینیەکانی بەردەمی خۆیانیان دانابوون، من نەمزانی بۆچی ئەو پووشکەبەقنگانەم بیرکەوتە و چ پەیوەندیەک لەنێوان ئەمان و ئەواندا هەبوو.. ئەوەندە هەبوو دیمەنی ئەو مەحەلەبیانە بەشێوەیەکی سەیر سەرنجیان ڕاکێشام و ناخیان ورووژاندم.. پێشتریش گۆزە سەوزەکانی «یازبێد کۆبی»ی دراوسێمان خەیاڵەکانمیان وەکو پەپوولە هەڵدەفڕاند و ناو دەمیان دەکردم بە ئاودڕکەی لیک، ئەوانەی ترشیاتی سووری تێدەکردن و زۆر بەڕێکی، کە هەر لە خۆی دەهات، لە هەیوان و ژوورەکانی دانابوون.. دەرەوەیان سەوز و ناوەوەیان سوور، چەند دیمەنێکی جوانیان هەبوو خودایە..!! جا بەحوکمی ئەوەی لەگەڵ دایکم هاوبیربوون و رەنگی سووریان خۆشدەویست، هەمیشە بە رووی خۆشەوە سەتڵەکەی لێ وەردەگرتم و ترشیاتی تێدەکرد.. مێردەکەی ماوەیەکی زۆری لە زیندانی بەعسیەکاندا بەسەربردبوو و لەگەڵ ئەشکەنجەدان ئیفلیجیان کردبوو، چونکە سەرکردایەتی ئەو گرووپە خەڵکە بێچەکەی کردبوو، کە بەسەر یەکێ لە مەخفەرەکانیاندا دابوو و دەستیان بەسەر چەکەکاندا گرتبوو.. ئەوانەی لەگەڵی گیرا بوون، هەمیشە باسی خۆڕاگریی ئەو پیاوە کۆمۆنیستەیان دەکرد و چیرۆکەکانیان دەگێڕایەوە، کە پڕبوون لە سەرچڵی.

تا پارەکەم دەدایە «یازبێد» و ئەوێم بەجێدەهێشت، سەیری یەکە بەیەکەی گۆزەکانم دەکرد و لێیان ورددەبوومەوە.. «ئەگەر بۆ هەر یەکێ لەو گۆزانە دوو گەڵای پانی درەختی باخچەکەی خۆیانم بهێنایە و بە شتێ لەملا و لەولایانم چەسپبکردنایە.. دوو لقیش کەمێ لە سەرووتریان، ئەوا وەکو سەری گایان لێدەهات و من ئەوەندەی تر لەزەتم لە سەیرکردنیان دەبینی.. ئاخر گەڵاکان دەبوون بە دوو گوێچکە و لقەکانیش بە دوو شاخ.. وەکو هی ئەو مانگایانەی من لە پشت ماڵی خۆمان و ئەودیوی شەقامی شەستی دەمبینین».. حەزم دەکرد رۆژێ «یازبێد» ڕێگام بدات و هەموو ئەو گۆزانەی بۆ بکەم بە سەری مانگا.. بەڵام نەدەکرا و لە من تێنەدەگەیشت.. تەنانەت دایکیشم لێم تێنەدەگەیشت و لچی هەڵدەقورتاند:

ـ دەزانی ئەو گۆزگانەی مارێ پلکە یازبێدی لە سەری چێری دەچن..؟!

ـ حەمە شێت دەستت بە قسە بێسەروبەرەکانت کردەوە..!!

ـ ئەگەر چاوت خێلبکەی و تەماشایان بکەی، وادەزانی مارەکەیان پڕی چێربووە.

ـ هەر وسبە وس شێتە، هەتا کەس گێی لێ نەبووە.

لەسەر ئەو باوەڵە تەنەکەیەی دایکم جل و پێڵاوی بووکێنیی خۆی تیادا هەڵگرتبوو و لێرە و لەوێ بۆیە پەمەییەکانی بەریاندابوو، وێنەی گیانداری سەیر سەیر نەخشابوون و من لێیان وردەبوومەوە.. خەیاڵەکانم هەڵیاندەگرتم و لە دەوروبەرەکەمیان دادەبڕیم.. ئەقڵێکی تریان پێ دەبەخشیم و بەوێیان دەسپاردم.. بە لایاندا دەڕۆیشتم و دەستم بە گیانیاندا دەهێنا.. شاخەکانیانم دەگرتن و یارییم لەگەڵدا دەکردن.. باوەش باوەش گیام بۆ دەهێنان و دەمدانێ.. هەر جارێ خۆمم هەڵدەدایە سەر پشتی یەکێکیان و قاچەکانم لەملا و لەولاوە لە قەپرغەیان دەدا.. هەر لەوێدا خەڵکی جیا جیام دەبینی و بە دوای پەیوەندییەکانی نێوانیاندا دەگەڕام.. چیرۆکم بۆ هەڵدەبەستن و بە دەنگ قسەم دەربارەیان دەکرد.. ئەو ژنەم هەرگیز بیرناچێتەوە، کە لە دەرگایەکدا وەستابوو و بانگی کوڕە چوختییەکەی دەکرد، بۆئەوەی بە فێڵێ بیبباتە حەمامەکە و بیشوات.. ئەو کچەی کەروێشکەکەی کردبووە باوەشیەوە و بەخۆشحاڵیەوە سەیری دەکرد، چەندێ جوان بوو..!! ئەی بۆ ئەو پیرەژنە ناڵێی، کە دانەوێڵەی دەدایە قەلەکانی..!! بەڵام پیرەمێردەکەی بەهۆی گۆچان لەسەر ڕێگا چۆڵەکەدا هەنگاوی کورت کورتی دەنا، لەویش جوانتر بوو.. نەمدەزانی چەند لە بەرامبەر ئەو باوەڵە دانیشتووم و چەندم لەزەت لە سەیرکردنی ئەو وێنانە بینیوە، چونکە هەموو جارێ خەوم لێدەکەوت و لەسەر پێخەفەکەی خۆم چاوەکانم دەکردنەوە.. سەیری ئەو گوشە لاکێشەییەی قەد دیوارەکەم دەکرد، کە دایکم بە پارچە قوماشی ڕەنگاوڕەنگی بچووک بچووکی چوارگۆشەیی نەخشی لەسەر کێشابوو و دیمەنێکی تا بڵێی جوانی هەبوو.. هەموو قوماشەکانیش ناویان هەبوو و من دەمناسینەوە.. زەردێکی سیمداری بە باقوبریق «ریشی مام جەلال»یان پێ دەوت و زۆرم بەلاوە سەیربوو.. ئاوی چاوەکانی دەبردم و خەیاڵەکانمی پەرشوبڵاو دەکردەوە.. ئەو «مام جەلال»ە کێیە و لە کوێیە، وا

ریشەکەی هاتۆتە ماڵی ئێمە..؟! بۆچی ریشی پیاوانی گەڕەکەکەمان لە هی ئەو ناچن و نابن بە قوماشی ئاوا عەنتیکە..؟! هەموویان رۆژێ لە رۆژان کراس و کەوای دایکە جوان و نازەنینەکەم بوون و خۆشمدەویستن.. دیاریی باوکە رۆحەکەم بوون و بە دڵی خۆشەوە پێشکەشی کردبوون.. کاتێ لە بەرامبەر ئاوێنەی ژوورەکە لەبەریکردبوون و بەحەزێکی پڕ لە نازی دڵگیرەوە لە خۆی روانیبوو، ئەو پیرۆزبایی لێ کردبوو و لەپێش هەر کەسێکی ترەوە سەرسامیی خۆی لە ئاستی جوانییەکانیان دەربڕیبوو.. هەر جارێ لایەکی سەری خستبووە سەر یەکێ لە شانەکانی و بەچپە بەڵێنی دەیان کراس و کەوای تری پێدابوو.. بۆ ماوەیەک هەموو ناخۆشییەکانیان بیر خۆیان بردبووەوە و لە دڵەوە پێکەنیبوون.. دایکم خۆیانی پێوە نواندبوو و پێیانەوە هەڵپەڕی بوو.. پێیانەوە گریابوو و فرمێسکەکانی پێ سڕیبوون.. جووتە پێڵاوەکەیشیم بەقەدەر هەموو دنیا خۆشدەویست و بەساقە و بە قوربانیان دەبووم.. دەیان جار لەو باوەڵەم هێنابوونە دەرێ و لە نزیکەوە لێیان رامابووم.. بۆنم دەکردن و دەمنووساندن بە سنگی خۆمەوە.. ماچم دەکردن و دەمخستنەوە شوێنی خۆیان.. بزێمەکانیان لە زیو دەچوون و لەبەر تیشکی رووناکییدا دەدرەوشانەوە.. مەحەلەبیی سەر سینیی کورە ئیسکانیە دەستفرۆشەکانی هەیوانی قوتابخانەکەشمان زۆر جوان بوون و ئاوی نافوورەکەی بنکی رۆحمیان رەنگدەکرد.. بیرەوەریەکانی ناو سەرمیان وەکو سەرەمێکوتە دەورووژاند و دڵیان پڕدەکردم.. لچم هەڵدەهێنایەوە و فرمێسک لە چاومدا قەتیس دەما.. دایکم دەنگی ئێجگار خۆشبوو و دەیتوانی بە گۆرانییەکانی بمهێنێتە گریان، کە هەندێکیان خۆی هەڵیدەبەستن و بەسەر باوکم و خاڵەکانم و خوشکە گەورەکەم و منیدا هەڵدەوتن، بەڵام وەکو ژنانی تر زۆری چیرۆک نەدەزانی.. تاقە چیرۆکێکی کورتی لەبەربوو، کە نازانم لە کێ فێری بووبوو.. چەند بڵێی جوان دەیگێڕایەوە و لە گوێگرتنی تێرنەدەبووین:

پیرەژنێک لەسەر بەردێکی ناوەڕاستی رێگایەکی چۆڵ دانیشتووە و سێ کچی ئێجگار جوان بەلایدا تێدەپەڕن.. بانگیان دەکات و پێیان دەڵێت سەری بۆ بدۆزن.. یەکەمیان قێزی لێ دەکاتەوە و بۆی ناکات.. دووەمیان بۆی دەدۆزێت و

پێی دەڵێ، قژی کەمێ کرێژی تیایە.. سێیەمیان پەنجەکانی تێدەخات و ماچی دەکات.. پێی دەڵێت قژی زۆر پاک و جوانە.. پیرەژن بە یەکەمیان دەڵێ:

ـ ئاوێکی زەرد دێت و چاوەڕێکە.. ئاوێکی سوور دێت و چاوەڕێکە.. ئاوێکی شین دێت و چاوەڕێکە.. ئاوێکی سەوز دێت و چاوەڕێکە.. ئاوێکی سپی دێت و چاوەڕێکە.. ئاوێکی ڕەش دێت و خۆتی پیادە.

کچەکە خۆی پیا دەدات و هەموو گیانی ڕەشداهەڵدەگەڕێت.

پیرەژن هەموو ڕەنگەکانی تریش بۆ دوانەکەی تر دووبارە دەکاتەوە.. دووەمیان دەبێت خۆی بە ئاوە سپیەکەدا بدات و گیانی دەبێت بە زیو.. سێیەمیان خۆی بە زەردەکەدا دەدات و سەرتاپای لە ئاڵتوون دەگیرێت.

دایکم ئاوای دەگێڕایەوە و من ئاوە ڕەنگاوڕەنگەکانم دەبینی.. خوڕ خوڕ بە بەردەممدا تێدەپەڕین و لەزەتەکان لە ناخمەوە بۆ سەر زمانم فوارەیان دەکرد.. نازانم بۆچی هەر ئەوسا بیرم لە ملوانکەکەی پوورە «ش» دەکردەوە و دەهاتە بەرچاوم، کە لە کۆمەڵێ سەدەفی لووسی ڕەنگاوڕەنگ درووستکرابوو و لەسەر سنگە سپیەکەی دەدرەوشانەوە.. سەری تاڵەکانی قژە کورتەکەی دەگەیشتنە ئەوێ و نەدەگەیشتن، دیمەنەکەیان جوانتر دەردەخست و پێیان دەوتم من ئاسوودەم.. حەزم دەکرد دەسکەمە ملیەوە و یەک بە یەک زمانیان پیادا بێنم.. دڵنیابووم تامی بارانی ناو خەونەکانمیان دەدا و گیانمیان پڕدەکرد لە وردە لەزەت.. دەستم لێدەدان و یاریبیم پێ دەکردن، بەڵام هەرگیز نەمدەتوانی وەکو نوقوڵ بیانخەمە دەممەوە و بیانمژم.. دوایی بیانکرمێنم و لەتوکوتیان کەم.. خۆ ئەو منی زۆر خۆشدەویست و دڵی نەدەشکاندم.. دەیان جار لە حەمامەکە رووتی کردبوومەوە و بە ئاوێکی شلەتێن شتبوومی.. لەوێش ملوانکەکەی دانەدەکەند و مووروووەکان وەکو چەند بڵقێکی کەفاوەکە دەردەکەوتن.. بڵقی کەفاوی رنگاوڕەنگ.. ئای کە جوان بوون..!! تێکەڵ بە هەموو ڕەنگێکی تر دەبوون و بیرم لێیان دەکردەوە.. ئەو ڕۆژەی ڕازاندیانەوە و بە بووکیان برد، سەرنجم لە ملوانکەی ملە سافەکەی و بازنی مەچەکە لووسەکانی و ئەمووستیلەی پەنجە باریکەکانی دەدا و لەژێر ئەو تارا تەنکەیەوە ڕێک لە کچی ناو چیرۆکەکەی دایکم دەچوو.. ئەو خۆی بە ئاوی

سپی و زەردداد ابوو و گیانی لە زیو و ئاڵتوون گیرابوو.. ئەو چیرۆکە چەندێ سەیربوو..!! ئەو هەموو رەنگە چی بوو تیابووی و چۆن جێگایان بووبووەوە..؟! من هەمیشە بەزەییم بە کچە رەشەکەدا دەهاتەوە.. لە دوانەکەی تر زیاتر بیرم لەو دەکردەوە.. بۆچی خەڵک رقیان لە رەنگی رەشە..؟! ئەی بۆچی سپییان خۆشدەوێ..؟! هەستم دەکرد ئەو سێ دەستەخوشکەی، کە نەمدەزانی لە کوێوە دێن و بەرەو کوێ دەچن، لە یەکتر دادەبڕێن و هەر تاکێکیان بە رێگایەکدا دەڕوات.. رێگایەک، کە خۆشیان نازانن بە کوێیان دەگەیەنێت و چارەنووسیان چی دەبێت.. چەند گوناح بوون..!! ئای چەند بۆیان دەگریام..!! دایکم وایدەزانی ئەو چیرۆکە مۆراڵێکی جوانی لەگەڵ خۆیدا هەڵگرتووە و دەیویست لێیەوە فێری یارمەتیدانی خەڵک بین.. بە چاوی رێز و خۆشەویستییەوە سەیریان بکەین.. جارێکیان پیرەژنێکی بێکەسی کۆڵانەکەمان سەری دومەڵی لێهاتبوو.. هاتە لای دایکم، تا بۆی سەیربکات و هەندێ لە قژەکەی بۆ ببڕێت.. دایکم هەرچۆنێ بێت بە قێزەوە سەیری کرد، بەڵام بۆئەوەی قژی بۆ نەبڕێت، فێڵی لێ کرد.. پێی وت مقەستەکەی ونکردووە و نایدۆزێتەوە.. ناردی لە ماڵی خۆی مقەست بێنێت.. ئیتر دەرگاکەی داخست و لە ژوورەوە متەقمان لە خۆمان بڕی.. ئەو لە دەرگای دەدا و بانگی دایکمی دەکرد، بەڵام بێسوود بوو.. دایکم قێزی لە هەموو شتێ دەهاتەوە و دنیای سەرتاپا بە پیس دەزانی.. لە ماڵی کەس نانی نەدەخوارد و ئێمەشی ئاوا راهێنابوو.. من چەندم حەز لە ماسی بوو، کەچی ئەو بە بینینی دڵی تێکهەڵدەهات و هەرگیز نەدەبوایە رێی بکەوێتە ماڵەکەمانەوە.. چەند داماو بوو ئەو پیرەژنە.. ئێمەش گوناح بووین.. میکرۆب و پیسیی بەسەر ماڵەکەمانیاندا دابوو و ئێمە بە قێزکردنەوە بەرگریمان لە خۆمان دەکرد.. چەند شەڕێکی بێمانا بوو.. کاممان زۆردار بووین و کاممان زۆرلێکراو..؟! قێزکردنەوە چییە..؟! بۆچی هەیە..؟! لە کوێوە دێ..؟! کەی دێ..؟! کەی دەڕوا..؟! لە چی دەچێت و لە چی جیایە..؟! پەیوەندیی نێوان ئەو و خۆشەویستی، ئەو و رق چییە..؟! دوایی دایکم، کە ئەو پیرەژنە دەبینێت، چۆن سەیری دەکات و چی پێ دەڵێت..؟! کەواتە پەیوەندیی نێوان قێزکردنەوە و تەریقبوونەوە چییە..؟! دایکم ئەوسا ئاخی قووڵ

قوولّی هەڵدەکێشا و چاوەکانی پڕبووبوون لە فرمێسک.. ئەی خوایە گیان بێز و بەزەیی چی یەکترن..؟! ئەو شتانە چیین خەڵکینە، بۆچی منی منالّ لێیان تێناگەم..!! من دەزانم ئێمە ئەو پیرەژنە نەگبەتەمان خۆشدەوێت، ئەی بۆ ناتوانین یارمەتیی بدەین..؟! بۆچی بە پیسی دەزانین..؟! پیرەژنی ناو چیرۆکەکەی بیردەخستمەوە.. کۆلانەکەمان ئاوی سپی، رەش، زەرد، سوور، سەوز، شین، پەمەیی و هەموو رەنگەکانی تری پیادا دەڕۆیشت و من دەمبینین، بەلام نەمدەزانی دەبێ خۆمان بە کام رەنگەیاندا بدەین..!! ئەی ئەو پیرەژنە کام ئاوەی بەردەکەوێت..؟!

من بەراستی لە جیاکردنەوەی شتەکاندا زۆر کۆلّ بووم و لە نهێنییان تێنەدەگەیشتم.. رەنگەکانیان سەریان لێ دەشێواندم و نەیاندەهێشت بیانناسمەوە.. نەشمدەزانی ئەگەر رەنگەکانیان لێ جیابکرێنەوە، چییان بەسەر دێت و چۆن و بەچ شێوەیەک دەردەکەون.. شتەکان چیین و رەنگەکان چیین..؟! کامیان لە پێش کامیانەوە هەبووە..؟! چۆن یەکیان گرتووە..؟! بە چی جیادەبنەوە..؟!

جارێکیان ژنێکی سپیپۆش لە ئاگردانی ماڵەکەیان پشقلی سووتاندبوو و نانی تیریی پێ برژاندبوو.. من سەیرم کرد و وامزانی مێوژە.. حەپەسام و بە ئامۆژنمم وت، کە ئەو ژنە چەندی مێوژ سووتاندووە..!! ئەو پێکەنی و هەر زوو زوو بۆ ژنانی تری گەڕەکی دەگێڕایەوە.. ئەرێ ئامۆژنە دڵەکەم بۆچی من ناتوانم مێوژ لە پشقلی سووتاو جیاکەمەوە..؟! هەر لەبەرئەوەیە، کە هەردووکیان ڕەشن..؟! ئای رەنگەکان چەندێ سەیرن و من هیچیان لێ تێناگەم..!! کامیان لە کامیان باشترە..؟! کەی تێدەگەم و بۆم ڕووندەبێتەوە..؟!

دەرکەوت ئەو دوو کوڕەی منیان بانگ کرد و لە ناوەڕاستی خۆیانیان دانام، دراوسێی ماڵی نەنکمن لە گەڕەکی «جمهوری= کۆماری» و لەوێ منیان بینیبوو، نەک لە قەراغی گۆمەکەی پشت ماڵمان، کە راوی پوشکەبەقنگە رەنگاوڕەنگەکانمان لێ دەکرد.. برابوون و «دڵشاد» و «سەردار»یان ناوبوو.. بەلام مامۆستا لەو شوێنەی لابردم و هێنامی بۆ پێشی پێشەوە، چونکە

بچووکترین قوتابیی ئەو پۆلە و هی سەرتاپای قوتابخانەکە بووم.

یەکەم رۆژ فێری گۆرانیی «دایەی شیرین»یان کردین و هەمووومان تێکڕا دەمانوتەوە.. من چاک لەو گۆرانییە تێنەگەیشتبووم و لە ماڵەوە، لەجیاتی «خوا بتپارێزێ دایە»، وتم: «خوا نەتپارێزێ دایە».. دایکم پێکەنی و بۆی راستکردمەوە.. ئینجا دەستەخوشکەکانی تێگەیاند و دەبوایە بەشێوە هەڵەکە بۆیان بڵێم، تا پێبکەنن.

لەسەر کورسیەکان مناڵی سەیر سەیر دانیشتبوون و بە جلوبەرگیان دەتزانی هەر یەکەی هی کام گەڕەکی ئەو دەوروبەرەیە.. سێ چوارێکیان هەر لەو گەڕەکەی ئێمەوە هاتبوون و من پێشتر دەمناسین.. لەوانە «فەرهاد مراد» و «عومەر عەلی بابا» و «ستار قادر» بوون.. یەکەمیان زۆر زیرەک و دووەمیان مام ناوەندی و سێیەمیان ئێجگار تەمەڵ، بەڵام لە هاویشتنی دارلاستیکدا نیشانی زۆر راست بوو.. جارێکیان بێچووەچۆلەکەیەکی گرتبوو و چەند هەنگاوێ لە دووری خۆی دانابوو، بۆئەوەی دایکەکەی بێت بۆ لای و ئەو بە دارلاستیک بیکوژێت.. دایکەکەی بەترس و لەرزەوە هات و ویستی بیباتەوە.. «ستار» بەردێکی بۆ هاویشت و بەر بێچووەکە کەوت.. جا چونکە زۆر لە نزیکەوە لێی دا و ئەویش تا بڵێی ناسک بوو، لوولی کرد و لە خوێنی خۆی و خۆڵە داخبووەکەی سەرەتای ئەو هاوینە پڕووکێنەرەی بەردەمی ماڵەکەیاندا گەوزاندی.. دایکەکە بە جریوەجریو هەڵدەفڕی و دەهاتەوە.. لە هیچ شوێنێ خۆی نەدەگرت و تەواو شێت بووبوو.. من هەرچەند لە پۆل «ستار»م دەبینی، ئەو دیمەنەم بیردەهاتەوە و دەمم ئاوی دەکرد.. بێچووەچۆلەکە خوێناوییەکە چەند لە عەمبەروەریدی ئەو پیاوە چرووساوە دەچوو، کە لەناو تەشتێکی زۆر تایبەتییدا دەیفرۆشت و بەشێوەیەکی چەند بڵێی سەیر بانگی دەکرد.. دارێکی بچکۆلەی پیادەکرد و هەندێکی لە سەرەکەی دەئاڵاند.. دەیخستە لەیمۆندۆزییەکەوە و دەیدایە دەستمان.. لیک بە لێوماندا دەهاتە خوارێ و شێوەی قسەکردنەکانمان تەواو دەگۆڕا.. هەر دەتوت تازە زمانمان گرتووە و نازانین ناوی شتەکان بە درووستی بڵێین.. دواییش دارەکەمان دەخستە نێوان دانەکانمانەوە و لەتوکوتمان دەکرد.. «ستار» هەرگیز نەیدەزانی ئەو

بێچووەچۆلەکەیەی کوشتی، لە چی دەچوو، بەڵام بەراستی نیشانی زۆر راست بوو و حەزی دنیای لە بەخێوکردنی باڵندە دەکرد.

«ئەکرەم شینە»ش کورێکی رۆحسووک و قسەخۆشی پۆلەکەمان بوو.. ماڵیان لەوبەری ماڵی ئێمە بوو و تەمەنی لە دوانزدە ساڵ کەمتر نەبوو.. ئەویش کوڕی پیاوێکی هەژار بوو و ناخۆشیی زۆر بینیبوو.. لە هەموومان گەورەتر بوو و کراسێکی چڵکن و شەرواڵێکی دڕاوی لەبەردابوو.. جا چونکە ناوەکەی بە ئەلف دەستی پێدەکرد، یەکەم کەس بوو لە لیستەکەدا.. کاتێ ناوەکانیان خوێندەوە، بەو دەستیان پێکرد:

ـ ئەکرەم شینە..!!

تا دەنگی تیابوو وتی:

ـ هۆ..!!

ـ قوزەرقورت.. برێ بەرێ.

ـ بەرێ.

مامۆستاکەمان «ئەلیاس»ی ناو بوو و کەمێ گوێچکەی قورس بوو، بەڵام تا بڵێی لێهاتوو بوو و شارەزاییەکی زۆری لە پیشەکەیدا هەبوو.. کاتێ شتێکمان دەوت، ئەو گوێچکەی لە دەممان نزیکدەکردەوە.. من زەندەقم لەو جووڵەیەی چووبوو.. ئەوسا چاوەکانی زەقتر دەردەکەوتن و وێنەی خۆمم بە بچووکی تیا دەبینین.. بمتوانیایە پەنجەکانمم بەسووکی درێژدەکردن و دەرمدەهێنان.. بە کەتیرە و تێپی ئاویی لە بەرگی کتێبەکەمم دەدان و لای هاورێکانم خۆمم پێوە دەنواندن.. وێنەی قوتابیی شەرمن و زارەترەکی ناو چاوەکانی مامۆستا.. ئای چەند دیمەنێکی سەیریان دەبوو، بەڵام ئاخ نەمدەوێرا وا بکەم..!!

هەر جارێ ئەو گوێچکەی لە دەمم نزیکدەکردەوە، من کەمێ دووردەکەوتمەوە و لە شپرزەییدا هیچم بۆ نەدەوترا، یان بە هەڵە دەمخوێندەوە، ئیتر ئەو کوڵمی دەگرتم و زللەیەکی قایمی پیادا دەکێشام.. هەستم دەکرد میزم کردووە بە خۆمدا و وا بەسەر ئەو کاشیانەدا رێچکەی بەستووە.. ئەمە ئەوەندەی تر دەیترساندم و رەنگی بەبەرەوە نەدەهێشتم، کەچی دوایی کاتێ بەدزییەوە دەستم لەناو گەڵی خۆم

دەکـوتا ، وشک وشک بوو.. مـن دڵم ئەوەندە نـاسک بوو، تەنـهـا سـەیرکـردنێـک، مـۆڕەیەک، ورتـەیەک بەسـبـوو تا دەسـتکەم بە گـریـان.. جـا زۆر بەزەحـمـەتیش ژێردەبوومـەوە.. مـاوەیەکی زۆر هەر هەنسکم دەدا و لەگـەڵـیـا دەهەژامـەوە.. لە مـاڵەوەش کـاتێ باوکم دارکـاریی دەکـردم و زیرەی لێ هەڵدەسـتـاندم، پشـتم بە دیوارەکـە دەدا و ئاوا بەردەوام هەنسکم هەڵدەدا.. پشـتی سـەرم بەر دیـوارەکـە دەکەوت و زۆر ئازاری دەدام.. نەشمدەوێرا بجووڵێم و دوورکەومەوە.. دەشمزانی ئەگەر دیوارەکە نەبوایە، دەکەوتم بە پشـتا و ئەوسا بەردەوام پشـتی سـەرم لە بان کۆنکرێتە رەقەکە هەڵدەپەڕی.. بەقەدەر هەڵووژەیەک دەئاوسا و شەو نەمدەتوانی بیخەمە سەر سەرینەکەم.. «عـەلی کۆخە»ش وەکو من وابوو.. هەر کاتێ بچوایەتە سەر تەختەڕەش، دەستی دەکرد بە کۆکەک و هیـچی بۆ نەدەوترا.. ئیتر مامۆستا بە زللە تێیدەکەوت و دەبوورایەوە.. مـن لەسەر حاڵی خۆم بەزەییم پیادا دەهاتەوە.. دراوسـێی مـاڵی نەنکم بوو و باوکی مـردبوو.. دایکە کـلـۆڵەکـەی و خـوشکە وریاکانی لەسەر سینیی زل شرووبیان دەفرۆشت و بژێوی خۆیانیان پەیدا دەکـرد.. بە کـوردی و بە تورکی دەدوان و من دەیان جـار شـرووبم لێ کـڕیبـوون.. چاوی قـازەکـانی پشت مـاڵی نەنکمم بیـردەکـەوتەوە و زیاتر لەزەتم لێ دەبینین.. جارێکیان خوشکە گەورەکەی لەسەر چواریانێکی نـاو بازاڕدا سینییەک شرووبی دانابوو و دەستەیەک پۆلیسی هاتوچۆ دەوریان لێ دابوو.. چوارمشقی دانیشتبوون و وەکو منداڵ بە پەنجەی دۆشاومژەیان دەیانخوارد.. ئۆتۆمۆبیلەکانیش لە هەرچوار لاوە وەسـتـابوون و هۆڕنیـان لێ دەدا.. ئەوان گـوێیـان پێ نەدەدان و دەسـتیـان لە خـواردنی شرووبەکـان هەڵنەدەگـرت.. چەند دیمـەنێکی سـەیربوو و لە منیش زیاتر کەس نەدەحەپەسا.. کاتێ بێداریشبوومەوە و زانیم خەونە، هێشـتا هەر بەلامەوە پێکەنیناویی بوو و هەر زوو زوو بۆ دایکمم دەگـێـڕایەوە.. «عـەلی کـۆخـە» و «عـەبدوللا»ی برای لەو پۆلە ئەو خـەونەیان بیـردەخـسـتـمـەوە و خـەیاڵەکـانم بەجـێـیـاندەهێـشـتم.. دەمم ئاوی دەکـرد و بە لێـومـدا دەهاتە خـوارێ.. ئامـۆژنم ئامۆژگاریی دەکردم، کە شرووبی کۆلانان نەخۆم، چونکە گەڕوگول دەبم، بەڵام من

نەوسن بووم و خۆم بۆ نەدەگیرا.. ڕەنگێکی جوان و تامێکی خۆشیان هەبوو و حەزم لێدەکردن.. کاتێ بە پەنجەی دۆشاومژەی دەستی ڕاستم دەمتەقاندن و لە ئاردەکەم وەردەدان، لەزەتێکی سەیرم دەبینی و تەزوو بە سەرتاپای گیانمدا دەهات.. نەوسنیەکەی من سنووری نەبوو.. جارێکیان ورکم بۆ ئەو ترێ نایلۆنە گرت، کە بە بنمیچی ئۆتۆمۆبیلەکەی «ئیسماعیل»ی ئامۆزای دایکمدا شۆڕکرابووەوە و بەشێوەیەکی زۆر جوان دەلەریەوە.. ئەویش هێشوویەکی بچکۆلەی بۆ لێکردمەوە و بە ڕووی خۆشەوە دایمێ.. دانە دانە دەمخستە نێوان دانەکانمەوە و گازم لێدەگرتن.. ئامۆژنم بیزانیایە خەفەتی دەخوارد و سەرزەنشتی دەکردم، کە من منالێکی وریا نییم و ترێی ڕاستەقینە لە هی نایلۆن جیاناکەمەوە.

منالانی «بەلاشاوە» و «سەیداوەی ئەوبەر»، واتە هی خانووە قوڕەکان، زیرەک بوون، بەلام تا بلێی پیسوپۆخڵ بوون.. بۆنی ناخۆشیان لێ دەهات.. ئەگەر یەکێکیان تەنگاو بوایە، ڕێک و ڕەوان دەیوت:

ـ مامۆستا بچم گووەکی بکەم..؟

ئەم پێی دەوت:

ـ دانیشە بێئەدەب.

ئەو دەستی دەگرت بەملا و بەولای سمتی خۆیەوە و دەیوت:

ـ مامۆستا یەک گوو بەسەری توو، زوو دێمەوە.

ـ کورە وسبە هەی بە قوربانی سەگی گڕوو بی.

ـ ئەخر ئەگەر بە خۆمدا کرد، لە ملی تووە.

من هەرگیز نەمدەوێرا شتی ئاوا بلێم.. بەلام ئەوە مانای ئەوە نییە، زۆر ئاقلێش بووم، بەلکو شەرمم دەکرد و دەترسام.. کوڕێکی عەشیرەتی برادۆستی، کە بە «سۆفی» ناسرابوون و دەوڵەت پێش بەیاننامەی یانزدەی ئازار لە ئیسکان نیشتەجێی کردبوون، لای من دادەنیشت و زۆر تەمەڵ بوو.. ناوی «یاسین» بوو و لەبەر دەبەنگی بە «یاسینی گۆلکێ» بانگیان دەکرد.. واتە «یاسین گوێرەکە».. دەفتەرەکەی دەخستە بەردەمی من و پێی دەوتم بۆی بنووسمەوە.. منیش هەر

لەخۆمەوە هێڵم بەسەردا دەهێنا و لە یەکەم لاپەڕەیەوە تا دوا لاپەڕەیم بە هێڵی سەیر سەیری وەکو تەلی حاجەت بۆ رەشدەکردەوە.. رۆژی دەفتەرێکم بۆ تەواو دەکرد.. ئینجا لە ماڵەوە، یان لە رێگای قوتابخانە بۆ خوشکە گەورەکەمم دەگێڕایەوە، کە زۆر جار لە جیاتی دایکم ئەو بە کۆڵ دەیبردمەوە ماڵ.. ئیتر بەجووتە پێدەکەنین و قاقامان لێدەدا.

هەندێ لە سۆفیەکان زۆر شەڕانی بوون و خەڵکی گەڕەکەکانی دەوروبەری خۆیان تەواو هەراسان کردبوو.. چونکە لە شاخ و داخەوە هاتبوون، شارەزاییەکی سەیریان لە هاویشتنی قۆچەقانی و دارلاستیکدا هەبوو.. رۆژانە لەو دەشتە شەڕەبەرد دەستی پێدەکرد و سەری دەیان کەس دەشکا.. بەسەر گەڕەکەکانیاندا دەدا و پەنجەرەی ماڵەکانیان دەشکاند.. پشتیان بە دەوڵەت قایم بوو و چەکدار بوون، بۆیە لە هیچ شتێ سڵیان نەدەکردەوە.. «بایز» کوڕێکی «سەیداوە» بوو، بە ئازایەتی ناوبانگی دەرکردبوو، بەرپەرچی هێرشی سۆفیەکانی دەدایەوە و زەندەقیان لێی چووبوو.. بەڵام لەزێدا خنکا و ئەوان زۆر پێی دڵخۆش بوون.. بۆ نەگبەتییش قوتابخانەکەی ئێمە لە «ئیسکان» بوو و هەر زوو زوو بەسەریاندا دەدان.. دەهاتنە پۆلەوە و جنێویان بە مامۆستاکان دەدا.. مەراقیان تەباشیر بوو و گیرفانەکانیان لێ پڕ دەکردن.. ئەوسا بێجگە لە قوتابخانەی «زێوەر»، «قازی محەمەد» و «بێکەس»ی کوڕان و «قەدەمخێر»ی کچانیش لە «ئیسکان» بوون.. ساڵی دواتر «زێوەر» بوو بە دوو دەوام و «هەردی»یش کرایەوە.. هەر ئەو ساڵەش بینای قوتابخانەیەکی عەرەبی لەوبەری شەقامەکە تەواوبوو.

رۆژێکیان «یاسینی گۆلکێ» دەستی باوکی گرتبوو و بەرەو رووم دەهات، کە پێش ئەوەی زەنگی وانەی یەکەم لێبدات، لەگەڵ منداڵانی تر لەو گۆڕەپانەی بەردەم قوتابخانە وەستابووم.. دەهات و پەنجەی دۆشاومژەی بۆ من درێژ دەکرد.. هەر زوو زوو بە باوکی دەوت:

ـ ئەڤەیە، ئەڤەیە بابۆ.

من خوێنم وشک بوو و خەریک بوو میز بکەم بەخۆما.. کاتێکم زانی گەیشتنە لام.. باوکی دەستی کردە ملم و ماچی کردم.. دە فلسی دامێ و ئافەرینی لێ

کردم، کە یارمەتیی کوڕەکەی دەدەم و وەزیفەکانی بۆ دەنووسمەوە.. سەیری پارەکەم دەکرد و بەزەییم پیادا دەهاتنەوە.. باوکمم بیردەکەوتەوە، کە هەر لەو شوێنە دە فلسی خستبووە ناو دەستم و بەتەنیا بەجێیهێشتبووم.. حەزم دەکرد بۆیان بگریم، بەڵام شەرم ڕێی پێ نەدەدام.. ئێوارەیەکی تەمومژاوی «یاسینی گۆلکێ» لە دواوەی عەرەبانەیەک قاچەکانی شۆڕکردبووەوە و کەرێکی ڕەش بەو دەشتەی نێوان گەڕەکی ئێمە و هی خۆیاندا رایدەکێشا.. بەرەو قووڵایی ناو تەمە چەند بڵێی سپی و زۆر چڕەکەی دەبرد و وردە وردە وەکو تارمایی دەردەکەوت.. هەستم دەکرد ئەو بۆ شوێنێ دەچێت، کە لە هەموو ژیانیدا ناگەڕێتەوە.. دیمەنی ئاوام زۆر جار لە خەونەکانمدا بینیبوو، بەڵام ئەمەیان کاریگەر بوو.. بۆچی..؟! نازانم.. بەخوا نازانم.. ئەوەندە هەبوو من هەستم بە تاوان دەکرد بەرامبەر بەو منداڵەی، کە ئەوەتا کەرێکی خورافی هەڵیگرتووە و تا ماوە بۆمانی ناگەڕێنێتەوە.. دەبوایە بەدزییەوە بۆی بگریم، چونکە دەمزانی ئەگەر لێم بپرسن ئەو فرمێسکە ورد وردانە بۆچی دەڕێژم، هیچ وەڵامێکم پێ نەبوو و کوڵێ تەریقدەبوومەوە.. ئەو منداڵەی کە جاران حەزم لە چارەی نەدەکرد و بە ئازاردانی ئاسوودە دەبووم، ئێستا لام جوانترین شتە و لەناو دەمی تەمی چڕی ئەو دەشتەدا وەکو پەشمەک دەتوێتەوە.. دوای ئەوە نەمبینییەوە و سەر کورسیەکەی بە چۆڵی مایەوە، چونکە سۆفیەکان ئیسکانیان بەجێهێشت و بۆ زێدی خۆیان گەڕانەوە.. من ئێستاش دەڵێم ئەو هاوڕێیەی منداڵیم لەناو تەمدا توایەوە و لەناو گێژەنی کاتەکاندا گومبوو، بەڵام هەرچەند بۆی بگەڕێم، نایدۆزمەوە و وەکو هەموو شتەکانی دیکەم بەسەرچوو.. ئای کوڕە تەمەڵەکەی پۆلی چۆڵوهۆڵم ناوت لە لیستەکەدا سڕایەوە و بەشێکی منداڵیی منت لەگەڵ خۆتدا لەو تەمەی ئێوارەی سەرەتای بەهاری ئەو دەشتەدا تواندەوە.. ئێوە تەنها بۆ ئەوە دەڕۆن و سەرهەڵدەگرن، تا من لەتوکوت بکەن و هەر پارچەیەکم بۆ شوێنێکی نەناسراو بەرن.. ئەگەر ڕۆژێ ئێوە هەمووشتان بەجارێ هاتنەوە، کە دەزانم هەرگیز نایەنەوە، بەڵام ئەو پارچانەم منیان لێ پێکنایەتەوە و ناتوانن چاو و دڵم بە سیمای جارانی خۆتان ڕۆشەنکەنەوە.

کوڕێکی «ئیسکانی» هەبوو «سەیفەدین محیّدین»ی ناوبوو، ڕۆژانە لاستیک و قەڵەمدادەرەکانی منی دەدزی.. لەمەوە دایکم هەردووکیانی بۆ کوندەکردم و وەکو ملوانکە دەیکردنە ملمەوە.. قەڵەمدادەرەکە لە شێوەی دڵ دروستکرابوو و دایکم لە ناندینەکەدا سوژنێکی گەرمی دەکرد بە چوکلەکەی ناوەڕاستی.. کونێکی خشتی تێدەبوو و پەتێکی تێهەڵدەکێشا، کەچی ئەو کوڕە ئەوەندە شارەزابوو، دەیتوانی بەو شێوەیەش لێمی بدزێت.. دەسا من هیچ پێم ناخۆشنەبوو، چونکە ئەمە هەستێکی سەیری پێ دەبەخشیم و وای لێدەکردم بیر لە پەیوەندیی نێوان دزی و دڵ و سووژن و ئاگر و کوڕ و دایک و مووبەق بکەمەوە و لەناو خەیاڵەکانمدا تاووتوێیان بکەم.

دوو جۆر قوتابیی تەمەڵ هەبوون.. هەندێکیان ڕادەی تێگەیشتنیان کز بوو.. هەندێکیان حەزیان لە خوێندن و قوتابخانە نەدەکرد.. من لە دووەمیان بووم.. ئەگەرچی زۆر مناڵ بووم و هێشتا کاتی چوونە قوتابخانەم نەهاتبوو، بەڵام زۆر زوو فێری خوێندن و نووسین بووم و تا پۆلی چوارەمیش پلەکانم مامناوەندی بوون.. من هەموو جۆرە کۆنترۆڵێکم پێ ناخۆشبوو و حەزم نەدەکرد هیچ کەسێ پێم بڵێ ئەمە بکەم و ئەوی تر نەکەم.. ئەتمۆسفێری قوتابخانەم بە دڵ نەبوو و تیایدا هەستم بە ترس و پەشێوییەکی زۆر دەکرد.. سەرەتا و کۆتایی قوتابخانە، کە دنیا گەرم دەبوو، لەبەر تینیویەتی نەمدەتوانی گوێ لە وانەکە بگرم و هەموو هۆشێکم لای ئاو بوو.. کەی زەنگەکە لێدەدات و لە بەردەمی تاقە بەلووعەکە، یان تانکیە زلەکە سەرە دەگرم.. زۆر بەزەحمەت دەمتوانی دەمم بگەیەنمە یەکێ لە شێرەکان و کەمێ قوڕگی وشکهەڵاتووم تەڕکەمەوە.. ئینجا پەنجا کەس لە دواوە پەلەیان لێ دەکردم و جاری وا هەبوو تێشیانهەڵدەدام.. مەتارەیەکی بچکۆلەی پڕ ئاوم لەگەڵ خۆم دەهێنا، بەڵام هەر زوو تەواو دەبوو.. هەندێ جاریش بەدزیی مامۆستا چۆڕێکم لێ دەخواردەوە.. مامۆستایەک دیمی و بە دار ناولەپەکانی داڕزاندم.. خۆشم نەمدەزانی بۆچی لە قوتابخانە هەستم بە تینیویەتیەکی سەیر دەکرد و دەترسام بخنکێم.. کارگوزار لە پەرداخێکی شینی ئاسمانییدا ئاوی بۆ مامۆستا دەهێنا و لە بەرچاوی ئێمەی تینوو بینی پێوە دەنا.. دیمەنی ئەو پەرداخە

ئەوەندەی تر شپرزەی دەکردم و ئاگام لە دنیا نەدەما.. زستانانیش لە پۆلی ساردداهەڵدەلەرزین و دانەچۆقەمان پێدەکەوت.

من لە قوتابخانە کەسی جیا جیام ناسی و هەمیشە دیقەتم لە جیاوازیەکانیان دەدا.. هەڵسوکەوت و شێوەی قسەکردنەکان زۆر جیاواز بوون و سەرنجیان رادەکێشام.. هەمیشە لە ماڵەوە لاساییم دەکردنەوە.. بۆ نموونە یەک دوو منالّ هەبوون، کاتێ مامۆستا لێی دەدان و دەگریان، دەموچاویان رێک لە جامی فافۆنی ئاوخواردنەوە دەچوو.. هی قوپاو.. جا کاتێ ئەمانەم بۆ دایکم باسدەکرد، زۆری پێ خۆشدەبوو و قاقای لێدەدا.. دواییش بۆ نەنکم و پوور و خاڵەکانمی دەگێڕایەوە و من چەند بڵێی پێی دڵخۆش دەبووم.

دوو سێ برای تریش لەو قوتابخانەیە بوون و ناویان نابوون «کوڕی پاپای»، چونکە باوکە پیر و لاوازەکەیان بە قاتەکەی بەری و سیدارەکەی سەریەوە، رێک لە «پاپای»ی فیلمی کارتۆن دەچوو.. زۆر هونەرمەندانە وێنەکەیان لەسەر یەکێ لە دیوارەکاندا کێشابوو و پێی پێدەکەنین.. ئیتر ئەو کوڕانە تووڕە دەبوون و دەبوو بە شەڕ.. بەڵام تا بڵێی بێوەی بوون و ئازاری کەسیان نەدەدا.

«قاسم سابیر»ێک هەبوو لە پۆلەکەمان، ئەویش نەمدەزانی چۆن منی دەناسی، یەکەم رۆژ گۆرانیی «بێئومێدیی کەوتە دڵی خەمناکم»ی بە دەنگێکی زۆر خۆش بۆ وتین، کە هی «قادر مەردان» بوو و ئەوسا تازە دەرچوبوو.. ئەو گۆرانیە لای من کاریگەریەکی سەیری بەجێهێشت و لە ناخەوە دەیورووژاندم.

«سەرکەوت سەدیق بەگ» و «ئازاد عەبدولغەفوور»، دوو کوڕی ئیسکانیی بوون و بەبێ شەرم نوکتەیان بۆ دەوتین.. ئەو نوکتانە بۆ من تازە بوون و خەیاڵەکانمیان فرەوان دەکرد.. لە گەڕەکیش بۆ ئەم و ئەوم دەگێڕانەوە و دەمخستنە پێکەنین.

«موئەیەد»یش لەسەر یەکەم کورسیی ریزی ناوەڕاست دادەنیشت و لە سۆفیەکان بوو.. بە پەنجەکانی دۆشاومژەی ئەم دەست و ئەو دەستی ئەملا و ئەولاوی دەمی خۆی تا نزیک گوێچکەکانیەوە رادەکێشا و بەشێوەیەکی زۆر سەیر

گـۆرانیی دەچڕی.. بەڕاسـتی دەنگی خـۆشـبـوو و زۆر جـوانیـشی دەوت، بەڵام ئێستاش لەوە تێنەگەیشتم بۆچی ئاوای دەکرد و چ مانایەکی هەبوو..!!

«رزگـار» خـەڵکی «سلێـمـانی» بوو و هاوڕێکانی لە قـوتـابخـانە بە «ئەزە» بانگیان دەکرد.. یەکێ بوو لە زیرەکەکان و دواتر گەڕانەوە سلێمانی.

«کامیل عەبدوللا» ماڵیـان لە پشت قـوتابخانـەکەمان بوو و باوکی نەمابوو.. هەر جارێ دایکیم بەو جلە رەشانەوە لە بەردەرگاکەی خۆیاندا دەبینی، وامدەزانی چاوەڕێی هاتنەوەی مـێـردەکـەی دەکـات و بەزەییم پیـادا دەهاتەوە.. «جـەلال»ی خاڵیشی هەر لە پۆلەکەمان بوو و یەکێکیش بوو لە قوتابیە گەورەکان.

«هەژار عـەزیز» مناڵێکی رۆحسووکی ئیسکانیی بوو و باوکی تازە مردبوو.. زۆرم بەلاوە سەیربوو، کاتێ دەیانوت باوکی و برا گەورەکەی شاعیرن.. من یەکەم جارم بوو ئەو وشەیە ببیستم و سەرم لێی دەرنەدەکرد.

«تایەر عـومەر»ی کوڕی کارگوزاری قوتابخانە و «حەمید»یش هەر ئیسکانی بوون و لە تەمـەڵەکان بوون.. یەکەمیـان جیـاوازیی لەنێوان ژمـارە پێنج و بزوێنی «ە»دا نەدەکـرد و زوو زوو لێـدانی دەخـوارد.. لەناو بـازنەکـەی خـوارەوەی وانەی «دارا وەرە دەرەوە»دا نووسرابوو: «وەرە.. ە».. ئێمە هەمـوومان خوێندمانەوە وەرە «ئە»، کـەچی ئەو وتی وەرە پێنج.. ئیـتـر ناویان نا «تایەر پێنج» و پێی تووڕە دەبوو.

«رەقـیب سلێـمـان» و «سـەلیم نـووری» و «رۆسـتـەم سـوڵـتـان» و «نەریمـان ئەحمەد» لە «بەلاشاوە»وە هاتبوون و گۆرانیی فۆلکلۆریی خۆشیان دەزانی.

«بۆتان مـوحسین» و «عـەبدولموتەڵیب عـەبدولسـەمەد» و «یوسف عـەباس» خەڵکی «کۆماری» بوون.

«جەعفـەر شەریف» بێجگە لەوەی زیرەک بوو، نیگارکێشێکی زۆر چاکیش بوو.. «تـەحـسـین»یش کـوڕێکی بێـبـاوک بوو و دوای چەند مـانگێ وازی لە قـوتابخانە هێنا.. «خەسرەو جەرجیس» بە پێچەوانەی «سمکۆ» و «مـوحسین»ی برای، کە لە پۆلە بەرزەکـان بـوون و زیرەکـترین قـوتابیی ئەو قـوتابخـانەیە بوون؛

ئێجگار تەمەڵ بوو و هیچ تێنەدەگەیشت.. باوکیان نەمابوو و دوای دەوام لە کۆڵانان شتیان دەفرۆشت.

لە قوتابییە هاروهاجەکانیش «ئینتیزار» و «زۆزگ» و «سەیفەدین» و «سامی» بوون و زوو زوو دارکاریی دەکران.

«بەختیار رەحمان»یش منالێکی زیتی ئێسکسووک بوو و قسەکانی زۆر خۆشبوون.. لە پشووی نێوان وانەکاندا لاسایی مامۆستاکانی دەکردەوە و هەموومانی دەخستە پێکەنین.

«شێرزاد سەلام» کوڕێکی ئاقڵ و پاکوتەمیز و تا بڵێی زیرەک بوو.. ئەگەرچی باوکی زۆر دەوڵەمەند بوو، بەڵام زیاتر هاوڕێیەتیی منالە هەژارەکانی دەکرد.

«زەکەریا عەبدولقادر» زمانی پس بوو و زۆر تەمەڵیش بوو، بەڵام هەقایەتی خۆشی دەزانی و زوو زوو بۆی دەگێڕاینەوە.. نیوەی بە کوردی و نیوەکەی تری بە تورکی.. زیاتر لە کەسێکی گەورە دەچوو، نەک منال.. جار جار دەهاتە لامانەوە و ئامۆژگاریی دەکردین.

«فایز محەمەد عەلی» کوڕێکی تری پۆلەکەمان بوو و دایک و باوکی ئامۆزای دایکمن.. لە زیرەکەکان بوو، بەڵام دەستوخەتی لە رادەبەدەر ناشیرین بوو.. جارێکیان دایکی لە ماڵی نەنکم بە دایکمی وت، کە کوڕەکەی زۆر ئاقڵە و هەرگیز شەڕ ناکات، بەڵام ئەگەر دوو منال شەڕبکەن، چاوەڕێ دەکات بزانێ کامیان دەدۆڕێت، بۆئەوەی ئەویش لەگەڵ براوەکەدا بەجووتە تێیهەڵدەن.. دایکی هەمیشە قسەی هەزەلیی دەکرد و توانایەکی چاکی لە گێڕانەوەی بەسەرهاتدا هەبوو، کە من زۆر پێی سەرسام بووم و هەمیشە دیقەتم لە جووڵە سەیرەکانی دەدا.«١»

مامۆستاکانیش بۆ من کەسی تازە بوون و زۆر جار لەگەڵ خەڵکانی تردا بەراوردم دەکردن.. لە خۆم و لە منالانی کۆڵانم دەپرسی جیاوایی لەنێوان مامۆستا و مردووشۆردا چییە.. جیاوازیی نێوان داری دەستی مامۆستا و قوفڵی دەرابەی دووکان چییە.. جیاوازی نێوان ژیشک و بەڕێوەبەر چییە.. ئەم قسانە هیچ مانایەکیان نەبوو و نەمدەزانی بۆچی بە مێشکمدا دەهاتن، بەڵام بەختی ئەو

دایکە داماوەم بوو، کە هەمیشە لای دراوسێکانمان تەریقدەبووەوە و ئارەقی دەکردەوە.. ژنان لچیان هەڵدەقورتاند و لەبەر خۆیانەوە نارەزاییان دەردەبڕی.

خەونی سەیر سەیرم بە مامۆستا و قوتابییەکانەوە دەبینی و هەمیشە بیرم لە نهێنییەکانیان دەکردەوە.. جارێکیان قادرمەی قوتابخانەکەمان کەوتبووە ناو بیرێکی قووڵەوە و بەڕێوەبەر و مامۆستاکان خەریکی دەرهێنانی بوون، بەڵام بۆیان نەدەکرا و هەر ئاخیان هەڵدەکێشا.. کوڕێکی قژزەردی پۆلەکەمان پەنجەی دۆشاومژەی بۆ من درێژ دەکرد و بە مامۆستاکانی دەوت، کە بە چاوی خۆی بینیویەتی من خەستوومەتە ناویەوە.. ئەوانیش هەڕەشەیان لێ دەکردم و بە سەرلەقاندن پیشانیان دەدام، چۆن دوایی هەڵمدەواسن.. من ترسێکی گەورە ئابلۆقەی دابووم و نەشمدەتوانی هیچ شتێ بڵێم.. لەپڕ هەزاران سەگ بەجارێ لەو دەشتە دەرکەوتن و هەر مامۆستا و قوتابی بوون رایان دەکرد.. من بەتەنیا مامەوە و بە قادرمەکەدا چوومە ناو بیرەکەوە.. گەیشتمە بنکەکەی و ئەو پیرەژنەم بینی، کە لە دەرگای حەمامی ئیسکان دادەنیشت و پارەی لە خەڵک وەردەگرت.. کاتژمێری ناو تاقی ژووری ئێمەی بە شکاوی لەسەر رانی خۆی دانابوو و لەجیاتی چکەچک، دەنگی وەڕینی سەگی لێ بەرز دەبووەوە.. بێداربوومەوە و لەژێر لێفەکەمدا هەڵدەلەرزیم.. کونی گوێچکەکانم توند توند دەگرتن و نەمدەویست چکەچکی کاتژمێرەکە ببیستم.. وامدەزانی سەگەکان لەناویدا خۆیان شاردۆتەوە و لەپڕ شاڵاوم بۆ دەهێنن.. بە چرنووک لێفەکەم لەسەر لادەبەن و بە گازی تیژ ونجڕ ونجڕم دەکەن.. دواییش لەناو تاقەکاندا پاڵدەکەون و کلکی ئەستووریان بە قەدی دیوارەکانەوە شۆڕدەکەنەوە.. دەم و لووتی خوێناوییان بە زمان دەلسنەوە و بەشێوەیەکی ترسناک باوێشک دەدەن.. دەربارەی ئەو خەونە لێکدانەوەی جۆراوجۆرم بیست.. خزمێکمان دەیوت، من لە قوتابخانە سەرکەوتوو نابم و هەر بەرەوە خوارەوە رۆدەچم.. ئامۆژنم بەرپەرچی دەدایەوە و پێی وابوو خەڵک چاویان پێم هەڵنایەت و چاڵم بۆ هەڵدەکەنن، بەڵام من زۆر ئازام و تیایدا دێمە دەرێ.

سێ برا هەبوون لەو قوتابخانەیە و لە پۆلی جیا جیا دەیانخوێند.. سەریان بە گوێزان پاک دەتاشی و هەموو رۆژێ شەڕێکیان هەڵدەگیرساند.. دەستوەشێنی

وەکو خۆیان نەبوو و بە کەللە دەم و لووتی حەوت و هەشتیان بەجارێ پڕ دەکرد لە خوێن.. نیوەڕۆیەک باوکی یەکێ لەو قوتابییانەی بە دەستی ئەوان لێدانی خواردبوو، لە گۆڕەپانی بەردەمی قوتابخانە پەلاماری دان و ویستی هەقی کوڕەکەیان لێ بکاتەوە، بەڵام ئەوان بەرپەرچیان دایەوە و گیانیان خەڵتانی خوێن کرد.. هەر بەرد بوو تێیان دەگرت و شوێنێکی جەستەیان دەشکاند.. بە حاڵەحاڵ خۆی گەیاندە پایسکیلەکەی و تا ماڵەوە نەوەستا.. زەحمەت بوو کەس پێیان بوێرێ و نکوڵیی لە جەربەزەییان نەدەکرا.. بۆ نەگبەتی رۆژێکیان من چمکی قەمسەڵە مشەماکەمم بە دەستەوە گرتبوو و بە هەموو هێزی خۆمەوە بایمدەدا.. دەنگێکی سەیری لێ بەرزدەبووەوە و لەپڕ زنجیرەکەی بەر چاوی ئامۆزایەکیان کەوت.. چووە شارای مەرگەوە و ترسام بمرێت.. ئیتر ئەوان زانییان و پێیان وتم، کاتێ بەردەبین، لەتوکوتم دەکەن.. من ئاگام لە دنیا بڕا و چاوەڕێی مەرگی خۆم بووم.. بە پێچەوانەی رۆژانی پێشوو حەزم نەدەکرد، دەوام تەواو بێت و بچینە دەرەوە.. ماڵێکی ناسیاومان خانووێکیان لە پشت قوتابخانەی ئێمە کڕیبوو و «ئەیاد»ی کوڕیان هەموو رۆژێ لەژێر دەرگاوە قسەی لەگەڵدا دەکردم.. ئەو «ئەیاد»ە، کە بە «ئەیۆ» بانگیان دەکرد، لە قوتابخانەی «قازی محەمەد» دەیخوێند و دەوامیان پێچەوانەی ئێمە بوو.. دوو سێ ساڵ لە من گەورەتر بوو و لە زۆڵێتییدا بۆری هەموو کوڕی شاری دابووەوە.. فێڵی لە شەیتان دەکرد و گەورەکان زەندەقیان لێی چووبوو.. بەوم وت لەو کوڕە هارانەم بپارێزێت.. داوای ناو و پۆلەکانیانی لێ کردم و پێی وتم، وایان لێ دەکات، تا ماڵەوە راکەن و جنێو بە باوکی خۆیان بدەن.. ئەگەرچی پێم وابوو «ئەیاد» نەک بە هەرسێکیان، بەڵکو بە بچووکەکەشیان ناوێرێ، بەڵام کەمێ هێمن بووبوومەوە.. دڵی خۆم بەوە دەدایەوە، ئەو لەجیاتی من لێدانەکە دەخوات و بۆی دەرباز دەبم.. «ئەیۆ» فێڵبازە و قسەی زلە، بەڵام دەستوەشێن نییە و ونجڕ ونجڕی دەکەن.. بەخوا لەو بدەن باشترە، چونکە لە من گەورەترە و زووش برینەکانی چاکدەبنەوە.. ئەی وانییە..؟! سەرم بشکێ، دەمبەنە خەستەخانە و بە چەند تەقەڵ دەیدوورنەوە.. دەرزیی پیادا دەکەن و دەبوورێمەوە.. وای دایکە ئەو ئیسپرتۆیە دەیبرژێنێتەوە و رۆحم لەگەڵیا

دەردەچێت.. شەو ناوێرم بیخەمە سەر سەرین و دەبێ تا بەیانی هاوار بکەم.. ئەی بۆ ئەوە نالێی، کاتێ دەزووەکە لە پێستەکەی سەرم دەردەهێنن..؟! وای تووخوا باسی مەکە..!! دەترسم.. «ئەیۆ» وەکو من نییە و ئازاری پێ ناگا.. پێشی بگات، من هەستی پێ ناکەم.. با لەو بدەن و من بەدزییەوە خۆم دەگەیەنمەوە ماڵ.

دوای وانەی پێنجەم بە ترسەوە هاتمە دەرێ و «ئەیاد»م بینی، پێی وتم:

ـ تەمەشایان کە، کوو غار دەدەن..!!

دەگریان و بەو دەشتەدا رایان دەکرد.. من حەپەسام و پێم وت:

ـ ئەوە لێت دان..؟!

ـ نەء، لێدانی چ..؟! ئەمن بەوانە دەوێرم..؟!

ـ ئەدی چت لێ کردن..؟!

ـ پێم گۆتن، غاردەن بابتان داکتانی کوشتیە.. وا دەیبەنە سەر قەبران.

ئینجا دەستی خستە سەر شانم و پێی وتم:

ـ خەمت نەبی هەتا مارێ راناوەستن و جوونی پیس پیس بە بابیان دەدەن.

هەر جارێ دایکمان یەکتریان دەبینی، باسی ئەو شتە سەیرەیان دەکرد و قاقایان لێ دەدا.. «خالیدە»ی دایکی کۆمۆنیستێکی زۆر وریا بوو و یارمەتی براکانی خۆی دەدا.. لە بیرمە جارێکیان لە هەیوانەکەیان چای تێدەکرد و بەدەم فووکردن لە لوولەی قۆریەکەوە وتی:

ـ ئەوەی بەراستی شیوعیی بی، گێی لە دەنگی ئەو منداڵانە دەبی، کە لە بنی دنیایێ لە برسان دەگرییێن.

ماوەیەک من وا چووبووە ئەقڵمەوە، کە ئەو شیوعیانە گوێیان لە دەنگی هەموو گریانێکە.. کاتێ دەمبینین، لێیان نزیکدەکەوتمەوە، تا منیش کەمێ گوێم لێی بێت.. ئاخۆ مناڵانی بنی دنیا چۆن دەگرین و بە چ زمانێ هاوار دەکەن..؟! پڕبەدڵ حەزم دەکرد زۆر زۆر برسییان بێت و هەموویان تێکڕا بگرین، بۆئەوەی دەنگیان لە کونی ئەو گوێچکانەوە بچنە دەرێ و بێنە گوێچکەی منیشەوە، بەڵام هیچم نەدەبیست و بە خۆمم دەوت: نەء، ئەوە بەڕاستی شیوعیی نییە.. زۆر جار

گـوێچکەم دەنا بە گـوێچکەی دایکمـەوە و مـتـەقم لە خـۆم دەبڕی.. تا دوایی پێی وتم، کە «پوورە خالیدە» گاڵتەی کردووە.

«بنوون» ، یارییەکی باو بوو و هەندێ لە مامۆستاکان چەند بلێیی حەزیان لێ دەکرد.. لە پێشدا چەند کـەڕەتێ دەیانوت: هەستن.. دانیشن.. چەپڵـە لێدەن.. هەسـتن.. دانیـشن.. دەسـتـتـان بخـەنە سـەر تەختـەکـەی بەردەمـتـان.... دواجـار بنوون.. ئەمـەیان وەکـو ئەوانی تر نەبوو و درێژەی دەکێـشـا.. زۆر جـاری وا هەبوو بەڕاستی خەومان لێدەکەوت.. دوایی درەنگ درەنگ لەوە تێگەیشتین ئەمە چۆن یارییەک بوو..!! دیارە هی وا هەبوو بە حوکمی ئەوەی وەکو ئێمە نەنووستبـوو و چاوە جوانەکانی لەو پۆلە کشوماتە و لە باوەشی گەرمی مامۆستای خۆیدا زیتەیان هاتبـوو، هەر لە زووەوە لێی تێگەیشـتـبـوو و گـاڵتـەی لەو خـەوە ناوەخت و بێمانایەی ئێمەش هاتبوو.. مامۆستـایەکی مەلا باوەڕی بەو پێشەکیە درێژدادڕە نەبوو، کـە هیچ پەیوەندیەکی بە ناوەرۆکی مـەسـەلەکـەوە نەبـوو، هەر یەکـسـەر بە «بنوون»ەکە دەستی پێدەکرد و ئاوا بۆ ئەو و بۆ ئێمەش رەحەتتر بوو.

«مـامـۆسـتـا ئەلیـاس»ی پۆلی یەکـەم رۆژانە «ئەلف و بێ»یەکـەی «مـامـۆسـتـا ئیبـراهیم ئەمـین باڵدار»ی بۆ دەخـوێندینەوە و ئێـمـەش تێکڕا و بە دەنگی بەرز لە دوایدا دەمـانوتەوە.. ئەو کـتـێـبـە ئەوەندە خـۆشـەویست بوو، لە گـەڕەکی ئێـمـە خـەڵکانی نەخـوێندەواریش لەبەریانبـوو و هەندێکیـان لێـیـەوە فـێـری نووسـین و خـوێندنەوەش بوون.. یەکـەم رۆژ وەرمـانگرت، بۆنێکی سـەیری لێ دەهات، کـە مـەحـاڵە بیـرم بچـێـتـەوە.. ئازاد و دارا و زەینەب و زارا و مـام زۆراب و هەمـوو ئەوانی تر بـووبوون بە بەشێک لە خـەڵکی گەڕەکـەکـەمان و بەراسـتـیی هەسـتـمان پێـیـان دەکردن.. شـێـوەی قـسـەکردنیـانم زۆر بە دڵ بوو و حـەزم دەکرد لاسـاییـان بکەمەوە.. بەڵام جوان نەبوو لە شارەکەم ئاوا قسە بکەم و گاڵتەیان پێ دەکردم.. ئەوەندە هەبوو زۆر وشەی تازە فـێربووم و دەمتـوانی لە نووسـیندا بەکاریانبـهێنم.. ژنێکی قسەخۆشی گەڕەکمان «بەگیسی ئیدریتە»ی ناوبوو، دەیوت ئەگەر رۆژێ منداڵانی سەرتاپای کوردستان ویستیـان دیارییەک بکرن و بیدەن بەو مرۆڤەی لە هەمـوو کەسێ زیاتر خزمەتی کردوون، ئەوا لە «مـامـۆسـتـا ئیبـراهیم ئەمـین باڵدار»

چاکتر نادۆزنەوە.

گـەیشـتـبـووینە وانەی «دار دەڕوێنم» کـاتێ بەیاننامـەی یانزدەی ئازار خوێندرایەوە و لە سـەرتاپای شـاردا بوو بە جـەژن.. لە هەمـوو کـۆڵان و گـەڕەکێ دەهۆڵ و زوڕنا دەنگی دەهات و ژن و پیـاو هەڵدەپەڕین.. ئەوانەی تا دوێنێ دوژمنی یەکتـر بوون و خوێنی یەکدیان دەخواردەوە، دەستی یەکتریان گرتبوو و دۆستانە قاچیان لە زەوی دەکوتا.. ئاهەنگی نەورۆز لە «کونەگورگ» کرا و گۆرانی بەسەر پارتی و «بارزانی»یدا دەوترا.. قـوتابخـانە داخرابوو و منالان لە گـەڕەک وەکو گەورەکان هوتافیان دەکێشا.. هەندێ لەو هوتافانە:

کێتان دەوێ لە کوردان
مەلا مستەفای بارزان
بە لوولەی برنۆی پارتی
وەرمانگرت حوکمی زاتی
چرا لەسەر چرایە
کورد و عەرەب برایە
پێشڕەوی کورد پارتییە
سەرۆکمان بارزانییە
کێبوو خۆی کردە شەکر؟
ئەحمەد حەسەنل بەکر

سۆفـیـەکـانیش بەخـشـران و وەکـو خـەڵکی تر بەشـدارییـان لە ئاهەنگەکـاندا دەکرد.. هەر هەموویان تێکەڵ بە هێزی پێشـمـەرگە بوونەوە و گەورەکانیـان پلە و پایەی چاکیـان پێ درا.. ئیـتـر نەیاندەتوانی وەکو جـاران زوڵم لە خـەڵک بکەن و چیتر هەڵیاننەدەکوتایە سەر قوتابخانەکان.

من پێـشـتـر لە ماڵی خۆمـان و لە خـەڵکی گەڕەک ناوی پارتیـیم بیـسـتـبوو.. وشـەی «دیموقـراتی»یم زۆر بەلاوە سـەیربوو و لێی تێنەدەگـەیشـتم.. نازانم بۆچی وامدەزانی شتێکە وەکو پەشمەک و نوقڵ، یان دۆڵدرمە و ئەزبەری و هەمیشە بە بیستنی دەمم ئاوی دەکرد.. جا من هەر پرسیارێکم هەبوایە لە ئامۆژنە گەورەکەمم

دەکـرد، چونکە زۆرم خـۆشـدەویست و پێم وابوو ئەو هەمـوو شـتێ دەزانێت.. جارێکیـان لە بەربەلووعـەکە حـاجەتەکـانی دەشت و لێم پرسی.. ئەو وتی، گوایە ماناکەی ئەوەیە ئاغا نەمێنێت و سەری پانکەنەوە، چونکە ئاغا ناهێڵێت خەڵک بە ئاسـوودەیی بژین.. ئەوەندە بە رقـەوە دەیوت، لەگـەڵیـا بەبێ ویست بنی مـەنجـەڵەکـەی لە کـۆنکرێتـەکـە دەکـوتا.. پیـاوێک هەبـوو لەوبەری مـاڵەکـەمـان، مرادخانیەکی لەبەردەکرد و مشکیەکی لەسەری دەبەست.. پێیان دەوت «ئاغە» و زۆر کـەمـدوو بوو.. مـن وامـدەزانی هەر ئەوە ئـاغـایە و «دیمـوکـراتـی» سـەری ئەو دەپلیشـێنێتەوە.. سەرم لەوە سوڕمابوو، کە چۆن ئەو پیاوە بەتەنیا دەتوانێت زوڵم لەو هەمـوو خـەڵکە بکات.. ئەی بۆ نایەن بیکوژن..؟! خۆ زۆر ئاسـانە.. هەندێ جـار بەزەیـیشم پیـادا دەهاتەوە، کـە لەناوی دەبەن و ئەو کـچـانەی بەبێ باوک دەمێننەوە، بەڵام کاتێ ئامـۆژنـمم بیردەکەوتەوە، کـە چۆن باسی زوڵمەکـانی ئەوی دەکرد و لە داخا مەنجەڵەکەی لە کۆنکرێتەکە دەکوتا، مردنەکەیم بە ڕەوا دەزانی.. ڕۆژی بەیانەکـە من وامزانی کـوشتوویـانە، کەچی دوایی بینیم وەکو خـەڵکی تری گەڕەک لە هەڵپەڕکێ بەشداریی دەکرد.. بە ئامۆژنمم وت:

ـ کا نەیانکوشتیە..!!

ئەو لە من تێنەدەگەیشت.. کاتێکیش تێگەیشت، دەستی کرد بە پێکەنین و بۆی روونکردمەوە.. سـەیر ئەوەبوو زۆربەی کەسوکارەکەی پێشـمـەرگە بوون و چەند شەهیدێکیشان دابوو.

«پەری» کـچـێکی گـەڕەکی ئێـمـەبوو و لەگـەڵ «پوورە زرێخ»ی نەنکی بە ڕەزەڵخـوایی و هەژاریی دەژیا.. ڕۆژانە ئاڵایەکی زەردی هەڵدەکـرد و ئێـمـەش لە دوایەوە بە چەپڵە و گۆرانی دەڕۆیشـتین.. هوتافی دەکێشا و بۆمان دەسەندەوە.. ئەو «پەری»یە ئەوسا تەمـەنی دە دوانزدە ساڵێک دەبوو و دەنگێکی زۆر خۆشی هەبـوو.. لەرەیەک لەو قـوڕگـەیدا هەبوو، لە کـاتی هاوارکـردن و گـۆرانیـوتندا دەردەکەوت، لە هەموو ژیانما بیرم ناچێتەوە.. ئێوارەیەکیان سەتڵێکی ترشیاتی سووری لە مـاڵی «یازیێد کـۆیی» کـڕیبـوو و بە کـۆڵانەکـەی ئێـمـەدا دەڕۆیشت.. دەڕۆیشت و هونەرمەنـدانە سەتڵەکەی بادەدا، بەبێ ئەوەی ترشیـاتەکە بڕژێت و بەو

ناوەدا بڵاوبێتەوە.. جا ئەو سەتڵە ڕێک لەو سەتڵە دەچوو، کە «ئازاد» لە «ئەلف و بێی نوێ»دا بە دەستیەوەیە و زۆر سەرنجی رادەکێشام.. مەراقم بوو منیش فێربم ئاوا وەکو «پەری» سەتڵی ترشیات بە هەموو هێزی خۆمەوە بابدەم و لە دەستیشم نەڕژێ، بەڵام زەحمەت بوو و من و هونەری ئاوایان نەوتبوو.. «پوورە زریخ»ی نەنکیشی پیرببوو و پشتی کۆم ببووەوە، کەچی بەم حاڵەشەوە خۆی و «پەری»ی بەخێو دەکرد.. کاتێ دەڕۆیی واتدەزانی لە مەلا و لەولاوە دەستی دوو منالی بچکۆلەی گرتووە، کە تازە بەسەر پێ کەوتوون.. دەبوایە چاو بۆ ئەو منالە وەهمیانە بگێڕیت، بەڵام نەتدەبینین.. ئەوە شێوەی رۆیشتنی ئەو پیرەژنە کلۆڵەبوو ئاوا بینینی ئێمەی بە لاڕێدا دەبرد، بەتایبەتییش هی من:

- دایە پێت برێم پلکە زریخ کوو دەڕوا..؟!
- نەء، کوڕم گوناحە.
- ئەخر دایە ئەو زۆر عەنتیکە دەڕوا..!!
- واز لەو قسانە بینە.
- ئەدی پلکە سەنیە لۆتووی بکەم..؟!
- نابی، ئەوە پیربووە و خوا وەی لێکردیە..!!

ڕۆژێکی هەتاوی ناوەڕاستی زستان ژنان جلیان لە گۆمێکی پشت شەقامی شەستی دەشت.. چونکە چەند ڕۆژ بوو ئاوی بەلووعە بڕابوو.. «پوورە زریخ»یشم بینی جلەکانی خۆی و «پەری»ی لە ئاوەکە وەردەدا و شڵپەشڵپێکی سەیریان لێوە دەهات.. دواتر خۆشم نەمدەزانی بۆچی هەورەتریشقەکان ئەو دیمەنەیان بیردەخستمەوە و خەیاڵەکانمیان بەملا و بەولادا دەبرد، بەڵام ئەوەندە دەزانم ئەوسا بەزەییم پیادا دەهاتنەوە و هیوام دەخواست دەستەکانم ئەوەندە درێژبوونایە، تا ئەو ڕادەیەی دەمتوانی ڕۆژی ناوەڕاستی ئاسمانە بێگەردەکەیان پێ داگرمە خوارەوە.. لە جلە شۆراوەکانیان نزیککەمەوە و بەزووترین کات وشکببنەوە.. دواییش لە بنمیچی ژوورە بچکۆلەکەیاندا هەڵیواسم و هەمیشە خۆیانی پێ گەرمکەنەوە.. ئیتر لەمەوە خۆر هەر لە پەنجەرە و کلاوڕۆژنەکەی ئەوانەوە هەڵدێت و بەسەر گەڕەکدا پەرشدەبێتەوە.. «پوورە زریخ» بۆ ژنێکی تری تەنیشت خۆی دەگێڕایەوە،

گوایە جارێکیان حاجی لەقلەقێک کراسی ئەوی لەسەر تەناف فڕاندووە و بۆ تاقی ئاسمان بەرزیکردۆتەوە.. من ئەمەم بەلاوە سەیربوو و دیمەنەکەیم دەهاتە بەرچاو.. لێیم پرسی، ئاخۆ حاجی لەقلەق کراسی ئەوی بۆ چییە و چی لێ دەکات.. ئەو سەیرێکی کردم و پێی وتم:

ـ لەناو هێلانەکەی رایدێخی و ناهێلی فەرخەکانی سەرمایان بی.

هەر دەتوت نووستووە و بەدەم خەوەوە قسە دەکات.. وشەکانم دەبینی وەکو سەرەمێکوتە لە دەمی دەردەچوون و خۆیان هەڵدەدایە ناو گۆمەکەوە.. کەمێ لەسەر رووی ئاوەکە مەلەیان دەکرد و لەپڕ نقووم دەبوون.. تەزوو بە سەرتاپای گیانمدا دەهات و ناخم پڕیدەبوو لە وردە ماسیی بەزەیی.. بەدەستم بوایە هێلانەی حاجی لەقلەقەکەم دەدۆزیەوە و کراسەکەیم بۆ دەهێنایەوە، ئەگەرچی دەمزانی ئەو تەمەنی بەسەرچووە و ئێستا رەنگی سپی لەبەر ناکات.. نازانم بۆچی وا چووبووە ئەقڵمەوە رەنگەکەی سپی بووە، خۆ ئەو باسی رەنگی نەکردبوو.

مانگێ دوای خوێندنەوەی بەیاننامەی یانزدەی ئازار پیاوێکی خزمی خۆیان میوانیان دەبێت و شەو لایان دەمێنێتەوە.. هەردووکیانی سەربڕیبوو و پارەکانی بردبوون.. ئەمە رووداوێکی ترسناک بوو و ئێمەی منالان بە ڕۆژیش لە ماڵەوە دەترساین.. قژی پەریمان بینیبوو لە حەوشەکەدا چەپک چەپک کەوتبوو، کاتێ ویستبووی بەسەر دیواری دراوسێکەیاندا سەربکەوێت و ئەو رایکێشابوو.. خوێنەکەیمان بینیبوو لەوێ رژابوو و وشکبووبۆوە.. تەرمی «پوورە زرێخ»مان بینیبوو لە خوێندا سووردەچووەوە و لە حاجی لەقلەقێکی گەورەی ئاوەڕووتکراو دەچوو.. دایکم و «گوڵزار»ی ئامۆژنم و «پوورە سەنیە» و «پوورە رەحمەت» و ژنانی تری دراوسێمان لە بەردەرگا دادەنیشتن و گاڵتەیان بەهەر کەسێ دەکرد، کە بەوێدا بڕۆیشتایە.. ئێمەی منالانی کۆڵان کاتێ دەمانویست بە مەبەستی ئاوخواردنەوە یان هەر شتێکی دیکە بچینە ماڵەوە، هەر هەمووومان بە کۆمەڵ دەچووین، چونکە دەترساین و نەماندەتوانی «پەری» بیری خۆمان بەرینەوە.. ئەو «پەری»ەی ئاهەنگی منالانی بەڕێوە دەبرد و دەنگە خۆشەکەی دوای مردنیش هەر لە کۆڵانەکان دەبیسترا.

باوکم پێی ناخۆش نەبوو من لەگەڵ منالانی دیکە بەشداریی ئەو ئاهەنگانەم دەکــرد، چونکە «بارزانی»ی دوور بە دوور خــۆشــدەویست و پێی وابوو تاقــە سەرکـردەی لێهـاتووی دنیـایە.. دەیان چیـرۆکی دەربارەی ئەو دەزانی و بۆ ئەم و ئەوی دەگێـڕانەوە.. ئەو وەکو خوشکە گەورەکەم دەڵێ لە هەموو ژیانیا بە تفیش پارێزگاریی لە نیشتیمانەکەی نەکردووە و زۆر رقی لە چەک بوو، کەچی هەموو هۆشـێکی لای چالاکـیی پێـشـمـەرگـەبوو و بەشـێـوەیەکی سـەیر «بارزانی»ی خۆشدەویست.. ئەو زۆر لەوە دەترسا من ئەوەی لەو ماوەیە فێری بووبووم، بیرم بچێتەوە، چونکە نەدەچووین بۆ قوتابخانە و رۆژانە خەریکی ئاهەنگگێڕان بووین، بۆیە هەر زوو زوو بانگی دەکردمەوە و پێی دەوتم خەریکی خوێندنەوەی کتێبەکانم بم.. من بەبێـزاری و بەترسەوە کـتـێـبەکـانمم دەخـوێندنەوە و گـوێشم لای هەرا و زەنای منالانی کـۆڵان بوو.. لەناو هەمـوو منالانی گـەڕەک هەر من لە ژوورەوە کرابووم و قەدەغەبوو یاریی بکەم.

لەو گەڕەکەی ئێمەدا هەر زوو زوو لەسەر رەنگی زەرد و سوور دەبوو بە شەڕ و جنێـویان بەیەکـتـر دەدا.. تەنانەت ئێـمـەی منالانیش لەنێـوان خـۆمـاندا رێکنەدەکەوتین.. هەر ئەو سەردەمە لە مزگەوتێکی خوارەوە دوو پیاو لە مانگی رەمــەزان تێکگیـرابوون.. ئەوەی کــاتی بەربانگ پەرداخی شــەربەتەکــانی دابەشکردبوو، پارتی بوو.. دانەیەکی زەردی خستبووە بەردەمی پیاوێکی شیوعی و ئەویش هاواری کردبوو:

ـ ئەو سەگبابە سوور دەزانی ئەمن شوعیمە، زەردم لۆ دادەنێ.

ژنێکی قەڵەو هەبوو لە کۆڵانەکەمان، هەر زوو زوو شاڵاوی بۆ ژنانی تر دەبرد و دەیوت:

ـ لە دەوی بابی خەڕەشۆفت ریم.

بەڵام زۆر بەئاسـانی ئاشـتـدەبوونەوە و لە ئاهەنگەکـاندا دەسـتی یەکـتـریان دەگرت.

ئێمە هاوینەکەی بەهۆی نەخۆشکەوتنی زۆر لەپڕی «شادە»ی خوشکمان ئەو جەژنەمان لێ تاڵبوو، کە تازە پێی گرتبوو و زیرەکیەکەی هەموو خەڵکی گەڕەکی

سەرسام کردبوو.. باوکە کرێکارەکەمان وازی لە ئیش و کار هێنا و خەمناک خەمناک لە دکتۆرەکانی شاری دەگێڕا.. باری داراییمان خراپ بوو و ترسێکی سەیر ئابلۆقەی ماڵە بچکۆلەکەمانی دابوو.. من زەحمەتە ئەو ئێوارەیەم بیربچێتەوە، کاتێ ژنێکی کۆڵانی ئەودیومان لە بەردەرگای خۆمان گوارە ئاڵتوونەکانی لە گوێچکەی راست و چەپی دایکم دەکردەوە، کە بەقەدەر هەموو دنیا خۆشیدەویستن و خۆی پێوە دەنواندن.. سەیرم دەکردن و خەفەت وەکو کەروێشکە لەتینوا خنکاوەکەی خۆم بە چڕنووکەکانی بنکی دڵمی هەڵدەکۆڵی.. من نایشارمەوە ئەو ژنە قەڵەوەم لە شێوەی پیاو دەبینی و ئەو پرۆسەیە بۆ من لەوە دەرچووبوو فرۆشتنی جووتێ گوارەبێ لە لایەن ژنێکی بیست و نۆ ساڵانەوە لە پێناو چارەسەرکردنی منالێکی نەخۆش، بەڵکو دایکمم دەبینی تاوانی نامرۆڤانەی لەگەڵدا دەکرا و لە بەردەرگاکەی خۆماندا ریسوایان دەکرد.. دەشبوایە بێ دەنگ بم و هیچ نەڵێم.. بەڵام ناخم نەیدەتوانی بێ دەنگ بێت و هاواری لێ بەرزدەبووەوە.. ئاخر من وامدەزانی لە دنیادا تەنها دایکم ژنە و لە ئاستی ئەودا هەموو خەڵکم بە پیاو دەزانی.. ژنان تا ئەو کاتە ژن بوون، کە لە دایکمەوە دوور بوون.. کاتێ لێی نزیکدەکەوتنەوە، دەبوون بە پیاو و بە بینینیان سەغڵەت دەبووم.. ئەو ژنەیش هەر بەڕاستی سیمایەکی پیاوانەی هەبوو و یەکێ بوو لە ژنە شەڕانیەکانی گەڕەک.. دەستی لە تیتکی دەیان ژن نابوو و خستبوونیە ژێر ئەژنۆ زلەکانیەوە.. ناوەکەی بەو پاشگرەیەوە، کە بۆی زیادکرابوو و پێی دەناسرایەوە، ئەوەندەی تر سامی پێ بەخشیبوو و خەڵک سڵیان لێی دەکردەوە.. لابەرداییان لە گێچەڵەکانی دەکرد و خۆیان لە شاڵاوەکانی دەپاراست.. دەنگی پیاوانە بوو و جنێوەکانیشی لە جنێوی ژنانە نەدەچوون.. منیش دەمویست لە دواوە قژی ئەو بگرم و لە دەستەکانمی بئالێنم.. تا تینم تیایە ڕایکێشم و لە بێخەوە چەپک چەپک دەریبهێنم، بەڵام دڵنیابووم ئەو دەستی لە بینەقاقام گیردەکرد و بە دەنگە بڵحەکەی پێی دەوتم:

ـ پارەی خۆم دەدەم..!!

ـ دەزانم پارەی خۆت دەدەی، بەرام ئەوە داکمە و رازبی نابم کەس ئەوهای لێ

بکا.

ـ ئەمن ئەوهای لێدەکەم و کەسیش ناتانی رێم لێ بگری.

نازانم بۆچی دایکم لەو هەموو خەڵکە، گوارەکانی بەو فرۆشت..!! دەسا ئێمە هەموو شتێکمان دەفرۆشت بۆئەوەی ئەو خوشکەمان چاک بێتەوە و جارێکی تر قسە خۆشەکانی ببیستینەوە.. باوکم لە هەموومانی زیاتر خۆشدەویست و جوانترین کراسی بۆ کڕیبوو، کە لە سەرەوە تا خوارەوەی تەنتەنە بوو و هیچ منداڵێکی تری گەڕەک کراسی ئاوای لەبەردانەبوو.. هەر لەبەری کرد و نەخۆشکەوت.. «ئامین»ی نەنکم دەیوت:

ـ چاویان لێ دا.. بەخوای چاویان لێ دا.. چبوو ئەو کراسەتان لەبەرکرد..!!

هەبوون گاڵتەیان بە باوکم دەکرد، گوایە کچێ ئەوە ناهێنێت، ئاوای بۆ بکرێ، بەڵام ئەو گوێی لە کەس نەدەگرت و پرسیاری دکتۆرە چاکەکانی لەم و لەو دەکرد.. لە بیرمە، بێگومان لە بیرمە و زەحمەتە لە یادم بچێتەوە، کاتێ لە هەیوانەکە دانیشتبوو و بۆی دەگریا.. ئەوە ئەو رۆژە بوو، کە تەمامان لێی دانا و هیوامان بە چاکبوونەوەی بڕا.. «خاڵم جەوهەر»، خاڵە وەفادار و دڵسۆزەکەمان، خاڵە خۆشەویست و رۆحەکەمان، لە نەخۆشخانە بە خەمبارییەوە بە دایکمی وت، کە بیباتەوە، چونکە دکتۆرەکان وتوویانە لەوەدا نەماوە چارەسەر بکرێت.. بە نائومێدی بردمانەوە و بە دڵی پڕ لە حەسرەتەوە لەسەر دۆشەگێکی ناوەڕاستی حەوشە تەسکەکەمان پاڵخست.. ئەو شەوە هەموومان خەمناکانە بەدیارییەوە دانیشتبووین و دەمانویست بۆ دواجار سەرنجی لێ بدەین.. من ناوبەناو دەمم دەبردە بن گوێچکەی خوشکە گەورە چاوبەگریانەکەم و بە ترسەوە لێیم دەپرسی، ئاخۆ چاکدەبێتەوە.. ئەو نینۆکەکانی لەملا و لەولای روومەتەکانی گیردەکردن و پێی دەوتم:

ـ لە من مەپرسە.. لە من مەپرسە.

ئەوەندەی دیکە بەزەییم بە خۆماندا دەهاتەوە و نائومێدتر دەبووم.. نەمدەتوانی رووی خۆم بکەم بەولادا و سەیری نەکەم.. چاوەکانی داخرابوون و لێمان روون نەبوو، ئەو دەنگانەی جار جار لە قوڕگی بەرزدەبوونەوە، هەناسەبوون، یان

دەرچوونی رۆح.. دەرکەوت هیچیان نەبوو، دەستپێکردنەوەی ژیانێکی تربوو و بووژانەوەی لەسەرەخۆی ئێمە.. چاکبوونەوەی ئەو منالە موعجیزەیەک بوو بۆ خۆی.. ئیتر باری داراییشمان رووی لە چاکبوونەوە کرد و هێمنی بۆ مالەکەمان گەرایەوە.(٢)

لەپال هەموو ئەو ناخۆشیانەشدا بەیاننامەی یانزدەی ئازار جۆرێ لە دلنیایی بە باوکم بەخشیبوو و کەمێ ئەو ترسەی دەروونی کەمکردبۆوە، کە لە سەرەتای ژیانیەوە هەنگاو هەنگاو لەگەلیا رێی دەکرد و بۆ ساتێ لێی جیانەدەبووەوە.. هەمیشە وایدەزانی زیلەکان سەری کۆلانەکانیان گرتووە و بۆ شوێنە دوورەکانمان دەگوێزنەوە.. ترسێکی زۆری لە بەعس هەبوو و هیچ کاتێ خۆی بە خاوەنی خۆی و ئێمە و خانوو و شتەکانی ترمان نەدەزانی.. ئەو ترسەیشی لە دایکیەوە بۆ مابووەوە، ئەگینا «ئەحمەد کاکەسوور»ی باوکی یەکێک بوو لە جەربەزەکانی سەردەمی خۆی و خەلک تا ئێستاش سەرچلیەکانی دەگێرنەوە.. «خەجیج سالەیی»ی نەنکم گوێی لە تەقە بوایە، جا دوور، یان نزیک، زەندەقی دەچوو و خۆی لە کونجی ژوورەوە دەنا.. ئەگەر ئێمەش باسی ترسنۆکیی نەنکمان بکردایە، باوکم توورەدەبوو و دەیوت، ئەو لە خۆی ناترسێت، بەلکو ترسی ئێمەیەتی.. بەلام ئەو کاتێ دەترسا، کەسی بیر نەدەما و من بەئاسانی هەستم بەوە دەکرد.. ژنێکی بێکەس بوو و لەم شارە خزمی نەبوو.. لە کەرکووکیش تەنها ئامۆزایەکی هەبوو، کە دواتر مالەکەیان گوێزایەوە هەولێر.. پۆلیس بوو و سێ چوار کچی زۆر زیرەک و وریا و کورێکی رۆحسووکی هاوتەمەنی منی هەبوو.. کاتێ دەهاتن بۆ مالمان و بە کەرکووکیی قسەیان دەکرد، ئێمە زۆرمان بەلاوە سەیربوو و دواتر لاساییمان دەکردنەوە.. بەراستی زۆر خۆشماندەویستن و مالێکی چاک بوون، بەلام ئێستاش نەمانزانی بۆچی پەیوەندییمان پچرا و لەوساوە چاومان پێیان نەکەوتۆتەوە.. نەنکم لە هەموو شتێ دەترسا.. تەنانەت لە پەیوەندیکردن لەگەل خەلکیشدا.. بەلام من هەرگیز ئەو رۆژگارەم بیرناچێتەوە، کە لەگەل ئەواندا بەسەرم برد و ونبوونەکەشیان بوو بە مەتەلێکی ئالۆز.

نەنکم، لەپال ئەو ترسنۆکیەیدا زۆر وریابوو و پێنج منالی بە بێوەژنکۆشی

گەورەکردبوو.. بەداخەوە لە سەردەمی پیرییدا چاوەکانی لە دەست دا و هیچی نەدەبینی.. هەر سێ زمانی کوردی و عەرەبی و تورکیی بە ڕەوانی دەزانی و سەرگوزشتەی خۆشی لابوو.. هەمووشیان هەر باسیان لە ترس دەکرد و بەشێوەی زۆر تراژیدیی کۆتاییان دەهات.. ڕەنگە ئەو چیرۆکانە ئێجگار ئەو هەموو ترسەیان خستبێتە دڵی باوکمەوە، بەتایبەتی ئەو بە هەتیویی گەورەبووبوو و بەحاڵ باوکی خۆی بیردەکەوتەوە.. ڕەشبینییەکەی باوکم سنووری نەبوو.. بە باوەڕی ئەو دوو ژیان هەبووە، یەکێکیان پڕ لە ئاسوودەیی، کە خەڵکانی خۆی تیایدا ژیاون و دەمێکە بەسەرچووە.. دووەمیان ژیانی ئێستای ئێمە، کە لێوانلێوە لە نائومێدی و مەحاڵە کەس خۆشیی ببینێت.. وشەکانی ترسناک بوون و بەدەم ئاخی قووڵ قووڵەوە دەریدەبڕین.. هەمیشە شەوی لەجیاتی ڕۆژ بەکاردەهێنا.. «وای باوکە دە شەوی تر فلان شت دەبێت و ئەی ماڵی وێرانم بیستوپێنج شەوی تر فلان شت ڕوودەدات.. کورە ئەوە ئێوە نەتانزانیوە دوای چل شەوی تر ئەم دنیایە وێران دەبێت..!!».. دایکم بەپێچەوانەوە ئەوەندە گەشبین بوو، گاڵتەی لە نەهامەتیەکان دەهات.. ئەو ئەگەر لەبەر نەگونجانی زمان نەبوایە، دەیوت: «پێنج ڕۆژی ڕووناکی تر دەتانبەمە بازاڕ و جلوبەرگی جوانتان بۆ دەکڕم.. حەوت ڕۆژی گەشی تر دەچین بۆ ماڵی خاڵتان.. دە ڕۆژی خۆشی تر لە سەیرانین».. دایکم پێی دەوتین ئەگەر چاوەڕێی هەر شتێک بووین، ئەوا دوو سەری خۆشی بۆ دانێین، بۆئەوەی هاتە دی و نەهاتە دی، هەر دڵمان پێی ئاسوودە بێت.. کاتێ نایەتە دی، دەبێت بیر لە کۆمەڵێ شت بکەینەوە، کە ئەگەر بهاتایەتە دی، باش نەدەبوو.. وەختێ دەتەوێت بەسەر ئەو گردە زۆر زۆر بەرزە بکەویت و کووپە ئاڵتوونەکە بهێنیت، لە نیوەی ڕێگا جەردەیەک بە گوللەی تفەنگ پەنجەیەکی قاچت دەشکێنێت و بەرەو خوارەوە تلۆرت دەکاتەوە، نابێت پێت ناخۆش بێت و ئاخ و ئۆف هەڵکێشیت، چونکە جەردەیەکی دیکە کەمێ لە سەرووتر نیشانی لە قاچت دەگرت و دایدەڕزاند.. ئارامت بێ پەنجەیەک هیچ نییە و زوو برینەکەی سارێژ دەبێت.. ئەگەر ئەمجارەیان جەردەیەک قاچی شکاندی، دڵت تەنگ نەبێت و تەما لە خەزێنەکە دامەنێ، چونکە جەردەیەکی دیکە لە سەرووتر پەراسووی

دەپێکای.. قـاچێک هیچ نیـــیــە و ورەت نەڕووخێ.. ئەوا چاک بوویتــەوە و سەرکەوە.. پەراسوویان شکاندی..؟! قەیناکا، کەس بە پەراسوو نەمردووە.. بەس نەبوو ئەو جەردەیەی سەرووتر دڵی نەپێکای و کۆتایی بە ژیانت نەهێنا.. گوێی مەدەرێ بە قوربانت بم.. نەمردوویت و ماویت.. هاکە چاکبوویتەوە و ئەمجارەیان گورجتر لە جاری پێشوو سەرکەوتیتەوە..!! بەڵام دایکم لەبەر ئێمە ئێجگار ئاوا خۆی گەشبین پیشان دەدا، ئەگینا لە ناخەوە خەفەتی دەخوارد و لە زۆر شت نارازیی بوو.. وابزانم جار جار بەدزییەوە چ لە پەناوپەساری ماڵەکە و چ لای نەنکم دەشگریا.. ئێمە لەنێوان دایکێکی زۆر گەشبین و باوکێکی ئێجگار رەشبینیدا تیا مابووین.. یەکێ لەو کارەساتانەی باوکم لێی دەترسا، نەمانی ئاو بوو، بۆیە حەزی دنیای لە باران دەکرد.. لە هەموو شتێکی دیکەی ماڵەکە زیاتر دڵی بەو بەلووعەیە فێنک دەبووەوە.. جا کاتێ ئاو دەبڕا، شپرزە دەبوو و بەدەم ئاخهەڵکێشانەوە دەیوت:

ـ تەواو..!! باوەڕناکەم جارەشکە ئاوی لێ بێتە خوارێ.

دایکم هەمیشە رەخنەی لە باوکم دەگرت، کە ئەوەندە خەفەت دەخوات و زەندەقی لەم دنیایە چووە.. هەرچۆنێ بێت لەگەڵ بەستنی پەیمانی یانزدەی ئازاردا کەمتر هەستی بە ترس دەکرد.. بۆ یەکەمجار قسەی دایکمی لە گوێ گرت و بە یارمەتی «خاڵم جەوهەر» پارچە زەوییەکی کڕی.. دیارە باوکم بەبێ پرسی ئەو خاڵەم زەحمەتبوو هیچ شتێکی بکردایە و ئەویش بەڕاستی هەمیشە پشت و پەنای ئێمە بووە.. تا ئێستاش هەر سوێند بە سەری ئەو دەخۆین و لە دڵەوە خۆشماندەوێ.. ئیتر خانووێکی چاکترمان کرد و لەو خانووە کۆنەی «سەیداوە» گوێزرامانەوە.. من لەوێ کۆمەڵێ هاوڕێی ترم پەیدا کرد، کە زۆربەیان کوڕی کۆنتەراتچی و مامۆستا و فەرمانبەر و لێپرسرای گەورەی شۆڕشی ئەیلوول بوون.. دواتر باوکم هەر بە یارمەتیی ئەو خاڵەم لەناو بازاڕدا دووکانێکی قوماشی کردەوە و باری داراییمان زۆر لە جاران چاکتر بوو.. لەو گەڕەکە تازەیە، کە نەماندەزانی سەر بە «ئیسکان»ین، یان «سەیداوە» و کۆڵانەکەی ئێمە رێک لە بەرامبەر «حەمامی ئیسکان» بوو، من هەمیشە باسی ئەو گەڕەکە کۆنەی خۆمان و

خەڵکەکەیم بۆ منداڵانی هاوڕێم دەکرد.. چیرۆکی سەیر سەیرم هەڵدەبەست و هەموویانم دەخستە پێکەنین.. ئەمە سەرەتای دەستپێکردنی چیرۆکی منە، بەڵام بەشێوەی زارەکی، نەک نووسین.. دەمودەست دەستم پێدەکرد و ڕووداوەکانم دەچنی، بەبێ ئەوەی پێشتر بیرم لێ کردبنەوە.. هەمووشیان سیمایەکی کۆمیدییان هەبوو.. وا چاکترە بڵێم من درۆم بۆ دەکردن و باسی ئەو شتانەم دەکرد، کە نەمتوانیبوو وەکو هەر منداڵێکی تر لە واقیعدا سەربەستانە پراوەیان بکەم.. دایکم لەوە تێنەدەگەیشت و هەر زوو زوو سەرزەنشتی دەکردم.

«من و وشیار قوفڵی دووکانێکمان شکاند و چووین نوقڵ و میزەڵدان و شتی تر بدزین.. گوڵەبەرۆژەمان چنگ چنگ نەدەکردە گیرفانمانەوە، بەڵکو لە پێشدا بە پیاڵە دەمانپێوا.. وشیار بە منی دەوت:

ـ خێراکە دەی پیاڵەکەم بەرێ. تۆ زۆرت دزیوە، ئینجا نۆرەی منە.

دوایی وشیار ویستی نۆکیش بدزێت.. لە منی پرسی:

ـ نۆک پیاڵەی بە چەندە؟

من وتم:

ـ نازانم

ئەو وتی:

ـ خۆزگە دەمانزانی، ئەویشمان دەدزی.

ئێمە تەنها ئەو شتانەمان دەدزی، کە نرخەکانیمان دەزانی»

ئەمە یەکێک بوو لەو چیرۆکانەی من هەڵمبەستبوو.. بێگومان بۆ منداڵێکی پۆلی دوو و سێی سەرەتایی هونەربوو.. بەڵام ئەو هونەرە هی باوکم بوو، نەک هی من.. ئەو باوکەی، کە بێجگە لە کتێب و قوتابخانە هیچی تری پێ ڕەوا نەدەبینیم.. من لە کتێبخانەی قوتابخانەشدا زوو زوو کتێبی چیرۆک و هی نوکتەم قەرز دەکرد و دەمخوێندنەوە.. هەروەها کتێب و گۆڤاری ئامۆزاکانم لە تاقەکە دادەگرت و بە سەعات خەریکیان دەبووم.. شیعری شۆڕشگێڕییم پێ خۆشبوو و لەبەرم دەکردن.. بە تایبەتی ئەوانەی بە «بارزانی»یاندا هەڵدەوت.. لە گەڕەک بە دەنگی بەرز دەموتنەوە و منداڵانی تر چەپڵەیان بۆ لێدەدام.. حەزم زۆر

له نیگارکێشان دەکرد.. له پۆلی یەکەم هەر کارتۆن و پارچە کاغەزێکم دەستکەوتایە، نیگارم لەسەر دەکێشان.. باوکم زۆری پێ ناخۆشبوو و کارتۆن و کاغەزەکانی لێ دەسەندم.. کتێبەکەی دەدامێ و دەبوایە بیخوێنم.. دەگریام و بەقوربانیان دەبووم، بەڵام بێسوود بوو.. ئەوەندەم حەز له نیگار بوو، کەچی هیچ تیایدا سەرکەوتوو نەبووم.. هەرگیز نەمدەزانی کۆترێکی جوان، سەری کچێکی رۆحسووک، درەختێکی سنەوبەر بکێشم.. جارێکیان وێنەی قوتابخانەکەمانم کێشا و پیشانی باوکمم دا.. ئەو قاقایەکی لێ دا و بە گاڵتە پێی وتم:

ـ ئەوە مەکتەبە، یان تەرەی مشکیە.. ؟!

ئەوەندەی بەو قسەیە سەرسام بووم، نیو ئەوەندە دڵگران نەبووم.. بیرم له جیاوازیی نێوان قوتابخانە و تەڵەی مشک دەکردەوە و له خەیاڵی خۆمدا بەراوردم دەکردن.. بوو بە مەراقم و هەوڵم دەدا لێی تێبگەم.. وازم له نیگار نەدەهێنا و خۆشیمدەویست.. دەمویست له رێی نیگارەوە تەعبیر له خەمەکانی ناخم بکەم و ببم بە هونەرمەند.. دوارۆژی خۆمم لەوێدا دەبینی.. وامدەزانی تەنها نیگار دەتوانێت ئەو هەموو هەورە چڕەی دڵم رامالێت و ناخم بکات بە رۆژیارێکی ئەبەدی.. ئەویش خۆشیدەویستم و له پێناومدا دەمرد، بەڵام هەر دەتوت هێزێکی نهێنی چاوی پێمان هەڵنایەت و له یەکترمان دووردەخاتەوە.. ئەو هێزەی رقی له من و له نیگاریشە و ناهێڵێت ببم بە هونەرمەندێکی بەناوبانگ، بگرە دەیەوێت ناوی خۆم و هی «کاکەسوور»یش بەتەواوی بسڕێتەوە و لەبیر دۆستە هەرە نزیکەکانمان بەرێتەوە.. بۆیە هیچ له نیگار فێرنەدەبووم و نەیدەتوانی دڵخۆشم بکات.. رۆژ بە رۆژ خەمی فێرنەبوونی نیگارکێشان بڕستی لێ دەبڕیم و ترسی دەخستە گیانمەوە.. نازانم بۆچی وا له دڵم چەسپی بوو، ئەگەر نەبم بە نیگارکێشێکی لێهاتوو، هەر بە منالیی دەمرم و دایک و باوکم له تاوا شێت دەبن.. چ دەنگێکی غەیبیانە ئەمەی چپاندبووە گوێچکەمەوە و گیانمی وەکو حەوزی ماسی پڕکردبوو له وردە ماسیی مەرگ.. بەو منالییەی خۆمەوە هەستم بە پیریی دەکرد و تارمایی مردن وەکو دەزوولەی باریکی جاڵجاڵۆکە قاچزبرەکانی سەر دیواری لووسی قوتابخانە تێکەڵ بە هێڵە رەش و سپیەکانی بەرچاوم

دەبوون.. نەشمدەتوانی ئەو هەستەی خۆم دەربڕم و لە کەسی بگەیەنم.. نەخشی سەر مافووری ژووری دانیشتەکەمانم زۆر بەلاوە جوان بوو و دەمویست لاسایی بکەمەوە.. «ناز خان»ی پووری دایکم ژنێکی رۆحسووکە و خۆشەویستی هەموومانە.. بەو دڵە پاکەیەوە، کە پێشبینیی داهاتووی دەکرد و شارەزاییەکی سەیری لە خوێندنەوەی ناخی بنیادەمدا هەبوو، سەری بادەدا و بەشێوەیەکی چەند بڵێی سەیر پێی دەوتم:

ـ وازبینە کوڕی شیرنم.. ئەتوو و ئەوەیان نەگۆتیە..!!

من لە لەرەکانی ناو دەنگی هەستم بە ترسێکی گەورە دەکرد و خەیاڵی تۆقێنەر ئابلۆقەیان دەدام.. بەڵام پوورە نازەنینەکەی دایکم راستی دەکرد و مەحاڵبوو من تیایدا سەرکەوم.. ئیتر زانییم من و نیگاریان نەوتووە و نائومێدانە وازمان لە یەکتر هێنا.. «ناز خان» رقی لە نیگار نەبوو و بەقەدەر دنیا خۆشیدەویست، بەڵام ئێمەی بە شایانی یەکتر نەدەزانی و دوارۆژی منی لەودا نەدەبینی.. پێی وابوو نیگار هەرگیز نابێت بە ئاشنای من.. کوڕێکی گەورەی دراوسێمان لەو گەڕەکە تازەیە «حەیدەر ئەحمەد»ی ناوبوو و بەراستی نیگارکێشێکی بەتوانابوو.. من لەسەر دیواری حەوشەی نێوانمانەوە سەیری دەستی ئەو هونەرمەندەم دەکرد و بیرم لە نائومێدیەکانی خۆم دەکردەوە.. رەنگەکان کێشیان دەکردم و لەناویاندا گەوزم دەدا.. کاتێ دەهاتمە دەرێ و لە ئاوێنەی خەیاڵی خۆمدا، لە سیمام وردەبوومەوە، تەواو گۆڕابووم و لەوەی جاران نەدەچووم.. کەس نەیدەناسیمەوە و وەکو پەیکەری ئێسقانی دەعبایەکی خورافی دەکەوتمە بەرچاویان.. هاوڕێیانی گەڕەکە تازەکەم سەرسام و ئەبڵەق لێم رادەمان و هیچیان بۆ نەدەوترا.. پێم دەوتن: رزگار، عومەر، دڵشاد، فەریاد، یوسف، رەمزی، کەمال، ئەکرەم، شوان، سەباح، سوبحی، عەدنان، رێبوار، سەرکەوت، گۆڤەند، کۆشش ئەوە منم.. کاروانم.. نیگارکێشە دۆڕاوەکەم.. گوێیان لە دەنگم نەدەبوو و شتێکیان لەو سیما ئەبڵەقەیان نەدەگۆڕی.. بۆ گەڕەکە کۆنەکەمان دەگەڕامەوە و ئەوانیش نەیاندەناسیمەوە.. لە دەرگاکانم دەدا و لێیان نەدەکردمەوە.. دواجار خۆم دەخزاندە

باوەشی ناسکی پوورە وریا و ئازیزەکەی دایکم و لەوێدا دەست و قاچەکانم گرمۆڵە دەکردن.. هەڵدەلەرزیم و دوای ماوەیەک خەوم لێ دەکەوت.. خەونم بە چوار نیگارکێشی گەڕۆکەوە دەبینی، کە لەسەر رووی ئاوێنەکەی خۆماندا دەستەیەک سەرباز چاویان بە پەڕۆی وەکو کاژی مار دەبەستن و گوللەبارانیان دەکردن.. بۆیەی ناو کۆڵەپشتەکانیان تێکەڵ بە خوێنیان دەبوون و بەسەر خاکی هەمیشە شێداری ئەو ئاوێنەیەدا دەڕژان.. سیمای ئاوێنە دەگۆڕا و دیمەنێکی چەند بڵێی تۆقێنەری هەبوو.. شەوان لەو گەڕەکە تازەیە بیرم لێی دەکردەوە و ترس دایدەگرتم، کە ئەوسا چۆڵبوو و زیاتر لە لادێ دەچوو.(٣)

ئەو گەڕەکە تازەیەمان زۆر لە کۆنەکە جیاوازبوو.. تەنانەت شێوەی قسەکردن و هەڵسوکەوتەکانیشیان لە یەکتر نەدەچوون.. لێرەدا ئەو ساکارییەی ئەوێیم نەدەبینی و پەیوەندیەکان بەجۆرێکی تربوون.. زۆر شت هەبوون لەولا عەیب بوون و لێرە ئاسایی، هەروەها بە پێچەوانەیشەوە.. ئێوارەیەکیان لە کۆڵان خورمام بە دەستەوەبوو و دەمخوارد، کە باوکم لە «بەغدا»وە هێنابووی.. منالانی دراوسێمان یەکەمجار بوو دەیانبینیم، کەچی بێشەرمانە داوای خورمایان دەکرد.. منیش دەمدانێ و زۆریشم بەلاوە سەیربوو.. لەولا ئەمە کوفرێکی گەورەبوو.. تەنانەت ئەگەر خاوەنی شتەکەش بیدایتایە، هەر نەدەبوایە وەریگریت.. وردە وردە منیش فێربووم وەکو ئەوان، کاتێ شتێکم بە دەست منالێکەوە دەبینی، داوام دەکرد.

بە زمانی شفرە لەگەڵ یەکتردا دەدوان، کە پێیان دەوت «ئەزە وەزە» و لە دوای هەر بڕگەیەکدا پیتێکی «ز»یان دادەنا.. سەرەتا لێی تێنەدەگەیشتم و هەمیشە گاڵتەیان پێ دەکردم.. جنێو نەمابوو بە خۆم و بە دایکمیان نەدابێ، بەڵام دوای چەند رۆژێ فێری بووم.. ئینجا لەگەڵ خوشکە گەورەکەم و برا بچووکەکەم قسەمان پێی دەکرد، بەتایبەتی من و براکەم، کاتێ دەمانویست نهێنیەکانمان لە باوکمان بشارینەوە.

هەندێ دابونەریت لێرەدا هەبوون، کە لەوێدا نەمبینیبوون.. شتی خورافیی

وایان دەوت، هەرگیز لەمەوپێش نەمبیستبوون.. هەمووی چەند ڕۆژێ بوو گوێزابوومانەوە، کاتێ لە دایکی کوڕێکی هاوڕێم هەقایەتی «وازیزە»م بیست و لێی ترسام.. گوایە ئافرەتێکی زۆر ناشیرین و دزێوی ئەفسانەییە و هەمیشە حەزی لە شەڕ و ئاژاوە کردووە.. دڵی بەوە تەنگبووە، کە شوێنێک تەبایی و ئارامیی تیابووبێت و خێرا هەوڵی داوە بیشێوێنێت.. دوو پێی خستبێتە هەر ماڵێکەوە، دەمودەست شەڕی تیادا هەڵگیرساوە و بە کارەساتێکی گەورە کۆتایی پێهاتووە.. «وازیزە» لە دوو بڕگە پێکهاتووە «وا+ زیزە» ، واتە وا تۆراوە.. منالێ بێ دایک و باوک ماونەتەوە و بە هەتیوی ژیانیان بردۆتە سەر.. «وازیزە» کوڕێکی هەڵخەڵەتاندووە و شووی پێ کردووە، کە لە خێزانێکی زۆر باش بووە و دایک و باوکی لە تایەفەی فریشتەکان بوون.. دەرگای ماڵەکەیان هەمیشە بۆ میوان لەسەر پشت بووە و تیایدا خزمەتی خەڵکی نەخۆش و پەککەوتەیان کردووە.. دڵپاک و بێوەی بوون و نەیانزانیوە رق و بوغز چییە، بەڵام «وازیزە» سەر لە مێردەکەی و کەسوکارەکەی دەشێوێنێ و ئەوانیش لە خشتە دەبات.. ناویان دەزڕێنێت و تووشی دەیان کارەساتیان دەکات.. بە سیحر مێردەکەی دەگۆڕێت و گیانی پڕ دەکات لە خراپە.. بواری نادا بە خۆیدا بچێتەوە و بگەڕێتەوە سەر دۆخی پێشووی.. دواجار «وازیزە» دەچێتە ماڵی پیاوچاکێک و ژنەکەی فریو دەدات.. پیاوچاک لە سەفەرە و بە دڵی خۆشەوە دەگەڕێتەوە.. کاتێ دەبینێت ژن و منالەکەی بەجێیانهێشتووە، شێت و هار دەبێت و دەشزانێت ئەوە ئیشی «وازیزە»یە.. لای ئەم و ئەو قسەی ناشیرینی پێ دەڵێت و سەربردەی ژیانی بۆ خەڵک دەخوێنێتەوە.. دووعای لێ دەکات و سوودی نابێت.. ئیتر دەردەکەوێ ئەویش پیاوچاک نییە و تەڵەکەبازە.. بەدوای فێڵێکدا دەگەڕێت و دەیدۆزێتەوە.. داوای لە ژنانی ئەو شوێنە کردووە هەر یەکە و مێردەکەی بکاتە قەڵاندۆشکانی و لە بەرچاوی ئەودا بنی پێکانیان بە زمان بلسنەوە، ئیتر «وازیزە» لە داخا شەق دەبات و دەمرێت.. بەڵام ڕۆحە نەگریسەکەی بە زیندوویی دەمێنێتەوە و لە شێوەی کەسانی خۆشەویست و نزیکی خێزانەکە خۆی بە ماڵدا دەکات.. فریویان دەدات و دەیانخاتە سەر کەڵکەڵەی شەڕەوە.. فێریان دەکات چۆن پەلاماری مێردەکانیان

بدەن و لە بەرچاوی خەڵکدا بیانشکێنن.. جا ئەگەر ئەو ژنەی هەستی پێکرد، ئەوا دەبێت خێرا بنی پێکانی هاوسەرەکەی بلسێتەوە، بۆئەوەی قسەکانی ئەو لە خەیاڵی بچێتە دەرەوە و ماڵەکەیان وێران نەبێت.... شەوێکیان دایکم و باوکم بوو بە قرەقڕیان و دەم و لچیان دا بە یەکا.. من زۆر ترسام «وازیزە» هاتبێت بۆ ماڵەکەمان و وێرانی بکات.. هەڵدەلەرزیم و چاوم بۆی دەگێڕا.. رەنگم بە بەرەوە نەمابوو و نەمدەزانی دڵم خاو یان خێرا لێدەدات.. هەرچۆنێ بوو دەمم بردە بن گوێچکەی دایکم و بە چپە پێیم وت، کە تا زووە باوکم بکاتە قەڵاندۆشکانیەوە و بە زمان بنی پێکانی بلسێتەوە.. ئەم ئەو چیرۆکەی نەبیستبوو و بە حەپەساویەوە سەیری کردم.. لێم رادەما و نەیدەتوانی هیچم پێ بڵێت.. من ئەوەندەی تر زیرەم کردبوو و چاوەڕێ بووم «وازیزە» لەپڕ لە شێوەی پوورێکی خۆشەویستم، ئامۆژنێکی رۆحم، خاڵۆژنێکی رۆحسووکم خۆی بە ژووردا بکات.. یان لە پەنا پەردەی پەنجەرەکەوە سەر دەربێنێت و پەلامارمان بدات.. هەموومان بخنکێنێت و ماڵەکەمان لەسەر نەخشەی ئەو شارە بسڕێتەوە.. ناچار بەدەم گریانێکی بەکوڵەوە لە دایکم پاڕامەوە و ئەو پیامدا هەڵشاخا:

ـ ئەوە چییە ئەو قسە بێسەروبەرانە..؟! ئەو دەردەم بداتێ و لە قیلیمقاسێشی بکەم..؟! بنی پێی بلێسمەوە..؟! لۆ چبووە..؟!

دوایی کاتێ ئاشتبوونەوە و من چیرۆکەکەم گێڕایەوە، هەر پچڕان لە پێکەنینا.. دایکم بە تەمسیل و بە هونەری پانتۆمایم، نەک بە راستی باوکمی دەکردە قەڵاندۆشکانیەوە و بەدرێژایی ژوورەکە دەیگێڕا.. بەقەستی زمانی بە بنی پێکانیدا دەهێنا و قاقای لێدەدا.. دواییش بۆ «پوورە رەحمەت» و «پوورە سەنیە»ی دراوسێ کۆنەکانمانی دەگێڕایەوە و کاتیان لەگەڵدا بەسەر دەبرد.. کەچی هەر خۆی فێربوو وەکو ژنانی تری گەڕەک، کاتێ ئێمە لەگەڵ یەکتر ناخۆشیمان دەبوو و دەنگمان دەگەیشتە دەرێ، بڵێ:

ـ ئەو مارە زۆری نمایە وێران بی، هەر دەرێی پەنجا وازیزە بە جارەکی روویان تێکردیە.

ئێمەی مناڵانیش بە مەبەستی تەتەڵەپێکردنی زمان بە یەکترمان دەوت سێ

جار بلّێ: «وەرزی وازیزە لە وەریزە، وەزیریش ژنی وەڕزە و زیزە» واتە سەردەمی وازیزە بەسەرچوو و ژنەکەی وەزیریش بێزارە و تۆراوە.. لێمان تێکدەچوو و وشەکانمان لێ دەگۆڕان.. ئەمە لە پیرەمێردێکی شێلمفرۆشی رۆحسووک فێربووبووین، کە عەرەبانەکەی نەخشی جوان جوانی بەسەرەوە بوو و جار جار هەر لە خۆیەوە و بە شێوەیەکی زۆر سەیر دەیوت:

ـ ئەو پیاوەی لای خەرکی بە ژنەکەی خۆی برێ «تەناتیل»، عەنتیکە نییە ئەگەر هەموو خەرکیش بکاتە «پەناپیل».

کەسمان سەرمان لەو لوغزە دەرنەدەکرد و لە مانای ئەو دوو وشە سەیرە تێنەدەگەیشتین.. تەناتیل و پەناپیل چیین و لە کوێ هاتوون..؟! ئەو پیاوە کێیە ئاوای بە ژنەکەی خۆی وتووە..؟! لێمان دەپرسی و دەیوت:

ـ ئەگەر وازیان نەهینا، ئەوە رۆژەک بە دورودرێژی پێتان دەرێم.

ئەوەندەی دیکە دەبوو بە مەراقمان و نەماندەزانی ئەوانە کێن، کە دەبێ وازبهێنن و واز لە چی بهێنن.. بەڵام من لە لەرەکانی ناو دەنگە ماندووەکەی هەستم بە کارەساتێکی گەورە دەکرد و هیوام دەخواست وازبێنن.. ئەگەرچی بە وازنەهێنانیان مانای دوو وشەی ئێجگار سەیر فێردەبووم.. دوور نەبوو لەگەڵیدا دەیان چیرۆکی بەتامیشی بۆ بگێڕاینایەتەوە.. من چونکە منالێکی تازەی ئەو گەڕەکە بووم، لە هەموویان زیاتر پێی ئەبلەق دەبووم و لە خەیاڵی خۆمدا تاووتوێم دەکردن.

من هەمیشە سەرنجم لەو جیاوازیانەی ئێرە و ئەوێ دەدا و وەکو منالێک بیرم لێیان دەکردەوە.. زۆربەی خەڵکەکەش نازناوێکیان هەبوو و پێی دەناسرانەوە.. ژنێک هەبوو دایکی کوڕێکی هاوڕێی خۆمان بوو، ناوی «س مەعکەرۆنی» بوو.. وایزانیبوو ئەگەر باسی مەعەکەرۆنی بکات، ئەوا خەڵک بە شارستانی دەزانن.. ئیتر هەمیشە ئەو ناوەی لەسەر زمان بوو و بۆ ئەم و ئەوی باسدەکرد.. ئەگەر رۆژێکی ژیانی ئەو ژنە کورتکەینەوە، ئاوای لێدێت: «لە ماڵەوە بە دەنگی بەرز: پیاوەکە ئێوارە لەگەڵ دەستی خۆت کیسەیەکی تر مەعکەرۆنی بێنە.... کچم ئەو مەنجەڵەم بۆ بشۆ، با مەعکەرۆنیەکە رەدەڵ و بەدەڵکەم.... ئەوەندە بانگم

مەگەن، خەریکی مەعکەرۆنییم.... دەزانم برسیتانە بەقوربان، کەمێکی تر مەعکەرۆنیەکە پێدەگات.... ئاگری تەباخی ژێر ئەو مەعکەرۆنیە بکوژێنەوە، با نەسووتێ.... تا من مەعکەرۆنیەکە لەسەر تەباخەکە دادەگرم، تۆ قاپ و کەوچکەکان بەرە.... بڕۆن لەسەر سفرەکە دانیشن، وا مەعکەرۆنیەکە دەهێنم.... دەخۆی ناخۆی قوزەڵقورت خۆی، من هەر ئاوا دەزانم مەعکەرۆنی بکەم.... دایکە دایکەی چییتە..؟! وا نابینی خەریکی شتنی ئەو مەنجەڵەم، قیمەی مەعکەرۆنیەکە گرتوویەتی و لێی نابێتەوە.... بڕۆنە ژوورەوە، وا مەعکەرۆنیەکەی نیوەڕۆتان بۆ گەرمدەکەمە.... لە دەرەوە بۆ ژنانی دراوسێ: مەعکەرۆنیم بۆ منالان کرد و بۆ قوتابخانە بەرێم کردن.. باوکی منالان لە دەوام هاتەوە و مەعکەرۆنیەکەم خستە بەردەمی، وتی: زۆر خۆشە، دەستت خۆشبێت، مەعکەرۆنی هەر لە خۆت دێ.... بەراستی تاقەتی چێشت و شتی ترم نییە، مەعکەرۆنی زۆر ئاسانترە.... تا مەعکەرۆنی وەستابێ، هیچ خواردنێکی تر ناخۆم».

جارێکیان لەسەری کۆڵان لەگەڵ ژنێکی تر وەستابوو و هەژدە بە هەژدە قسەی بۆ دەکرد.. لەو دوورەوە دەستەکانیمان دەبینی و دەجووڵانەوە.. دایکم و ژنێکی دراوسێمان ناردمیان، بۆئەوەی گوێبگرم، ئاخۆ باسی مەعکەرۆنیی بۆ ناکات.. پیاو بۆ خوا بڵێ ناوی مەعکەرۆنییم نەبیست.. هەر ئەوەندەم گوێ لێبوو، پێی دەوت:

ـ وەڵلا ئەگەر قیمەکەی جوان لۆ سۆردەکەیەوە و هەندەک بەهاراتی تێدەکەی، درت نایێ بیخۆی..!!

لە کۆڵانێکی تری نزیکمانەوە ژنان فێربووبوون بە هەق و ناهەق «یۆهـ یۆهـ»یان بەکاردەهێنا.. وشەیەک بوو بە مانای سەرسوڕمان دەردەبڕا، بەڵام ئەوان تەواو ناخۆشیان کردبوو.. جارێکیان دوانیان لێیان بوو بە شەڕ و هەزار جنێوی ناشیرینیان بە یەکتر دا، لەسەر ئەوەی کامیان پێشتر بەکاریهێناوە:

ـ کچێ پیسی بۆگەنی وەکی ئەمن دەمگۆت یۆهـ یۆهـ، ئەتوو لە چ جێیان دیارنەبووی.

ـ یۆهـ یۆهـ گێتان لێی بی.. ئەو رشکنە ئەمنی فێری یۆهـ یۆهـ کردیە.

ژنێکی تر هەر لەو کۆلانە، کاتێ دەچوو بۆ «بەغدا» و سەردانی خزمەکانی دەکرد، بە تەنوورە و پێلاوی بەرزەوە دەچوو.. بێگومان ئەمە بۆ ئەو کاتە و بۆ تەمەنی ئەو، کە کچە گەورەکەی لە دواناوەندیی دەیخوێند و من بەو منالییەی خۆمەوە شێتی جوانییەکەی بووبووم، شۆڕشێکی گەورەبوو.. ئینجا کاتێ دەهاتەوە، بە هەق و ناهەق باسی تەنوورە و پێلاوە بەرزەکانی دەکرد.. داماوە لەسەر یەکێ لە شەقامەکانی «بەغدا»دا کوڕە چوار سالانیە جوان و رۆحسووکەکەی لێ ونبوو و هەر بەجارێ ئاگای لە دنیا بڕا.. هاتەوە و ئاوا بۆ ژنانی گەڕەکی گێڕایەوە:

«وا لەسەر ئەو شەقامە بەو پێلاوە بەرزانەوە دەڕۆم و تەنوورەکەشم لەبەردایە.. دەڕۆم و بەو تەنوورە و پێلاوە بەرزانەوە دالغەم لێداوە.. بەو تەنوورە و پێلاوە بەرزانەوە کاتێکم زانی کوڕەکەم دیار نییە.. بەو پێلاوە بەرزانە و بەو تەنوورەیەمەوە خوێنم وشک بوو و زمانم گۆی نەدەکرد.. وا بەو پێلاوە بەرزانەوە رادەکەم و تەنوورەکەشم هەر لەبەردایە.. ئەی خوایە من بەو پێلاوە بەرزانەوە روو لە کوێ بکەم و بەو تەنوورەیەمەوە پەنا بۆ کێ بەرم.. خەلک سەیرم دەکەن و من ئەو تەنوورەیەم هەر لەبەردایە.. قاچم لەناو ئەو پێلاوە بەرزانەوە ئارەقیان کردۆتەوە.. بە عەرەبی بەو تەنوورە و پێلاوە بەرزانەوە لێیان دەپرسم، ئاخۆ کوڕەکەمیان نەدیوە.. دوایی بەو تەنوورە و پێلاوە بەرزانەوە لەسەری کۆلانێکدا دیم و دەگریا.. بەو پێلاوە بەرزانەوە رامکرد و بەو تەنوورەیەمەوە خۆم گەیاندە لای.. وەی دایکت بەو تەنوورە و پێلاوە بەرزانەوە بەقوربانت بێ».

خەسووی ئەو ژنە «فاتم»ی ناوبوو و بە «فاتیوو» بانگیان دەکرد.. ماوەیەک نەخۆشبوو و خەریک بوو بمرێ.. بردیانە دکتۆر و ئیشاعەیان بۆ گرت.. دوای ئەوە هەر کاتێ یەکێ لێی بپرسیایە، ئاخۆ لەگەل نەخۆشیەکەیدا چۆنە، ئەو بەشێوەیەکی زۆر سەیر دەستە چرچ و لەرزۆکەکانی بۆ پێشەوە درێژ دەکرد.. بە پێچەوانەی چەپلەلێدان دەیجوولاندن و بە نەغمەیەکی زۆر خۆش دەیوت:

ـ لەوەتی ئەو ئیشاعەیان گرتیمە، بەرا و قەرام لێ نمایە.

ئیتر لەمەوە بڵاوبووەوە و خەڵک وەکو نوکتەیەکی خۆش دەیانگێڕایەوە.

پیاوێکی چوارشانەی دەموچاو ئاوڵاویی هەبوو لە کۆڵانێکی ئەوبەرمان، لەگەڵ هەمـوو رستـەیەکـدا «دەی دەی»ێکی دەوت.. باسی گـەورەترین تەنگوچەڵـەمـەی خۆتت بۆ بکردایە، ئەو بێزەوقانە سەری دەلەقاندەوە و بەشێوەیەکی زۆر سارد پێی دەوتی:

ـ دەی دەی.

ناویان نا «حەسەن دەی دەی» و پێی تووڕەدەبوو.. ئارەقی دەکـردەوە و سـوور هەڵدەگەڕا.. منداڵان دوای دەکەوتن و پێیان دەوت:

ـ حەسەن دەی دەی.

ئەو پەنجەی دۆشاومژەی دەستی راستی رادەشەقاند و دەیوت:

ـ داکت دەگێم.. دەی دەی.

جـا چونکە ئەوان هەر هەمـوویان تێکرا بانگیـان دەکـرد، بۆیە ئەویش هەر بە کۆمەڵ پێی دەوتن:

ـ داکتان دەگێم.. دەی دەی.. دەی دەی.

وەکو دەروێش حاڵی لێ دەهات و بەردەوام دەیوت:

ـ دەی دەی.. دەی دەی.. دەی دەی.

«حەسـەن دەی دەی» دەڵاڵی خـانـووبەرە و زەویوزار بوو.. شـەوێکیـان دەبوایە بێتە ماڵی «سیروان»ی هاوڕێم و خانووەکەیان بۆ بفرۆشێت.. «تریفە»ی خوشکی تەمـەنی سێ سـاڵ بوو و لە هەمـوو ژیانمـدا مناڵی ئاوا بێـشـەرم و چەنەبازم نەدیبوو.. زمانی ئەوەندە رەوان بوو، لە ئاستیدا سەرسام دەبووی.. کاتێ قسەی دەکـرد، دەبوایە سـەرنجی لێ بدەیت، ئاخـۆ ئەوە مـرۆڤی کـورتەباڵا نـیـیـە، چونکە نەدەچووە ئەقـڵـەوە منداڵ ئەم شـتـانە بڵـێت.. دایکی پێش ئەوەی «حـەسـەن دەی دەی» بێت، زۆر ئامۆژگاریی کردبوو، کە لە دەمی دەرنەچێت.. ئەویش گوێڕایەڵانە دانیشـتبوو و زمانی هەڵنەدەهێنایەوە.. دوایی کاتێ «حەسەن دەی دەی» دەیەوێت بڕوات، ئەو بە دایکی دەڵێ:

ـ بزانە دایە ئاقربووم.. بەقسەی تووم کرد.. هیچ نەمگۆت حەسەن دەی دەی..

وەنارێم.. عەیبە.. ئەگەر وەبرێم، ئەو شێت و هاردەبی و دەرێ داکت بگێم دەی دەی.

«حەسەن دەی دەی» سەرێکی بادابوو و وتبووی:

ـ ئەمن ئەگەر بەڕاستی دەراری خانیمە، باشتر نییە لە مەملەکەتەکی دوور دوور جێیەکی لۆ خۆم ببینمەوە و ئێرە بەجێبێلم.. منداری ناو لانکێش قەشمەرییم پێ دەکەن.

کوڕانی گەڕەک گاڵتەیان بە من دەکرد، گوایە دایکم زۆر دەڵێ «با بڕۆن، خۆ بە قسەی وان نابی».. بۆ نموونە بە من دەڵێ: «زۆر زیرەکی، زۆر ئاقری، خۆشمدەوێی.. با بڕۆن، خۆ بە قسەی وان نابی».. من بەراستی ئەمەم پێ ناخۆشبوو و تەریقدەبوومەوە.. ڕۆژێکیان بە دایکمم وت.. ئەویش تووڕەبوو و نکووڵیی لەوە کرد.. وتی گوایە بوختانی بۆ دەکەن و هەرگیز شتی وای نەوتووە.. ئینجا وتی:

ـ با بڕۆن، خۆ بە قسەی وان نابی.

لەمەوە زانییم دایکم هەرگیز قسەی وای نەکردووەوە و بوختانی بۆ دەکەن.

لە کۆڵانێکی ئەولامانەوە ماڵی مەلایەکی خواپەرست هەبوو و دوو سێ خانوویان بە کرێ دابوو.. ئەو مەلایە لەسەر شێوازی ڕێزمانی عەرەبی قسەی دەکرد.. یەکێ لە کرێچییەکانی ناوی «ئەبوبەکر» بوو و برادەری زۆر نزیکی ئەو بوو.. جا لە زمانی عەرەبییدا، بێگومان لە گراماتیک و نووسین، نەک لە قسەکردنی ڕۆژانەی خەڵکدا، «ئەبوبەکر» و هەموو ئەو ناوانەی تر، کە بە «ئەبو» دەستپێدەکەن، بەپێی حاڵەتەکانی «رفع» و «نصب» و «جر» دەگۆڕێن.. ئەو ئاوا باسی «ئەبوبەکر»ی کرێچیی خۆیانی بۆ خەڵک دەکرد: «جاء أبوبکر: ئەبوبەکر هات».. «رأیت أبابکرا: ئەبابەکرم بینی».. «سلمت علی أبی بکر: سەلامم لە ئەبی بەکر کرد».. ئەبوبەکر پیاوێکی باشە «رفع».. ئەبابەکرم خۆشدەوێ «نصب».. کرێی خانووم لە ئەبی بەکر وەرگرت «جرررر».... ژمارە و ژمێردراو «عدد و معدود» لە زمانی عەرەبییدا جاری وا هەیە تەبان و جاری واش هەیە دژن.. بۆ نموونە لە «سێ»وە تا «دە» بەپێچەوانەی یەکترن.. ئەگەر ژمێردراو نێر

بێت، پێویستە ژمارە مێ بێت، بە پێچەوانەشەوە.. دەوترێت: «أربعه أولاد»، چونکە ژمێردراو نێرە.. «خمس بنات».. ئەو مەلایە دەیوت: «پێنجە خانووم هەیە»، چونکە خانوو «دار» لە زمانی عەرەبییدا نێرە.

وتمان «ئەبوبەکر» کرێچیی ئەو مەلایە بوو و زۆری خۆشدەویست.. نان نەبوو بیخوات و بە کولەمەرگی دەژیا.. جلوبەرگی بۆ خۆی و بۆ منداڵەکانی پێ نەدەکڕا و خەون و زیندەخەونیان بە گۆشتەوە دەبینی، بەڵام پەند و چیرۆکە خۆشەکانی مەلا دەیانتوانی هەموو ئەو نەهامەتیانەی بیربەرنەوە.. ئەو جارە چەند گریا و چۆن هەردوو دەستە زبرەکانی گرتبوو بە چاوە ماندووەکانیەوە، کاتێ ئەو وتی، گوایە لە سەردەمێکی زوودا موسڵمانان زۆر یەکتریان خۆشویستوە و وەکو برا ژیاون.. پیاوێکی هەژار بەرخێکی قەڵەوی هەبووە و ویستیویەتی سەری بڕێت، بەڵام واینەکردووە و داویەتی بە دراوسێکەی.. ئەویش دڵی نەهاتووە بیخوات و بە موسڵمانێکی تری بەخشیوە.. بەم شێوەیە هەموو ماڵەکانی کردووە و دواجار بۆ خاوەنەکەی گەڕاوەتەوە، چونکە لە هەموویان هەژارتر بووە.. باوکم هەر جارێ «ئەبوبەکر»ی دەبینی، لێی دەپرسی، ئاخۆ کەس بەرخی قەڵەوی بۆ نەناردووە.. ئەویش دەیوت، ئەگەر بۆشی بێت، نایخوات و دەیدا بە کەسێکی تر.. ئینجا باوکم پێی دەوت:

ـ وەڵڵا حەز دەکەم بیدەیە کەسەکی لە خۆت فەقیرتربی، هەرچەند هەموو دنیای بگەڕێی بەشەرەکی نابینیەوە ئەوەندەی توو دەستکورت و بەدبەخت، بەرام وا لەبەر چاومە کوو لۆ مارێ مەلا «.......»ی دەبەی.. ئەتوو قۆچەکانیت گرتیە و رایدەکێشی، ژن و مندارەکەشت لە پشتەوە پاری پێوەدەنێن و لە دەرکەی ئاودیو دەکەن.

دەبێ ئەوەش بزانین «ئەبوبەکر» شیوعی بوو و سوێندی هەر بە «کانەبیی گەورە» دەخوارد، کە یەکێک بوو لە لێپرسراوەکانی حیزب و ئامۆزای دایکمە.. لە رۆژگارە هەرە سەختەکاندا واز لە گاڵتەوگەپ ناهێنێت و ژیانی لەپاڵ ناخۆشیەکاندا، پڕیەتی لە بەسەرهاتی سەیر سەیر.. هەندێ لە خزمەکانم پێیان وایە من لەمەیاندا لەو دەچم.

ماوەیەک یەکێ لە خانووەکانی ماڵی مەلا چۆڵبوو و ڕۆژێک پیکابێک لە بەردەرگاکەی وەستا، کە دواوەی هەندێ کەلوپەلی خراپی ناوماڵی تیابوو و بە پەت بەستبوویانن.. پیاوێکی پۆشتەی گەنجی قۆز بە کراس و پانتۆڵێکی کەشخەوە دابەزی و لەگەڵ شوفێرەکە کەلوپەلەکانیان دادەگرت.. ئەو پیاوە جار جار هاواری دەکرد:

ـ فایزە ئەتوو لە ژۆرێ دانیشە و هەقت بەسەر هیچدا نەبی.. وەرە دلێر ئەو کورسیەی ببە.. دەی سەنگەر ئەتووش ئەو بەتانی و لێفانە بگەینە ژۆرێ.. دڵپاک کچم ئاگات لەو ئاوێنەیەی بی نەیشکێنی.

ئێمە هەمووومان حەپەسابووین و لە یەکترمان دەڕوانی.. ئاخر نە ژنمان دەبینی و نە منالْ.. پیاوێکی ئاقڵ و تەواو.. لە رووخسار و جلوبەرگیدا دیارە، کە نەخەڵەفاوە.. خۆ ئێمە بەچاوی خۆمان دیمان بەتەنیا لە پیکابەکە دابەزی و بە کلیل دەرگای خانووە چۆڵەکەی کردەوە.. ئەی ئەو ناوانە چیین ئەو بانگیان دەکات..؟! ئەو قسانە چیین گوێمان لێ دەبن..؟! هەر دەڵێی بەڕاستی ئەوانی لەگەڵدایە:

ـ ئەوەت پێ ناچی دلێر.. وازی لێبینە لۆ خۆم بابە.. لەگەر سەنگەری برات ئەو کارتۆنە کتێبەی داگرن و لە هەیوانەکەی دانێن.. دڵپاک بڕۆ لە ژۆرێ لەجیاتی داکت بەرە بەرە چشتەکان ڕێکبێخە.. مەهێلە داکت دەست لۆ هیچ چشتەکی قورس ببا.

تا دەهات زیاتر سەرمان سوڕدەما و نەشماندەتوانی هیچ شتێکی لێ بپرسین.. پیکابەکە بەتاڵکرا و شوفێر ڕۆیشت.. ئەو دەرگاکەی داخست و هاوار هاوارەکەی دەگەیشتە کۆڵان و ماڵەکانی دراوسێی.. لەسەر سک پاڵکەوتین و لەژێر دەرگاکە ڕوانیمانە ناو حەوشە و ژوورەکان.. لەو زیاتر کەسمان نەدەبینی و لەبەر خۆیەوە قسەی دەکرد:

ـ وریا بن چاوەکانم ئەو پیارە و بەرداغانە نەشکێنن.. فایزە چەند جارت پێ برێم ئەتوو چشتی قورس هەرمەگرە.. ئەگەر ناو جامخانەی کانتۆرەکەی ڕێکدێخی، ئەوە قەیناکە، دەنا لەسەر ئەو کورسیەی دانیشە و دەست لۆ هیچ مەبە

گیانەکەم.

«دڵشاد»، کە لە هەموومان گەورەتر بوو و لە ئێمە چاکتر لە دنیا تێدەگەیشت، وتی:

ـ دیارە پلکە فایزە منداری لە زگیە.. داکی منیش وەکی نەژادی برامی لە زگی بوو، پێیان دەگۆت نابی چشتی قورس هەربگری.

تا دەهات زیاتر دەحەپەساین و هاوکات باوەڕمان دەکرد، کە ئەو پیاوە بە تەنیا نییە، بەڵکو ژنێکی دووگیان و کچێک و دوو کوڕی لە تەمەنی ئێمەی هەیە، بەڵام کوان..؟! بۆ ئێمە نایانبینین..؟! ئەمەیان سەیرە:

ـ پێم نەگۆتی هەقت بەسەر چشتی قورسدا نەبی..؟! پێمان دەکرێ.. لۆ پێمان ناکرێ..؟! نەء، ئاوم لۆ مەینە، تێنییم نییە.. ئەتوو دانیشە، بە خۆم لەگەر منداران هەمووی ڕێکدێخم.

وادیاربوو ئەوانیش قسەیان لەگەڵدا دەکرد، بەڵام ئێمە دەنگی ئەوانمان نەدەبیست:

ـ ئەرێ وەڵلا کوڕم، ئەمنیش دەرێم خانیەکی باشە و پێدەچی جیرانەکانیشمان مەعقوول بن.. نا نا کچم گران نییە، لە بازاڕیش نێزیکە.. ئیدی هەروەها دەبی.

کوڕ هەر کاتێ ماڵێکی تازە دێت بۆ گەڕەک بیر لەوە دەکاتەوە، ئاخۆ بە کوڕەکەیان دەوێرێت.. کچ دەیەوێت لەوە تێبگات کچی ئەوان ئەوەندەی ئەم عەیارن.. ژن هەموو خەیاڵێکی لای ئەوەیە، تۆ بڵێی ژنەکەیان لەم جوانتر بێت.. پیاوەکە بەراوردی خۆی و پیاوەکەیان دەکات، خوانەخواستە لەو دەوڵەمەندتر نەبێ.. بەڵام ئێمە تەنها بیرمان لەوە دەکردەوە، ئاخۆ ئەو «دڵپاک» و «دلێر» و «سەنگەر»ە بە ڕاستی هەن و دەبنە هاوڕێمان.. بەڵێ، بوونە نزیکترین کەسمان و هەرگیز لە بیرمان ناچنەوە، ئەگەرچی بە ڕاستییش نەمانبینیبوون.. بەتایبەتی کاتێ چیرۆکی باوکیانمان بیست، ئەوەندەی دیکە چوونە دڵمانەوە و حەزمان نەدەکرد بە چرکە لێمان جیاببنەوە.. کچێکی «فایزە» ناوی خۆشویستبوو و چووبووە داوای.. بەڵام ماڵی باوکی کچەکە ڕازیی نەبووبوون کوڕێکی هەژاری وەکو «عارف تاڵەبانی» بکەن بە زاوای خۆیان، ئەگەرچی بە یەکێکیش لە

ڕۆشەنبیرەکانی ئەو سەردەمە دەژمێردرا و چەپێکی خوێنگەرم بوو.. دوای ئەوەی کچەکە هەر سوور دەبێ لەسەر ئەوەی شووی پێ بکات و ئامادە نییە دەستی لێ هەڵبگرێت، باوک و برای لە قوتابخانەی دەردەهێنن.. بەمەش ناوەستن و شەوێک لە خەودا دەیخنکێنن.. «عارف تاڵەبانی» نەیتوانیبوو باوەڕ بە مردنی بێنێت و ئیتر بڕیاری دابوو هەر ئاوا لەگەڵیدا بژی.. ریکۆردەرێکی خراپی هەبوو و زۆربەی کات گوێی لە گۆرانیە ڕۆمانسیەکانی «فایزە ئەحمەد»ی هونەرمەندی بەناوبانگی میسری دەگرت.. گۆرانیی « غریب یا زمن » و « مش کتیر علی ألبی » و « حبیتک وبداری علیک » هەر دەتوت لە بنەڕەتەوە بۆ ئەو وتراون و دەیانتوانی پێمان بڵێن عاشقێکی سەرگەردان بووە بە دانیشتووی گەڕەکمان.. ئا ئەوەتا پیاوێک لەم ماڵەدا دەژی و ناو خەیاڵەکانی پڕن لە مرۆڤی جوان جوان.. خۆی کرێچییەکە و بەهەزار حاڵ دەتوانێ کرێی خانووەکەی بدات، بەڵام لەناو سەریدا سەدان کەس دەژیین و بەجوانترین شێوە پەروەردەیان دەکات.. بە کۆڵاندا دەڕۆیشت و بەڕێزەوە سەلامی لە گەورە و بچووکیان دەکرد.. هەبوون لەو موعاناتەی تێدەگەیشتن و بەگەرمی وەلامیان دەدایەوە:

ـ چۆنی کاک عارف..؟ یاخوە هەر باشبی.. فایزە کووە..؟ خۆ نەخۆش نییە..؟! مندارەکانت باشن..؟!

بەڵام هی وا هەبوون گاڵتەیان پێ دەکرد و لە قاقای پێکەنینیان دەدا.. ئەو گوێی پێ نەدەدان و بە ڕێگای خۆیدا دەڕۆیی.. بۆ ژنە خۆشەویستەکەی و مناڵە ڕۆحسووکەکانی دەسووتا و بەچاکترین شێوە لەناو خەیاڵەکانیدا بەخێوی دەکردن.. ئەو دەبوایە بەردەوام دوو شت بسەلمێنێت.. یەکەمیان بۆ خۆی، کە تا ماوە لەگەڵ «فایزە»دا دەژی و بەچرکە لەبیری ناچێتەوە.. دووەمیان بۆ خەڵک، کە ئەو بەوپەڕی هۆشیارییەوە ئەمە دەکات و نەخەڵەفاوە.. هەر بۆیە ئەوەندەی گرنگیی بە جیهانە ناوخۆییەکەی دەدا، دوو ئەوەندەش حیسابی بۆ جیهانی دەرەوە و هاوبەشەکەی دەکرد.. جلی کەشخەی دەپۆشی و پێڵاوەکانی بەردەوام دەبریسکانەوە.. ریشی دەتاشی و عەتری لە خۆی دەدا.. قژی لەسەر دوا مۆدێل دەبڕی و بەجوانترین شێوە ڕێکیدەخست.. هەنگاوی ڕێک ڕێکی دەنا و بە

وریاییەوە سەرنجی لە سیمای خەڵک و شتەکان دەدا.. ئاقڵانە دەدوا و بە چاکی دەربارەی مەسەلەکان رای دەردەبڕی.. ئەو کۆمەڵگاکەی خۆی دەناسی و دەیزانی ئەوان لە رێگای ناولێنانەوە دەست بەسەر تاکەکاندا دەگرن.. هەر ئەوەندە جارێ بە شێت بانگیان بکردایە، ئیتر لەو جیهانە بەدەریان دەنا و جیهانە تایبەتیەکەی خۆیشی لێ وێران دەبوو.

کاتێ یەکێک خواردنی بۆ دەبرد، ئەو سوپاسی دەکرد و بە لەفزە شیرینەکەی خۆی پێی دەوت:

ـ ئەو عەزیەتە چییە..؟! ئەوەتە فایزە یاپراغی لێ نایە.

ـ دەزانم، بەس هەر حەزم کرد خواردنی مەش تام بکەن.

ـ وەرە دڵپاک ئەو شیوەی لۆ داکت ببە.. دەستت گیرایە..؟! دلێر، سەنگەر یەکەکتان وەرن کورم.

ماوەیەکی کەم لەوێ مانەوە و بۆ گەڕەکێکی دیکە گوێزایانەوە، چونکە وەکو خۆی دەیوت «فایزە» چیتر حەزی لەو شوێنە نەماوە و ئەویش ناتوانێت دڵی بشکێنێت.. «کاک عارف تاڵەبانی» لە حەفتاوچوار یەکێ بوو لە پێشمەرگەکانی هێزی رزگاری و شەهید کرا.. ژنێکی گەنج و چوار مناڵی هەتیوی لە دوای خۆیدا بەجێهێشت.

پیاوێ هەبوو بە کەر و عەرەبانە سەوزە و میوەی دەهێنایە گەڕەکی ئێمە و دەیفرۆشت.. ژنان ناخیان خوێندبووەوە و دەیانزانی بەچی تووڕەدەبێ.. لێیان دەپرسی:

ـ تەماتەی سۆرت هەیە..؟

ـ نا وەڵڵا نیتم.

ـ ئەدی رەنگەکانی تکەشت نییە..؟

جنێوی وای دەدا، کە هەرگیز لەمەوپێش گوێمان لێیان نەبووبوون.. ئیتر بەس ناوی تەماتە بهاتایە، ئەو دەستی بە جنێوەکانی خۆی دەکرد.. ژنی وا هەبوو، بەبێ مەبەستی گاڵتەکردن، پرسیاری تەماتەی لێ دەکرد.. ئەو دوای تۆپەڵێ جنێوی زۆر

ناشیرین، بەپەلەپەل و بەبێ وەستان دەیوت:

ـ تەماتەم نییە.. تەماتەی نایەنم.. تەماتەی ناخۆم.. ئەوەی تەماتەی بخوا، بە بەشەری نازانم.. عەز لە چارەی تەماتەی ناکەم.. کوێرە ببم و چاوم بە تەماتەی نەکەوی.. لە خەونیشدا تەماتەی ببینم، بە بەر شەقی دەدەم.. تەماتەی هەر بە خواردن نازانم.. ئەگەر بزانم بە تەماتەفرۆشتنێ دەبمە عوکمەت، نایکەم.. تۆی تەماتەی ببڕێتەوە لە دنیایێ لەگەرەنگۆش.. دە بەسە وازم لێ بینن.. کچێ مردم.. مردم.. مردم.. مردم....

لەگەڵ هەر «مردم»ێکدا دارێکی قایمی بەو کەرە بەسەزمانەیدا دەکێشا و کۆمەڵێ هێڵی سووری کاڵی لەسەر پێستی دەنەخشاند.. دوایی فێربووبوو بە نەغمەیەکی زۆر سەیر پێی دەوتن:

ـ باینجانم هەیە.. کودیم هەیە.. خیارم هەیە.. ئەگەر دەتانەوێ.

گوایە دەمکوتیان دەکات و لە کۆڵ خۆیانیان دەکاتەوە.. نەیدەزانی ئەوان ئەم بەزمەیان پێ خۆشبوو و گاڵتەکەیان گەرمتر دەکرد.. مەکربازانە سەیری چاوەکانیان دەکرد و پێیان دەوت:

ـ چما ئەوانەشت هەیە..!! وەللا باشە..!! ئەدی لۆ هەتا ئێستا پێت نەگۆتبووین..؟!

داماوە لە داخا وازی هێنا و بوو بە کرێکاری شارەوانی.

پیاوێکی هەژاری تر هەبوو ئێمە نەماندەزانی خەڵکی کوێیە و بە کەرێکی رەش ماست و سەرتوێژی گامێشی بۆ گەڕەکی ئێمە دەهێنا.. ئینجا بەشێوەیەکی ئێجگار سەیر، بەڵام بەڕاستی هونەرمەندانە و زۆر سەرنجڕاکێش، بانگی دەکرد:

ـ هەی ماست.. هەی قەیماغ.. هەی ماست.. هەی قەیماغ.

ئێمە واماندەزانی دەڵێ:

ـ هەی ماغێ.. ماغێ.. ماغێ.. ماغێ.

ئاوازێکی خۆشبوو و حەزمان لێی دەکرد.. دوایدەکەوتین و لاساییمان دەکردەوە.. ناومان نابوو «مام ماغێ» و ئیتر ئاوا بانگیمان دەکرد.. تووڕەدەبوو و هەزار جنێوی سووکی بە جارێ پێ دەداین.. دوایی کەمێ ساردەبووەوە و دەیوت:

ـ ناوم ماغیٚ نییه.. ئەخر ماغیٚ چییه..؟ ناوی جوولەکەیە هی دیانیە هی کافریە.. هی چییە..؟!

پیاوێکی تر لەبەر هەژاری نەیتوانیبوو کەریٚ بکڕێت و عەرەبانەکەی پیٚ ڕاکێشێت، بەڵکو خۆی دەسکەکەی دەگرت و پاڵی پێوە دەنا.. کوڕە حەوت هەشت ساڵانیەکەیشی سوار دەکرد.. جارێکیان کوڕەکەی لە قەراغی لای پێشەوە قاچەکانی شۆڕکردبووەوە و جنێوی بە منالێکی کۆلانی ئێمە دا، ئیتر ئەو باوکەی تووڕەبوو.. بەبیٚ ئەوەی دەستی لە دەسکی عەرەبانەکەی بەردا، رایدەکرد و هەڕەشەی لیٚ دەکرد.. گوایە راوی دەنێت و دەیەوێت بیگرێت.. هەناسەبڕکێی پیٚ کەوتبوو و هاواری دەکرد:

ـ پێت دەرێم راوەستە، وەڵلا بتگرم، دەتکوژم.

نەیدەزانی وا ئەو پاڵی پێوەدەنێت و لە خۆی دووردەخاتەوە.. ئەو خەڵکە سەیریان دەکرد و قاقایان لیٚ دەدا.

پیاوێکی کورتەبنەی تووکنی «سێتاقانی»، دوو تۆپ سۆندەی گەورەی لەم قۆڵ و لەو قۆڵی هەڵدەکێشا و مەترێکی بە دەستەوە دەگرت.. یەک تۆز چاوەکانتت خێلبکردنایە و لێت بڕوانیایە، ڕێک وەکو بێچووە فیل دەکەوتە بەربینایيت و دیمەنێکی چەند بلێیی سەیری هەبوو.. پیاوێکی ئیشکەر بوو و نەیدەزانی پشوودان چییە.. رۆژێکیان پیاوێکی تری دراوسێیان بینیبووی وا لە دەرگای حەوشەکەی خۆیاندا وەستاوە.. ئەمەی زۆر بەلاوە سەیربوو، چونکە ئەو تەنها ئیشی دەکرد و وەستانی نەبوو.. ئیتر داوای لێکردبوو بۆ خۆیان بەجووتە پیاسە بکەن.. ئەویش رازایی بووبوو، بەڵام دوای چەند هەنگاویٚ پێی وتبوو:

ـ تووخوا راوەستە، مادام ئەمە پیاسەکەی هەر دەکەین، با تۆپەک سۆندەی لەگەر خۆم بینم، بەشکو چەند مەترەکی لیٚ بفرۆشم.

«گەلە کوڕانی» ناوی کچێکی جانانەی شەڕانیی پشت شەقامی شەستی بوو.. حەزی زۆر لە یاریی تۆپی پیٚ دەکرد و خۆمان لەبەر شووتە بەهێزەکانی رانەدەگرت.. لا سمت و رانەکانمان سوورهەڵگەڕابوون و دەکزانەوە.. بەڕاستی یاریزانێکی لێهاتووبوو و لە ترسا کردبوومان بە سەرۆکی تیپەکەمان.. کوڕ

نەمابوو لەو دەوروبەرە بە دەستی ئەو لێدانی نەخواردبێ و بە گازە تیژەکانی چەند پارچەیەکی جەستەی دانەکرماندبێ.. بۆی هەبوو جنێو بە خۆمان و بە باپیرەگەورەمان بدات.. تف بکاتە دەموچاومان و بە زللە تێمانکەوێت.. کاتێ لەگەڵ کوڕێکدا دەیکرد بە شەڕ، بەفێڵێکی زۆر سەیر گونی دەگرت و تا تینی تیابوو دەیگوشی.. تەنها کاتێ بەریدەدا، کە بەدەم گریان و هاوار هاوارەوە بە قوربانی بووایە.. دوای نیوەڕۆیەکی جەژنی ڕەمەزان عەرەبانەیەک لەوسەرەوە دەهات و کەرێ لۆژ لۆژ رایدەکێشا.. منالآن بە پێنج فلس سواری دەبوون و دەیگەیاندنە ئەوبەری گۆڕستانی چراغ بۆ لای جۆللانە و چەرخوفەلەکەکان.. «گەلە کوڕانی» ، کە ئەوسا تەمەنی یانزدە ساڵ بوو و لە دواوەی عەرەبانەکە قاچەکانی شۆڕکردبووەوە.. کاتێ من ویستم سەرکەوم، ئەو یەک لەقەی بە ناوی دەممدا کێشا و کەوتمە سەر ئەو شەقامە قیرتاوەی سی مەتری.. لێوم هەڵتۆقی و بەردەوام خوێن فیچقەی دەکرد، چونکە من و کوڕێکی هاوڕێم لە شایی دراوسێیەکماندا هەندێ شەڕی خۆمانەمان پێ فرۆشتبوو.. ژنێکی ناسیاومان لەگەڵ منالەکانی دەچوون بۆ سەردانی خزمیان و چاوی لێبوو.. سەرزەنشتی «گەلە کوڕانی»ی کرد و پێی وت:

ـ کچێ ئەتوو هی سەر عەرەبانەی.. ؟!

بەڵام خۆ هی ئەوەش نەبوو ئاوا زوو و لەپڕ بیدەن بە شوو.. لە پۆلەکە ناویان خوێندبووەوە و کچێکی دراوسێیان وتبووی:

ـ مێردی کرد، چیتکە نایەتە مەکتەبێ.

بووبوو بە دراوسێی ماڵی هاوڕێیەکم.. هەرچەند من بۆ ئەو برادەرەمم باسدەکرد، کە «گەلە کوڕانی» بە منداڵیی چەند هار بوو، ئەو باوەڕی نەدەکرد و دەیوت «گەلاوێژ» ژنێکی زۆر میهرەبانە.. دڵی چەند بلێیی فرەوانە و خەمی ئەو گەڕەکەی بە کۆڵەوەیە.. پار کاتێ لە کوردستان بووم، لەگەڵ خوشکەکانم چووم بۆ باخی گڵکەند، «پوورە گەلاوێژ»مان بینی و دوو منالی بچکۆلەی پێبوو.. وامانزانی هی خۆیین، بەڵام دەرکەوت کوڕەزاین.. ئەو کە لە پۆلی شەشی سەرەتایی شووی کردبوو و لە چواردە ساڵی کوڕێکی جوانی بووبوو، لە سی و

پێنج ساڵیش بووبوو بە نەنکێکی ڕۆحسووک.. باسی ئەو ڕۆژگارە بەسەرچووەمان کرد.. جار جار ئاخی هەڵدەکێشا و جار جاریش قاقا پێدەکەنی.. خۆشحاڵ بوو، کە من ڕۆژێ لە ڕۆژان دەیکەم بە کارەکتەری چیرۆکێکم.

«ئەستیلە مەستەڕە»یش ژنێکی دەمەوەری شەڕانی بوو و کەم پیاو مابوو لە کۆلانەکەیان بە دەستی ئەو لێدانی نەخواردبێت.. جارێکیان ئەوەندەی لە مامۆستایەکی کرێچی دا، داماوە لە رووی نەدەهات خۆی پیشانی خەڵک بدا، بۆیە هەر خێرا بۆ گەڕەکێکی دوور گوێزایەوە.. لە سیانزدە ساڵی دابوویانە پیرەمێردێک و کچ و کوڕێکی ڕێکوپێکی بووبوو، کە هیچ لە خۆی نەدەچوون.. دە دوانزدە ساڵ دوای مردنی مێردە پیرەکەی شووی بە کوڕێکی شاگردفیتەر کردەوە، ڕێک لە تەمەنی نۆبەرەکەی بوو، ئەگەر نەڵێم منالتر بوو.. لە ڕێگای نێوان هەولێر و مووسڵ ناسیبووی و هەر لەناو پاسەکە هەموو شتێکی لەگەڵ براندبووەوە.. خەڵک دەیانوت: ئای لە ئەستیلە..!! منداڵیی خۆی لەگەڵ پیرێکدا بەسەربرد و پیرییشی لەگەڵ منداڵێکدا.. نازانم کێ ئەو ناتۆرەیەی دواخست و بۆ هەتاهەتایە کردی بە «ئەستیلە مەستەڕە»، بەڵام بێگومان شارەزاییەکی سەیری هەبووە.. من خۆم تا گەورە نەبووم و بەدەم سەیرکردنی ژمارە ورد و درشتەکانی ئەملا و ئەولای سەر ڕاستەکانمەوە زۆرم بیر لێ نەکردەوە، نەمزانی ئەو نازناوە چەند بۆ ئەو گونجاوە.. «زرار نەفەق»ی مێردی دووەمی تا بڵێی قۆز بوو و بە ڕاستییش خۆشیدەویست.. ئەویش بە دڵی بوو و لە ڕەنگوروویدا هەستمان دەکرد زۆر لێی ڕازییە، بەڵام ئەوەندە ساویلکە بوو، ڕۆژانە خەڵک پێیان ڕادەبوارد.. هەموو نهێنیەکانی نێوان خۆی و ژنەکەی لای ئەم و ئەو دەدرکاند و هەمیشە چوار و پێنج دەوریان دابوو.. ئەو شتانەی بەشێوەیەک دەگێڕایەوە، کە دەتوت لە سینەما دانیشتوویت و تەماشای فیلمی ئیرۆتیکیی کوردی دەکەیت.. جا کاتێ توورە دەبوو، دەنگی هەڵدەبڕی و بە شێوەیەکی زۆر سەیر دەیوت:

ـ ئەمن مێردی ئەستیلەیمە، گەواد نیبە بە خراپی تەمەشام بکا.

کوڕێکی گەنجی موسڵمان زۆر بەو قسانەی «زرار نەفەق» پەست بووبوو، بۆیە ڕۆژێکیان چووە سەر ڕێی و پێی وت، کە شەرع دەفەرموێ هەر کەسێ باسی نهێنیی سەر جێگای نێوان خۆی و ژنەکەی بکات، وەکو ئەوە وایە شەیتانێکی نێر

و شــەیتــانێکی مێ بە یەکــەوە جــووت بووبن.. «زرار نەفــەق» نەیوێرا دەم هەڵێنێتەوە، بەڵام ئەو قسەیەی بە تەواوی گۆڕیبوو و بۆ ژنەکەی گێڕابووەوە.. ئیتر «ئەستیلە مەستەڕە» چووە سەر کوڕە و هەزار جنێوی ناشیرینی پێ دا.. هەرچەند ئەم دەیوت:

ـ ئەمن ئەوهام نەگۆتیە.

ئەو بە جنێوێکی پیسـتـر دەمکوتی دەکـردەوە و بە چەپۆک شـاڵاوی بۆ دەبرد.. «زرار نەفەق» بە کۆڵاندا دەڕۆیشت و بە کەشوفشەوە دەیوت:

ـ سەد جارم پێ گۆتینە ئاگـاتان لە دەوتان بی، لە زمـانتان بی، لە لچـتان بی، لە لێوتان بی، لە ددانتـان بی، لە کـاکیلەتان بی، لە پدووتان بی، لە مـەراشـوتان بی، کـوره لە زمانە گـچکەی ناو قـوڕگـتان بی قـسـەی غـەرەتم پێ مـەرێن.. ئەخر بەشەر کوو دەبی ئەوەندە بێمێشک بی، لە بیری بچتەوە ئەمن مێردی ئەستیلەیمە.

«ئەستیلە مەستەڕە» مەراقی گۆرانیەکانی «حەسەن زیرەک» و «یوسف عومەر» بوو و هەمـیـشـە دەنگی ئەو دوو گـۆرانیـبـێژە کـورد و عـەرەبە لە مـاڵەکـەیان بەرز دەبووەوە.. «جەمـیل مـەعـاشـەکەم بەشم ناکا»ی دراوسـێـیـان هەر زوو زوو دەچووە سەریان و لێیان دەپاڕایەوە.. هەموو جارێکیش «ئەسـتـیلە مـەسـتـەڕە» دەیکرد بە شـاتەشـات و دنیـایەک جنێـوی سـووکی پێ دەدا.. شـەوێکیـان «زرار نەفـەق»ی مێردی خزمێکی خۆیانی لەوسەری کۆڵانەکەیان بانگکرد و لێی پرسی:

ـ ئەرێ کـاکـە لۆ کـەسـمـان مـەرێ، لۆ ئەو خـوایەی برێ، دەنگی تەنزیلی مـە زۆرە..؟! ئەتوو لە مارێ خۆتان گێت لێیە..؟!

کابرا شتێ لە «زرار» ئاقڵتر بوو و وتی:

ـ با لۆ خۆیان هەر وەبرێن، زۆری چییە..؟! وەڵاهی هەر ئەوەتەیە گێم لێیـە و گێم لێ نییە.

سـاڵی حـەفـتـاوچوار خـەڵک پۆل پۆل دەبوونە جـاش.. «زرار نەفـەق»یش ویستبووی واز لە شاگردیی فیتەرەکان بێنێت و ببێت بە نۆکەری سەرۆکجاشەکان، بەڵام «ئەستیلە مەستەڕە» ڕێگەی نەدا و پێی وت:

ـ هەی داوەشێی ناپیاو، لەجیاتی ببیە پێشمەرگە و کوردستانی رزگار کەی،

دەبیە جاش و کوردم لۆ دەکوژی..؟! ئەوجا ئەمن سبەینێ بەچ چاوورووەکی بێلم مەیتە بۆگەنیەکەت بێتەوە مارێ..؟!

«نازیلە ئینگلیز» خوشکی «ئەستیلە مەستەڕە» بوو و بەو نەخوێندەواریەی خۆیەوە بەقەدەر مێژوونووسێکی لەبارەی مێژووەوە دەزانی.. «بەختیار»ی «مامۆستا محەمەد»ی دراوسێیان کەس لە دەرەوەی نەدەبینی، چونکە هەمیشە سەری بەسەر کتێبەکانیدا ژەندبووەوە، بەڵام ئەوەندە زەینی کوێر بوو، بە سەعاتێ وشەیەکی بۆ لەبەر نەدەکرا.. لە پۆلی پێنجی سەرەتایی باوکی پیتەکانی ئینگلیزیی لە «ئێ»وە تا «زێد» بە کوردی بۆ نووسیبوو و دەبوایە لەبەریان کا.. لەو سەربانەی خۆیان ئەوەندەی وتبووەوە، هەموو دراوسێکانی هەراسان کردبوو.. «نازیلە» لێی تووڕەبوو:

ـ ئەرێ دە بەسە مێشکم چوو.

«مامۆستا محەمەد» لەناو حەوشەکەیانەوە دەنگی هەڵبڕی:

ـ واز لە کوڕەکەم بینە پیرەژنی سەرئاسن، با بخینی.

ـ تووخوا ئەوە کوڕە ئەتوو هەیتت..؟! لۆچ بخینی و ببتە چ..؟! داوەشێ هەزار جار، ئەو خیندیەوە و ئەمن لەبەرم کرد، دە گێبگرە با لۆت برێم: ئێی بی سی دی............ زێد.. دەوجا خوام لەو خوایەیە بێ دەنگ نابی، دەبی بە ئینگلیزی چ جوونی پیسە پێتانی بدەم.

ئیتر لەمەوە نازناوی «نازیلە ئینگلیز»ی پێ بەخشرا.

«رازیە»ی هێوەرژنی «نازیلە ئینگلیز» ئەوەندە فیزی زل بوو، خۆی لە کەس نەدەگەیاند.. سەلامیان لێ دەکرد و وەڵامی نەدەدانەوە.. بەشێوەیەک دەم و لچی دەدا بە یەکدا، هەمیشە واتدەزانی قێزی لە شتێکی پیس کردۆتەوە.. جا بۆ نەگبەتییش تاقانەکەی «یەحیا»ی ناو بوو و هەر زوو زوو دەیوت:

ـ یەعیا.. ئۆء، یەعیا.

وا دەهاتە گوێچکەوە، کە دەڵێ:

ـ یائع یا.. ئۆء، یائع یا.

لەوبەریشمانەوە پیاوێکی نەگبەت هەبوو ناویان نابوو «عەولا ریوی».. هەر

دەیانبینی، بانگیان دەکرد:

ـ عەولآ ریوی، وارِ ویرِ.

ئیـــتـر ئەو شـێت و هار دەبوو و جنێـوی بە دار و بەرد دەدا.. شـەوان هەرچی منالّی ئەو دەوروبەرە و هی گەڕەکەکانی تر هەبوون، کۆدەبوونەوە و هەلّیاندەکوتایە سەر مالّەکەی.. تێکڕا هاواریان دەکرد:

ـ عەولآ ریوی، وارِ ویرِ.

بە بەرد راوی دەنان و ئەوانیش ئەو بەزمەیان پێ خۆشبوو.. دەمی کەفی دەکرد و دیمـەنێکی چەند بلّێی سـەیری هەبوو.. مـالّێکی کـورد، کە هەمـوو ژیانیـان لە «بەغـــدا» بەســەربردبوو و لە مــفــاوەزات گــەڕابوونـەوە هەولێــر.. لە یەکێ لە کـۆلآنەکـانی گـەڕەکی ئێـمـەدا جـێنشـین بووبوون.. کـوردییـان نەدەزانی و هەر بە عـەرەبی قسـەیان دەکـرد.. کوڕێکی رۆحسـووکیـان هەبوو و لە تەمـەنی من بوو.. حەزی کردبوو ئەویش وەکو منالآنی تر بەشداریی لەو یارییەدا بکات، بەلآم چونکە تازەبوو و کــوردییــشی نەدەزانی، شــەرمی کــردبوو و پەنـای بۆ دایکی بردبوو.. دایکی چەند بلّێی ژنێکی میهرەبان بوو زۆر رێزی لە خەلّک دەگرت.. ئەگەرچی سەرەتا پێش ئەوەی فێری زمانی کوردی ببێت، زۆربەی دانیشتوانی گەڕەک لێی تێنەدەگەیشتن و لێیان تێنەدەگەیشت، بەلآم هونەرێکی سەیری هەبوو لە چوونەناو دلّی گـەورە و بچووکـەوە و ناچاری دەکـردی خۆشـتبـوێ.. ئەو ئێـوارەیە کوڕەکـەی بردبوو بۆ لای کوڕێکی خزمیان و بە لەفزە شیرینەکەی خۆی پێی وتبوو:

ـ فـدوە أروح لک، أخذ ابنی ویاک وعللمـه شلون یگول عـولە ریوی وار ویر.

«بە قـوربانت بم کـوڕەکـەم لەگەلّ خـۆت بەرە و فـێریـکە چۆن بلّێ عـەولآ ریوی وارِ ویرِ».

وایزانیـبـوو مـالّی «عـەولآ ریوی»ی دامـاو سـێرک و «مـدینە العـاب» و شـتی وایە.

ســەوزەفــرۆشــێکی دیکە هەبـوو، رۆژێ بە لای ڕاست و رۆژێ بە لای چەپدا دەشــەلی و هەمــیــشــە بوخــتــانی بۆ ئەوانی تر دەکـرد.. ئەمــیـــان دزە و ئەویان

بێنامـووس.. کچی ئەمـیـان ئاوای کرد و ژنی ئەویـتـریان ئاوا چوو.. لە مـاڵەوەش دووکـانێکی بچکۆلەی هەبوو و هەر سـەوزە و مـیـوەی تیـادا دەفـرۆشت.. لەپڕ نەخـۆشی خسـتی و لەناو جـێدا تلی دەدا.. دراوسـێکانی هاتن بۆ لای و ئەم لە تاوی ئەوەی، کە نەیدەتوانی شتەکانی بفرۆشێت، ئاگای لە دنیا نەمابوو.. هەموو خەیاڵێکی لای ئەوان بوو.. یەکێکیان زمانی سووتا و پێی وت:

ـ کاک عەباس هەندەکت نەشێلم..؟

ئەو بەحاڵ سەری هەڵبڕی و بە دەنگە کزەکەی وەڵامی دایەوە:

ـ شێلم..؟! ئەدی کوو نیتم.. بڕۆن پێنج کیلۆی لۆ بینن.

مناڵەکانی چوون و بۆیان هێنا.. میوانێکی تر لێی پرسی:

ـ تات لێ نییە..؟

ـ توور..؟! بڕۆن دوو دەسکی لۆ بینن.

پیاوێکی خەڵکی بناری کەرکووک، رووی کردە ژنی کابرا و پێی وت:

ـ بە چوار دەستە بیبەینە دختۆر..؟

ئەو لەوێوە هەڵیدایە:

ـ چار کیلۆ بیبەری سۆر..؟! زووبن لۆی بینن.

هەر قسـەیەکیـان دەکرد، ئەو لێی دەبوو بە ناوی یەکێ لە سەوزە و میـوەکانی.. تا وای لێهات هەر میوانە و شتێکی بەسەردا ساغکرایەوە و لە بەردەمی خۆیانیان دانابوون.. «عـیـزەدین لووراندی» پیـاوێکی زۆر پیـسکە بـوو و لە سـووچێکی ژوورەکە چای بەلاشی هەڵدەقووڕاند، کە ژنی کابرای نەخۆش بەدزییەوە لێی نابوو و پیاڵە لەسەر پیاڵە دەیخستە بەردەمیـان.. قسەی نەدەکرد، نەوەکا ئەویش وەکو ئەوانی تر پێوە ببێت.. ئاخر ئەو نینۆککەری نەدەکرد و لە مـاڵان نینۆکی خۆی و ژن و مناڵـەکـەی دەکـرد.. کچ و کـوڕەکـانی لە کـۆڵان بە پێی پەتی دەسـووڕانەوە و دڵی نەدەهات چەند پەنجاییـەکیـان بۆ بدات بە پێڵاو.. بەڵام خۆ ئەو پیـاوەش لە پیـسـکەییـدا لە ئاوەکـانی پشـتی ئەو پەڕیبـووەوە و لەوبەر خـۆی لەبەر هەتاوی بەلاشـدا هەڵخسـتبـوو.. ئایا ئەو رۆژە توانی هیچ یەکێ لە سـەوزە و مـیـوەکـانی بەسەردا ساغکاتەوە..؟! پەلەمان چیە.. کەمێکی دیکە دەیزانین.. جارێ با زیاتر

بە باگڕاوەندی ئەو کارەکتەرە سەیر و سەمەرەیە ئاشنابین.

«عیززەدین لووراندی» بە خەڵکی دەوت بە «عەزە» بانگی بکەن و کەس لەوە تێنەدەگەیشت.. ئەو جارە باوکم بە پیاوێکی هاوڕێی خۆی وت، ڕەنگە لەوە بترسێ ڕۆژێ دەوڵەت یاسایەک دەرکات و بە پێی ئەو یاسایە خەڵک لەجیاتی هەر پیتێکی ناوی خۆیان، شتێ باج بدەن.. ئیتر ئەو لە ئێستاوە باری شانی خۆی سووک دەکات.. هاوڕێکەی باوکم وتی، ئەگەر دەوڵەت پەنجا فلسی باج لێ وەرگرێت، ئەو بە فێڵەکانی خۆی دوو قاتی ئەوە لە خەڵکی گەڕەک دەستێنێتەوە.

ڕۆژێ لە رادیۆکەیانەوە دەنگی کۆمەڵێ گۆرانیی زۆر خۆش یەک لە دوای یەک بەرزدەبوونەوە و دەگەیشتنە کۆڵان.. «پەلکەزێڕینەی ئێوارەی بەهار»ی «سەمیرە نادر» تەواوبوو و «جوانین ئێمە جوانین کیژی کوردستانین»ی «پەخشان» و «ژیان» جێگای گرتەوە.. ئەو کۆتایی هات و «لە مەیدانی بەهارە شارەکەی کۆ»ی کۆرسی باواجیی کۆیە دەستی پێکرد.. کوڕێکی هەژاری دراوسێیان چووبوو ئەو رادیۆ خراپەی بە پارەیەکی زۆر لێ کڕیبوو.. کاتێ لێیان پرسیبوو بۆچی، خۆ دەیتوانی بەو پارەیە دووانی زۆر چاک بستێنێت.. ئەو وتبووی تووخوا حەیف نیە ئەو گۆرانییە خۆشانە و ئەو هەموو دەنگە ناسکە بچنە ماڵی «عیززەدین لووراندی».

مناڵەکانی خۆی بە «قەرسەقولی بابە» بانگدەکرد.. من وامدەزانی ئەوە جنێوێکە تەنها بۆ ئەوان.. دوایی کوڕێکی هاوڕێم وتی، کەوا من بە هەڵە تێگەیشتووم، بەڵکو مانای ئەوەیە خۆی کەرە و مناڵەکانیش تەرسەقولەکەین.. ئەو هەمیشە خۆی سووک و ریسوا دەکرد و هیچ پێی ناخۆشنەبوو بەناشیرینترین شێوە باسیان بکردایە، بگرە کۆڵێ ئاسوودەش دەبوو.. بەڵام جارێکیان «خالید جنجڕ»ی مریشکفرۆشی ریسوا کرد و پێی وت:

ـ هەر کێ قسەم پێ دەرێ با بیرێ، بەس لە توو و لە برا منجڕەکانتی قەبوور ناکەم، چونکە ئەنگۆ هەتا بە خۆتان رادەگا، مریشک و کەرەبابەکانیشتان درۆزنن.

ئەو برایانەش سەیربوون.. ئەگەر پەیوەندییان خۆشبوایە، درۆی یەکتریان دەپۆشی و ئەمیان لەجیاتی ئەویان سوێندی دەخوارد، بەڵام کاتێ تێکدەچوون، یەکتریان بەدرۆ دەخستەوە و خەڵک پێیان پێدەکەنین.

«عیززەدین لووراندی» هەمیشە داڵغەی لێدەدا و زۆر کەم ئاگای لە دەوروبەرەکەی خۆی بوو.. کاتێ دەڕۆیشت، بەبێ ویست دەستەکانی بۆ پێشەوە درێژ دەکرد و سەری پەنجەکانی دەنووساندن بە یەکترەوە.. هەر دەتوت خۆی بۆ مەلە ئامادەکردووە.. واتدەزانی گۆمێ، یان رووبارێ لە بەردەمیایەتی و ها ئێستا نا ساتێکی تر خۆی هەڵدەداتە ناویەوە.. لە راستییشدا وابوو.. ئەو هەمیشە لە ماسیگرەیەک دەچوو و زوو زوو بۆقێ، یان ماسییەکی لەو گۆم و رووبارانە راودەکرد.

هەر کاتێ پیاوان باسی سیاسەتیان دەکرد، ئەو گوێی دەگرت و بەشێوەیەکی زۆر سەیر سەری دەلەقاندەوە.. لەپڕ دەرفەتی دەهێنا و دەیپرسی:

ـ شێخ سەعیدی پیران ئیعدام کرا.. وەنییە..؟

ئەگەر بە ئا وەڵامیان بدابوایەتەوە، دەگەشایەوە و بە کەشوفشەوە سەیرێکی ئەملا و ئەولای خۆی دەکرد، بۆئەوەی پیشانیان بدات، کە ئەویش سەری لەو قسە و باسانە دەردەچێت.. هەرچەند هیچ پەیوەندییەکیشی بە مەسەلەکەوە نەبوو.. ئینجا بەدەم ئاخهەڵکێشانەوە دەیوت:

ـ ئەگەر ئیعدامیان نەکردبایە، بەس ئەمن دەزانم هەوکە ئەمە دەبووینە چ و دەگەیشتینە کێندەرێ.

بەڵام هەرکە یەکێ بیوتایە:

ـ ئیعدامی چ..؟!

تووڕەدەبوو و دەیوت:

ـ دە فەرموو گێتان لێ بی، دەرێ شێخ سەعیدی پیران ئیعدام نەکرایە.. کورە وەرن لە خەفەتی خەرکی کەر بمکوژن و گەردەنی خۆتان و باب و باپیریشتان ئازابی.. بەخوا بابە دنیایەکی هیچە، پیاوی گەورە لەناودەچن و گێل و مێلیش دەمینێنەوە.

ئینجا کەمێ هێمندەبووەوە و کابرای فێری مێژوو دەکرد:
ـ تووخوا ئەگەر ئەتوو نەزانی شێخ سەعیدی پیران لە ساری هەزار و هەشتسەد و سی و پێنج لەو دەربەندی بازیان و سولێمانیەی شەڕی ئینگلیزی کافری کرد و لە مەهاباد عوکمەتی کوردیی دامەزراند.. بووە سەرۆکی کوردان و لە هەموو دنیایێ دەنگی داوە.. دوایش رووسی سەگباب بە فیتی رۆمی هەرچیوپەرچی گرتی و ئیعدامی کرد، ئەدی پێم نارێی چ دەزانی..؟!

لەمەوە کردبوویانە پەند و هەر کەسێ قسەی بێسەروبەر و ناماقووڵی بکردایە، خوێندەوارانی گەڕەک دەیانوت: «مێژووە و دکتۆر عیززەدین لووراندی دەیگێڕێتەوە».

ئەو جارە «موحسین مەراقمە یەک جار سینەمەی ببینم» لێی پرسی:
ـ ئەگەر بە قرۆشەکی توو دەستیان لە ئیعدامکردنەکەی شێخ سەعیدی پیرانی هەربگرتایە، دەتدا..؟!

ـ نەء، چونکە شێخ سەعید، کە رازیی نەدەبوو ژیانی خۆی بە پارە بفرۆشی، رازییش نەدەبوو بە پارە بیکڕتەوە.

پێیان وابوو ئەمە چاکترین قسەیە، کە بە درێژایی ژیانی لە دەمی دەرچووە.. بەڵام «جەلال نادر»ی دراوسێیان، کە هیچ کەسێ بەقەدەر ئەوی نەدەناسی، وتی:
ـ مەسەلەکە ئەوها نییە.. شێخ سەعید چاک دەیزانی ئەگەر ئەوڕۆ بە قرۆشەکی قوتاری بکا، ئەوە سبەینێ بە دوو قرۆشی دیکە دەیباتەوە بەر قەنارەکەی.. ئەوکاتی ئەو رێزەشی نەدەما، کە هەوکە هەیتی.

کەمێ دوای ئەوە منالێک بەوێدا تێپەڕی و چلوورەی دەخوارد.. «سالم»ی کوڕی «عیززەدین لووراندی» بە پێی پەتی دوایکەوتبوو و بەردەوام لێی دەپاڕایەوە:

ـ یەک مژ.. یەک مژ.. تووخوا یەک مژ.. یەک مژ و بەس.. بەسەری بابم گەزەی لێ نادەم.. هەر بەعاستەم سەری زمانمی پێدا دەینم.. دەی بەقوربانت بم یەک مژی گچکە.. زۆر عەزم لێیتی.. ئەدی ئەمە خزم نیینە..!! داپیرم ناوکی تووی نەبڕیە..؟! هەها ئەوێ جارێش داکم هاتە مارتان و ئەمن و ئەتوو لە

سەربانەکەتان بەردمان لە ماریَ مام سەلامی جیرانتان گرت..!! پلکە عەتیە توورەبوو و گوّتی کورە هەی قەعپەداکینە، لە دەوی بابتان ریم، پیارەکانمان شکان.. خوّمان شاردبوّوە و پیّدەکەنین.. چەند خوّشبوو..!! لەبیرتە..؟! دەی یەک مژ.. توو سەری بابت یەک مژ.. بەس تامی دەکەم.. خوّ کفر نییە.. ئوّء، ئەوە چییە..!! چەند لیّت پاڕامەوە.. ئەمنیش گوناعم.. ئەویَ جاریَ نەخوّشبووم.. وەختبوو بمرم.. هەدیەی خوشکم گوّتی ئەمن لە پاش توو هەر دەگرییّم و هاوینان سەر قەبرەکەت بە ئاوی سارد دەڕشیّنم.. جلکەکانت دەکەمە بالیف و شەوان هەتا سبەینیَ فرمیّسکیان لەسەر دەڕیّژم.. خوّ ناو قەبریش زوّر تاریکە، بەس چبکەم ناتانم بریّم مەمبەن ئەمن بەتەنیَ لەویَ دەترسیّم.. دەزانی ئەگەر بمرم، ئەتوو غەریبیم دەکەی و دەرێی لوّ نەمهیّشت یەک مژی لە کریّمستیەکەی من بدا.. هەموو شەویَ دیّمە خەونت و لە پەنجەرەکەتان تەمەشات دەکەم.. دواییَ وەکی بەخەبەر دێی، زوّر دەترسیّی و خوّت لەبن لیّفەکەی دەنیّی.. دەلەرزی و خەوت لیَ ناکەویتەوە.. یەک مژ.. یەک مژ.. تووخوا یەک مژ.. بە قوربانی بنی پیّت بم یەک مژ.. ئەگەر جارەشکە دەعوام کرد، داکم قەعپەیە و بابم گەوادە.. گیّت لیّبوو چم گوّت..؟! گوّتم داکم قەعپەیە و بابم گەوادە ئەگەر لە یەک مژی زیاترم ویست.. دەی تووخوا هەتا خلاست نەکردیە، مژەکم بدیَ.. یەک مژ.. یەک مژ.. دەریّم یەک مژ.. خوّ زیاترم ناویَ.. ئوّء، چەند پاڕامەوە..!! مادام نامدەییَ، وەکی تەواوبووی، دارەکەی فڕیَ مەدە، بیدە من.. لوّخوّم دەیلیّسمەوە.. باشە..؟! بریَ بەسەری بابم فڕەی نادەم..؟!

جاریّکیان «پلکە بەسیَ بەسیکە»ی دایکی «عیززەدین لووراندی» تاکیّکی نەعلی لاستیکی ونکردبوو و ژیانیان لیَ تالّبوو.. ئەو پیاوە داماوە شەوان دوای ئەوەی درەنگ لە ئیش دەهاتەوە، دەرگا بە دەرگا بوّی دەگەڕا.. ئەوەندە ئەم مالّ و ئەو مالّی کردبوو و بەدەم ئاخهەلّکیّشانەوە لیّی پرسیبوون، هەر دەیانبینی، پیّش ئەوەی دەم بکاتەوە، ئەوان پیّیان دەوت:

ـ نا، بە خوای نەماندیتیە.

دوای مردنی دایکیشی تاکەکەی تری فڕیّنەدابوو، بەشکو ئەویتریش بدوّزیّتەوە

و ژنەکەی لە پێیان بکات.. بە منداڵەکانیشی وتبوو هەر کەسێ هاتە پرسەکەی، ئەوان پرسیاری ئەو تاکە نەعلەی لێ بکەن، ئێ ئەوە دنیایە یەکێ دۆزیبێتیەوە.. هەر زوو زووش ئاخی هەڵدەکێشا و دەیوت:

ـ ئەی خوایە ئەو نەگبەتیە چبوو شانی گرتم، تاکە راستەکەش بوو، چەپەیانی بایە هەر قەیدی نەدەکرد.

ئەوەندە ئەو جووتە نەعلە لەیەکدابڕاوەی لەناو خەیاڵەکانیدا تاووتوێ کردبوو، دەیان چیرۆکی سەیر سەیری دەربارەیان هەڵبەستبوو و زۆر لێزانانە بۆ ئەم و ئەوی دەگێڕانەوە.. چۆن تاکی چەپ گلەیی لێ کردووە، کە ئەو وتوویەتی خۆزگە ئەم بووایە لەجیاتی ئەویان.. تاکی راست رەدوو تاکی چەپی پیاوێکی گەڕەکی ئەوبەر کەوتووە.. تاکی چەپ رۆژانە بۆ تاکی راست دەگریەت و بیری دەکات.. دووانە بوون و یەکتریان زۆر خۆشدەویست.. ژنێکی ساویلکە هەبوو لە سووچی کۆڵانەکەیان، باوەڕی بە هەموو شتێ دەکرد و بە جووتێ نەعلی تازەی خۆی لەگەڵیا گۆڕیەوە.. ئیتر «عیززەدین لووراندی» ئۆخەی هات و هەر تاکێکی نووساند بە لایەکی سنگیەوە.. دەیگوشین و سەدان ماچی کردن.. نەخشەکانی سەری دەلستنەوە و بە ساقە و بە قوربانیان دەبوو.

لە جەژنی رەمەزان «سالم»ی کوڕی بە جەژنانەی خزم و دراوسێ تەپڵێکی بچووکی کڕیبوو.. «عیززەدین لووراندی» لە ژوورەوە لای میوانەکانی دانیشتووە و چاوەڕێیە دەقەیەک زووتر بڕۆن، نەوەکا شت بخۆن و زیانی لێ بدەن.. ئەو پیاوانەی وەکو رەوە کووللەیەک و ماڵەکەی خۆیشی بە کێڵگەی دەغڵودان دەهاتە بەرچاو و ئاخی قووڵ قووڵی هەڵدەکێشا.. ئەگەرچی ئەوان گیرفانی ساردی منداڵەکانیشیان گەرمکردبوونەوە.. لەپڕ «هەدیە»ی کچی بەهەڵەداوان هاتبووە ژوورەوە و پێی وتبوو:

ـ بابە سالە «ق......» روعبەکی بە دمبک دایە.

«عیززەدین لووراندی» هەر تەواو شپرزە بوو و ئاگای لە دنیا نەما.. هەرچۆنێ بوو هێزی خستە بەر قاچەکانیەوە و بە لاپە لاپە خۆی گەیاندە دەرگای حەوشە.. میوانەکانی لەو کەسانە بوون، کە ئامێری مۆسیقایان بە ناشیرینترین شت دەزانی

و کرِینی تەپڵێکی ئاوا وەکو ئەوە وابوو پیاوێکی عەشیرەتگەر پەنجا جار کچەکەی رەدوو ئەم و ئەو کەوتبێت و وەریگرتبێتەوە.. بۆیە وایانزانیبوو «عیززەدین لووراندی»یش هەر لەم تێڕوانینەی ئەوانەوە پێی ناخۆشە.. ئەو «پوورە خەیلان»ەی دراوسێشمان هەر ئیشێکی هەبوایە، بانگی منی دەکرد و بۆ ئەملا و ئەولای دەناردم.. بەجارێ ناخۆشی کردبوو.. تەنانەت دوای ئەوەی لەگەڵ دایکیشم تێکیدابوو و قسەی لەگەڵدا نەدەکرد، هەر وازی نەدەهێنا.. ئەو جارە پێی وتبووم بچم بانگی «مام نامیق»ی مێردی بکەمەوە، کە لای دایک و باوکی بوو لە کۆڵانەکەی ماڵی «عیززەدین لووراندی».. ئەو بە بۆنەی جەژنەپیرۆزەکردنەوە بۆ سەعاتێ مۆڵەتی لێ وەرگرتبوو و لە کاتی خۆی نەهاتبۆوە.. ئیتر «پوورە خەیلان» شێتبووبوو و پێی راگەیاندم، کە بەو بڵێم دنیایەک میوانیان هاتووە.. منیش لە میانەی دەرگا کراوەکەی حەوشەیانەوە گیانلەبەرم لە حەوشە و ژوورەکاندا نەدەبینی و خشپەی هیچ شتێکم تیادا نەدەبیستن، بۆیە پێیم وت، کوا میوان، ئەوەتا ماڵەکەیان چۆڵوهۆڵە.. پاڵێکی قایمی پێوەنام و وتی:

ـ برۆ رانەوەستی سەرکەستوور.. هەی جوانەمەرگ بی خوایە.. ئینشاڵڵا لە مارەکەی خۆشم محاسەبەم دەکەی.. برۆ ملت بشکێنە و پێی برێ هەر ئەلحان نێتەوە، بە خۆم دەزانم چ دەکەم.. ئەیرۆ منداری ئەو عالەمەی لۆ ئەوەندە بێئەدەبن..!! بەرەڵلای دەرێیان دەکەن و تەربیەتیان نادەنێ.. عەمرتان نەمینێ رۆژێ هەتا هێوارێ لە کۆرانان دەسووڕێنەوە و وەکی سەگی هار بە خەرکی دەوەڕن.. پێشم دەرێن شەڕانی.. تووخوا ناهەقمە قسەی لەگەر داکی ئەو مزیرەی نەکەم و بەو جێژنەیەش خۆمی تێنەگەینم..؟! ئەی خوایە بە سەلامەتی بگاتە ئەوێ و هیچی بەسەر نەیێ، بەس لە گەڕانەوەی زیلەکی عەسکەری لێی بدا و پارچە پارچەی بکاتن.. سایەقەکەی عەرەبەکی تکریتی بی و هەر راشنەوەستی.. شەرتبی نەچمە تازیەکەی و بەدرۆش سەرخۆشی لەو داکە رەزاگرانەی نەکەم.. تووخوا ئەوە لۆ چ باشە.. دەرێن ئەمن مندارم نابی، لۆیێ شەڕی بە خەرکی

دەفرۆشم.. شەڕیشم بە کێ فرۆشتیە..!! ها..؟! بە کێم فرۆشتیە..؟! بەس قەبوور ناکەم بەشەر غەدرم لێ بکا.. لۆ قەبوور بکەم..؟! وەڵلا نایکەم و هەردوو چاوی ئەو کەسەی دەردەینم، کە بە خراپی تەمەشام بکا.. دەستی لە قوڕگی دەنێم و هەر بەخنکاندن دەیخنکێنم.. لۆ باپیرەگەورەی تەمبێی دەکەم و بە عەشیرەتەوە لەو شارەی بەدەردەنێم.. خوا لێم نەستینی کۆمەرەکم برا و ئامۆزا هەیە و خۆیانم لەسەر بە کوشتن دەدەن.. باسی خارۆزا و پلکزاش هەر ناکەم.. ئەگەر بزانم لەو گەڕەکەی یەک کەس نامینێ قسەی لەگەر بکەم، لە هەقی خۆم خۆش نابم و حیساب لۆ شایان ناکەم.. دە وەڵاهی دوازدەی وەکی ئەو پیسەم هەبی، هەر خۆم بە وجاغکۆر دەزانم.. داک و بابیشی دریان پێ خۆشە.. دەبا هەر دریان بەو چشتە جوانەی خۆش بی تووخوا ئەتووش..!! غاردە دەی لۆ ئەوها سەبر دەڕۆی عەمرکورت، خۆ هێلکەیان لەبن پێت روونەکردیە.. هەتا دەگەیە وێندەرێ، ئاگات لە خۆت بی.. لە جادان تەمەشای ئەولا و ئەولات بکە، بزانە قەمەرە و ماتۆڕ دیارنینە، ئەوجا بپەڕەوە.. ئاقربە.. لەگەر منداران شەڕی نەکەی و هەتا ئەوێ رانەوەستی.. برێ پلکم خەیلان گۆتی زوو بێتەوە و مێوانەکان چاوەڕێی دەکەن.

کاتێ من گەیشتمە ئەو کۆڵانە، «عیززەدین لووراندی» تەپڵەکەی لە کوڕەکەی وەرگرتبوو و خستبوویە ژێر یەکێ لە باڵەکانیەوە.. من ئەوسا لە پۆلی سێیەم بووم، لە کتێبی قیرائەی عەرەبییدا وێنەی ورچێکی پەڕۆین کێشرابوو و دەهۆڵی دەکوتا.. «عیززەدین لووراندی»م وەکو ئەو دەهاتە بەرچاو و لە پێکەنییینا بوورابوومەوە.. بەشێوەیەک ئەو تەپڵەی لێ دەدا، کە دەتوت لە هەموو ژیانیدا مەشقی لەسەر کردووە و لە مانای کرۆش و دەبڵکرۆش و شتەکانی دیکەی تەپڵلێدان تێدەگا.. «دەمب بەمب بەمب بامب» دەنگی لێ بەرزدەکردەوە و وڕێنەی دەکرد:

ـ دەمب بەمب بەمب بامب.

ـ روبعەک.

ـ دەمب بەمب بەمب بامب.

ـ رۆیی.

ـ دەمب بەمب بەمب بامب.

ـ مارم.

ـ دەمب بەمب بەمب بامب.

ـ وێران بوو.

ـ دەمب بەمب بەمب بامب.

ـ پشتم.

ـ دەمب بەمب بەمب بامب.

ـ شکا.

ـ دەمب بەمب بەمب بامب.

ـ داکم.

ـ دەمب بەمب بەمب بامب.

ـ بە گان چوو.

هەرچی خەڵکی ئەو کۆڵانەیە بە میوانەکانی خۆشیانەوە هاتبوونە دەرێ و قاقایان لێ دەدا.. منالاّن لە ئاست ئەو دەنگەدا تەواو سەرسام بووبوون.. چاورەشێکیان لە تەپڵەکەی خۆی دەڕوانی و لەگەڵ ئەوەی ئەودا بەراوردی دەکرد.. بۆی دەرکەوت هی ئەو باشترە، بۆیە وتی:

ـ مام عەزەدین لەگەرم دەگۆڕیەوە..؟!

ـ بڕۆ کورە.. بڕۆ.. گۆڕینەوەی چ..؟ هەر ئەوە مابوو..!!

منداڵێکی تر لیێی نزیککەوتەوە و پێی وت:

ـ دەیفرۆشی..؟!

«عیززەدین لووراندی» رەنگی هاتەوە بەر و وتی:

ـ ئا، بە شەش درهەمی.

ـ بینە.

ئیتر ئەو شەوە «عیززەدین لووراندی» لە ترسا لای ئەو سەوزەفرۆشە نەخۆشە دەمی هەڵنەدەهێنایەوە و متەقی لە خۆی بڕیبوو، نەوەکا شتێکی بەسەردا ساغکاتەوە.. پیاوەکە ماوەیەک بوو دەنگی لێوە نەدەهات و لەوەدەچوو

نووستبێت.. «عیززەدین» ئەمەی بە هەل زانی و بەسووکی بە میوانەکانی تری وت:

ـ جەماعەت دەرێم هەتا کاک عەباس نووستیە، با بڕۆین.

ئەو سەری هەڵبڕی و وتی:

ـ بەڕوو..؟! بڕۆن یەک فەردەی لۆ بینن.

«جەلال نادر»ی دراوسێیماڵی «عیززەدین لووراندی» لە بازار دووکانێکی هەبوو کاتژمێری تیادا دەفرۆشت.. ئەو لە پەنجاکان و شەستەکان شەقاوەیەکی زۆر ناقۆڵابوو و ناوبانگی لە هەموو شاردا بڵاوبووبووەوە.. قەڵافەتێکی تێکسمڕاوی هەبوو و دەمارەکانی لەشی وەکو تەلی ستوونی کارەبای سەر شەقامی شەستی دەرپۆقیبوون.. لە شەڕێکیدا لەگەڵ کوورەچییەکان، نۆیانی کەللەپاچەکردبوو و ئەوانی تر تا سەر قەڵا نەوەستابوون.. لە یەکێ لە بەندیخانەکاندا دەبێتە هاوڕێی دوو سێ گەنجی شیوعیی خەڵکی سلێمانی و فێری خوێندنەوەیان کردبوو.. مێشکیان بە قسە و باسەکانیان ئاودابوو و تەواو گۆڕیبوویان.. کاتێ بەربووبوو، خەڵک باوەڕیان نەکردبوو ئەوەی بەر چاویان «جەلال نادر»ە بەڵایەکەی جاران بێت، کە لەبەر بزێوی لە قوتابخانە دەریانکردبوو و گەورە و بچووک لێی دەترسان.. خانووێکی پەڕپووت و ناوماڵێکی خراپ و کۆمەڵێ کتێبی باشی هەبوو.. ڕۆژانە لە گەڕەک و لە بازاڕ باسی شێوەکانی چەوساندنەوەی بۆ ئەم و ئەو دەکرد و هەرچی لەو گەنجە سلێمانیانە و لە دووتوێی لاپەڕە ڕەنگهەڵبزرکاوەکاندا فێری بووبوو، بۆی دەوتنەوە.. دوو کوڕە زۆر چوختیەکەی هەمیشە تووشی تەنگوچەڵەمەیان دەکرد و ڕۆژانە لەملا و لەولاوە دەهاتنە سەروگوێلاکی.. حەزی لە شەڕ نەمابوو و بە لەفزە شیرینەکەی دڵی ئەو دایک و باوکانەی دەهێنایەوە شوێنی خۆیان، کە منداڵەکانیان بە دەستی ئەوان تێیانهەڵدرابوو.. جارێکیان پیاوێکی فەرمانبەر لە گەڕەکێکی ترەوە بۆ سکاڵاکردن هاتبوو.. هەرکە ئەو بە شێوازە تایبەتیەکەی خۆی لەگەڵیدا کەوتە قسەکردن، کابرا ئەملا و ئەولای ماچکرد و پێی وت:

ـ وەڵڵاهی بەنیازی شەڕێ هاتبووم، چونکە کوڕەکەم جێی ساغی نەمایە، بەس

هەوکـە دەرێم بەخـوای باشـبـوو، ئەگـەر ئەوها نەبا ئەمن کـەسـەکی وەکی تووم نەدەناسی.

هەرچەند چەورەیەک، ترسنۆکێـک پیایدا هەڵدەشـاخا و ئەو بە دڵـی فـرەوانەوە لەگەڵی دەدوا، خەڵک پێیان ناخۆشبوو و سەرزەنشتیان دەکرد، کە رازیی دەبێت و بیـریان دەخسـتـەوە ئەو کـێبوو.. ئەم پێی دەوتن، کـاتێ دەتوانێت ئاوا لە ئاسـتی تووڕەیی و سـووکـایەتیی کـەسێکی بێـهێـزدا بێ دەنگ بێت و پەلامـاری نەدا، وا دەزانێت لە هەموو کاتێکی دیکەی تەمەنی ئازاترە.

رۆژێکیـان پیـاوێکی لەخـۆبایی و تووڕە گـوێی لەو قسـە شـیـرینانەی نەگرت و هەڕەشەی لێ کرد.. پێی وت سبەینێ لەگەڵ خزم و کەسە زۆرەکانی لەناو بارِ لە بەرچاوی ئەو حەشامـاتە ریسـوای دەکەن.. ئەو پیـاوە یەکێ بوو لەوانەی بە دەسـتی «جـەلال نادر» لێـدانی چاکی خـواردبوو و دەیویسـت تۆڵەی ئەوسـای لێـبکاتەوە.. لەگەڵ دووانی دیکەی وەکو خۆی شەڕیان بە کچێک فرۆشتبوو.. باوکە پیرەکەی چووبووە سـەریان و ئەوان نـاو دەمـیـان پڕکـردبوو لە خـوێن.. «جـەلال نادر» سـەری هەرسـێکیـانی خسـتـبووە ناو جۆگـەلـەیەکی گـەورەی چلـپـاوەوە و بە لەقـە تێـیـان کـەوتبـوو.. دەیان وت ئەو پیـاوە کـاتێ رایدەکـرد و منـاڵەوردکـە هووهایان بۆ دەکـێـشـا، کـتـومت لە بزنمـژێکی قـوڕاویی دەچوو و خـوا خـوای بوو پەنـایەک بدۆزێتـەوە، خـۆی تیـادا حـەشـار دا.. جـا ناهەقی نەبوو دوای ئەو هەمـوو سـاڵە ئەمەی بیـرنەچووبێتەوە و بەتەنیا نەوێرێت بچێتە سەری.. کۆمەڵێ پیاوی دیکەی وەکو خۆشی بردبوو.. «جەلال نادر» وا وەکو هەموو رۆژێکی تر لە دووکانەکەیەتی و کاتژمێر بە کڕیارەکانی دەفرۆشێت.. ئەوان دەردەکەون و پەلامـاری دەدەن.. دوو کـوڕەکەی بەدزییەوە هـاتوون و سـەر و گـوێزانیـان بە دەسـتـەوە گـرتووە.. لە دواوە بەسـووکی بەنەخـوێنی یەک بەیەکـیـان دەپچـڕێنن.. ئیـتـر هەر پیـاوە و دەست بۆ شـەرواڵەکەی دەبا و بەدوای پەنایەکدا دەگـەڕێ.. لەو کـەسـانەشن، کـە دەرپێی کورت لەپێ ناکەن.. دیمەنێکی چەند بڵێی سەیریان هەیە و هەرچی خەڵک هەن پێیـان پێدەکەنن.. «جەلال نادر» نازانێ مەسەلە چییە و کاتێکیش تێدەگات، لە قاقای پێکەنین دەدا و بە کوڕەکانی دەڵێ:

ـ ئەمن بە زمانی خەرکی ئاقر دەدوێم و خۆم لە شەڕەکانیان بەدوور دەگرم، ئەنگۆش بە زمانی ئەو نەفام و ترسنۆکانە قسەی دەکەن و دەتانن لە گێچەرەکانیانم بپارێزن.. پاکمان لە پاک.

«فەوزی نانەکەلی» هاوڕێیەکی نزیکی «جەلال نادر» بوو و زۆر جار بەجووتە لە یانەی فەرمانبەراندا سەری خۆیان گەرم دەکرد.. ئەو مرۆڤێکی تا بلێیی ڕۆحسووک بوو، بەڵام گاڵتەی لە هەموو شتێ دەهات.. دەیتوانی بە دوو وشە سەرتاپای ئەو شتانەی تۆ دڵت پێیان خۆشە و شێلگێرانە هەوڵ بۆ بەدەستهێنانیان دەدەی، لە بەرچاوتیان بخات و قێزیان لێ بکەیتەوە.. لەودیوی هێڵە سپیەکانی یاریگا دادەنیشت و وەکو زلوونگەر زلوونگەی لەسەر یاریەکە دەدا:

ـ ئەلف تۆپەکەی لە بێ سەند.. ئینجا چییە..؟! بەرەو گۆڵەکەی برد.. ئەوە بردیشی، یانی چی..؟! لە جیم و دالیشی تێپەڕاند، بەڵام بۆچی باشە..؟! ئەوا شووتێکی قایمی لێ دا و گۆڵی کرد.. چی پێ برا..؟! جەماوەر چەپڵە لێدەدەن.. با هەر لێی دەن، چی لێ پێکدێ..؟! قسەی قۆڕ.. خەڵک لەوەتەی هەن چەپڵە لێدەدەن، کەچی هیچ شتێکیش روونادا.. رووشبدا، هەر وەکو ئەوە وایە رووی نەدابێ.

باوەڕی بە پەیوەندیی نێوان مرۆڤەکان نەبوو و بە ئاشکرا دەیوت ئەو کەسی خۆشناوێ.. هەر بۆیە زۆربەی کات بە تەنیا دەژیا و کەم تێکەڵی کۆڕ و کۆمەڵەکان دەبوو.. لەبەر ئەو بیرە سەیر سەیرانەی و لەبەر ئەوەیەش، کە بە شێوازی ئاخاوتنی هەولێری نەدەدوا، خەڵک رقیان لێی بوو و رێزیان بۆ دانەدەنا.. لە سەرتاپای شاردا لەگەڵ «جەلال نادر» هەڵدەستا و دادەنیشت و کەس نەیدەزانی چی ئەو دوانەی بە یەکەوە کۆکردۆتەوە.. بەڵام رۆژێ لە رۆژان نەماندی زیان بە هیچ رۆحلەبەرێک بگەیەنێت.. ئەگەر هەموو خەڵکی سەر زەمین وەکو «فەوزی نانەکەلی» رقیان لە یەکتر بوایە، ئەوا ژیان بە پێچەوانەی ئێستا پڕیدەبوو لە خۆشەویستی و لەسەری دەڕژایەوە.. کاتێ دوو کەس یەکتریان دەناسی، ئەم دەیوت:

ـ فلان و فیسار بوون بە دوژمن.

ئەوان بۆیان راستدەکردەوە:

ـ نەء، کاکە بوون بە دۆست.

ئەم بەرپەرچی دەدانەوە:

ـ رۆژانە سەدان کەس لە بازار دەبینین و رقمان لە هیچیان نییە، بەڵام هەر ئەوانە کاتێ دەبن بە دراوسێ، یان ناسیاو و هاوڕێمان، سەرەتا بۆ ماوەیەکی کورت خۆشماندەوێن، ئینجا وردە وردە رقمان لێیان هەڵدەستێت و بە دەستمان بێت خوێنیان بکەینە کاسەوە.. ئێمە هەرگیز دان بە نەزانیی خۆماندا نانێین، تەنها ئەو کاتە نەبێت، کە دەمانەوێ رابردوومان لەگەڵ ئەوانی دیکەدا بسڕینەوە و بە شێوەیەکی تر دەریخەین.. «من چەند نەفام بووم، کە پێم وابوو فلان کەس چاکە و نەمدەزانی ئەوەندە بێقیمەتە».

ئەو گاڵتەی لە خۆشەویستیی دەهات و بە هیچی دەزانی، بۆیە ژنی نەدەهێنا و بەتەنیا لەگەڵ دایکە پیرەکەیدا دەژیا.. پێی وابوو گەورەترین درۆ ئەوەیە، کاتێ یەکێک دەڵێ خێزانێکی بەختەوەر پێکدەهێنێت:

ـ خێزان هەر خێزانە.. ئیتر ئاسوودە چیە و نائاسوودە کامەیە.. لای موسڵمانی خواپەرست مەی هەر مەیە و هەموویان حەرامن.. پێویست ناکات باسی وێسکیی گران و ئارەقی هەرزانی بۆ بکەیت.. ڤۆدگا و بیرە بەقەدەر یەک خراپن.. ژیان هەر نیە، بەڵام با وای دابنێین هەیە.. جا ئەگەر باوەڕمان بەوە هێنا، ئەوا دەبێ بە شتێکی دیکەشی بێنین، ئەویش ئەوەیە خەڵک ئەو وەختە دەمرن، کە دەبن بە هاوسەری یەکتر، کەچی کەسوکار ئەو کاتە بۆیان دەگرین، کە دەیانخەنە تابووت و گۆڕەوە.. کەواتە هەر بەپێی ئەو گریمانە مردووەکانن بۆ یەکتر دەگرین و ئاخ بۆ ژیانێک هەڵدەکێشن، کە ئەوان لە دەستیان چووە و خۆشیان نییانە.. بەڵێ، دوو جۆر خەڵک هەن، ئەوانەی هاوسەری یەکترن و مردوون.. ئەوانەی بە ئاواتن ببنە هاوسەر و بمرن.. ئەگەر دڵدارێکی نائومێد بۆ دڵخوازە لەدەستچووەکەی بگری، وەکو ئەوە وایە ئەو هیوا بخوازێ مرۆڤێک

بکوژێت.. کەواتە عاشقە بەناوبانگەکانی مێژوو ئەوانەن، کە هەوڵی زۆریان داوە کەسێک بکوژن و بۆیان نەلواوە.. چی لەوە بێماناترە بۆ کوشتنی خەڵک بگرین و فرمێسکی دنیا هەڵڕێژین.. شیعریان بۆ هەڵبەستین و گۆرانییان پیادا هەڵبلێین.. ئەگەر کەمێ ئاسوودەیی هەبێت لە بەلاوەنانی ئەو گریمانەیە و باوەڕهێنانە بەوەی ژیان نییە.. مردن پێچەوانەی ژیان نییە.. کۆتایی رۆحەکانیش نییە، بەڵکو هەر خۆی بەتەنیا هەموو شتێکە.

جارێکیان دوو سێ کەس لە خوێنگەرمەکانی گەڕەک باسی ژمارەی کوردیان دەکرد.. «فەوزی نانەکەلی» سەری بادەدا و هیچیشی نەدەوت.. دوایی لەپڕ هەڵیدایە و وتی:

ـ رۆژانە بە ئارەزووی خۆمان یەکتر دەکوژین و بە خەیاڵماندا نایە، کەچی بەلامانەوە گرنگە ژمارەمان زۆر بێت و شانازیی پێوە دەکەین.. ئەوەندەی دان بە ژمارەی یەکتر دادەنێین، بە بوونی یەکتری دانانێین.

پیاوێکی رەوەند لای ماڵی ئێمە پێنج خانووی بە جارێ دامەزراندبوو و وەستا و کرێکاری دنیا ئیشیان تیادا دەکردن.. رۆژێک منداڵێ لەسەر بلۆکە کەڵەکەکراوەکان یاریی دەکرد و لەپڕ ریزێک لەژێریا هەرەسی هێنا.. یەک دوو بلۆک کەوتبوونە سەر قاچی و هاواری دەکرد.. «فەوزی نانەکەلی» بەوێدا تێپەڕی و فریای کەوت.. دوای ئەوە هەرچەند ئافەرینیان لێی دەکرد، کە ئەو ژیانێکی لە مردن رزگار کردووە، ئەو دەیوت، کارێکی بێمانای ئەنجام داوە و تەنها غەریزە و عادەی جووڵەی لەش پاڵیان پێوە ناوە وا بکات، نەک هەستە بەئاگاکانی.. ئەگەر جارێکی دیکە رووداوێکی ئاوا دووبارە ببێتەوە، ئەو هەوڵدەدات بەسەر خۆیدا زاڵ بێت و زۆر ئاسایی سەیری بکات.. مادام مردن هەیە، ژیان نییە.. ئیتر چۆن شتێک رزگار دەکرێت، کە هەر لە بنەڕەتدا بوونی نییە..؟! «سەفین عومەر»ی خوشکەزای بۆی گێڕامەوە، کە ئەو بە چەند مانگ خەریکی نووسینی کتێبێک دەبوو و دەیان جار پاکنووسی دەکرد، کەچی لەپڕ دەیسووتاند و نەیدەهێشت هیچ کەسێ بیبینێت.

«بەگیسی ئیدریتە» ناوی ژنێکی هەزەلی بوو و شێوەی بەسبوو بۆ پێکەنین..

دڵپاک، ڕۆحسووک، بەڵام شپرزە، جرپن، هەرچۆنێ دەجووڵایەوە، شتێکی سەیری دەکرد و مردووی سەربەقوڕی دەهێنایە پێکەنین.. ناوە فۆلکلۆریەکەی و نازناوە فەنتازیەکەی ئەوەندەی دیکە سیمای کۆمیدییان پێ بەخشیبوو و سەرنجی گەورە و بچووکی رادەکێشا.. دەیانوت لە بنەچەدا ئەڵمانییە و باپیرەگەورەی هاتۆتە کوردستان، بەڵام وانەبوو و خۆی هەمیشە نکوڵیی لێ دەکرد.. قژزەردێکی سوورووسپیی چاوشینی باڵابەرز بوو.. نەیدەزانی، یاخود نەیدەپەرژا، باشتر وایە بڵێین مەبەستی نەبوو دەست بە خۆیدا بێنێ، ئەگینا جوانیەکەی بێوێنە بوو.. بۆ خۆشییش دەیانوت ئەوە لەگەڵ «شەماڵ سائیب»ی هونەرمەندی بەتوانا و ڕۆحسووکدا گۆرانیی وتووە.. جا چونکە زۆر گوێی بە ناخۆشیەکانی ژیان نەدەدا و کەم خەفەتی دەخوارد، سیمای زیاتر لە کچێکی هەرزەکار دەچوو و نەتدەزانی شووی کردووە و دایکی سێ منالە.. لە ڕاستییدا ـ بەینی خۆمان بێ ـ تەنها دوو کوڕەکە هی خۆی بوون و باوەژنی کچەکە بوو، بەڵام چونکە ئەمیانی لە هەردوو جگەرگۆشەکەی خۆشتر دەویست و لە دایکی خۆی زیاتر نازی دەکێشا، خەڵکیش بە هی ئەویان دەزانی و سەریشیان لەو پەیوەندیەی نێوانیان سوڕمابوو.. ئەو «هەتاو»ە مەیموونە هەرگیز خۆی بە دایکمردوو نەدەزانی و لە ناز و نیعمەتدا دەژیا.. ئەوی لە باوکی زیاتر خۆشدەویست و ئێمەش هەستمان پێ دەکرد.

«بەگیسی ئیدریتە» ئەوەندە مرۆڤدۆست و رووخۆش بوو، بچووایە بۆ هەر شوێنێ، کۆمەڵێ خەڵکی تازەی دەناسی و لە دڵەوە خۆشیاندەویست.. تەنها لە ژووری چاوەڕێکردنی عیادەی «دکتۆرە ئومیە»دا زیاتر لە بیست هاوڕێی ژنی گرتبوو و بە گەرمییش هامشۆیان دەکرد.. ئەوە بێجگە لە حەمامی ئیسکان و نانەواخانە و لای بەرگدرووەکان و پینەچیە هەزەلیەکەی ئەوبەر، کە لە هەر یەکەیاندا کۆمەڵێ دەستەخوشکی دیکەی گرتبوو.. بە حەفتە لای دەمانەوە و وەکو ئەندامی خێزانەکە لەناو ماڵەکەیدا هەڵدەسووڕان.. پێنج دینار و زەنبیلەیەکی زۆر جوانی دابووە کوڕێکی نەدی و نەناسی، تا میوە بۆ میوانەکانی بێنێت و باقیەکەی بۆ بگەڕێنێتەوە، بەڵام ئەو کوڕە تا ئێستاش نەهاتۆتەوە.. کەچی ئەو گوێی بە پارەکە نەدەدا و لەوە دەترسا لە ڕێگا شتێکی بەسەرهاتبێت، بۆیە ئاوا گومبوو..

مێردەکەی زەڕەنگەرێکی زۆر شارەزای شار بوو و پارەی چاکی دەستدەکەوت.. «بەگیسی ئیدریتە» پشتی بەو قایم بوو و بەم دەست و بەو دەست بە بای هەرچوار لایدا دەدا.. هەر ئەو ژنانەش دەچوونە لای مێردەکەی و ئالتوونی زۆریان لێ دەکڕی.. دەرگای ماڵی «بەگیسی ئیدریتە» لەسەر پشت بوو و هەموو کەسێ بۆی هەبوو خۆی پیادا بکات.. کەلوپەلەکانی ناوی گشتیی بوون و دەتتوانی بەبێ ئەوەی داوای یارمەتی بکەیت، بەکاریانبهێنیت.. گەورە و بچووکی ئەمسەر و ئەوسەری گەڕەک تەلەفۆنیان لەوێدا دەکرد و خۆی پارەی فاتوورەکانی دەدا.. ژنان کراسەکانیان لێ دەخواست و لە ئاهەنگەکاندا خۆیان پێ دەنواندن، هەندێ جار دەیانهێنانەوە و هەندێ جاریش نەء.. مەنجەڵ و چینی و سێتی پەرداخە گرانبەهاکانیان لێ قەرز دەکرد و لەگەڵ خراپەکانی خۆیان بۆیان دەگۆڕی.

وتەیەکی «بارزانی» هەبوو، ئەو لە باوکمەوە فێری بووبوو، بۆ هەموو کەسێکی دەوتەوە: «مرۆڤی چاک، چونکە کەس چاوەڕێی خراپەی لێ ناکات، کاتێ خراپەیەکی لە دەست دەردەچێ، رقیان لێی هەڵدەستێ و لەناوی دەبەن.. مرۆڤی خراپیش، چونکە باوەڕناکرێت شتی باش بکات، کاتێ بەرێککەوت چاکەیەکی بچکۆلەی لێ دەبینن، خۆشیاندەوێت و دەیپەرستن».... رەنگە ئەویش ترسابێت، رۆژێ لەپاڵ ئەو هەموو چاکەیەدا، بەبێ ویست خراپەیەکی بچووک بکات و لەناوی بەرن.. زۆر جاریش چیرۆکی «سینمار»ی بۆ گێڕابووینەوە، ئەو ئەندازیار و وەستا بلیمەتەی گەورەترین و سەیرترین کۆشکی بۆ «نوعمان»ی پاشای «حیررە» بنیات نا و ئەو لە پاداشتەکەی کوشتی، نەوەکا نهێنییەکانی لای خەڵک بدرکێنێت، یان کۆشکێکی گەورەتر بۆ یەکێکی دیکە درووست بکات.

هەندێ وشەی بەکاردەهێنا، کە لە هیچ دیالێکتیکێکی زمانی کوردییدا نەبوون.. هەر شتێکت بوتایە، ئەو دەمی دادەپچڕی و دەستەکانی دەگرت بەملا و بەولای روومەتەکانیەوە.. کەمێ لێت رادەما و بە نەغمەیەکی زۆر سەیر و تایبەت بە خۆی پێی دەوتی:

ـ ئەوە ئەتوو ئیدریتە..؟!

واتە ئەوە تۆ بەراستتە، یاخود لە دڵەوە وا دەڵێی.. زیاتر لە زمانی ئیسپانیی

دەچوو، نەک ئاخاوتنی کوردی هەولێر.. ماوەیەک ئەو وشانەی لەنێوان دانەکانیدا دەگوشی و دواییش زۆر بە زەحمەت بەرەڵلای دەکردن.. ئێمەش شتی سەیر سەیرمان هەڵدەبەست و بۆمان دەگێڕایەوە، هەر بۆئەوەی بە شێوە خۆشەکەی خۆی پێمان بڵێ:

ـ ئەوە ئەتوو ئیدریتە.. ؟!

ـ ئیدریمە.

ـ ئیدریت نییە.

ـ بەدیکو، ئیدریمە.. ئیدریمە.

ـ ئیدری ئیدریتە.. ؟!

ـ ئیدری ئیدریمە.. ئیدری ئیدریمە.

ـ هەر ئیدری ئیدریتە.. ؟!

ـ هەر ئیدری ئیدریمە.. لۆ ئیدریم نییە.. ؟!

ـ چزوانم، دەرێم نەخۆ ئیدریت نەبی.

ـ ئیدریمە.. ئیدری ئیدریمە.

ـ وەی ئیدریتی..!! ئیدری ئیدریتی..!!

نیوەڕۆیەک لە حەمامی ماڵەکەیان خۆی شتبوو و جلی لوولکراوی لێببوو بە پشیلە.. بەرووتی رایکردبووە کۆڵان و زرووکاندبووی.. رەنگی بەبەرەوە نەمابوو و خەریک بوو شێت بێت.. ژنانی دراوسێ دایانپۆشی و بۆ ماڵەوەیان بردەوە.. چەند رۆژێ لەناو جێگادا کەوت و زارەترەکانە لەژێر لێفەدا هەڵدەلەرزی.. وڕێنەی دەکرد و هەموومانی خستبووە پێکەنین.. دانی بەجیڕەوە دەبرد و دەستەکانی درێژ دەکرد.. پەنجەکانی کەمێ دەنووشتاندنەوە و بۆ دەموچاومانی دەهێنان، گوایە لاسایی پشیلەکە دەکاتەوە، کە چۆن ویستوویەتی لەو حەمامە تاریکەدا پەلاماری بدات.

جارێکی تر قژە زەرد و درێژەکەی کردبووەوە و لە کۆڵان راوی کوڕە پێنج شەش ساڵانیەکەی خۆی دەنا.. ئەو قژەی با لێی دەدا و لەسەر شان و ملی ئەملا و

ئەولای دەکرد.. تیشکی خۆری نیوەڕۆی ئەو بەهارەش بریقوباقی پێ خستبوو و دەتوت پۆلێ ئەستێرەی پڕشنگداری لەسەر هەڵنیشتووە.. کوڕێکی گەنجی «سەیداوەی ئەوبەر» بینی و بەدەم هەڵکێشانی ئۆففێکی زۆر قووڵی زۆڵانەوە پێی وت:

ـ ئەوها لە بەرچاوم غار مەدە، وەختە شێتت ببم و لەناو ئەو کوڕانەی پڕتدەمێ.

ئەو لەناکاو وەستا و بەشێوەیەکی زۆر سەیر پێی وت:

ـ بە خوای دەزانم کاکە، بەس چبکەم، ئەتوو لەو مارەی لەگەر من ناژی و نازانی ئەو کوڕە چ دەردەکم دەداتێ..!!

«نیهاد»ی کوڕی ون بوو و وەکو شێت بە کۆڵاناندا دەسووڕایەوە.. لە خۆی دەدا و قسەی سەیر و سەمەرەی دەکرد.. ئێمەش لەگەڵی دەگەڕاین و نەشماندەتوانی پێنەکەنین.. چووینە مزگەوتی «حاجی بەکر»، تا مەلا جاڕی بۆ بدات.. لە دەرگای حەوشە خۆی دا بەئەرزا و لە پەلوپۆ کەوت.. هەینی بوو و پیاوان بەدەم خوێندنی وێرد و دووعاوە پۆل پۆل لە نوێژی خوتبە دەهاتنە دەرێ.. ئەو تێکەڵ بە ژنە سواڵکەرەکان بووبوو و لە هەموویان رووت و رەجاڵتر دەهاتە بەرچاو.. هەر پیاوێ بە لایدا تێدەپەڕی، شتێکی دەخستە ناو دەستی و ئەویش وەریدەگرت:

ـ ئەی خوا لە قەزا و بەرای دنیایێت بە دوور بێخی.

کاتێ کوڕەکەی دۆزرایەوە و سەیری ناو دەست و گیرفانەکانی خۆی کرد، پڕببوون لە وردە و بە حەپەساویەوە لێی دەڕوانین.. لە دووکانێکی ئەوێدا سەر و ئایسکرێمی بۆ کڕین و ئەویتری بەسەر سواڵکەرەکاندا بەخشیەوە.

ئەو جارەش «فەریاد»ی کوڕی جنێوی بە پیاوێکی حەماڵ دابوو و ئەویش بە زللە ناو دەمی پڕکردبوو لە خوێن.. «بەگیسی ئیدریتە»، کە لە ژیانیدا لەسەر خۆی و منداڵەکانی تووڕەنەدەبوو و دڵی کەسی نەدەڕەنجاند، لە شانسی ئەو پیاوە داماوە وا هەڵچووبوو، بە هەموو هێزی خۆیەوە دارێکی بە ناوگەڵیدا کێشابوو.. ئیتر ئەو لەسەر عارەبانەکەی راکشابوو و دەستی پێوە گرتبوو.. دەینالاند و رەنگی بە بەرەوە نەمابوو.. «بەگیسی ئیدریتە» پەشیمانببووە و بەزەیی پیادا دەهاتەوە..

شپرزە بووبوو و هەموو گیانی دەلەرزی.. جار جار لێی نزیکدەکەوتەوە و لەبەر خۆیەوە دەیوت:

ـ ئەی خوایە چم بە خۆم کرد.. چی لێ بکەم.. جێیەکەشی گەلەک عاسێیە، ئەگەر نا هەندەکم لۆ دەشێلا.

لەوەش ترسابوو خەڵک ئاوا کابرا ببینن و خەیاڵیان بۆ شتێکی تر بچێت، بۆیە بەهێزتر لە جاری پێشوو دارێکی دیکەی بە تەپڵی سەریدا کێشابوو، بەشکو دەستەکانی لەوێ لابەرێت و بیانگرێت بەوێوە.. رێگایەکی سەرکەوتوو بوو و کابرا بە هەردوو دەست ئەملا و ئەولای سەری خۆی گرتبوو.. ئەویش سووک سووک بۆی دەشێلا و پێی دەوت:

ـ هیچ نییە برای خۆم هیچ نییە.. عەفوومکە نەمزانی.. رەببی دەستم بشکێ و چاوم کوٚرەبی.. دە هەستە دەی بابەکەم، هێواش هێواش برۆ و لە بیر خۆتی ببەوە.. گەلەک سەلامیش لە منداران بکە.. چاوی یەک بە یەکی ئەو خزمانە ماچ دەکەم.

دیارە ئەگەر یەکێ ئەو ژنەی نەدیبێ و گوێی لە قسەکانی نەبووبێ، نازانێ ئەو دیمەنانە چەند پێکەنیناویین.

«بەگیسی ئیدریتە» ژنێکی راستگۆ بوو و هەرگیز درۆی نەدەکرد.. ماڵەکەیان بەرماڵی تیا نەبوو و لە رەمەزانانیش ژەمەکانی گۆڕانیان بەسەردا نەدەهات.. لە هەموو ژیانیدا نە باسی کەسی بە خراپە دەکرد و نە رازییش دەبوو کەس باسی خەڵکی لا بکات.. ئەگەر بیبیستایە یەکێ غەیبەتی ئەویتری کردووە، شێت و هار دەبوو و دەچووە سەری.. ئەمە تاقە شتێک بوو ئەو خەفەتی لێ بخوات و پێی سەغڵەت بێت.. ئەوە لە کاتێکدا خەڵکی وا هەبوون بوختانی زۆر ناشیرینیان بۆ خۆی کردبوو و ئەم گوێی پێ نەدابوون.. کەچی رازیی نەدەبوو قسەی ناشایستە بە کەسانی تر بوترێت.. بەجورئەتیش بوو.. لەسەر ئەم و ئەو هەڵیدەدایە و شەڕەکانی دەکردن بە هی خۆی.. پیاوێکی چوارشانەی تووڕە هەبوو لەوێ، شەڕی بە دراوسێکانی دەفرۆشت.. ئەوانیش زەندەقیان لەو قەڵافەتەی چوو بوو و خۆیان لێی دەپاراست.. لە گەڕەکێکی ترەوە هاتبوو و لەوێ هەشت نۆیەکی کەللەپاچە

کردبوو.. باوکم ناوی نابوو «م. سەرکۆنکریت»، چونکە پێی وابوو سەرە زلەکەیان بە قاڵبی چیمەنتۆ داڕشتووە.. نیوەڕۆیەکی هاوین کوڕێکی هاوڕێمان تۆپێکی هێنابوو و بە شەق لە دیواری ئەوانی دەدا.. ئەویش لە ژوورەکەی نووستووە و بەو تەپەتەپە هەراسان بووە.. ئیتر کاتێکمان زانی چەقۆیەکی بە دەستەوە بوو و شێتانە بەدەم جنێودان بە خوا و پێغەمبەرەکانەوە لە ماڵ دەرپەڕی.. تۆپەکەی تەقاند و بە زللە کەوتە گیانی ئەو منداڵەوە.. باوکی کوڕە مامۆستایەکی بێوەی بوو و لە دەرگای خۆیان سەری دەرهێنا.. ئەو جنێوی پێ دەدا و دەیویست مامۆستا شتێکی لە دەم دەرچێت، بۆئەوەی پەلاماری بدات و لە بەرچاوی هەموومان ریسوای بکات.. من هەرگیز دیمەنی ئەو کچە بچکۆلەیەم بیرناچێتەوە، کە لە پەنا دیواری ماڵەکەیان دەستەکانی توند توند گرتبوو بەم چاو و بەو چاویەوە و وەکو مشکی زارەترەک هەڵدەلەرزی.. تەنانەت بە ترسیشەوە دەگریا و جورئەتی نەدەکرد دەنگی هەڵبڕێ.. نەیدەویست باوکی ببینێت، کاتێ ئەو بە هەموو هێزی خۆیەوە دەیخاتە ژێر ئەژنۆ زلەکانیەوە و بە شەق و بە بۆکس تێیدەکەوێت.. خوایە هیچ ماڵ و کۆڵان و گەڕەکێ بێ «بەگیسی ئیدریتە» نەکەی.. ئامین.. بەگیسی گیان هاوارە و بە فریامان کەوە.. ئازایانە لە بەردەمی مامۆستای زارەترەک و ترساو بۆی وەستا و پێی وت، هەر ئێستا بێ دەنگ نەبێت، کارێکی پێ دەکات ژنەکەی لە پێش هەر کەسێکی دیکەوە پێی پێبکەنێ.. کابرا سڵی کردەوە و جار جار بە زمانێکی تێکئاڵاوەوە دەیوت لەبەر خاتری ئەو لێیان خۆشدەبێت.. «بەگیسی ئیدریتە» بەو درۆیانە نەخەڵەتا و پێی وت ئەو خراپەی کردووە، بۆیە پێویستە ئەویش داوای لێبوردن بکات.. پێشی وت تا ئێوارە دەبێ تۆپێکی دیکە بۆ کوڕەکە بکڕێتەوە.. تەریقببووە و بە هیچ شێوەیەکیش نەیدەتوانی خۆی لەو هەڵوێستە ناخۆشە بدزێتەوە.. باوکیشم، کە زۆر رقی لێی بوو، پشتی «بەگیسی ئیدریتە»ی گرت و ئەو ئەوەندەی دیکە کەوتە پاشەکشە.. داوای لێبوردنی بکردایە زۆر باشتربوو لەوەی ئاوا وەکو کەڵەشێری بەزیو سەری خۆی شۆڕ بکات و بە بۆڵەبۆڵی نارۆشەن و بێسەروبەر بچێتەوە ماڵەکەی.. هەر ئەو رۆژە منداڵەکە تۆپێکی چاکتر لەوەی خۆی بۆ هات و بەبێ ترس لە کۆڵان یاریی پێ دەکرد..

ماوەیەکی کەم دوای ئەوە کابرا لەو گەڕەکە باری کرد و گێچەڵەکانی برد بۆ شوێنێکی دیکەی شار.

«بەگیسی ئیدریتە» هەرگیز گوێی بەو قسە و قسەڵۆکانە نەدەدا، کە لەملا و لەولاوە بۆیان هەڵدەبەست، کەچی هەمیشە لەسەر خەڵکی بێدەستەڵات هەڵیدەدایە و بەوپەڕی جورئەتەوە خۆی دەئالاندە شەڕە ناڕەواکانەوە.. هەندێ کەس هەبوون بوختانی دنیایان بۆ یەکتر دەکرد.. سەرۆکەکەیان جاشێک بوو بەناوی «شەهاب دۆغەوا»، کە باسی ژنەکەی خۆیشی کردبوو.. هەر زوو زوو تەلاقی دەدا و دەیهێنایەوە.. گوایە پەنجا دۆستی هەیە و سەری شۆڕکردووە.. ئەو جاشە ئەگەرچی هیچ کەسێکی بە پاک نەدەزانی و پێی وابوو سەرتاپایان دز و خوێڕی و بێشەرەفن، وەکو جارێکیان گەنجێک وتی زمانی سۆزانیخانەیەکە هەر ژنێ ڕێی تێبکەوێت، دەبێت بە سۆزانی و هەر پیاوێک بچێتە ناویەوە دەیوتێکی لێ دەردەچێت، کەچی کاتێ بیویستایە بەگژ یەکێکدا بچێت و قسەی بۆ هەڵبەستێ، دەبوو بە هاوپەیمانی ئەوانەی، کە تۆمەتی زۆر ناشیرینی دابوونە پاڵ.. ژنەکەیشی، ئەو کاتانەی لای بوایە، یارمەتیی دەدا، چونکە ئەو مامۆستاکەی بوو و دەیزانی چۆن چۆنی ئەزموونەکانی بخاتە کار.. دەچوونە بن کلێشەی خەڵکی دڵپاک و لە خشتەیان دەبردن.. هەندێ خزم و کەسیان کردبوو بە گژ یەکتردا، کە لە هەمو ژیانیاندا بەتەبایی ژیابوون و نەیاندەزانی رق و بوغز چییە.. جارێکیان قسەی بۆ ژنی مامۆستایەک هەڵبەستبوو و بەچپە لە پەنا دیواران بۆ یەک دوو کەسی وەکو خۆی گێڕابووەوە.. ساڵی حەفتاوچوار بوو و چەکێکی کردبووە شانیەوە.. ئەو ژنە، کە فەرمانبەری بانک بوو و لە دەوام دەهاتەوە، لە نزیک تانکیی سەیداوە چووە بەردەمی و هەزار جنێوی سووکی پێ دا.. ئەو دەلەرزی و دەپاڕایەوە.. جارێکیش بۆئەوەی ناوی خێزانێکی زۆر بێوەی بزڕێنێت، بووبوو بە هاوڕێی ماڵێک، کە ماوەیەک لەمەوبەر پێی وتبوون دزن و دەستیان بەسەر پارە و شتومەکەکانی داگرتووە.. بەگەرمی هامشۆی دەکردن و بە ئارەزووی خۆی چیرۆکی سەیر سەیری بۆ ئەو خێزانە هەڵدەبەست.. ئەگەرچی ئەوان مێش میوانیان نەبوو و بێزیان نەدەهات وەلامی بدەنەوە.. ئەو دوو ماڵە لای ئەم

و ئەو دەیانوت، گوایە ئەوان خزمی یەکترن.. خەڵک بەو خزمایەتیە پێدەکەنین و گاڵتەیان پێ دەکردن.. وەکو نوکتەیەکی خۆش دەیانگێڕایەوە و قاقایان لێ دەدا.. کردبوویان بە پەند و هەر شتێکی ناماقووڵیان بدیایە، یان بیانبیستایە، دەیانوت وەکو خزمایەتیەکەی فلان و فیسار وایە.. کوڕێکی گەنج لەو کۆڵانە کتێبی سایکۆلۆژیای دەخوێندەوە و زۆر چاک لەو جۆرە کارەکتەرانە تێدەگەیشت، پێی وابوو ئەو «شەهاب دۆغەوا»یە لە منداڵی و هەرزەکاری تووشی رووداوی ناخۆشبووە و دەیەوێت بەو هەڵسوکەوتانەی ئەمە لەبیر خۆی و خەڵکیش بەرێتەوە.. دەرکەوت بەراستی وایە و یەک دوو شەقاوە لە دواوە پیس دەستیان لێ وەشاندبوو.. ئەو کوڕە دەیوت، کە ئەو جۆرە کەسانە هەمیشە لە رووبەڕووبوونەوە دەترسن و مەحاڵە بتوانن شەڕی دەستەویەخە لەگەڵ کەڵەشێرێکیشدا بکەن، بەڵام ئەگەر رۆژێ لە رۆژان کەسێ لەبەر هەر هۆیەک لە ئاستیاندا نەرمیی پیشانبدات، دەیخۆن و هەموو ترس و لەرزی گیانیانی پێ هەڵدەڕێژن.. نموونەی وا دەهێنایەوە، ئەگەر سبەینێ یەکێ لە خەڵکی گەڕەک بە پایسکیل یان ئۆتۆمۆبێل منداڵێکی ئەو لۆمپینە بکات بەژێرەوە و ناچاربێت داوای لێبوردنی لێ بکات، ئەوا ئەو بەئاسانی لێی خۆشنابێت و لەو رێگایەوە دەیەوێت هێزی خۆی پیشانی خەڵک بدات و لەزەتی دنیاش لەو هەڵسوکەوتەی دەبینێت.. پیاوێکی قاچاغچیی دراوسێیان هەندێ کەلوپەلی قاچاغی لەناو دیواردا شاردبۆوە و شەوێکیان ویستبووی دەریانبهێنێت.. ئەو جاشە لەگەڵ دەنگی کوتەکەکانی خەبەری بووبووەوە و لەسەربان خۆی هەڵدابووە خوارێ.. وایزانیبوو پێشمەرگە شاڵاویان بۆ هێناوە.. لەمەوە منداڵان دوایدەکەوتن و گاڵتەیان پێ دەکرد.. سیفەتێکی دیکەی ئەو جۆرە کارەکتەرانە وەکو ئەو کوڕە باسی دەکرد، دووفاقی و دژایەتیە لە هەڵوێستیاندا.. چاکی بۆچووبوو.. ئەو خلتەیە ژنەکەی تەڵاقدەدا و لای خەڵک وەکو سۆزانییەک دەریدەخست.. تا سەر باپیرەگەورەی دەکرد بە خوێڕی و هیچوپووچ.. کەچی لەپڕ دەیهێنایەوە و پلانی بۆ ژیانی ئایندەیان دادەڕشت.. کچەکەی بە مانگ رەدوو ئەم و ئەو دەکەوت و حاشای لێ دەکرد.. لەپڕ دەهاتەوە و وەریدەگرتەوە.. هاوکات ئەگەر گەنجێ چارلستۆنی لەپێ بکردایە

و زوڵفی درێژی هەبوایە، کە لە حەفتاکان باوی بوو، ئەو هەزار و یەک شتی ناشیرینی دەخستە پاڵ خۆی و باوک و باپیریشی.. هەر زوو زوو دەیوت فلان شت و فلان شت لەگەڵ کۆمەڵگای کوردەوارییدا ناگونجێن.. دەبێ باسی کچی ئەم و کوڕی ئەو بکات، بۆئەوەی خەڵک بیانناسن.. ناویان نابوو سەگی بەردەرگای کۆمەڵگای کوردەواری.. ئەو کۆمەڵگایەی ئەو چەکی لە دژ هەڵگرتبوو..

ناوەڕاستی حەفتاکان هەندێ پسپۆڕ و کرێکاری رۆمانیی کۆمپانیای «ئەرکۆم» لە گەڕەکمان بوون.. پیرەژنێکی رۆحسووکیشیان لەگەڵدا بوو و خزمەتی دەکردن.. دەچوو بۆ مالان و فێری کوردی بووبوو.. ئەو کابرایە حەزی لێ کردبوو و وازی لێ نەدەهێنا.. ئەویش خێزانەکەی لێ ئاگادار کردبووەوە و بوو بە فەرتەنە، کەچی خۆی ئەوەندە دڵی لەو ژنەی پیسبوو، نەیدەهێشت سەیری تەلەڤزیۆنیش بکات.. کاتێ دەچوو بۆ دەرەوە، وەکو سیخوڕ بەدزییەوە هەنگاو هەنگاو دوایدەکەوت و دەیویست لە قافا بیگرێت.. لە ماڵەوە تەسجیلی بۆ دادەنا و دەنگی تۆمار دەکرد.. هەموو شەڕ و دەمەقاڵێیەکانی خۆی و ئەو ژنەی خستبووە سەر کاسێت، کە هەندێکیان کەوتبوونە دەست خەڵکیش.. من خۆم لەگەڵ منالان گوێم لە یەک دوانێکیان گرتووە و پێی تەریقبوومەتەوە.. باسی رابردووی یەکتریان دەکرد و ناوی دەیان کەسیان دەهێنا.. هەر جارێکیش تەلاقی دەدا و دەیهێنایەوە، کوڵێ خەفەتی تری بۆ زیاد دەبوو و پێیانەوە دەتلایەوە.. ئەگەر ئەو پارانە نەبوونایە، کە لەگەڵ هەر گەڕانەوەیەکی دەیهێنانەوە، ئەوا زۆر زووتر گیانی دەردەچوو.. ئاخر ئەو دڵپیسی و وەسواسیە وا پەرێشانیان کردبوو، رۆژێک ئۆتۆمۆبیلەکەی بەسەر شۆستەکە کەوت و خۆی بە درەختێکی ئەستووری ناوەڕاستی هەردوو سایدی شەقامی شەستییدا کێشا.. فریای نەخۆشخانە نەکەوت و دەمودەست تەواو بوو..

کوڕەکانی فێردەکرد لە منالی خەڵک بدەن و زۆر پێی ئاسوودە دەبوو.. ئەوان بەگژ هی لە خۆیان منالتردا دەچوون و لە ئەنجامیشدا لێدانی چاکیان بەردەکەوت.. ئیتر خۆیشی تێیان دەکەوت و سەرزەنشتی دەکردن، چونکە ئەوەندە گرینۆکن و بە هیچ کەسێ ناوێرن.. ئەوان تاوانیان نەبوو و باجی ئەو دایک و باوکەیان دەدا.. خەتای هەندێ لە خەڵکەکەش بوو، کە لەوەتەی پێیان گرتبوو، وای بۆ چووبوون

کەسانی سەرشۆڕیان لێ دەردەچێت و لە دایک و باوکیان چاکتر نابن.. هەمیشە لێیان تووڕەدەبوون و ئاوایان پێ دەوتن.. شەقاوەی گەڕەکە میللیەکانیش زۆر زوڵمیان لێ دەکردن و بەزەییمان پیایاندا دەهاتنەوە.. ئەو کوڕە شارەزایە ئەمەیانی بۆ منالێی ئەو دەگێڕایەوە، کە هەمیشە حەزی کردووە ئازار بە خەڵکی تر بگەیەنێت و بۆی نەلواوە.. بەپێچەوانەوە تێیانهەڵداوە و خشتیان پێ بڕیوە.. ئیتر دەیەوێت کەسێتیەکی جیا لەواندا بخوڵقێنێت.. دوایی زانیم ئەم رایەی لە «بنیامێن سپۆک» وەرگرتووە، کە پێی وایە ئەو جۆرە باوکانە حەزدەکەن منالەکانیان دەستوەشێن دەربچن.. بەهەرحاڵ ئەو کوڕە شارەزاییەکی سەیری لە سایکۆلۆژیادا هەبوو و ئێمەی خەڵکی ئەو گەڕەکە قەرزاری ئەوین.. ئەگەرچی وازی لە هەموو ئەو شتانە هێنا و دوای پەیداکردنی پارە کەوت.. هەڵوێستێکی ناشیرینیشی نواند و خوشکی باجەکەی دا.. ئەو «شەهاب دۆغەوا»یە نەخۆشەی کردبوو بە نموونە و تیۆری سایکۆلۆژیی لەسەر دادەڕشت.. ئەو جاشە پێش مردنی فێری ئەوەبووبوو بەگژ خەڵکی ناسراودا دەچوو، بۆئەوەی ناوی لەگەڵ ئەواندا بێت و ئەو رابردووەی خۆی لەبیر خەڵک بەرێتەوە.. ئەوەبوو وازی لەو ماڵە نەدەهێنا و هەر رۆژێ بوختانێکی بۆ دەکردن، تەنها لەبەرئەوەی هەر یەکەیان بەهرەیەکی گەورەی هەبوو و جیاوازتر لە خەڵکی ئەو سەردەمە دەژیان.. «بەگیسی ئیدریتە»، کە لە هەموو ژیانیدا پێنەدەکەنی و بە کەسانی ئاوا بێمانا سەغڵەت دەبوو.. ئیتر لەوە زیاتر نەیتوانیبوو دان بە خۆیدا بگرێت و چووبووە سەروگوێلاکی.. هەندێ شتی جوانی فێرکردبوو و پێی وتبوو:

ـ بەس خەرکی باش بەشەڕ بینە.. وازبینی باشترە، دەنا ئەمن بزانم زۆر خراپ دەکەوتەوە و پەشیمانی دادت نادا.. هەڵۆیەکی گەورە بە چڕنووکەکانی بەرخەکی ساوای هەرگرت، قەلەرەش لاسایی کردەوە و پڕی دا بەرانەکی.. نینۆکەکانی لە تیسکی خوریە درێژەکەی گیربوون و شوانەکە هات گرتی.. لەناو دەستی سەری خۆی کز کردبوو و هەردەلەرزی.. بردیەوە و کوڕەکەی لێی پرسی ئەو تەیرە بەستەزمانە چییە و ناوی چییە بابە..؟ ئەو پێی گۆت: ئەوە قەلەڕەشە و حەزدەکا پێی برێن پاشای هەڵۆیان.. ئەوەی وابزانی پڕبداتە کەسی گەورە، پێی گەورە

دەبی، ئەوە زۆر کەمزانە، دەبتە قەشمەرجاڕی خەرکی وەکی خۆی و ناوی لەگەر کەسە گەورەکەی نایەنن.

«بەگیسی ئیدریتە» ئەو قسانەی پێ وتبوو و رووی لێ وەرگێڕابوو.. دوایی لەپڕ ئاوڕی دابۆوە و ئەمەشی خستبووە سەر:

ـ ئەو خزمایەتیەی لەگەر ئەو عالەمەی دایدەمەزرێنی هەر لە بلووری ناو لانک و قۆدیی میزەکەی بنی دەچی.

خەڵک سەریان لەو قسەیەی دواییان سوڕمابوو و نەیاندەزانی چ پەیوەندییەک لەنێوان ئەم دووانەدا هەیە.. لەبەر خۆیانەوە دەیانوت: بلوێر، بێشکە، قوتوو، میز، خزمایەتی..؟! ئەم شتانە چیین..؟! «مامۆستا ئەمجەد رەزا یاوەری» یادی بەخێر، کە یەکێک بوو لە کەسە خۆشەویستەکانی گەڕەکمان، دوایی بەداخەوە لە «٧٦» گیرا و ئێستاش نەمانزانی چی بەسەرهات، دەیوت، گوایە ماناکەی ئەوەیە، منداڵەکە گەورە دەبێت و بێشکەکە بەجێدەهێڵێت.. ئیتر بلوێر و قوتووەکە دەمێننەوە و رۆژانە بە نائومێدییەوە باسی رابردووی میزاویی خۆیان بۆ یەکتر دەکەن.. ئەوەندەی دەڵێنەوە، تا تەواو بێزار دەبن و خۆشیان قێز لە خۆیان دەکەنەوە.. چاوەڕێشن مناڵێکی تر لە دایک ببێت و بەکاریانبهێنێتەوە.. ئیتر مناڵ لە دوای مناڵ گەورە دەبن و کەسی بەکەڵک و بەهرەداریان لێ دەردەچێت، کەچی ئەوان هەر بلوێر و قوتووە میزاویەکەن و هیچ ناگۆڕێن.. مەگەر لەناو میزدا دابڕزێن.. دیارە داڕزانیش هەر گۆڕانە، بەڵام بەشێوەیەکی تر.. من ئەمەم بەلاوە سەیر بوو و لە خۆمم دەپرسی: چۆن بلوێر و قوتووی میز دەتوانن بدوێن و ئاوا بیربکەنەوە..؟! سەیری بلوێر و قوتووی میزی بێشکەی برا بچووکەکەم و هی مناڵانی دراوسێکانمم دەکرد و لە خەیاڵەکانمدا رۆدەچووم.. بیرم لێ دەکردەوە و کاتی خۆمم لەگەڵدا بەسەر دەبرد.. زیاتر لە فیلمی کارتۆن و هەقایەتە خورافیەکان دەچوو و بۆ منی مناڵ شتێکی بەلەززەت بوو.. هەر ئەو پیاوە شەهیدە خەڵکی گەڕەکی ئاگادار دەکردەوە، کە کاری خراپ نەکەن، نەوەکا بکەونە سەر زمانی «بەگیسی ئیدریتە»وە و بۆ هەتا هەتایە غەرقی ناو لوغزە هەزار بە هەزارەکانی بن.. دەیوت ترسنۆکانە و بەدزییەوە باسی یەکتر نەکەن، نەبادا ئەو ئازایانە و بە

ئاشکرا ریسوایان بکات.. هەبوون گوێیان دەگرت و خۆیان دەپارست، بەڵام هەندێ چاوقایم سەرپێچییان دەکرد و دەبوون بە گاڵتەجاڕی مناڵەکانی خۆشیان.

«بەگیسی ئیدریتە» دەربارەی ئەو پەیوەندیە ساختانەی بۆ شکاندنی خەڵکانی تر دادەمەزران دەیوت، گوایە شتە نارێکەکان بە پێچەوانەی شتە رێکەکان هەرگیز ناتوانن یەکتر بگرن.. دەستی بۆ خانووەکەی راکێشابوو و پێی وتبوون، سەیری ئەم خشتە سوورانە کەن، کە ئەو دیوارانەیان پێ هەڵچنراوە.. ئەگەر ئاوا رێک نەبوونایە، هەر زوو دەڕووخان.. دەبڕۆن ئەو بەردە نارێکانە بێنن، بزانن بە هەموو گەچ و چیمەنتۆی دنیا دیواری ئاوایان لێ درووست دەکرێت و دەبن بە خانوو..!!

ئەو جۆرە کەسانەش بەو هەموو نارێکیەی خۆیانەوە، ناتوانن تاسەر بە یەکەوە بژین و ئاشکراشە چی کۆیکردوونەتەوە.. هەر بزانن پشتیان کردەوە یەکتر و دەهۆڵی بوختانەکانیان کوتایەوە.. راستە بەردتاش دەتوانێت بەردی نارێک، بسازێنێت و وای لێبکات بە کەڵکی دیوار بێت، بەڵام هەموو بەردێک داناتاشرێت.. هیوادارم ئەوانە لە بەردە سپیەکانی شاخ بن و دابتاشرێن.. ئەوسا واز لە خراپە دەهێنن و هەمووومان رێزیان لێ دەگرین.

«بەگیسی ئیدریتە» «نیتشە»ی فەیلەسووفی نەدەناسی، بەڵام ئەویش وەکو «نیتشە» باوەڕی وابوو خووورەوشتەکان شتێکی جێگیر نیین و دەشێ بگۆڕێن.. «ڤۆلتێر»ی نەدەناسی، بەڵام وەکو «ڤۆلتێر» دژی چەوسانەوەی ئاینی و رەگەزی بوو و دوژمنەکانی خۆی لە سەرکوتکردن دەپاراست.. چاوەڕێی گۆڕانی لە هەموو کەسێ دەکرد و رابردووی خراپیانی لەبیر خۆی دەبردەوە.. ئاشتبوونەوەی دوژمنەکانی بە مەحاڵ نەدەزانی و ئەو پەندە عەرەبیەی بەلاوە راست نەبوو، کە دەڵێت: «كيف أعاودك و هذا أثر فأسك».. پێی وابوو دەکرێت و زۆریش گونجاوە ئەو پیاوەی مارەکە بە برای وەدابوو و کوشتبووی، لێی خۆشبێت و لەگەڵیا ئاشت بێتەوە.. هاوکات مارەکەش ئەوە بیر خۆی بەرێتەوە، کە ئەو پیاوە براکوژراوە بە هەموو هێزی خۆیەوە تەورەکەی بۆ راوەشاندبوو و بەردەکەی لەگەڵ کردبوو بە دوو لەتەوە.. ئیتر بۆ خۆیان دۆستانە بژین و ژیانێکی تر دەستپێکەنەوە.. ژنێکی تۆلەرانس بوو و حەزی لە ژیانی پڕ لە جیاوازیی دەکرد لەسەر بنەمای رێز و

خۆشەویستیی هەمەلایەنە.. پێی وابوو کەسەکان لە پەیوەندیی نێوانیاندا یەکسانن و ئەمیان لەویتریان مافی زیاتر و کەمتری نییە.. دڵی زۆر گەورە بوو و دەیتوانی دوژمنەکانی خۆی خۆشبوێت.. ئەمانەی دەرنەدەبڕی، بەڵام دەمانبینی.. هەستمان پێی دەکرد و نەشماندەتوانی چاوی لێ بکەین.. بگرە بە لاوازییمان دەزانی و لە بەهاکانی تێنەدەگەیشتین.. ئاخر ئەمە توانا و جورئەتێکی زۆری دەویست و بە ئێمە نەدەکرا.. ئێستا تەنها دەتوانم بڵێم: وشە بە وشە و دێڕ بە دێڕی نووسینەکانم بە قوربانی هەناسەیەکت بن ئەی ژنە میهرەبانەکەی، تا ئەم ساتەش لە خورافە دەچیت و لە ئاستتدا تەواو حەیران و سەرسامم.. هانێ ئەوە دەستەکانی خۆمت دەدەمێ و بڕۆ بیانخەرە ناو دەستی هەموو ئەوانەی، کە رۆژێ لە رۆژان لەبەر جیاوازیی بیرورا، یان هەر شتێکی دیکە دڵیانم رەنجاندووە و قەبووڵم نەکردوون.. بیانخەرە ناو دەستی ئەوانەش، کە ئازاریان داوم و پەشیمانبوونەتەوە، یاخود دەیانەوێ پەشیمانببنەوە.. وابزانە دەستەکانی خۆتن و بە ئارەزووی دڵی پڕ لە خۆشەویستیت بەکاریانبهێنە.. من دەستم لای تۆ بێت، یەک دەنک نیگەران نییم و دڵنیام هیچیان بەسەر نایەت.. لەجیاتی من بەتوندی یەک بە یەکیان لە باوەش بگرە و ئەملا و ئەولایان بە گەرمی ماچ بکە.. چی هەیە جوانتر، پاکتر لە ماچە پەشمەکیەکانت..!! من لەم ساتەوە لەبەر دڵی تۆ لەگەڵ هیچ کەسێکدا دوژمن نیم و داوای لێبوردن لە گەورە و بچووکیان دەکەم.. دایک و باوک و خوشک و برا و خوشکەزا و برازا.. مام و خاڵ و پوور.. ئامۆژن و خاڵۆژن.. ئامۆزا و خاڵۆزا و پوورزا.. لە دراوسێکانی «سەیداوە» و «رووناکی».. لە هاورێیانی رۆژگاری خوێندنم هەر لە سەرتاییەوە تا زانکۆ.. لە هەر کەسێ رۆژێ لە رۆژان دیومە و چوومەتە ماڵەکەی، یان هاتۆتە ماڵەکەم.. داوای لێبوردن لە تۆش دەکەم، نەوەکا رۆژێ لە رۆژان ئازارم دابی.. لێرەشدا نهێنییەکت بۆ ئاشکرا دەکەم، ئەویش ئەوەیە باوکم هەمیشە لەجیاتی «بەگیسی» ، دەیوت «بەگیسکی» ، بەڵام بڕوا بکە ئەمەی بۆ بۆ خۆشیی بوو و تۆی بە ژنێکی زۆر باش دەزانی.. ئەو جارەش، کە تۆ رووبەرووی ئەو پیاوە شەڕانییە بوویتەوە، ئەو لەناو هەموو خەڵکی گەڕەکدا هەڵیدایە و وتی، کە ئیشێکی ناماقووڵی

کردووە و ئەمە سیفەتی مرۆڤی ئازا نیە.. تۆ شێتی قسەکانی ئەو بوویت و هەمووویانت لەبەر دەکردن.. بۆ ئەم و ئەوت دەگێڕانەوە و دەستپاکانە سەرچاوەکەیانت دەستنیشان دەکرد.. جا تکایە بیبوورە.. ڕەنگە پێشی ناخۆش بووبێت ناوی تۆ لە ناوی ژنەکەی خۆی خۆشترە و لەویش جوانتر بووی، ئیتر لە داخا وای وتبێت.. لەگەڵ ئەوەشدا بە چاوی ڕێزەوە لە تۆی دەڕوانی.. پێی ناخۆش بوو بچم بۆماڵی خەڵک، کەچی بۆ لای تۆ هیچ تووڕە نەدەبوو.. زۆر جاریش ئەگەر لە شوێنێکی تر بوومایە، بۆئەوەی لێدان نەخۆم، پێیم دەوت لای تۆ بووم.. ڕەنگە ئەمە تاقە خراپەیەک بێت، کە من دەرهەق بە تۆم کردبێت.. وا نەبوایە دارکاریی دەکرام و شەوەکانم لێ ژەهراویی دەبوون.. تۆ بەبێ ئەوەی ئاگات لێ بێت، بە فریام دەکەوتی و خۆتت بۆ دەکردم بە قەڵغان.. من وا دەستەکانی خۆمم پێ بەخشیوی و جارێکی تریش داوای لێبوردنت لێ دەکەم.. هیوادارم هەموو کورد بەجارێ وەکو من دەستەکانیان بدەن بە تۆ و یەک بە یەکیان ئاشت بکەیتەوە.. بە شیری مەمکەکانت، کە لە دوای «نیهاد»ەوە هیچ مناڵێ مژی لە سەرگۆکانی نەداوە و بە دەرزیی تۆقەی قژە زەردەکەت، کە ئێستاش تاڵێکی سپی نەبووە و هەروەکو جاران لەبەر تیشکی هەتاودا دەبریسکێتەوە، «نەفرەت لە شەڕ و بژی جیاوازییەکان»یان لەسەر بکوتە و ئینجا بۆمان بگەڕێنەرەوە.. ڕەنگەکانت بۆ دەهێنین و هەموویان تێکەڵ بە یەکترکە.. ڕەنگی دیکەیان لێ بخولقێنە و جارێکی تر خۆت بۆمان دابەشکە، بۆئەوەی تا ماوین شەڕیان لەسەر نەکەین و چیتر خوێنیان لە پێناودا نەڕێژین.. لێرە بە دواوە هەر مناڵێکی کورد لە هەر کوێ لە دایک بوو، لەگەڵ ناوکبڕین ئەو وتەیەی تۆی لەسەر مەچەکی دەکوتین و کۆتایی بە شەڕی چەکداری دەهێنین.. ئەو جەنگانە هەڵدەگیرسێنین، کە تا ئێستا نەمانکردووە و نازانین چەند چێژێکی سەیریان هەیە.. دەستت بە پشتمدا بێنە و دووعا لەسەر پەنجەکانم بخوێنە دایکە میهرەبانەکەم، بۆئەوەی بتوانم بەچاکی بنووسم و ناوە خۆش و نازناوە جوانەکەت بە خەڵکی ئەمسەر و ئەوسەری دنیا بناسێنم.. هەر ئەمە وەڵامێکیشە بۆ ئەوانەی دەیانوت چاکە و خراپە وەکو یەک وان و گوم دەبن.. با ناوی تۆ ببێت بە سومبولی ئاشتی و تۆلەرانسی و لێتەوە

فێری خۆشەویستی ببین.. ئەی ئەو ژنەی، کە تەنها لە سیمای تۆدا دەزانم من چ منداڵییەکی جوان و بەنرخم لە دەست چووە و دەبێ تا ماوم هەر ئاخ و ئۆفی بۆ هەڵکێشم.. وااای چیتر منداڵییم ئاسکێک نییە و بەسەر پەلکەزێڕینەکانی ئاسمانی سەر ماڵەکەی تۆدا بازبازێن ناکات، کە هەر لە خانووی ناو تابلۆ سوریالیەکانی «شاگال»ی هونەرمەند دەچوو و هەستێکی فەنتازیانەی لە دڵمدا دەخولقاند.. جارێکیان لە خەونمدا «فەیروز»ی هونەرمەندم لەسەر دوا پلەی قادرمەکەتدا بینیبوو و بە دەنگە خورافیەکەی گۆرانیی «بکتب أسمک یا حبیبی» و «لا تعتب علی»ی دەوت.. لەناو چیمەنەکە بۆم گێڕایتەوە و کوڵێ ئاسوودە بوویت.. شێتی «ئەسمەهان» بوویت و دەیان جار بە قوڕگی پڕ لە گریانەوە چیرۆکی ژیانەکەیت بۆ وتبووینەوە.. ئەو ژنە هونەرمەندە یاخییەی لەناو ئاو، لەسەر پشتی کەشتییەک لە دایک بوو و لەناو ئاودا خنکا، یان وەکو خۆت هەموو جارێ بەدەم ئاخهەڵکێشانەوە دەتوت خنکاندیان.. تۆ نەبوویتایە من لە کوێ دەمتوانی مانایەکی تەواو جیاواز بە ناوی باوەژن ببەخشم، کە بەڕاستی جوودا بێت لەوەی کۆمەڵگای ئێمە لێی تێگەیشتووە.. کەم چیرۆکم هەیە باوەژنێکی جیا لە باوەژنی تەقلیدیی تیا نەبێت.. ئەگەرچی خۆم سەدان باوەژنی دڵڕەقم بینیوە.. لە تۆوە فێربووم خێزانی نائاسایی پێکبهێنم و باس لە نهێنییەکانی ئەو ژیانە بکەم.. هەر لە تۆشەوە فێربووم باس لە پێکەوەژیانی شووناسە جیا جیاکان بکەم و بەدوای نهێنیی مانای ئینتیگراشیۆندا بگەڕێم.. ئاخر هەر هەموومان ئێرەییمان بە «هەتاو»ی کچت دەبرد، کە ئەوەندەت خۆشدەویست و لە سایەی تۆدا بەختەوەرترین منداڵی گەڕەکمان بوو.. لای تۆ خەڵکی شوێنی جیا جیامان دەبینی و زمانی جۆراوجۆرمان دەبیست.. تا سەر ئێسقان مەلایی بوویت و دەیان جەلالی و شیوعی و بێلایەنیش هامشۆی ماڵەکەتیان دەکرد.. بێئاگا لەوەی چی لە دەوروبەر رووی دەدا، گوێیان لە قسە خۆشەکانت دەگرت و دەتریقانەوە.. تۆ چەند ژنێکی سەیر بوویت و من چەند پێت سەرسام بووم.. باشترین سیستەمت هەبوو و لەسەری نەدەنووستی.. ئاوێنەی باڵانومات بە دیوارەوە هەڵواسیبوو و تیایدا سەیری خۆتت نەدەکرد.. شانەی عەنتیکە عەنتیکەت دەکڕی و قژتت پێ

دانەدەهێنان.. عـەتری گـرانبـەهات هەڵدەبژارد و لە گـەردن و لا ملتت نەدەدان.. لەسـەر مۆدێل کراست دەبڕی و لەبەرت نەدەکردن.. بە باوەش ئاڵـتوونی دووکـانی مێردەکەتت بۆ ژوورەکەت گوێزابووەوە، کەچی پەنجە باریکەکانت بێ ئەموستیلە و مـەچەکـە لووسـەکـانت بێ بازن و ملە سـافـەکـەت بێ ملوانکە و گـوێچکە کـریسـتـیـاڵـیـەکـانت گـوارەیان تیـا نەبوو.. پارەی زۆرت بە پێـڵاو دەدا و لە پێت نەدەکـردن.. گـۆرانیی هەمـوو گـۆرانیـبـێـژەکانت لەبەربوو و بۆت نەدەچڕین.. دڵت پڕبـوو لە نووکـتـە و قسـەی خۆش و بە جوانـترین شێـوە بۆت دەگـێڕاینەوە، کەچی پێنەدەکەنی.. دەزانی من دەتوانم هەموو شتەکانی تۆ وەکو خۆی بێنمەوە بەرچاوم، بەڵام هەرگـیـز بزەیەک، پێـکەنینێـکتم لەبیـر نیـە..؟! ئەوە بۆچی پێنەدەکـەنی..؟! تووخـوا، توو سـەری من بـۆچی پێنەدەکـەنـی..؟! پێم نالـێی..؟! باشـە باش..!! قەیناکا پێم مەڵێ.. خۆ تۆ گرژ و مـۆن نەبوویت.. بەپێچەوانەوە تا بلێی رووخۆش بوویت.. ئەی بۆ پێنەدەکەنی..؟! ئەمەش مەتەڵێکی ترە.. چۆن دەتتوانی بەبێ بزە و پێکەنین، ئەو هەستەمـان لا بخولقێنی، کە خۆشتدەوێین و حەزناکەی ماڵەکەت بەجـێـبـهـێـڵـین..؟! بەبێ ترس دەسـتم دەکـرد بە چەکـمـەجـەی کـانـتـۆرەکـانـتـا و کەلوپەلەکانی ناویانم هەڵدەڕشتن.. دەچوومە سەر کورسیەکان و پەنجە بزێوەکانم لە ناو تاقەکاندا دەگێڕان، کەچی لێم تووڕەنەدەبووی و هەر رووشت گرژ نەدەکرد.. ئاخر بۆیە من بە نهێنیی هەمـوو شـتـەکـانـتم دەزانی و لە هەر کەسێکی دیکە زیاتر پێت سەرسام بووم.. چەندی دەمکرد و دەکۆشام لەوە تێنەدەگەیشـتم بۆچی ئەوەندە بیرم لە مناڵیی تۆ دەکردەوە و هیوام دەخواست لەگەڵتدا گەورە بوومایە.. لە دڵی خۆمـدا دەموت خۆزگە کوڕی کۆڵانەکەتان بوومـایە و مـاڵـمـان بە تەنیشت مـاڵـتانەوە بوایە.. لەسـەر دیـواری نزمی حـەوشـەکـەمـانەوە سـەرنجم لە جـووڵە سـەیرەکـانت بدابوایە و لەگـەڵـیـا بچـوومـایەتە خـەیاڵی قـووڵ قـووڵەوە.. دایکتم دەبینی لە هەیوانـەکەدا قـژی بۆ شـانـە دەکردی و لەملا و لەولای ملتـەوە بە دوو تۆقـەی قـاز دەیبەستن.. دەیان جار خەون و زیندەخەونم بە ماڵەکەتانەوە بینیبوو و هێنابوومە بەرچاوم.. دڵنیـابووم ئەوەی من لە خـەیاڵی خۆمدا کـێشـابـووم، زۆر جیابوو لەوەی تۆ بە راسـتی تیـایدا ژیابووی، بەڵام هەر دەتـوت دەمـەوێ رابردووێکی دیکەت بۆ

بخولْقێنم و له پێش تۆوه خۆمی پێ ئاسوودەکەم.. مەبەستم بوو له تەمەنی خۆم و له تەمەنی تۆ ژیانێک پێکبهێنم و بەرێکی و عادیلانه بەسەر خۆمانی دابەشکەین، کە نە لە ئێستا بچێت و نە لە رابردوو و نە لە داهاتووش و وەکو ئەوانەی پێشوومان کات رێی پێ نەبات.. بە دزیی چاوی رۆژژمێرە دڵڕەقەکانەوە یۆتۆپیایەک بخولْقێنین و تا ئەبەد تیایدا دەرنەچین.. یەکەمجار خانووەکەتانم بینی و سەرم بەناوداگرت، وا چووە ئەقڵمەوە سەردەمێ کووخێک بووە لەناو دارستانێکی چڕدا و شەوان بۆتە شوێنی کۆڕگەرمکردنی ئەو دڵدارە دێوانە و دەنگخۆشانەی، کە دوای نائومێدیی، ژیانی ئاوەدانییان بەجێهێشتووە و لەو دارستانەدا گیرساونەتەوە.. کاتێکیش راوی تاوس دەستی پێکردووە و ویستوویانە قڕیانکەن، ئەوان پۆل پۆل هاتوون و بێجگە لە باڵیان هەموو پەڕەکانی تریان لەوێدا بەجێهێشتووە، تا کێشیان سووک بێت و بتوانن بە چاکی رێگای هات و نەهات ببڕن.. کۆچیان کردووە بۆ شوێنێکی دوور دوور و چاوەڕێن هێمنی و ئاسایش بگەڕێتەوە.. ئەوسا دێنەوە و هەر یەکەی پەڕی خۆی دەباتەوە.. حەزم دەکرد ئەو ڕۆژەی تاوسەکان دێنەوە و هەموویان بەجارێ لە سەر دیوار و ناو حەوشەکەتاندا هەڵدەنیشن، من لەوێ بم و بە چاوی خۆم ئەو دیمەنە ببینم، کە لە خەونی بەرەبەیانی پایزێکی فێنکی درەنگوەختی سەربانی خۆمان دەچێت و دواتر بەدەم گریان و گۆرانیەوە نەبێت ناکرێت بۆ کەسی بگێڕمەوە.. لە بیرتە هەموو جارێ لەسەر گردەکە دادەنیشتین و لەو ئەسپە سوورە رادەماین، کە هەر دەتوت لە بۆیەی نینۆک هەڵکێشراوە و هەمیشە لەبەر تیشکی هەتاودا یاڵەکانی دەبریسکانەوە.. عەرەبانەیەکی لاکێشەیی رەشی کەمێ قووڵی پڕ لە کەڵلەسەری سپیی لەسەر رێگایەکی سەهۆڵبەنداندا رادەکێشا و قەلەرەش و داڵە زلەکان پۆل پۆل دوایدەکەوتن.. تیژ تیژ غاریدەدا و قرقەی ناڵی قاچە زلەکانی تەقتەتەق تەقتاق تەقتەق تەقتاق لە هەموو ماڵ و دووکان و قوتابخانە و حەمام و مزگەوت و کۆڵان و گەڕەکێکدا دەنگیدەدایەوە.. داڵ و قەلەڕەشەکان سرەوتنیان نەبوو و غەتغەت غەتغات غەتغەت غەتغات بە دوایدا رێگایان دەبڕی.. رۆژێکیان لەپڕ بەبێ ئەوەی شتێ لەو خێراییەی بگۆڕێت، خۆی کرد بە کەنیسەیەکی گەورەی

شارۆچکەیەکی هێمنی قەراغ دەریادا و لە دەرگا ساجەکەی ئاودیو بوو، بەڵام عەرەبانەکەی پێوەنەچوو و عاسی ما.. ئەو لەودیو تەکانی دەدا و تایەکانی لە دەرەوە و لە هەوادا دەخولانەوە.. دەخولانەوە و بەشێوەیەکی چەند بڵێی سەیر دەردەکەوتن.. داڵ و قەلەرەشەکان پەلاماری کەللەسەرەکانیان دا و بە دەنووکی تیژیان چاو و مێشکی یەکە بە یەکەیان دەرهێنان.. ئەسپەکە چەند شەو و چەند ڕۆژ هەر تەکانی دەدا و دەیویست ئەو عەرەبانەیە بەرێتە ژوورەوە، بەڵام نەیتوانی و وردە وردە هێزی لێ دەبڕا.. ئەنجام گیانی دەرچوو و لاشەکەی بۆگەنی کرد.. ئەو کەنیسەیە هەر لە زووەوە چۆڵکرابوو و خەڵکی شارەکەش بۆ شوێنێکی دوور دوور کۆچیان کردبوو.. تاقە قەشەیەکی ڕەشپۆش لەوێ مابۆوە و کز و خەمناک پشتی بە دیوارە سپییەکەی دابوو.. بە دەستی چەپی قیبلەنومایەکی گەورەی شکاوی گرتبوو و دەستی راستی وەکو سواڵکەر پانکردبۆوە.. منداڵێکی حەوت هەشت ساڵان، کە قژی لە پەڕی قەلەڕەش دەچوو و چەرمی خۆشکراوی سمۆرەی کردبووە پێڵاو، هەموو ئێوارەیەک پێش خورائاوا بە راکردن دەهات و بەردێکی لووسی وەکو هێلکەشەیتانۆکەی دەخستە ناو ئەو دەستەی.. ئەو سەیرێکی دەکرد و بەشێوەیەکی زۆر سەیر سەری بادەدا، کەچی هیچی نەدەوت و باری وەستانەکەیشی نەدەگۆڕی.. بێزەوقانە بەردەکەی هەڵدەدا و تەقەیەکی زۆر سەیری لێ بەرزدەبۆوە.. جارێک بۆ لای چەپ و جارێک بۆ لای راست.. تا وای لێهات لەملا و لەولایەوە بوون بە دوو گردۆلکەی وەک هێلکەشەیتانۆکە و خۆی لە ناوەڕاستیان لە بتی سەردەمە زووەکان دەچوو.. دوایی چەند هەولم دەدا ئەو دیمەنە لەسەر لاپەڕەی دەفتەری نیگارکێشانەکەم بکەم بە تابلۆیەک و لەپێش هەر کەسێکەوە تۆی پێ سەرسام کەم، بەڵام بەداخەوە نەمدەتوانی و زەحمەتبوو هیچ شتێک بتوانێت تەعبیر لە چرکەساتی ئاوادا بکات.. لە پشتی ئەو کەنیسەیەش بەردێکی گەورەی رەش رەش هەبوو و لە گۆڕی ئەسحابەکان دەچوو.. لووس لووس و چەند بڵێی جوان بوو.. لەبەر هەتاودا دەبریسکایەوە و زۆر جار وەکو پەڕی سەر و ملی مراویی نێر مەیلەو سەوز خۆی دەنواند.. دەنکە تەرزەکان بەسەریدا دەبارین و چزز دەتوانەوە.. باڵندە سپییەکان لەسەری هەڵدەنیشتن و چزز دەتوانەوە.. ئاسکە

کێوییە سوورەکان خۆیان هەڵدەدایە سەری و چزز دەتوانەوە.. کچە کۆچەرە رەشپۆشەکان لەسەری دادەنیشتن و چزز دەتوانەوە.. تۆ دەیان جار باڵەکانت لەملا و لەولاوە دەکردنەوە و بەراکردن بەرەو لای دەچووی.. حەزت لێبوو خۆت بدەی بەسەریا و هەر خێرا گیانت وەکو بەزی دووگی بەرخی قەڵەوی ناو تاوەی داخبووی سەر تەباخی زلی چێشتخانەکان چزززز بتوێتەوە، بەڵام نەدەگەیشتی و ئەو رێگایە هەر نەدەبڕایەوە.. ورده ورده هێزت لەبەر دەبڕا و هەناسەت تەنگدەبوو.. دەکەوتی و هەرچۆنێ بوو هەڵدەستایتەوە.. سستر راتدەکرد و تاوێکی تر دەکەوتیتەوە.. هەڵدەستایتەوە و دەکەوتیتەوە.. دەکەوتیتەوە و هەمدیس هەڵدەستایتەوە.. بە زەحمەت هەڵدەستایتەوە و دەستبەجێ دەکەوتیتەوە.. دەکەوتیتەوە و هەڵنەدەستایتەوە.. لەسەر تەختی نووستنەکەی خۆتدا چاوە خوێنتێزاوەکانتت دەکردنەوە و ناولەپ و سەرئەژنۆکانت لە تاوی ئازار دەیانتریواند.. بە قاچ چەرچەفەکەت لەسەر خۆت لادەبرد و بەردەوام دەتوت:

ـ ئاخ ئەمن کەینێ دەگەمە ئەو بەردەی و لەسەری دەتاوێمەوە..!!

دایکت سووک سووک ناوچەوانی بۆ دەشێلایت و بە دەنگێ، کە هەنسکی گریانی بەسۆز تەواو گۆڕیبووی و لەرەی زۆر ناسکی مناڵانەی تێکەوتبوو، پێی دەوتی:

ـ هیچم لە دەست نایێ لۆتی بکەم کچە جوانەکەم.. بەخوای هیچم لە دەست نایێ.

جارێکیان هەر لەسەر ئەو گردە کاتژمێرێکی زۆر جوانت کردە مەچەکی دەستی چەپمەوە و پێی شاگەشکە بووم.. شەو لە خەونمدا بوو بە گۆمێکی گەورە و ژمارە و هێڵە ورد ورد و رەش رەشەکان وەکو سەرەمێکوتە تیایدا مەلەیان دەکرد.. میلە سپیەکانی بووبوون بە سێ حاجی لەقلەق و بە دەنووکی درێژیان سەرەمێکوتەکانیان هەڵدەلووشی.. ئێمە لەسەر لمی کەمێ داخبووی ئەو قەراغە دانیشتبووین و قاچەکانمان خستبووە تەنکاییەکەیەوە.. لێیان رادەماین و دەمانکرد بە شڵپەهووڕ.. چەند دیمەنێکی سەیربوو و چۆن لەزەتەکان شوێنە

نووستووەکانی هەموو جەستەمانی بەئاگادەهێنایەوە.. قاچەکانتم لەو ئاوە هێنانە دەرێ و بە ڕەنگی گیای ئەوێ لەسەری پەنجەکانتەوە تا قولاپەپێتم بۆیە کردن.. بوون بە دوو قاز و خۆیان هەڵدایە ناو گۆمەکەوە.. تا دەهات لە بەرچاومان دووردەکەوتنەوە و بچووکدەبوونەوە.. دواجار ئەوەندەی قازی ملوانکەکەتیان لێ مایەوە و وردە وردە لەناو تەمی ئەوسەری گۆمەکە دەتوانەوە.. هەر لەوێدا، لە قەراغی ئەو گۆمەدا چرنووکی ئەم دەست و ئەو دەستت لە مەچەکی ڕاست و چەپم گیرکرد و نینۆکەکانت بەسەریاندا بەجێمان، کە لەسەر هەر یەکەیان بە ڕەنگی سووری تۆخ تۆخ ژمارەیەکت نووسیبوو.. ئای کچە دراوسێ چەند ئازارت پێگەیاندم، بەڵام دڵنیابە پێی ئاسوودە بووم.. ئەمانە دوو کات«نە»ژمێری سەیر بوون و تەنها من دەمزانی بیانخوێنمەوە.. لەجیاتی کات پەیوەندیی نێوان شتەکانیان پیشاندەدا و دەمتوانی بەهۆیانەوە لە جیاوازیی و لەیەکچوونەکانیان تێبگەم.. زمانم لە بناغەوە هەڵتەکا و ئەوەندەی دیکە قسەکانم لەگەڵ یاساکانی گراماتیک و لۆژیکەکانی زانستدا کەوتنە ناکۆکیەوە.. ئاخر بیرکردنەوە و باسکردنی ئەوێ شێوەیەکی تری زمانی گەرەک بوو و هەرگیز بەو زمانەی جاران نەدەکرا.. چەند بێمانایە و قێزی گوێگرەکانم دەکاتەوە، ئەگەر بڵێم نینۆکەکانی تۆ بەسەر مەچەکەکانمەوە بەجێماون و دوو کات«نە»ژمێریان پێ بەخشیوم.. کاتژمێری ناو جامخانەی کانتۆرەکەت هەمیشە ئەو زیندەخەوەیان بیردەخستمەوە و لە خەیاڵەکانمیان نغرۆ دەکردم.. لەم شارەی ئێستا «دەڵێن!!» تیایدا دەژیم، پردێک هەیە و شەمەندەفەرێکی بەسەردا تێدەپەڕێ.. من هەرچەند لە ئێستگەی پاسەکەی خوارەوە لێی دەڕوانم، شەمەندەفەری سەر کانتۆرەکەتم بیردەکەوێتەوە و خەڵکی ژێر ئەو پردەم لێدەبێتە بووکەشووشەی ناو جامخانەکەی.. پڕ بەدڵ حەزدەکەم لە باوەشیان بگرم و ئەملا و ئەولایان ماچ بکەم.. لووتم بخەمە ناو قژی زەردیانەوە و بۆنی قووڵ قووڵیان بکەم.. تێر تێر بگریم و فرمێسکەکانم دابارێنمە سەر شان و ملیانەوە، بەڵام هێشتا من ئەوەم لەبیرە، کە بۆم نییە هەر لەخۆمەوە، بەبێ پرس و ڕا، خەڵکم خۆشبوێت و ڕایانمووسم.. گوایە چیتر ئەو مناڵە بزێوە نیم، کە بەبێ ترس شتومەکی ماڵەکەتم هەڵدەڕشت و کەس بۆی نەبوو لە سنووری

خۆمدا بموەستێنێت.. «دەڵێن!!» گەورەبووم و لە ئاستی هەڵسوکەوتەکانمدا لێپرسراوم.. لێرە یاسا هەیە و لەسەر کاری ئاوا سزام دەدەن.. پۆلیس لە مانای نۆستالۆژیا تێناگات و بە تۆمەتی دەستدرێژیکردنە سەر نامووس، دەمخەنە زیندانەوە.. وێنە رەزاگرانەکەم لەسەر لاپەڕەی رۆژنامە رەنگینەکاندا چاپدەکەن و سەدان دێڕی کورت کورت و درێژ درێژ لەبارەی ژیانە بێماناکەمەوە دەنووسن.. تۆ بزانە ئەو ژیانە قەڵپەی من تا ساتێ لەمەوبەر هیچ مانایەکی نەبوو و سەرنجی کەسی رانەدەکێشا، کەچی ئەوەتا لەپڕ دوای ئەوەی تاوانێکم لە دەست دەرچوو و دڵی یاسام رەنجاند، نرخی پەیدا کردووە و بایەخی پێدەدەن.. ئەوان نازانن من منداڵێکی حەوت هەشتساڵانم و ئەقڵم بەو شتانەدا ناشکێت.. ناسنامەکەم دەکەنە بەڵگەی گەورەبوونم و لە تاڵە سپییەکانی لاجانگم مێژوویەکی درێژ دەخوێننەوە، کە من هەرگیز تیایدا نەژیاوم و بێجگە لەو چەند ساڵەی منداڵیم، ئەوانی تر بە هی خۆم نازانم.. تا ئێوارە هاوارکەم: من هەر منداڵەکەی جارانم و حەزیش دەکەم لە گۆڕی منداڵییمدا بمنێژن، ئەوان گوێم لێ ناگرن و بەدەم بزەیەکەوە پێم دەڵێن یاسا لەسەرووی هەموو شتێکەوەیە و دەبێ ملمی بۆ کەچکەم.. بەڵام « بیلیندا Belinda » ئافرەتێکی رۆشەنبیری دانمارکیە و حەزدەکات من هەمیشە باسی منداڵیی خۆمی بۆ بکەم.. ئەو دەتوانێ سەرتاپای منداڵییمم بیربخاتەوە و هەر ئەویش هانی دام ئەم چەند لاپەڕەیە بنووسم.. هەموو جارێ باسی ئەو کەسە سەیر سەیرانەی بۆ دەکەم و بە تەمسیل و بە هونەری پانتۆمایم جوڵەکانیان دەخەمە بەرچاوی.. بۆ هەندێکیان قاقا لێ دەدات و بۆ هەندێکیان ئاخ هەڵدەکێشێت.. دەربارەی هەر رووداوێکیش زلوونگەی خۆی هەیە و گفتوگۆیان لەسەر دەکەین.. ئێستا لە هەر کاتێکی دیکە چاکتر دەزانم، کە تۆ چەند میهرەبان بوویت دایکە رۆحەکەم.. دەزانی خۆشمدەوێی..؟! دەزانی بیرت دەکەم..؟! زۆر.. زۆر.. زۆر.. زۆر.. زۆر بیرت دەکەم زۆر..!! لە یادتە هاوینی پار بە رێککەوت لە «مەرجە»ی سوریا تۆم بینی و چۆن وەکو منداڵەکەی ئەوسا خۆم هەڵدایە باوەشتەوە..؟! دە بڕوا بکە تەواویش لام روون نەبوو تۆی.. دەترسام ژنێکی نەدی و نەناس بێت و لەناو ئەو بازاڕە تەریقمکاتەوە.. سەدان ماچی ئەو

روومەتانەتم کرد.. زۆر گریام وانیە..؟! بەڵام تۆ لە پێشدا گریایت.. کێ باسی مەینەتیەکانی منی بۆ کردبووی و چۆنت دەزانی من کۆستم کەوتووە..؟! چۆنت دەزانی تەنیایی تا بینەقاقام هاتووە و لەگەڵما هەنگاو هەنگاو رێ دەکات..؟! بەڵام من بۆ تۆ گریام، نەک بۆ خۆم.. بڕوابکە بۆ تۆ گریام:

ـ ئەوە ئەتوو ئیدریتە..؟!

ئیدریمە.. ئیدری ئیدریمە.. دڵنیابە ئیدریمە.. ئاخر بیرم دەکردی.. دەمێک بوو نەمدیبووی.. وامدەزانی سالآنی حەفتایە و لە گەڕەکەکەی خۆمانین.. کاتێ سواری تاکسیەکە بووین و ویستمان بچین بۆ ئوتێلەکە، شوفێرەکە فێڵی لێ کردین و زۆر زۆر دووریخستینەوە.. دەیگێڕاین و شەقام لە دوای شەقامی دەبڕی.. پەنجەی دۆشاومژەی دەستی راستی خستبووە سەر ناوچەوانی، گوایە بیر دەکاتەوە لە کوێیە و لە کوێ نییە.. ئەگەرچی شوێنەکە زۆر ناسراو بوو و هەموو کەسێ پێیدەزانی.. تۆش بە شێوە خۆشەکەی خۆت پێت وت، کە هەندێ لەو شوفێرانە هەر کاتێ ئێمەی بێگانە دەبینن، بە ئەمری خوا تووشی فقدان زاکیرە دەبن و ماڵ و گەڕەکی خۆشیان نادۆزنەوە.. بەوە باشە هاتن بۆ ئەم وڵاتە ئاسان نییە، ئەگینا سەر ئەو شەقامانە پڕدەبوون لە کەسانی بێهۆش و شێواو.... من و «هەتاو خان»ی کچت و «تیشکۆ شەماڵ سائیب» چەند پێکەنین، کەچی تۆ هەر بزەیەکیشت نەهاتێ.. «تیشکۆ»ی کوڕی ئەو هونەرمەندە قۆزەی، کە جاران لە گەڕەک بڵاویان کردبۆوە تۆ لەگەڵیا گۆرانییت وتووە، یەکەمجار بوو دەیبینی، کەچی بەقەدەر دنیا خۆشیویستی.. ئەوە کوڕی ئەو هونەرمەندە گەورەیە بوو، کە خۆشەویستی لە دڵە فراوانەکەی دەڕژایەوە و لە رۆژگارە مردووەکاندا بۆ ژیانێکی تازە زیندووترین گۆرانیی دەوت.. نازانم ئەویش خراپەیەکی لە دەست دەرچوو، یان نا، بەڵام رقمان لێی هەستا و لەناومان برد.. گۆرانیە خۆشەکانیمان لە دڵمان دەرکرد و لەجیاتی ئەوە بوغز و رقمان تێکرد.. ئەویش بەشێکی منالیی منی لەگەڵ خۆیدا بردە ژێر گڵ و تا ماوم ئاخی بۆ هەڵدەکێشم.. ئای ئازیزەکانم ئێوە هەر کامێکتان لەپڕ چاوتان ئاوا دەبێت و ئەم دنیایە بەجێدەهێڵن، بەشێکی منالیی من لەگەڵ خۆتاندا دەبەن و بۆم ناگەڕێننەوە.. ئێوە لەپڕ و بەجارێ دەمرن و

منیش بەش بەش.. خۆم نامرم، ئێوە بە مەرگی خۆتان لەناوم دەبەن.. تۆ سەیرکە ئێمە پیاوێکی چەند جوانمان کوشتووە و هێشتا وازناهێنین.. کێ باوەڕی دەکرد دەستمان بچێتە خوێنی «شەماڵ سائیب»ی ناسک و هەموو «هیوا هیوا» و «بەردە بەردە» و «هاتی بۆ هاتی»یە شیرینەکانی لە چاوترووکانێکدا لەناو بەرین..!! «ئیدریتە»کەی دڵم «تیشکۆ» تا ئێستاش قسە خۆشەکانت دەگێڕێتەوە و هەر زوو زوو نوکتەی ئەو پیاوەم بیردەخاتەوە، کە لە یەکێ لە کەمپەکانی ئەڵمانیادا لە ژنەکەی دەدا و تۆ بە تەمسیل بۆت گێڕاینەوە.. هەرچی بکەوتایەتە بەر دەستی تێیدەگرت و لەگەڵیا جنێوی ناشیرینی پێ دەدا.. ڕۆژێکیان لە کاتی تووڕەبووندا تۆ ئەو پیاوە باغەیەت خستبووە ناو دەستی، کە ئەگەر قورمیشت بکردایە، ماوەیەک بەسەر یەکەوە دەیوت:

- I love you.. I love you

ئیتر جنێوەکانی ئەو و قسەی پیاوە باغەکە تێکەڵ بە یەکتر ببوون و دیمەنێکی زۆر کۆمیدییان لێ خوڵقابوو.. کابرا خۆیشی دەستی کردووە بە پێکەنین و لەگەڵ ژنەکەی ئاشتبۆتەوە.. ببوورە، کە من نەمزانی وەکو تۆی بگێڕمەوە و لە نرخی بەرزی ئەو نوکتەیە و ئەو مەبەستە جوانەتم کەمکردەوە.. هەموو ئەمانە بخەرە لاوە و پێم بڵێ، تۆ خۆت پێکەنی و بەشداریی ئەوانت کرد..؟! باوەڕناکەم.. کاتێ بۆت گێڕاینەوە، من و «تیشکۆ» پچڕاین و هەناسەبڕکێمان پێکەوتبوو، کەچی هەر بزەیەکت نەهاتێ.. «تیشکۆ» بە ئاواتی ئەوەیە جارێکی تر بتبینێتەوە و هەمیشە پێم دەڵێ ئەو ژنە وریا و قسەخۆشە چی بوو ناسی.. منیش پێی دەڵێم ئەو چی بینیوە.. ئینجا تۆ لەبەر کچەزاکانت زۆر نەتدەپەرژا بێیت بە لامانەوە و کاتی زیاترمان بۆ تەرخانکەیت.. چەندم بەلاوە سەیربوو، کە بووبووی بە نەنک، چونکە من ناتوانم باوەڕ بەوە بهێنم، کە تۆ پیربوویت و من چیتر منداڵەکەی ئەوسا نییم.. ئەگەرچی قژە زەردەکەت ئێستاش هەر دەڵێی وەکو جاران بە ئاوی ئەستێرە پڕشنگدارەکان شۆراوە و لە ڕەونەقی خۆی نەکەوتووە.. هەرچەند لە تەلەفۆن گوێم لە دەنگت دەبێ، خۆم بە کوڕە حەوت هەشت ساڵانیەکەی جاران دەزانم.. حەزدەکەم سەرم بخەمە سەر یەکێ لە ڕانەکانت و بیر لەو ڕۆژگارە بەسەرچووە بکەمەوە..

ئەگەرچی دەزانم چەند خەفەتهێنەرە و دڵنیام بەرگەی ئەو قورساییە ناگرم.

بەڕاستی «بەگیسی ئیدریتە» کارەکتەرێکی زۆر گونجاوی ڕۆمانە و هەر لەو گەڕەکە فەنتازیەی ئێمە دەهات.. کۆمەڵێ شتی دژ، بەڵام جوان لەودا کۆببوونەوە وەکو گاڵتە و جددی، زیرەکی و تەمەڵی، شارەزایی و نەشارەزایی.. ئەمانە لە هەڵسوکەوتەکانیدا دەردەکەوتن و ژیانی پڕبوو لە موفارەقەی سەیر سەیر.. چەند ساڵێکی کەمی لە قوتابخانەدا خوێندبوو، بەڵام ئەوەندەی کەسێکی ڕۆشەنبیر زانیاریی هەبوو.. بە زمانی عەرەبی و کوردی دەینووسی و تورکییشی بە چاکی دەزانی.. «ئینشا»ی بۆ دەنووسین و مانای وشەی ئینگلیزیمان هەر لەو دەپرسی.. لەپڕ وا دەردەکەوت، کە تازە لە ئەشکەوتەکاندا هاتۆتە دەرێ و هیچ سەر لە ژیانی شارستانیی دەرناکات.. هەندێکیش پێیان وابوو ئەو هەڵوێستە کۆمیدیانە ئەنقەستن و دڵی پێیان ئاسوودە دەبێت.. ئاخ چۆن ئەو ڕۆژگارە بەسەرچوو، کە لەگەڵ هاوڕێکانم لەناو ماڵ و لە بەردەرگای ماڵی «بەگیسی ئیدریتە»دا یارییمان دەکرد و بە قسە نوقڵیەکانی هەموو شوێنە نووستووەکانی ڕۆحمانی بەئاگا دەهێنایەوە.. جار جار دەهات و بەشداریی یاری و قسەکانی دەکردین.. وەکو مناڵ قاچەکانی رادەکێشا و لەگەڵمان ڕەسمڕەسمێنە و شێروخەتی دەکرد.. دەبوو بە گۆڵچی و خۆی بۆ تۆپەکە هەڵدەدا.

ئێستاش لە بیرمە، کە بۆ یەکەمجار لەگەڵ «فەریاد»ی کوڕی چووم بۆ ماڵەکەیان، ئەو کردمیە باوەشیەوە و ماچی کردم.. پرتەقاڵێکی گەورەی باخەکەی خۆیانی بۆ لێکردمەوە و دایمێ.. من لە شەرما وەرمنەدەگرت.. زۆر هەوڵی دا و رازیی نەبووم.. ئینجا پێی وتم، با لێی وەرگرم و بیکەمەوە بە درەختەکەوە.. من دەمزانی ئەمە فێڵێکە و وامنەکرد، کەچی فێڵێکی تری لێ کردم و لە خشتەی بردم.. پێی وتم، کاتێ ئێمەش لە باخی خانووە تازەکەی خۆماندا پرتەقاڵمان رواند و پێگەیشت، ئەو دێ لەجیاتی دانەیەک دووان بۆ خۆی لێدەکاتەوە.. دوایی شەرمم لێی شکا و وەکو کەسێکی خۆشەویستی گەڕەک لەگەڵیدا هەڵسوکەوتم دەکرد.. هەموو ئەو دێڕانەی لەسەرەوەش دەربارەی وتراون، بە ڕەزامەندیی خۆی و «هەتاو خان»ی کچی و «کاک فەریاد» و «کاک نیهاد»ی کوڕیەتی، کە ئەوەتا

ماوەیەکی زۆرە لە ئەڵمانیا پەنابەرن و بەردەوام پەیوەندیی بە یەکترەوە دەکەین.. دیارە چیرۆکی ژیانی ئەو زۆر لەوە زیاترە و خۆم دەزانم کەی سەرتاپای دەنووسمەوە.. پشت بەو دەبەستم و شەڕەکانی خۆم هەڵدەگیرسێنم.. دەبمەوە بە منداڵەکەی ئەوسا و بەرگریی لە بەهاکانی ژیانی خۆم دەکەم.. بەگژ ئەوانەدا دەچمەوە، کە مەبەستیانە لەبەر گوناهێک، کە نازانم کەی کردوومە، لەناوم بەرن.

هەرچۆنێ بوو ئەو گەڕەکەش بۆ من جوانیی خۆی هەبوو و وردە وردە خۆشیمدەویست.. سەرەتا من هەستم دەکرد ماڵی ئێمە هەموویان بۆ ئەو خانووە تازە و ئەو گەڕەکە تازەیە گوێزاویانەتەوە، بەڵام من هەر لەوێ لە خانووە کۆنەکە و گەڕەکە کۆنەکەدا ماومەتەوە.. من لەوێ لە دایک ببووم و شەش ساڵی تیا ژیابووم.. لە دوو ساڵیی خۆمەوەم بیربوو تا ئەو ڕۆژەی بارمان کرد.. کەس باوەڕی نەدەکرد، کە من دوو ساڵیی خۆمم بیربێت.. بەڵێ، بەڕاستی بیرم بوو.. براکەم دوو ساڵ و چەند مانگێ لە من منداڵتربوو و ڕۆژی لەدایکبوونەکەیم بیربوو.. ئامۆزایەکم لە هەیوانەکەی ئێمەدا دانیشتبوو و من لەبەردەمیا یارییم بە میزەڵدانێ دەکرد.. نەنکم و ئامۆژنەکانم لای دایکم بوون لە ژوورەوە.. دواییش بەدیار ئەو منداڵە ساوایەوە دانیشتبووم و دەنک دەنک نۆکی برژاوم کردبووە دەمیەوە.. بانگی دایکمم کردبوو و پێیم وتبوو:

ـ ناخوا دایە.

دایکم هەر خێرا نۆکەکانی دەمی دەرهێنابوو و لە مردن ڕزگاری کردبوو.. من ئەمەیانم بیرنییە و دایکم زۆر جار بۆی گێڕاومەتەوە.. لە بیرمە دوای ئەوە دایکم تووشی نەخۆشییەکی زۆر سەیربوو و من بەو منداڵییەی خۆمەوە تارمایی مردنم لە ماڵەکەماندا دەبینی.. لە ژوورەوە، لە هەیوان، لە ناندینەکە، لە سەر پلەکانی قادرمەکە، لەسەر دەموچاوی باوکم و خوشکە گەورەکەم.. ڕۆژێ ئەو خاڵەم، کە مامۆستای سەرەتایی بوو، هات دایکم و خوشکە گەورەکەم و برا ساواکەم و منی خستە ناو ئۆتۆمۆبیلێک و بردینی بۆ ماڵەکەیان لە گەڕەکی «کۆماری».. باوکم لەسەر قسەی نەنکم گیسکێکی کڕیبوو و پشتێنەکەی خۆی کردبووە ملیەوە.. بە

یەکێ لە شیشەکانی پەنجەرەکەی بەستەوە، تا دوایی سەریان بڕی و کردیان بە خێر.. من هەرچەند دەموت لەدایکبوونی براکەمم بیرە، دایکم باوەڕی نەدەکرد، بەڵام کاتێ هەموو ئەو شتانەم پێ دەوت، ئینجا دەیوت:

ـ ئەتوو فکرت تیژە و زەینیشت گەلەک ڕۆنە..!!

بەڵێ دایکە گیان، «بەدریە»کەی ڕۆحم، من بۆ نەگبەتی بیرم تیژ و زەینم روونبوو و شتەکانم لە بیر دەمان.. زۆربەی خەونەکانی منالییم وەکو خۆی بیرماون و دەتوانم ناوی یەکە بەیەکەی ئەو قوتابیانە بلێیم، کە لە پۆلی یەکەم لەگەڵما بوون و دەزانم لە کوێ دادەنیشتن.. هەموو وانەکانی «ئەلف و بێی نوێ»م بیرماون و دەزانم هەر یەکەیانم لە کوێی ماڵەکەدا نووسیوەتەوە.. دەزانم ئەو ڕۆژە باران بوو، یان هەتاو.. دڵمان خۆشبوو، یان ناخۆش..!!

دیمەنی ئەو قەرەجانەم بیرناچێتەوە، کە ماوەیەک لە پشت ماڵەکانی ئێمەدا رەشماڵیان هەڵدابوو، لە گەڕەکەکاندا وردەواڵەیان دەفرۆشت و سواڵیان دەکرد.. شەوێکیان دز چووبووە سەریان و ئێمە لەسەربانی خۆمانەوە گوێمان لە زروکوهووریان بوو.. لە خەو هەستاین و سەیرمان دەکردن.. چراکانمان دەدین و کز کز لەناو دەستیان دەسووتان.. لە دزەکان دەگەڕان و گوێمان لە قیژەقیژەکانیان بوو.

ئەو ئێوارەیەشم لە بیرە، کە ژنێک و کوڕە هەرزەکارەکەی بە سواری گوێدرێژێکەوە لە یەکێ لە لادێکانی قەراغ شارەوە هاتبوون و لە نزیک ماڵی ئێمە رێک لە پشت شەقامی شەستی، مینێک لەژێر قاچی کەرەکەیان تەقیەوە و هەپڕون بە هەپڕوون بوون.. قاچەکانی گوێدرێژەکە بەحاڵ دەجووڵانەوە و ئێمە هەر لەسەربانی خۆمانەوە دەمانبینی.. هەموو ڕۆژێ دوای ئەوەش من دەچوومە سەربان و سەیری ئەوێم دەکرد.. چەند مانگ دوای ئەوە قاچەکانی کەرەکە هەر دەجووڵانەوە.. دیارە ئەمەیان تەنها چاوی خەیاڵی منالیی من ئاوای دەبینی و زەحمەتبوو بیرم بچێتەوە.

سەربانەکەی ئێمە بەرزنەبوو، بەڵام ئەوسا شار چۆڵبوو و دەمتوانی ئاسۆکانی

هەرچوار لا ببینم و خەیاڵەکانمیان تیادا بگێڕم.. جارێکیان لە دووری دوور دوورەوە چاوی خەیاڵەکانم دوو ئاسکیان بینی، کە بەسەر پەلکەزێڕینەی ئەو بەهارەدا بازبازێنیان دەکرد و خۆیان لە رەنگەکانی هەڵدەسووی.

ئەو سیستەرە رووسیە رۆحسووکەم بیرماوە، کە «ناریێ»ی ناوبوو و پیاوێکی بارزانی لە یەکێتیی شۆرەوییەوە هێنابووی.. نۆبەرەکەی لە تەمەنی من بوو.. دەرگای ماڵەکەیان دەیڕوانیە باخەکەی «مام مستەفا» و زۆر جار لەگەڵ دایکم دەچووین بۆ لای.. کوردیی وەکو ئێمە دەزانی و هەموو جارێ بە دایکمی دەوت:

ـ ئەو کوڕەی توو خینی زۆر شیرنە، بەرام گەلەک شەرمنە.

هەر خۆیشی دەیوت:

ـ ئەمن دەزانم گەورەبی، زۆر بێشەرم دەردەچی.. دە بزانە قسەکەی من راستە، یان نا..؟!(٤)

ئەو ژنە سواڵکەرەم هەرگیز بیرناچێتەوە، کە دەستی راستی شەش پەنجەی پێوەبوو و بەشێوەیەکی زۆر سەیر لە دەرگای ماڵانی دەدا.. ئاخ من چەند هەوڵم دا لاسایی بکەمەوە و هەر نەمتوانی..!! مەحاڵبوو وەکو ئەو تەقەی لێ هەڵسێنم و ئەو ئاوازەی پێ دەرکەم.. بە باوەڕی خۆم ئەو ژنە سواڵکەرە شەوان لەسەر تەختێکی داری کەمێ بەرزی بە زنجیربەستراوی بەردەم سەروپێخانەی سووچی ئەوسەری قەیسەریە تاریکەکە لەناو پشیلە چڵێسەکاندا دەنووست و تا بەیانی لەژێر پەتووێکی تەنکی شڕی رەنگبواردوودا هەڵدەلەرزی.. بەرمیلەکانی بەرامبەری، کە پڕبوون لە کەللە و ریخۆڵەی مەڕ و مانگا و بە بەرزایی نیو مەتریش لەسەریان کەڵەکەکرابوون، ئەگەر چاوەکانی خێلبکردنایە و لەو نیمچە تاریکییەدا لێی بڕوانینایە، ئەوا رێک وەکو دەستەیەک تیرهاوێژی سەردەمە زووەکان دەکەوتنە بەربینایی و دیمەنێکی تابلێیی سەیریان هەبوو، بەڵام بەداخەوە ئەو لە سەرما و لە برسا، لە هیلاکی و لە ترسا نەیدەتوانی تەماشایان بکات و لەگەڵیا بچێتە خەیاڵی قووڵ قووڵەوە.. من لەژێر لێفەکەی خۆمەوە دەمبینی و سەرنجم لێی دەدا، کەچی نەمدەتوانی هەڵیستێنم و بەجووتە لەو دیمەنە بڕوانین.. بەنهێنی چەند بۆی گریام و بەدزییەوە چەندم فرمێسک بۆی ڕشت، کە

نەمدەتوانی چمکی لێفەکەی خۆمی پیا بدەم و کەمێ گەرمیکەمەوە.. من دەڵێم چمکێ، ئەگینا ئامادەبووم تەواوی لێفەکە لەسەر خۆم لابەرم و ئەوی پێ داپۆشم.. ئاخ باوکە گیان لە بەرچاوما هەڵدەلەرزی و دانەچۆقەی پێ کەوتبوو، بەڵام دەستەوستان بووم لەوەی بۆ ساتێ گەرمایی پێ ببەخشم و بۆ خۆی چاوتڕووکانێ بەئاسوودەیی بنوێت.

زستانێکیان دوو شوانی عەرەب رانە مەڕێکیان هێنابوو و لە پشت ماڵەکەی ئێمەیان راگرتبوو.. لەژێر ئەو لێزمەبارانەدا دانەچۆقەیان پێکەوتبوو و ئێمە لە پەنا دیوارەکانەوە سەیرمان دەکردن.. مەڕەکان دەزان و بەرخەکان لە سەرما هەڵدەلەرزین.. لەناو ئەو گۆمیلکە ئاوانەدا شلّپەشلّپێکیان دەکرد و دوای تاوێ دەخنکان.. بە پەنجا فلس دانەیەکیان دەفرۆشت.. لەژێر ئەو لێفەیەشم چەند بۆ ئەوان و بۆ مەڕ و بەرخە برسی و سەرمابردەڵەکانیان گریام.. یەکە بە یەکە دەمهێنان و خوریە تەڕەکانیانم وشکدەکردنەوە.. دەمکردنە باوەشمەوە و بە لێفەکەم دامدەپۆشین.. دەستم بە پشتیاندا دەهێنا و ئاخم بۆ هەڵدەکێشان.. گوێم بەوە نەدەدا، کە سەر دۆشەگەکەمیان پڕ دەکرد لە پشقلی ورد ورد و بەیانی دایک و باوکم لێم توورەدەبوون..!!

لەسەر سووچی یەکێ لە کۆڵانەکانی ئەولامانەوە خانوویێک هەبوو ئێستاش دەڵێم لە پەشمەک درووستکرابوو، نەک لە خشتی ئاسایی و لە قووڵایی خەونی بەرەبەیانێکی فێنکی سەرەتای پایزی منالێکی خەوخۆشدا بۆ ئەوێیان راگوێزابووەوە.. تەنها چاوەکانی من دەیانتوانی ببینن و خەڵکانی ئاسایی هەستیان پێ نەدەکرد.. پەنجەرەی یەکێ لە ژوورەکانی بەسەر کۆڵانەکەدا دەکرایەوە و پەردە رەشەکەی بە قازی ورد وردی سپی نەخشابوو.. جارێکیان کچی ئەو ماڵە پەنجەرەکەی ئاوەڵا کردبووەوە و هەردوو ئانیشکی خستبووە سەر تاقەکەی.. ناولەپە جووتکراوەکانی بۆ گەردنی کردبووە جۆللانە، بەڵام راینەدەهەژاند.. ئەوە کاروان بۆچی راینەدەهەژاند..؟! نازانم.. بەخوا نازانم.. ئەی چاوەکانی بۆ نەدەتروکاند..؟! ئەوەشیان نازانم.. وازم لێبێنە و هیچ پرسیارێکم لێ مەکە.. ئەو تەنها مەبەستی ئەوەبوو لەناو خەیاڵەکانی مندا شوێنێ بۆ خۆی بدۆزێتەوە و

تا ماوە وەکو بت لەوێ بمێنێتەوە.. دەیویست لەگەڵ بینینی هەموو دیمەنێکی جواندا، ئەوم بیربکەوێتەوە و بە چپە پێی بڵێم بە قوربانت بم کچە پەشمەکیەکەی ناو جوانترین خانووی زۆر دڵگیری سەر سووچی کۆڵانە ئێجگار خۆشەکەی گەڕەکی چەند بڵێی خۆشەویستی منالێیم هێشتا تۆ جوانتری.. لەگەڵ «ناز خان»ی پووری دایکم بەلایدا تێدەپەڕین و من تا تەواو دوورکەوتمەوە، ئاوڕم دەدایەوە و لێی رادەمام.. لەمەوە زانیم جوانترین خانوو ئەوەیە، کە پەنجەرەی ژوورەکانی بەسەر کۆڵاندا بکرێنەوە و کچی نەشمیل لێیانەوە سەیری دەرەوە بکەن.. ئاوا خێرا مەڕۆ پوورە رۆحەکەم و بەجێممەهێڵە.. لەگەڵ تۆمە پوورە دڵەکەم گوێم لێ بگرە: من ناتوانم چیتر هەنگاو بنێم و هاکە زانیت بە دەما، یان بە پشتا کەوتم.. پڕبەدڵ حەزدەکەم ئەو ئێوارە زەردەم بۆ بکەی بە کفن و لە بەردەمی ئەو پەنجەرەیەدا بمنێژی.. ئەی خەڵکینە ئەگەر دەتانەوێ دنیا پڕی بێت لە خۆشەویستی، تا زووە خانووەکانی خۆتان هەڵوەشێننەوە و لەسەر شێوەی ئەو خانووە فەنتازییە دایانڕێژنەوە.. کچەکانتان فێرکەن ئێواران لە پەنجەرەکانەوە بەناز بەناز بڕواننە کوڕانی دەرەوە.. لێیان مەترسن و دڵنیابن هیچیان بەسەر نایەت، چونکە لە ئاستی دیمەنی ئاوادا مەحاڵە هیچ کوڕێ جووڵەی بۆ بکرێت.. هەروەکو چۆن من بۆم نەکرا.

لەبیرمە ئێوارەیەک لە دەوروبەری گەڕەکەکەمان بوو بە تەقە و خەڵک خۆیان لە ماڵەوە حەشار دا.. دەرگا و پەنجەرەکانیان داخست و لە کونجی ژوورەکاندا هەڵدەلەرزین.. لەپڕ لە دەرگای ئێمە درا و دایکم چوو کردیەوە.. پیاوێکی شپرزە، کە هەر دەتوت لە دووتوێی هەقایەتە خورافی و ناو کتێبە مێژووە کۆنەکاندا هاتۆتە دەرێ و بەو ژیانەی ئێمە نامۆیە، هاتە حەوشەکەمانەوە و بە زمانێکی بچڕپچڕ داوای ئاوی کرد.. تا دایکم هاتە ژوورەوە و ویستی بەفراوی بۆ بەرێت، ئەو هەر خێرا جامی ئاوی مراویەکانی نا بەسەر دەمی خۆیەوە و لە دەرگا ئاودیو بوو.. ئێمە نەمانزانی ئەو پیاوە پێشمەرگە بوو، یان جاش، مەلایی بوو، یان جەلالی، شیوعی بوو، یان کاژیک، پێشکەوتووخواز بوو، یان کۆنەپەرست، بەڵام دیمەنێکی زۆر خەمناکی هەبوو و هەمووومان لە دڵەوە بۆی گریاین.. لەمەوە زانیمان کاتێ

بمانەوێت فریای مرۆڤێکی تینوو بکەوین، زۆر پرسیار هەن بیرمان دەچێتەوە لێی بکەین.

ئەو گەڕەکەی ئێمە شوێنی ڕووداوی سەیر سەیر بوو و خەڵکەکەیشی بە کولەمەرگی دەژیان.. ڕۆژ نەبوو بە چاوی خۆم کارەساتێکی گەورە نەبینم.. لە کۆڵانەکەمان پیاوێک شێت بوو و قسە هەلەقومەلەقەکانیم ئێستاش بیر ماون.. لەپڕ دەهاتە دەرێ و بە بەرد ڕاوی دەناین.. هۆی شێتبوونەکەیان ئاوا دەگێڕایەوە، گوایە شەوێک لەگەڵ کۆمەڵێ پیاوی تر لە ماڵێک دانیشتوون و ئاوەڵزاوەکەیشی لەوێ دەبێت.. ئەو ئاوەڵزاوایەی پیاوێکی تا بڵێی بەسام بوو و خەڵکانی دژ بە بیروباوەڕەکەی خۆشیانەدەویست.. سەردەمی شەڕی براکوژیی بوو و شارەکەمان سیمایەکی ترسناکی هەبوو.. هەر زوو زوو دەبوو بە شەڕ و یەک دوانێک گیانیان لە دەست دەدا.. دوایی ئەو پیاوە بەسامە لە شۆڕشی تازەدا یەکێ بوو لە پێشمەرگە سەرەتاییەکان و شەهیدیش کرا.. ئەو دراوسێیەمان لەو دانیشتنەدا دیبووی و بە ڕێککەوت چاویان بڕیبووە چاوی یەکترەوە.. هاتبووەوە و لە ڕێگا هەڵیبزرکاندبوو.. دەستی لەرزۆکی هەڵبڕیبوو و پڕ بە دەنگی خۆی وتبووی:

ـ بژی بابی کوردان.. بژی مەلا مستەفای بارزان.

ئەوانەی لەگەڵی بوون، ڕایانکردبوو.. ئەو پیاوە داماوە لەمەوە شێت بوو و دکتۆری دنیایان پێ کرد.. لە بیرمە هەندێ قەلەموونیان هەبوو، بۆیان فرۆشتن و پارەکەیان بۆ ئەو دەدا بە حەب و دەرزی:

ـ سەری لە کارەبا دەدەن..!!

بۆ یەکەمجار منی مناڵ ئەم ڕستە ترسناکەم بیست و داچڵەکیم.. «وەی خوایە دەبی کوو سەری لە کارەبا بدەن..!!».. لە یەکێ لەو جارانە باوکم و دوو پیاوی تری گەڕەکی لەگەڵدا دەبێت و تاکسیەکیان گرتووە.. لەسەر پردی سەیداوە پەڕۆیەکی زەرد لە گیرفانی دێنێتە دەرێ و تا دەنگی تیایە هاوار دەکات:

ـ کێتان دەوێ لە کوردان..؟! مەلا مستەفای بارزان.

خەڵک سەیری پەڕۆ زەردەکەیان کردبوو و گوێیان لەو هوتافانە گرتبوو.. ئیتر باوکم و برادەرەکانی هەر زەندەقیان چووبوو.. لەگەڵ بەیاننامەی یانزدەی ئازار

هێـمنتـربووەوە و ئێـمـەش وەکـو جـاران لێی نەدەترسـاین، بگرە زۆر حـەزمـان لە قسەکانی دەکرد و بە پەرۆشەوە گوێمان لێی دەگرت.. رۆژێکیان من و خوشکەکەم لە بەردەرگای خۆمان دانیشتبووین و سەیرمان دەکرد، لەپڕ بانگی ژنەکەی کرد و پێی وت:

ـ وەرە کچێ گێسکی بینە و ئەو هەتاوانەی پێش ئەو دەرکـەیەی ڕامارە، بۆن بۆگەنیی لێ دێ و وەختە بڕشێمەوە.

هەر کـاتێ من لووتم دەکـرد، یان بۆ شتێ وڕکم دەگرت، خـوشکە گەورەکـەم بۆ ئەوەی بمهێنێتە پێکەنین و ئاشتم بکاتەوە، ئەو قسەیەی بیردەخستمەوە، کە میتافۆرێکی جوان بوو و هەستێکی سوریالیانەی لە دڵدا دەخوڵقاند.. ئەگەر بە زمانی ئەدەبی بینووسینەوە، ئاوای لێ دێت: وەرە گـوڵـم هەتاوی بەر دەرگـاکـە رامالە، کە بۆگەنی کردووە و خەریکە بڕشێمەوە.

ئەو پیـاوەش وەکـو باوکم زۆر حـەزی لە خـوێندن بوو و ئەو کـوڕەی خـۆی کوشتبوو، کە یەکێ بوو لە تەمەڵەکانی گەڕەک و بە بەپێچەوانەی خوشکە زۆر زیرەکەکانی بە دوو ساڵ پۆلێکی نەدەبڕی.. نا، نا کەس نەدەگەیشتە باوکی من.. حەزی ئەو لە خوێندن سنووری نەبوو.. تەنانەت لە پشووی زستانانی نیوەی ساڵ و هاوینانی سەری ساڵانیش رازیی نەدەبوو یاریی بکەین، چونکە پێی وابوو لەسەر ئەو حالە رادێین و کـاتێ قـوتابخـانەش دەستـپـێـدەکـاتەوە، وازی لێ ناهێنین.. منیش وەکـو منالانی تر و بگرە زیاتریش حەزم لە یاریی تۆپتۆپێن بوو.. لە پۆلی سێ دەرچووم و دەبوایە باوکم دیارییەکم بۆ بکڕێت.. من داوای تۆپم کرد و دوای گـریان و مـانگرتنێکی زۆر بۆی کـڕیم.. ئینجـا من بەقـەدەر تەقـینی تۆپەکـە لە تەقینی گیانی خۆم دەترسام، بۆیە زۆر ئاگام لێی بوو و نەمدەهێشت بکەوێتە ژێر تایەی ئۆتۆمۆبیلی سەر شەقامی سی مەتری.. کـاتێ دووگـۆڵـیـمـان پێ دەکـرد، هەمیشە دڵم لێی دەدا، نەوەکا لەگەڵ شوتێکی قایم ببێت بە دوو لەتەوە.. هەرکە لە گـۆڵەکەی ئێمە نزیک دەکـەوتەوە، کـە رێک لە قـەراغی شـەقامـەکـە بوو، من هاوارم دەکرد:

ـ لێی مەدە.. لێی مەدە، گۆڵتان لۆ حیساب دەکەین.

دەترسام بکەوێتە ژێر تایەی ئۆتۆمۆبیلێک و پارچە پارچە ببێت.. چونکە دەیان

تۆپ لە پێش ئەوەی منەوە تەقیبوون.. بەڵام ئەوان لە من تێنەدەگەیشتن و گوێیان لێ نەدەگرتم.. دوایی هەر خۆم بە چەقۆکردم بە دوو لەتی یەکسانەوە و زۆریش بەلای باوکمەوە ئاسایی بوو.. دووریش نییە پێی خۆشبووبێت، چونکە بە دوژمنی کتێب و خوێندنی دەزانی.. تمەز من ئەوەندە دەترسام، نەمدەتوانی سنووری شتەکان لە یەکتر جیاکەمەوە.. ماڵەکە بۆ من زیاتر لە ئۆردووگایەک دەچوو و دەبوایە وەکو سەربازێکی تەواو گوێڕایەڵ ئاگام لە ئیلتیزامەکانی خۆم بێت.. چ قوورەت بوو وەکو منالانی تر دوای رۆژئاوا دەهاتمەوە، لە بەردەرگا، یان لەسەری کۆڵان بۆم دەوەستا و بە زللە دەیبردمەوە.. لە پشت ماڵی ئێمەدا گۆڕەپانێکی گەورە هەبوو و ناوی «مەلعەبی ئیسکان» بوو.. خولی تیپە میللیەکانی شار کرابووەوە و ئێواران هەرچی خەڵک هەیە لەوێ کۆدەبوونەوە.. من مەراقم بوو یەک جار تا کۆتایی یارییەکە بتوانم بمێنمەوە.. دەبوایە لە نیوەیدا بەجێیبهێڵم و بەتەنیا و بەوپەڕی بێزارییەوە رێگای ماڵەوە بگرم.. باوکم خۆیشی زۆر حەزی لە سەیرکردنی یاریی تۆپی پێ دەکرد و هەمیشە دژی تیپی عێراق بوو.. لە بەرامبەر شاشەی ئەو تەلەڤزیۆنە دادەنیشت و چاوەڕێی دۆڕانی عێراقی دەکرد.. کاتێ یاریکەرێکی عێراقی دەکەوت، دەیوت:

ـ ئەی ملت بشکێ و راستنەبیەوە.

بەڵام ئەگەر یەکێ لە یاریکەرەکانی دژەکەی، گرنگ نەبوو کێ بێت، بکەوتایە، دەیوت:

ـ ئەڵلا.. ئەڵلا.. دەی هەستە هیچ نییە.

جارێکیان لەو مەلعەبە دانیشتبووم و بە حەزەوە سەیری یاریەکەم دەکرد، لەپڕ دەستێکی راست توند مەچەکی دەستی چەپی گرتم، راچڵەکیم و سەرم هەڵبڕی.. باوکمم بینی و بە ڕقەوە سەیری دەکردم.. ئۆتۆماتیکی هەستام و بەترسەوە لەگەڵی رۆیشتم.. چاوەڕێیم دەکرد بەو دەستە قورسەی تێمبکەوێت.. هەر زوو بە قوڕگی پڕ لە گریانەوە لێی پاڕامەوە و پێم وت:

ـ بابە بە قوربانت بم بەس لێرە لێم مەدە، لە ماڕێ بمکوژە.

ئاخر شەرمم دەکرد لە بەرچاوی ئەو هەموو خەڵکە لێدان بخۆم و ریسوا

بکرێم.. ئەو گۆڕەپانە هەزاران مناڵی تری هاوتەمەنی من و بچووکتر و گەورەتری لێبوو و بە تەنها من جیاکرامەوە.. ئەوان بە پێچەوانەی منیشەوە لە شوێنی زۆر دوورەوە هاتبوون.. باوکم نەیدەتوانی بیرکاتەوە ئاخۆ ئەگەر باوکی هەر هەموویان بەجارێ بێن و بەو شێوەیە منداڵەکانیان بەرنەوە، چی روودەدات.. ئەوسا ئەو مەلعەبەی شوێنی خۆشی و یارییە، دەبێت بە چی.. بەتەنها باوکی من راست بوو و باوکی ئەوان هەڵە.. من بەو بچووکیەی خۆمەوە چ تاوانبارێکی گەورەبووم و نەمزانیبوو.. ئاخ چەند بە توندی دەستی گرتبووم و هیچیشی نەدەوت..!! دەستی چەپم، پایەتەختی هەمیشەیی رۆحم، لە لایەن دەستی راستی باوکم، سەرکردەی هێزی گشتیی گیانیەوە، داگیرکراوە و دەبێت ملم کەچ کەم.. بەڵام من هەر بە وریاییەوە سەیری دەستەکەی تریم دەکرد، بۆئەوەی کاتێ بەرزدەبێتەوە و بەهێزێکی زۆرەوە ئاراستەی روومەت و ناو دەمم دەکرێت، خۆم لادەم و دەستە ئازادەکەم بکەمە قەڵغان.. ئەگەرچی ئەویش ئازاد نەبوو و وەکو تەواوی جەستەم دیلێکی هیوابڕاو بوو.. لەگەڵیا بەترسەوە هەنگاوم دەنا و بیرم لە خەونی ماوەیەک لەمەوبەرم دەکردەوە.. بەسەر رێگایەکی چۆڵدا دەڕۆیشتم و جەردەیەکم تووش هات.. داوای دەستەکانمی کرد و ناچار دامێ.. پێی وتم ئیشێکی پێ دەکات و بۆم دەهێنێتەوە.. بە دەستی راست دەستی چەپم و بە چەپەی راستەیانمی گرت و رۆیشت.. کاتێ چەند هەنگاوێکی نا، لەپڕ لای کردەوە و بەشێوەیەکی زۆر سەیر پێی وتم:

ـ وەختەک لۆت دەینمەوە، ئەتوو گەورەبووی.. ئەگەر بشتدەمەوە، ناتەوێتەوە، چونکە وەکی کەنغەرت لێدێ.

دەگریام و دەنگم دەرنەدەچوو.. کاتێکم زانی باوکم هات و لێ سەندەوە.. بۆمی هێنانەوە و دەیویست بیانخاتەوە شوێنی خۆیان.. نەدەکرا و لە داخا بۆم دەگریا.. جێگۆڕکێی بە شوێنەکانیان دەکرد و هەر سوودی نەبوو.. جەردەکەش لەولاوە سەیری دەکردین و قاقای لێ دەدا.. پەنجەکانم بووبوون بە چەند ماسییەکی ورد و بەحاڵ دەمیان دەکردەوە.. بەزەحمەت هەناسەیان دەدا و بەئاستەم گیانیان تیا مابوو.. بە باوکمم وت خێرا بیانخاتە ئاوێکەوە تا نەخنکاون.. ئەو

لەو چۆڵەوانییە رایدەکرد و دەیویست گۆمێ بدۆزێتەوە.. جار جار ئاوڕی بۆ من دەدایەوە و بەدەم گریانێکی باوکانەوە پێی دەوتم:

ـ ئاوی لێ نییە.. ئاوی لێ نییە.. لە بەختی مە، هەموو دنیا بوویتە بیابان.

ـ بەقوربانت بم بابە زووبە ئەو ماسیانەی دەستەکانم بگەینە گۆمەکی، با نەخنکێن.

ـ هەموو دنیا بوویتە بیابان.. هەموو دنیا بوویتە بیابان.. ئاو قات بووە.

کاتێ خەبەرم بووەوە، زۆر ترسام و خۆم لەژێر لێفەکەمدا گرمۆڵە کرد.. هێشتا نەدەچووە ئەقڵمەوە دەستەکانم بە جەستەمەوە مابن.. چۆن خۆم دڵنیاکەم..؟! ئەو جەردەیە چی بوو لێم پەیدابوو..؟! ئەو خەونە چی بوو من دیم..؟! لە هەموو کاتێکی دیکە زیاتر دەستەکانمم خۆشدەویستن و بەزەییم بە پەنجەکانمدا دەهاتەوە.. دڵم نەدەهات بۆ دایکم و باوکمی بگێڕمەوە، چونکە خەفەتیان دەخوارد و دوورنەبوو بگرین.. پێیان دەوتم نەچم بۆ دەرەوە، نەوەکا شتێکم بەسەر بێت.. من حەزم لە ماڵەوە نەدەکرد و دەمویست لەگەڵ هاوڕێکانم یاریی بکەم.. بەڵام باوکم بانگی دەکردمەوە و لە ژوورەوەی دەنام.. یان وەکو ئەو جارەی مەلعەبەکە دەهات بە شوێنما و دەیبردمەوە.. چەند بەتوندی دەستی گرتبووم و چۆن ناوچەوانی گرژکردبوو..!! دیلێکی دەستەپاچەبووم و لەگەڵیا لەسەر رێتمی هەنگاوە تووڕەکانی ئەو هەنگاوی ترساو و زارەترەکم دەنا.. بیرم لەوە دەکردەوە، کە من هەمیشە بەشی چەپی گیانم لە هی راستم گوناحتر و چەوساوەترە و لەو زیاتر ئازاری پێ دەگات، چونکە باوکم راستلەرە و دەستی راست و قاچی راستی زیاتر بەکاردەهێنێت.. ئەوانیش بەئاسانی ئاڕاستەی لای چەپم دەکرێن و دەتوانن چاکتر زەبر بوەشێنن.. هەر بەم پێیەش بەشی چەپی جەستەی ئەو هێمنترە و کەمتر ئازار بە لای راستم دەگەیەنێت.. بەشی چەپی من و بەشی راستی ئەو چی یەکترن..؟! لای راستم و لای چەپی ئەو دەبنە چی یەک..؟! چاوی چەپی چۆن لە لای راستم دەڕوانێ و هی راستی بە چ شێوەیەک بەشی چەپم دەبینێت..؟! ئەی چاوەکانی من چۆن ئەملا و ئەولای ئەو لە یەکتر جیادەکەنەوە..؟! گوێچکەی چەپ و هی راستی چۆن دەنگی من دەبیستن..؟! گوێچکەکانی من بە چ شێوەیەک لای

خۆیان جێگا بۆ دەنگی ئەو دەکەنەوە..؟! چی بوون ئەو شتە بێسەروبەرانە هەمیشە بە خەیاڵمدا دەهاتن و دەمویست لێیان تێبگەم..؟! زەحمەت بوو.. زۆر زەحمەت بوو هیچ شتێکم بۆ دەرکەوێت.. وای ئەو جارە لە یاریگاکەوە تاماڵەوە پەنجەکانی دەستی راستی چەند بەقایم مەچەکی چەپیان شەتەک دابووم..!! لە کۆڵان خەڵک سەیریان دەکردین و چاوەڕێبوون وەکو زۆر جاری تر بەبەر شەق و زللەم بدات.. هەندێکیان پێیان خۆشبوو و هەندێکیشیان بەزەییان پیامدا دەهاتەوە.. کوڕەکانی ئەوانیش لە مەلعەبەکە بوون و دوای ئێوارە دەهاتنەوە.. بەڕووی خۆشەوە دەرگایان لێ دەکردنەوە و چێشتەکانیان دەخستە بەر دەمیان.. کچێکی دراوسێمان، کە بە رێگا تایبەتییە منالییەکەی خۆمان یەکترمان خۆشدەویست و دەیان جار گوڵی باخچەکەی خۆمانم پێشکەش بە خۆی و بە خوشکە گەورەکەی کردبوو، بە شەرمەوە سەیری دەکردم و لە دەموچاویا زۆر شتم دەخوێندەوە.. گەیشتینەوە ماڵ و من چاوەڕێم دەکرد بەڕاستی بمکوژێت، بەڵام بەرەڵڵای کردم و هیچی نەوت.. من چونکە باوەڕم نەدەکرد ئاوا بەئاسانی وازم لێ بهێنێت، بۆیە نەمدەتوانی لە شوێنی خۆم بجووڵێم.. بەرامبەر بە دەستەڵاتی باوکم هیچ پەرچەکردارێکم نەبوو و هەمیشە ملکەچانە بۆی دەوەستام.. دوو کوڕی زۆر چوختی لە خانووە کۆنەکە دراوسێمان بوون، هەر کاتێ باوکیان لێی دەدان، ئەوان بوختانێکیان بۆی دەکرد و لە گەڕەکدا بڵاویان دەکردەوە.. ئیتر وای لێهاتبوو باوکیان لەسەر کاری زۆر خراپیش تێیهەڵنەدەدان و چەند بڵێی بەپارێزیشەوە ئامۆژگاریی دەکردن.. جارێکیان ماڵێکی دراوسێمان کاتژمێرێکی دەستییان ونکردبوو.. زۆر بۆی گەڕان و نەیاندۆزیەوە.. وا رێککەوت چەند رۆژێ دواتر، ئەو کوڕانە لە کۆڵان بە دەستی باوکیان دارکاریی کران.. گەورەکەیان بەشێوەیەکی زۆر سەیر پێی وت:

- بیهینە دەرێ.. بیهینە دەرێ.. سەعاتی مارێ «مام ......»ی بینە دەرێ.

باوکی رەنگی زەرد هەڵگەڕا و دەمی بوو بە تەڵەی تەقیو.. بچووکەکەیان قاقایەکی لێدا و وتی:

- چ بینتە دەرێ هەی غەشیم، بردی لە دەرارخانەی فرۆشتی و پارەکەی

هاویشته بەرکی.

من هەرگیز کاری ئاوام دەرهەق باوکم نەدەکرد و ئەویش چاک ئەم شتەی دەزانی.. من هەمیشە شەرمم بەوەبوو، کە هاوڕێکانم بزانن باوکم لێمدەدا.. هەرگیز باسی ئەو شتانەم بۆ نەدەکردن، بەڵکو لە قوتابخانە بەشێوەیەک باسی ماڵی خۆمانم دەکرد وەکو ئەوەی حەزم لێیبوو، نەک وەکو ئەوەی دەبیندرا.. چیرۆکی سەیر سەیرم لای هاوڕێکانی قوتابخانەم هەڵبەستبوو.. ئەگەر ئەو ماڵەی من لە خەیاڵمدا کێشابووم و بۆ هاوڕێیانی قوتابخانەم باسکردبوو، لەگەڵ راستەقینەکەدا بەراوردت بکردایە، دوو شتی تەواو جیاواز بوون.. بەخێوکردنی باڵندە لە واقیعدا قەدەغەبوو، کە من حەزی دنیام لێ دەکرد، بەڵام لەو ماڵە یۆتۆپیایەی خۆمدا هەموو جۆرە باڵندەیەک هەبوو و ئەوان بەئاوات بوون وەکو من بژیانایە، یان یەک جار بیانبینیایە.. هەندێ جۆری باڵندەم خەڵق کردبوو، کە بەراستی سەیر بوون و زەحمەت بوو لە سرووشتدا هی ئاوا هەبووبێت، کەچی زۆربەی هاوڕێکانمم بەتەما کردبوو بێچووەکانیان بۆ بێنم و بۆ خۆیان بەخێویان کەن.. لە ماڵە کۆنەکەدا چەند جارێ مریشک و مراوییمان بەخێو کردبوو، بەڵام لەو ماڵە تازەیەدا، قەدەغە کرابوو.. هەر جارێکیش دەمهێنانەوە، دەبوو بە فەرتەنە و دەبوایە خێرا لە ماڵەکەیان ببەمە دەرێ.. لە بیرمە جارێکیان لە خانووە کۆنەکە باوکم کەروێشکێکی بۆ هێنابووم و زۆرم خۆشدەویست.. بەڵام ئەو جارە لەگەڵ دایکم چووین بۆ ماڵی نەنکم و کەروێشکەکەمان لە ماڵەوە بەجێهێشت.. جا چونکە مانگی تەمووز بوو و دنیا چەند بڵێی گەرم بوو، زۆر تینووی بووبوو و بۆ خۆی خنکابوو.. زەحمەتە لاشەکەیمان بیربچێتەوە، کە لەبەر بەلووعەکە کەوتبوو.. لەوێ تکە تکی ئاوەکە شوێنێکی چاڵکردبوو و هەمیشە لە کانیەکی بچکۆلە دەچوو، ئەو هەر لەوێ ئاوی دەخواردەوە، کەچی ئەو رۆژە لە بەختی ئەو و هی من لەبەر تینی هەتاوی گەرمی تەمووزی ساڵی «٦٨»دا وشکی کردبوو و خنکابوو..(٥)

هەندێ مراوییشمان هەبوو و رۆژانە لەگەڵ سەدان مراویی تر لەو گۆمەی پشت ماڵمان مەلەیان دەکرد.. لە خۆشییان بەیانییان زوو هەڵدەستام و دەچووم بۆ

سەیرکردنیان.. فێری لاساییکردنەوەی دەنگیان بووبووم و خەڵکی گەڕەکم پێ سەرسام دەکردن.. ئەوەندە لەگەڵیان ژیابووم و سەرنجم لە هەڵسوکەوتیان دابوو، شارەزاییەکی سەیرم لە نهێنییەکانیان پەیدا کردبوو.. هەر جووڵەیەکیان دەکرد، دەمزانی دوای ئەوە چی تریش دەکەن.. بە هاوین سەری مراوی بخەرە ژێر لەقە و بیپلیشێنەرەوە، بەڵام پێی مەڵێ مەلە بکات، چونکە بە گەرما رقی لەناو ئاوە و پێی قارس دەبێت.. هەر ئەوسا بۆم دەرکەوت ئەگەر دوو باڵندە شەڕ بکەن و یەکێکیان ببەزێت، ئەوا ئەو بەزینە ئێجگارەکیە و بەزیو تا ماوە ملکەچی براوە دەبێت، بەڵام لە مراوییدا وانییە.. ئەوەی ئەمڕۆ زاڵە، بەیانی ملکەچە.. دۆڕاو و براوە شوێنی جێگیریان نییە.

ئەو پشت ماڵەی ئێمە پڕبوو لە قەل و مریشک و مراوی و هەموویانم دەناسی.. دەمزانی هەر یەکەیان هی کام ماڵەیە.. هەر زوو زوو کۆمەڵێکی ئەوبەرم دەهێنا و لەگەڵ ئەوانەی لای خۆمان دەمکردن بەگژ یەکدا.. لەزەتێکی زۆرم لە تەماشاکردنیان دەبینی.. بە دەنووک و چڕنووک پۆپنەی یەکتریان لە خوێندا سووردەکرد و لەبەر تیشکی هەتاودا بەشێوەیەکی سەیر دەبریسکانەوە.. هەر باڵندەیەک لەسەر خاکی خۆی دووربکەوتایەتەوە و لەسەر خاکی ئەویتردا شەڕی بکردایە، گومانی تیا نەبوو دەبەزی.. لە پێشدا کەمێ بەرگریی لە خۆی دەکرد، بەڵام هەر زوو کۆڵی دەدا.. قەلێکی زەردی نێر هەبوو، هی ژنێکی کۆڵانی ئەوبەرمان بوو، کە ناوی «فاتمە رەوەند» بوو و دایکی کوڕێکی برادەری منالێیم بوو.. ئەو قەلە دوو ئەوەندەی قەلی ئاسایی بوو و بە هەموو قەلەکانی تر دەوێرا.. هەر کچانی بدیایە، پەلاماری دەدان و بە باڵە بەهێزەکانی و دەنووکە تیژەکەی تێیاندەکەوت.. ئیتر لە ترسا دەیانکرد بە زرووکە زرووک و رەنگیان بە بەرەوە نەدەما.. ئێمەش حەزمان لەو بەزمەبوو و چەپڵەمان بۆ قەلەکە لێ دەدا.. کەچی لەگەڵ کوڕان وانەبوو و شالاوی بۆ نەدەهێنایین.. «پوورە فاتمە رەوەند»ی خاوەنی دەیوت، بۆیە ئاوا راوی کچان دەنێ، چونکە جلی رەنگاوڕەنگیان لە بەردایە و پێیان سەغڵەت دەبێت.

ئێوارەیەکیان دایکم کنگری زەرد کردبوو و مەنجەڵێ ئاوی گەرمی

بەدەستەوەبوو، لەو کاتەدا مراویەکانمان هاتنەوە، دایکم هۆشی لای خۆی نەبوو، مەنجەڵە ئاوە زۆر گەرمەکەی رۆکردە سەر ئەو کۆنکرێتەی ژێر قاچیان و پێی وتن:

ـ بیخۆنەوە لۆ خۆتان بەقوربان.. دەی بیخۆنەوە.

هەر هەموویان قاچیان سووتا و کەوتن.. نەیاندەتوانی برۆن و چەند رۆژێ بە مەرەکەب و بە دەرمانێکی سوور بۆی تیمار دەکردن.. بۆیان دەگریا و فرمێسکی هەڵدەرشت.. ئیتر لەمەوە هەر بەجارێ وازی لە بەخێوکردنی پەلەوەر هێنا.. جارێکیان لە خانووە تازەکە جووتێ کۆترم لە کورێکی دراوسێمان وەرگرت و لە حەوشەکە بەخێوم دەکردن.. رۆژێکیان زۆریان لێکردم بیانفەوتێنم.. ئەوەندەم پێ ناخۆشبوو، حەفتەیەک بۆیان گریام.. قاقەزێکم هێنا و باسی ئەوەم کرد، کاتێ گەورە دەبم و دەبمە خاوەنی ماڵی خۆم، چۆن پری دەکەم لە باڵندەی جۆراوجۆر و لەگەڵ ژنەکەم بەجوانترین شێوە بەخێویان دەکەین.. ئەوەی سەیربوو ئەوەبوو، ئەوەندەی باسی جیابوونەوەم کردبوو، نیو ئەوەندە بەلای باسی بەخێوکردنی باڵندەدا نەچووبووم.. ئەمەیان خەتای دایکم بوو، بەڵام باوکیشم بەدڵی بوو، چونکە تەنها لەگەڵ خوێندن و قوتابخانەدابوو.. دەیویست من زیرەکترین قوتابیی قوتابخانە و هی گەرەک بم، بەڵام هەرگیز ئەو ئاواتەی نەدەهاتە دی.. من ساڵ بە ساڵ خراپتر دەبووم و نمرەکانم دادەبەزین.. تا دەهات پتر رقم لە قوتابخانە هەڵدەستا و زیاتر بە دوژمنی خۆمم دەزانی.. مامەڵەی هەندێ لە مامۆستاکانم بە دڵ نەبوو و خۆشمنەدەویستن.. شێوەی وانەوتنەوەکانیان پەستیان دەکردم و رۆژ بە رۆژ لە کتێبەکانیان دووردەخستمەوە.. جارێکیان مامۆستای عەرەبی لە پۆلی چوار سێ جار تەختەرەشەکەی بە باسی پشیلە پڕکردەوە، دەبوایە ئێمەش لەسەر دەفتەرەکانمان بمانووسیایەتەوە و بۆ بەیانیەکەی لەبەرمان بکردایە، چونکە خۆی حەزی لە بەخێوکردنی پشیلە دەکرد و پێی وابوو جوانترین ئاژەڵی دنیایە.. «ئازاد ......ن» کوڕی بێوەژنێکی داماو بوو، ئەو رۆژە کتێبەکانی هەڵگرت و بە ئێمەی وت چیتر نایەتەوە، چونکە ناتوانێت بە زمانی عەرەبی ئەو هەموو شتە لەبەرکات و بەرگەی زللەکانی ئەو مامۆستا زاڵمەش ناگرێت.. لەناو بازاڕ بوو بە دەستفرۆش و وازی لە قوتابخانە هێنا.. من لە ترسی مامۆستا و باوکم لەبەرم کرد و ئێستاش

هەندێکم بیرماوە.. یەکێ لە خاسیەتەکانی ئەوەیە لە کاتی ڕۆیشتندا دەنگی پێی نایە.. لە پۆلی پێنجەمی سەرەتایی، کە ئەو ساڵە بوو بەعس لە گفتەکانی پەشیمانبووەوە و شۆڕش هەڵگیرسایەوە، من بەشێوەیەک خراپ بووم، لە پێش نیوەی ساڵ لە شەش وانەدا دەرنەچووبووم.. لە بیرمە پێش ئەوەی کارت وەربگرمەوە، ڕۆژانە هەر مقەبا و پارچە کاغەزێکم بە دەست بکەوتایە، نمرەی تاقیکردنەوەکانی خۆمم لەسەر کۆدەکردنەوە و دابەشم دەکردن، تا بزانم لە چەندیان دەکەوم و کۆستەکەم تا چ ئەندازەیەک گەورەیە.. هەندێ جار خۆمم دەخەڵەتاند و بەهەر شێوەیەک بوایە دەمگەیاندنە پەنجا.. کەمێ ئەو دڵەم هێمن دەبووەوە.. ئەگەرچی باوکم ڕقی دنیای لە پەنجا بوو.. تەنانەت زۆر کەیفی بە شەست و حەفتاش نەدەهات.. کەچی زۆری نەدەبرد پەنجاکان دادەبەزینە خوارێ و دڵم دەکەوتەوە ختوورە.. بەڕادەیەک دەترسام، ڕەنگم بەبەرەوە نەمابوو.. چەند جار بیرم لەوە کردەوە خۆم بکوژم، بەڵام سەری نەدەگرت.. ئێوارەیەکیان چوومە سەربان و ویستم خۆم هەڵدەمە خوارێ، کەچی بەزەییم بە دایکم و باوکم و خوشک و براکانمدا دەهاتەوە.. لەوە دەترسام بەرگەی ئەو کۆستە گەورەیە نەگرن و خوانەخواستە دوای من بمرن، بۆیە دابەزیم و بەدزیەوە لە مووبەقەکە زۆر زۆر گریام.

کۆبوونەوەی باوکان بوو و من بەتەما نەبووم بە باوکمی بڵێیم، بەڵام برا زیرەکەکەم ترسی نەبوو، بۆیە نەیشاردەوە و پێی وت.. تا باوکم هاتەوە، من لەناو مووبەقەکەدا هەڵدەلەرزیم و کتێبێکیشم هەر بۆ چاوبەست بەدەستەوە گرتبوو.. کاتێکم زانی باوکم پەیدا بوو و دایکم پرسی، ئاخۆ ناوی منیان لەگەڵ تەمەڵەکاندا نەخوێندۆتەوە، هەرکە ئەو بە نەخێر وەڵامی دایەوە، من ڕەنگم هاتەوە بەر و دڵنیاشبووم ناوی منیان بیرچوو بوو.. ئەگەرچی ئەو دڵخۆشیە کاتییە و دەزانم ڕۆژی کارتەکە دارکاریەکی عەنتیکە دەکرێم.

ئەو سەردەمە لە قوتابخانە وا بڵاوببووەوە، کە مامۆستایەکمان حەزی لە دایکی قوتابییەکی پۆلی شەش کردووە و ئەو کوڕە بە پارە نمرە بۆ قوتابییان زیاد دەکات.. بە پەنجا فلس وانەیەکت بۆ پڕدەکاتەوە.. من ئەو کوڕەم بە ناسین

نەدەناسی، بەڵام ئەوەندە لە قوتابخانە باسکرابوو، لای هەموومان ناسراو بوو.. جارێکیان بە ڕێککەوت لە نانەواخانەیەکی نزیک «حەمامی ئیسکان» بینیبووم و قسەم لەگەڵدا کردبوو.. سوور و سپیەکی ڕۆحسووک بوو باڵای لە من بەرزتر بوو.. بەحاڵ سەرم دەگەیشتە شانی.. من زوو چووبووم و سەرەم لە پێشەوە بوو.. ئەو وتی:

ـ ئەتوو لە مەکتەبی زێوەرنی؟

ـ با.

ـ لەگەر خۆت نانی لۆ منیش وەردەگری.

ـ ئا، بینە.

بیرم لەوە کردەوە بەو کوڕە بڵێم چارەسەرێکم بۆ بدۆزێتەوە و لەو چورتوومە گەورەیەم دەربازکات.. دەبوایە بۆ شەش وانە بە لایەنی کەم شەش پەنجاییم کۆبکردایەتەوە.. ڕۆژانە بیستوپێنج فلس زیاترم وەرنەدەگرت.. ئەوە پارەیەکی زۆربوو، دوو قاتی ڕۆژانەی هەندێ لە دراوسێکانمان بوو.. ئیتر ئەو بیستوپێنجیانەم کۆدەکردەوە و بە دزییەوە دەمخستنە ژێر ئەو بنکە دارەی، کە تەباخە غازەکەمان لەسەری دانابوو.. ماڵێکی لادێیی هاتبوونە کۆڵانەکەمان و لە ترسی شەڕی نێوان سوپای بەعس و پێشمەرگە، لادێکەی خۆیان بەجێهێشتبوو و خانووی ماڵە پێشمەرگەیەکیان بەکرێ گرتبوو.. هەموو ڕۆژێ بە یاریی هەڵماتێن ئەو دەفلسەم لێ دەبردەوە، کە خوا بزانێت دایکە بێوەژنە کلۆڵەکەی بەچ حاڵێ پەیدایکردبوو.. من کە لە هەموو ژیانما لە هەڵماتێن دۆڕابووم، لە شانسی ئەو دەمبردەوە.. کوڕێکی داماو بوو، ئەو هەموو پاکییە لە ناو دڵیدا جێگایان نەبووەوە، هەندێکیان هاتبوونە دەرێ و لەسەر دەموچاوی هەڵنیشتبوون.. دەمتوانی بەسووکی دەستم درێژبکەم و وەکو باڵی تەنک و شەفافی پەپوولە بیانگرم.. ئەگەر لادێ ناوێک نەبوایە، بۆ چەند خانووێکی قوڕی پەرپووتی چۆڵەوانییەک و خەڵکێکی ساکار، ئەوا ئەو وشەیە بۆ ئەو کوڕە زۆر گونجاو بوو و دەتتوانی هەموو لادێ لە ڕووخساریدا ببینیت.. من غەدرم لەو فریشتەیە دەکرد و لە ناخەوە بۆی دەگریام.. شەش پەنجاییم پاشەکەوت کرد و عەسرێکیان چووم بۆ

لای ئەو کوڕەی دەیتوانی بە پارە دەرتچوێنێت.. ماڵەکەیانم ڕێک پێ نەدەزانی و بەپرسیار دۆزیمەوە.. لە قوتابخانە ئەوەندە باسیان کرابوو، منیش وەکو هەر کەسێکی تر زانیاریی زۆرم لەسەریان هەبوو.. ئیتر دەمزانی ئەوەی من وا لە بەردەمیدا وەستاوم، ماڵێکە پێکهاتووە لە ژن و پیاوێکی گەنج، تاقە کوڕێکیان هەیە و لە «زێوەر»ە.. لە دەرگام دا و زۆری پێنەچوو ژنێکی باڵابەرز کردیەوە.. ماکسیەکی سووری لەبەربوو و ڕۆبێکی درێژی بەسەرداهێنابوو.. قژە کورتەکەی بەحاڵ دەگەیشتە سەر شانی.. لەسەر مۆدێلی ئەوسا بڕیبووی و بە شانە ڕێکیخستبوو.. لە دڵی خۆمدا دەموت: «ئا ئەوەیە شەوان لەگەر مامۆستا «......»ی دەنووی.. وەڵلاهی دەرێی ئەسمەهانی گۆرانیبێژە.. ئەو پرچەیە مامۆستا .... بۆنەکەی هەردەمژی و لە پەنجەکانی خۆی دەئارێنی.. ئەو ڕوومەتانەیە ئەو هەموو شەوێ لۆ خۆی ماچیان دەکا».

لە میانەی دەرگا کراوەکەی حەوشەوە ناو ماڵەکەیانم لێ دیاربوو.. بچووک بوو، بەڵام زۆر شارستانیانە ڕێکخرابوو و بەئاسانی لە هەر ماڵێکی تری ئاسایی هەولێری جیا دەکرایەوە.. سەرم هەڵبڕی و بە شەرمەوە پرسیم:

- «.......» لە مارێیە..؟

بە ڕوویێکی خۆشەوە پێی وتم:

- نا، بەقوربان لە مارێ نییە.

- ئەدی نازانی کەینێ دێتەوە..؟

- بەخوای نازانم.. بزانە لە دووکانی «مام....» نییە..!!

ئەوێی بۆ گەڕام و نەبوو.. ئێوارە جارێکی تر چووم و لە دەرگام دا.. هەمدیس خۆی کردیەوە و بەبێ ئەوەی بپرسم، وتی:

- «.....» هاتیتەوە.. وا گازی دەکەم.

بە پەرۆیەکی سپی ئەو ناوچەوانەی بەستبوو و جوانتر لە جاری پێشوو دەردەکەوت.. من زۆڵانە و بە چاوی پیاوێک سەیریم دەکرد و لێی وردەبوومەوە.. بەرەو ژوورەوە دەچوو و دەیوت:

- «.......» وەرە ئەو کوڕە دیسان هاتیتەوە.

«......» بە دەستێ بیجامەی پاکەوە هاتە دەرێ و بە حەپەساویەوە سەیری کردم.. لەوەدەچوو لە هەموو ژیانیدا باوەڕی نەکردبێ ڕۆژێ لە ڕۆژان من لەبەر ئەو دەرگایەی خۆیاندا ببینێت و ئیشم پێی بکەوێت.. لێی پرسیم:

ـ ئەمنت لۆ چیە..؟

دەمم تێکئالاّبوو و نەمدەزانی بە چ شێوەیەک پێ بلێیم.. هەرچۆنێ بێت ئەوەم تێگەیاند، کە هەندێ بچینە ئەولا و ئیشێکم پێیەتی.. لەوێ پارەکەم لە گیرفانم دەرهێنا و ناشیانە و بەشەرمەوە پێم وت:

ـ زانیتم داکت و مامۆستا «....» حەزیان لە یەکدی کردیە و ئەتوو بە پارە دەرەجەی لۆ تەلەبان زیاد دەکەی.. ئەمن شەش درهەمت دەدەمێ و.......

یەک بۆکسی بەناوی دەممدا کێشا، سەرم لەگەڵ خولایەوە و چاوم کەوتە ڕەشکەوپێشکە.. یەکسەر خوێن فیچقەی کرد و دەستم پێوە گرت.. دوو سێ شەقی لە رانەکانم دا و چوومە شارای مەرگەوە.. جنێوی پیس پیسی پێدەدام و نەیدەبڕیەوە.. پیاوێکی دراوسێیان مالّی ئاوابێ لەژێر دەستیا دەریهێنام و دلّنەوایی دامەوە.. دایکی هاتە دەرێ و بەحەپەساویەوە سەیری کردین.. بەبێ ئەوەی بزانێ چییە، شالاّوی بۆ کوڕەکەی برد و هەزار جنێوی پێ دا.. کەچی ئەو بە دایکی نەدەوت لەسەرچی ئاوا تێیهەلّداوم.. هەر دەیوت:

ـ ئەدی لۆ لە خۆڕا جوونم پێ دەدا..؟!

دایکی سەرزەنشتی دەکرد، کەوا دوو ئەوەندەی منە و لێی داوم.. دەیوت ئەگەر ئازایە با بە هاوتەمەنی خۆی بوێرێ.. منی بردە مالّەوە و لە حەمامەکەیان دەموچاوی خۆم شت.. دەستی تەڕم بە یاخەی قەمسەلّە مشەمماکەمدا دەهێنا و خوێنەکەم دەسڕی، نەوەکا لە مالّەوە باوکم ببینێت.. ئەگەرچی بەو لێوە قلّیشاوەمدا دەزانێ شەڕم لەگەڵ کەسێکدا بووە و بە لێدان وام لێدەکات دان بە سەرجەمیدا بنێم.. ئەوسا هەموو شتەکانم بەجارێ ئاشکرا دەبن و زیاتر پۆخلّەواتەکانم دەردەکەون.

ژنەکە هەر زوو زوو ئاخی هەلّدەکێشا و دەیوت:

ـ ئەی دەستت بشکێ.. وەللاّهی بابت بێتەوە، دەبی بتکوژی.

لە هەیوانەکە سەیرێکی کردم و بۆ دڵنەوایی وتی:

ـ لێی گەڕێ ئەو بێقیمەتە، بزانە چی لێ دەکەم.. دەبەخوای ئەمن هەر ئەتووم دیت، لە دری خۆمدا گۆتم چەند کوڕەکی هێسکسووکی.

دوایی بە کوڕەکەی وت:

ـ وەرە دەستی لە ملیکە و ماچی بکە، ئەوە برای تووە.

هەر ئەویش پێی وت تا سەر شەقامی شەستی بەڕێم بکات.. هەردووکمان بەشەرمەوە دەڕۆیشتین و هیچمان نەدەوت.. دوایی هەرچۆنێ بوو ئەو دەستپێشکەریی کرد و وتی:

ـ ئەمن دەزانم کێ ئەو دیعایانەی لۆ من کردیە، ئەوە «.....»ی جیرانمانە.. ئەو خوشکحیزە کەیفی بە من نایێ و لای عالەمێ قسەم لۆ هەردەبەستی.

ئینجا سەیرێکی کردم و وتی:

ـ شتەک هەیە بە کەسم نەگۆتیە، بەرام بە تووی دەرێم.. «.......»ی خوشکی هەموو جارێ وەکی ئەمن لەسەربانی دەخینم، ئەو لە حەوشەی خۆیان ئیشارەتم لۆ دەکا و ماچم لۆ داوێ.. یان ماکسیەکەی هەر دەکا و رانەکانی بە من پشاندەدا.. ئەوێ جارێ قۆچپەکانی سەر سینگی کراسەکەی کردەوە و مەمکی خۆی پشاندام.. بەسەری بابم ئەگەر بمەوێ هەموو شتەکی لەگەر دەکەم.

بەداخەوە و لە شانسی من ئەو ژنە میهرەبانە وا دەرنەچوو و هەرچی دەربارەیان وتبوو، بوختان بوو و ئاگای لە مەحموودی بێزەوال نەبوو.. ئیتر من ئەو هیوایەشم نەما و ئەوەندەی تر ریسوابووم.. بەترسەوە هەنگاوم دەنا و بەرەو ماڵ دەبوومەوە.. بیرم لە درۆیەکی کەمێ ماقووڵ دەکردەوە و دەمویست خۆمی پێ دەربازکەم.. جارێکیان لەگەڵ برایەکم شەڕم بووبوو، کە دوو ساڵ لە خۆم مناڵتر بوو، بەڵام لە من بەهێزتر بوو و دەستی زۆر قورس بوو، یەک بۆکسی هەر لەو شوێنەم دابوو و بەقەدەر هەڵماتێ ئاوسابوو.. خوێنی تیا زابوو و زۆر ئازاری دەدام.. هەردووکمان لەوە ترساین باوکمان بزانێت و لێدان بخۆین، بۆیە هەر خێرا ئاشتبووینەوە و کەوتینە بیرکردنەوە لە چارەسەرێک.. ئەو لەسەربانەکەی خۆمان پەنجەی لەسەر دادەنا و تا هێزی تیابوو فشاری دەخستە سەر.. دیارە ئازارێکی زۆرم هەبوو،

بەڵام دەبوایە دان بەخۆمدا بگرم، باشتربوو لەوەی باوکم بزانێت و لێدانی ئەویشی بێتە سەر.. خۆشبەختانە رێگایەکی سەرکەوتووبوو و نیشتەوە.. ئیتر نەیزانی و دەربازبووین، بەڵام ئەمجارەیان زۆر جیاوازە و بە هیچ شتێ ناشاردرێتەوە.. ئەی خوایە گیان من تووشبووم و تۆ فریام کەوە.. وەکو زۆر جاری دیکەش فریام کەوتووی.. جەژنی قوربان بوو دایک و باوک و مام و خاڵ جەژنانەی زۆریان دابوومێ.. دەمانچەیەکم کڕی و لە کۆڵانی ئەودیومان قومارم پێ دەکرد.. چەند مەتر لەولای خۆمەوە دارێکی باریکم چەقاندبوو.. هەر منداڵێک بیتوانیایە لێی بدات، من بیستوپێنج فلسم دەدایە، بەڵام ئەگەر نیشانی نەپێکایە، پێنج فلسم لێی دەسەند.. چەند پەنجاییەکم کۆکردەوە و دڵم خۆش بوو.. لەپڕ منداڵێ دەرکەوت، کە ناوی «هەژار» بوو و تازە هاتبوونە گەڕەکەکە.. دەمزانی ئەو کوڕە لە قوتابخانە بە رادەیەک زیرەکە، مامۆستاکان لە ئاستیدا سەرسامن، بەڵام نەمدەزانی لە شانسی من ئەوەندەش نیشانی راستە.. هەر چۆن دەیهاویشت، بەر ئەو دارە، وا چاکترە بڵێیم بەر کولەکەی دڵم دەکەوت و بیستوپێنج فلسی لێ دەسەندم.. بیانووم پێ گرت و وتم با زیاتر دوورکەوێتەوە، بەڵام سوودی نەبوو.. چاویشی بنووقاندایە، هەر نیشانی دەپێکا.. دیواریشم لە بەردەمیدا هەڵبچنیایە، دەیسمی و لەودیو زرمەی لێ هەڵدەسەند.. بۆڕی «ترەنتی»یشی دابووەوە، کە ئەوسا لای خەڵکی گەڕەکی ئێمە یەکێ بوو لە ئەکتەرە سینەماییە خۆشەویستەکان و حەزمان لە فیلّە سەیر سەیرەکانی دەکرد.. بینیم وا گیرفانم بەتاڵ دەبێت، بۆیە وازم هێنا.. کۆمەڵێ منداڵی دیکە لەولاوە شێروخەتیان دەکرد و خۆم گەیاندنێ، بەشکو بەو یارییە پارەکانم بهێنمەوە و بوێرم روو لە ماڵەوە بکەمەوە.. قسەی قۆڕ..!! چاوترووکانێکی پێچوو، هەموویم دۆڕاند.. وەکو مشکی زارەترەک هەڵدەلەرزیم و بیرم لە چارەسەرێک دەکردەوە.. «شادە»ی خوشکمم بینی لە دووکانی «مام سەدیق» دەهاتەوە و میزەڵدان و شتی دیکەی کڕیبوو.. پێم وت با پارەکانی بۆ بژمێرم.. بیست فلسم لێی دزی و تێهەڵچوومەوە.. نەک مایەی خۆم، بەڵکو زۆریشم بردەوە.. «شادە»ی خوشکم نەبوایە، ئەو رۆژە من کوژرابووم و وەکو منداڵێکی قومارچی لە گۆڕیان دەنام.. بەڵام ئێستا نەک «شادە»، هیچ کەسێ

ناتوانێت لەژێر دەستیا دەرمبهێنێت.. تەواو.. من ئەمڕۆ کۆتایی بەم ژیانە بۆگەنەم دێت و ئیتر هاوڕێکانم نامبیننەوە.. خوایە گیان هیچ شوێنێ نییە رووی تێکەم، بۆیە ناچار دەچمەوە و وەکو سەربازی ئابلۆقەدراو خۆم بە دەستەوە دەدەم.. توو گەورەیی خۆت، با لەگەڵ یەکەم زللە گیانم دەربچێت و ئەوەندە ئازاری سەرەمەرگ نەبینم.. خۆ من لەپاڵ ئەو هەموو خراپەیەمدا، چاکەشم کردووە.. ئەو رەمەزانەی پار بەبێ پارشێو بەرۆژوو بووم، بەڵام بە ملی شکاوم لەگەڵ «عومەر» و «هەندرێن» لەسەر ئەو شەقامەی سی مەتری ئەوەندەمان یاریی بە تۆپ کرد، خەریک بوو لە تینووا دەخنکام.. هێشتا ویستم دان بە خۆمدا بگرم و ئێوارە لەسەربان، هەرکە «دەروێش برایم»ی مزگەوتی «حاجی قەرۆ» بەو دەنگە ئێجگار خۆش و گەورەیەی وتی «ئەللاهوئەکبەر» ، بەربانگ بکەمەوە، بەڵام خەتای ئەو پیاوە ئەزبەریفرۆشە بەرۆژووە بوو، کە بەو ئەزبەریە پرتەقاڵییە تەزیوەی تەفرەی دام و خۆم بە دەستەوە دا.. هەرچەند دەیوت:

ـ کەوکەو بارد... سارد و شیرنە کەوکەو.

من گوێچکەی خۆم توند توند دەگرت، کەچی دەنگی تیژی پەنجەکانمی دەسمی و لەودیو ختووکەی ناخی دەدام.. رۆژی جەژنیش چەند خۆم بە تاوانبار و شەرمەزار دەزانی، کە هیچ رۆژێکم نەگرتبوو.. ئێستاش شەرمەزارم.. پەشیمانم.. داوای لێبووردنت لێ دەکەم.. بەزەییم لێت دەوێ.. با لەگەڵ یەکەم زللە گیانم دەربچێت و ریسوا نەکرێم.. ئەوا پەنا بە تۆ بۆ ماڵەوە دەچمەوە و بزانم چارەنووسم چی دەبێت.

هەرچۆنێ بوو بە ئەسپایی دەرگای حەوشەم کردەوە و چووم بۆ حەمامەکە.. لە ئاوێنە سەیرێکی دەموچاوی خۆمم کرد و زیاتر ترس دایگرتم.. ئەو لێوە قڵێشاوەم هی ئەوە نەبوو بشاردرێتەوە.. ئەوان لە یەکێ لە ژوورەکانی لای سەروو دانیشتبوون و چاوەڕێی دایکم و خوشکە گەورەکەم بوون نانی ئێوارە لەسەر سفرەکە دابنێن.. من چووم بۆ ژوورەکەی تر و کتێبی «مێژووی عەرەب و ئیسلام»م لە جانتاکەم هێنایە دەرێ.. بە دەنگ «شەڕی جەمەل»م دەخوێندەوە، کە دوای کوژرانی « خەلیفە عوسمانی کوڕی عەففان» ، لەنێوان لەشکری «ئیمامی

عـەلی» و «حـەزرەتی عـائیـشــە»ی دایکی مـوسـڵـمـانانـدا رووی داوە و هەزاران جەنگاوەر لەملا و لەولا شەهیدکراون.. لە ڕاستییدا ئێمە نەگەیشتبووینە ئەوێ و بۆ بەیانیەکەی مێژوومان هەر نەبوو، بەڵام من دەمزانی باوکم «ئیمامی عەلی»ی زۆر خـۆشـدەوێت و چەند بـڵـێـی پێی سـەرسـامـە.. هەر بۆیە ناوی لە من نابوو «حـەیدەر» و بە بانگکردنم کـوڵـێ ئاسـوودە دەبوو، ئەگـەرچی دایکم زۆری پێ ناخـۆش بوو.. پێی وابوو «بارزانی»یش زۆر سـیـفـەتی تیـایە، کـە لە «ئیـمـامی عەلی»یدا هەبووە، وەکو ئازایەتی، بەخشندەیی، لێبوردوویی، پشتگیـرییکردن لە هەژاران.

بۆ نانخواردن بانگیان کردم و وتم:

ـ لێمگەڕێن، ئەمن دەخینم، سوندم خواردیە لەوڕۆوە هەر دەخینم و هەتا سەری ساڕێ سەر لەسەر کتێبەکانم هەرناگرم.

لە راستییدا هەتا ئەو رۆژەی لێوم چاکدەبووەوە و ئەوان هەستیان پێ نەدەکرد، نەک تا سـەری سـاڵ.. دایکم هی ئەوە نەبوو فـێـڵـی لێ بکرێت، هاتە ژوورەوە و وتی:

ـ ئەوە قەت ئەتوو نی، هەبی و نەبی لە ئیمتیحانەکی ساقیت بووی.

لە دڵی خۆمدا وتم: «هەر یەک..؟! شەش.. شەش..!!» سەرم لەسەر کتێبەکە هەڵنەبڕی و وتم:

ـ ئەمن ساقیت دەبم..؟! وەڵڵا دەبی یەکەم بم.

ـ دەباشە دەی وەرە نانەکەت بخۆ.. دوایێ بخینە سیحرباز.

دایکم هەر کـاتێ هەڵـسـوکـەوتێکی سـەیری لە من دەدی و لێم دەکـەوتە گـومـانـەوە، پێی دەوتم سـیـحـربـاز.. تەنانەت لای خزم و کـەسوکـار ئەمـە ببـوو بە نازناوی من.. بەبێ ئەوەی سەیری بکەم، پێم وت:

ـ بڕۆن ئەنگۆ نانی خۆتان بخۆن، ئەمن جارێ برسییم نیە.

دایکم پێکەنینێکی پڕ لە مەغزای کرد و چووە ئەودیو.. باوکم بانگی کردم بێم نانەکەم بخۆم، چونکە مەحاڵبوو لەزەتی لە نانخواردن ببینیایە ئەگەر یەکێکمان لەسـەر ئەو سـفـرەیە کـەم بووینایە.. هەمـیـشـە سـەیری دەکـردین، ئاخـۆ تێـرمـان

خواردووه یان نا.. ئایا حەز لەو چێشتە دەکەین، یان بەناچاریی دەیخۆین.. هەر زوو زوو هەندێ لە بەشەکەی خۆی دەدایە یەکێکمان.. منالانی گەڕەک بەخیلییان بە ئێمە دەبرد، کە باوکێکی ئاوامان هەیە و ناهێلێت لە هیچمان کەم بێت.. ئەگەرچی من ئامادەبووم هەمووی بە دەقەیەک سەربەستیی برسیترین و رووتترینیان بگۆڕمەوە.

نەدەکرا لەوە زیاتر پێ لەسەر نەچوون دابگرم و هەرچۆنێ بوو چووم.. دەستم بەشێوەیەک بە دەممەوە گرتبوو، کە هەستی پێنەکەن، بەلام چونکە گومانیان لێ کردبووم و بە دیقەتەوە سەرنجیان لێدەدام، هەستیان پێکرد.. خوشکە گەورەکەم، کە زۆر مەراقی بوو بەردەوام پیشانی باوکمی بدات گوێڕایەڵە و هەرگیز لە قسەی ئەو دەرناچێت، مێشێکی دەکردە گامێشێک و ئێواران هەموو پۆخلەواتەکانی ئێمەی بە کۆمەلێ زیادەوە بۆ دەگێڕایەوە.. وشەی کاریگەری بەکاردەهێنا و زۆر لێزانانە دەیگەیاندن.. هەر ئەویش لێپرسراوی تەلەڤزیۆنەکە بوو و خۆی بڕیاری دەدا کەی دایگیرسێنێت و کەی بیکوژێنێتەوە.. ئەگەر کۆششکردنەکەی ئێمەی بە دڵ نەبوایە، داینەدەگیرساند و سزایەکی تا بڵێی ناخۆش بوو.. سەیرێکی کردم و بەسەرسوڕمانەوە وتی:

ـ وەی..!! ئەوە لێوت بە چ ئەوهای لێهاتیە..؟!

باوکم هەستا و بۆم هات.. رامکردە ئەو مووبەقەی، کە یەکێک بوو لەو شوێنانەی من خۆمم لێ دەشاردەوە و بەشێکی تەمەنم تیادا بەسەر بردبوو.. دەرگام بەسەر خۆم داخست و ئەو لە پەنجەرەکەوە پێی دەوتم:

ـ پێم بڵێ کێ لێی دای..!!

سەرەتا وتم کەوتووم، بەلام باوەڕی نەکرد.. دوایی وتم، گوایە لەگەڵ پێنج شەش کوڕی گەڕەکی «تەعجیل» شەڕم بووە و ئەوانیش دەستپێشخەربوون.. بۆیەش «تەعجیل»م وت، چونکە گەڕەکێکی دوور بوو و نەدەکرا بچن بە دوایاندا بگەڕێن.. دۆزینەوەیان زەحمەت بوو.. جوانیش نەبوو بۆ من لێیاندابم و دەستم نەکردبێتەوە، ئەمە ئەوەندەی تر باوکمی تووڕە دەکرد و لێدانەکەشم خەستتر دەبوو، بۆیە وتم سەری یەکێکیانم شکاند و ئەوانیش لێوی منیان بریندار کرد.. ئینجا

لێکۆڵینەوەی پۆلیسیانە دەستی پێکرد:
ـ بە چڕا زانیت تەعجیلی بوون..؟ خۆ لەسەر نێوچەوانیان نەنووسرابوو.
ـ وەکی هەراتن، یەکەکیان گۆتی ئەوەی سەری تەعجیلیەکی بشکێنی، ئەمە ناو دەوی دەشکێنین.
ـ لە کێندەرێ ڕێیان لێ گرتی..؟
ـ لە پشت جادەی شێست مەتری.. لە کن ئاشەکەی.
ـ لۆ لەوێ بووی..؟
ـ دەمخیند.
ـ کەس چاوی لێبوو..؟
ـ نازانم.
ـ درۆیە.
ـ لۆ درۆیە..؟!
ـ برێ بەسەری بابم ئەوەی گۆتم راستە.

مەحاڵ بوو سوێندی ئاوام بخواردایە، هەتا ئەگەر پێشی دەرباز بوومایە.. ئەویش چاک ئەمەی دەزانی و بۆیەش هەمیشە بەو سوێندە دەیبەستمەوە.. سەیرە کەسێ بیەوێت لێت بدات و ئازاری دنیات پێ بگەیەنێت، کەچی داواشت لێ بکات سوێند بەسەری ئەو بخۆیت..!! باوک..!! بەڕاستی تا رادەی پەرستن خۆشیمدەویست و رۆژێ لە رۆژان بیرم نایەت رقم لێی بووبێت.. هاوینان کاتێ کارەبا دەبڕا و ئەو دەنووست، من بە سەعات باوەشێنیم دەکرد و ماندوو نەدەبووم، بگرە کۆڵێ هەستم بە ئاسوودەیی دەکرد، کە دەمبینی نووستووە و گەرمای نییە.. کەمێ نەخۆش بوایە، سەری دنیام لێ دەهاتەوە یەک و بەدەم ئازارەوە بۆی دەتلامەوە.. جا چۆن بە درۆ سوێندم بەسەری دەخوارد..!! بێ دەنگ بووم و وەڵامی پرسیارەکانیم نەدەدایەوە.. وازی لێهێنام و ساردبووەوە.. دوایی وەکو زۆر جاری تر دایکم هات و بە کۆڵێ گلەییەوە هێنامیە دەرێ.. نانەکەیان بۆ دانام و خواردم.

کاتێ ترسەکەم رەویەوە، بیرم لەو کوڕە و دایکە میهرەبانەکەی دەکردەوە.. بیرم

لەو کچەش دەکردەوە، کە لەناو حەوشەکەی خۆیانەوە ماچی بۆ ئەو کوڕە هەڵداوە و چمکی ماکسیەکەی تا سەر رانەکانی هەڵکردووە.. شەویش لەناو پێخەفەکەم دیمەنەکەم دەهێنایە بەرچاوم و زیندەخەونم پێوە دەبینی.. حەزم دەکرد کوڕی ئەو ماڵە بوومایە و ئاواشی بۆ من بکردایە.

جارێکیان لە زەماوەندی خزمێکماندا دەیان کچی جوان جوان هاتبوون و جلی رەنگاوڕەنگیان لەبەرکردبوو.. کوڕێکی گەڕەکە کۆنەکەمانم لەوێ بینی، کە لە من گەورەتربوو و یەکێکیش بوو لە تەمەڵەکانی گەڕەک و قوتابخانە.. بە منی وت:

ـ ئەمن برۆم لە کیژان هەردەتەکێنم.

ئەمەم بیستبوو، بەڵام نەمدەزانی چۆن چۆنی دەکرێت.. سەیرێکی چاوەکانیم کرد و پەرۆشانە پرسیم:

ـ کوو..؟

ئەو برۆکانی خۆی هەڵتەکاند و وتی:

ـ ئەوها..!!

ـ ئەوجا ئەوە مەعنای چییە..؟

ـ یەعنی خۆشمدەوێن و عەزیان لێ دەکەم.

ـ ئێ..!! لۆ چ باشە..؟!

ـ همم..!! دەرێ لۆ چ باشە..!!

ئەو قسانە لە خەیاڵمدا وەکو پەپوولە هەڵدەفڕین و ختووکەیان دەدام.. شەوێکیان بیرم لە کچێکی ئەوسەری کۆڵانەکەمان کردەوە، کە تازە لە «بەغدا»وە هاتبوون و لە قوتابخانەیەکی عەرەبی دەوامی دەکرد.. کەمێ لە من گەورەتربوو و جوانیەکەی ناخۆشی کردبوو.. کوڕێکی گەڕەکەکەی ئەوبەرمان ناوەکەی لەسەر قۆڵی کوتیبوو و رۆژانە بە پایسکیلەکەی بە بەردەمی ماڵیاندا دەڕۆیشت.. ئەمەم پێ ناخۆشبوو و هەستم دەکرد هەڕەشەیەکە بۆ سەر من.. ئەو دەوروبەرەی ماڵی ئێمە ئەوەندەی خەڵک تیابوو، لە شارە عەرەبیەکان ژیابوون و گەڕابوونەوە، زمانی عەرەبی دووەم زمانی ئەوێ بوو.. ئەوە بێجگە لە یەک دوو ماڵی عەرەب و کۆمەڵێ ژن و پیاوی رۆمانیی هی «کۆمپانیای ئەرکۆم».. دیارە تورکمانیشی

لێبوو.. بەیانی هەستام و قژم بە شانە داهێنا.. چوومە دەرێ و چاوەڕێ بووم لە ماڵ بێتە دەرێ.. هات و لەسەری کۆڵانەکەی خۆمان چوومە بەردەمی.. برۆکانم لێی هەڵتەکاند و پێکەنی.. لە پێکەنینەکەیدا دیاربوو، کە تەواو لەو ئیشارەتە تێدەگات و زۆری پێخۆشە.. ئیتر من لەوەوە بەبێ ترس دوایدەکەوتم و سەیریم دەکرد.. لەزەتێکی زۆرم دەبینی و ئاگام لە دەوروبەری خۆم بڕابوو.. لێی نزیکدەکەوتمەوە و بەردەوام برۆکانم لێی هەڵدەتەکاند.. ئەوەندەم سەرەوخوار بەو برۆیانەم کردبوو، چاوەکانم کەوتبوونە رەشکەوپێشکە و ناو سەرم دەخولایەوە.. بەڵام مەحاڵبوو واز بێنم.. تا نزیک قوتابخانەکەیان هەر ئاوام لێ دەکرد و هیچیشم پێی نەدەوت.. ئەو سووک سووک بێزاردەبوو و رووی گرژ دەکرد.. تمەز برۆهەڵتەکاندن هەر یەک جارە و دوای ئەوە شتی تر دێت.. بەداخەوە من لەوە تێنەگەیشتبووم و ئەو کچە جوانەی دراوسێی خۆمانم نائومێد کرد.. دەسا خەتای ئەو کوڕەش بوو، بەچاکی فێری نەکردبووم.. بە عەرەبی وتی:

ـ جوز من عندی. «وازم لێ بێنە».

وازم نەهێنا و لەسەر ئەو جووڵە بێتام و بێمانایەی خۆم بەردەوام بووم:

ـ اگول جوز من عندی، واللە اگول لأبوک یکتلک. «دەڵێم وازم لێبێنە، بەخوا بە باوکت دەڵێم تێتهەڵبدات».

وەی..!! راکە باوکت هات..(٦)

من هەر لە مناڵییەوە حەزم لە ئافرەت بوو و بیرم لێ دەکردنەوە.. «ئەیاد»ی هاوڕێم لەو گەڕەکە تازەیە حەوزێکی هەبوو پڕاوپڕ لە ماسیی جوانی، من خەیاڵم حەوزێک بوو لێوانلێو لە ژن.. دەستی سەرنجم پیادا دەکرد و هەر جارێ یەکێکیانم دەهێنایە دەرێ.. دەمگرتنە باوەشمەوە و رامدەمووسین.. شوێنپێی ماچەکانم بەسەر روومەت و گەردن و لاملیانەوە بەجێدەما و وەکو نەخشی جوان جوان دەردەکەوتن.. وای بۆ بارانێکی سووری چەشنی ئەوەی ناو خەونەکانم لەپڕ دابیکردایە و گەچی رەق و کۆنکرێتی مکۆم و شیشی بتەوی بنمیچەکەی ببڕیایە.. دڵۆپ دڵۆپ بەسەرماندا بتکایە و وەکو نقێم لە خۆی بگرتینایە.. من هونەرمەندێکی سەرشێت بووم، کە هیچ قوتابخانەیەکی هونەری وەرینەدەگرتم.. لە

هەموو شێوازەکان یاخیی بووم و یەک لە دوای یەک بەلاوەم دەنان.. ئەو فۆرمەی ئێستا دەمخولّقاند و پێی شاگەشکە دەبووم، تاوێکی دیکە هەڵمدەوەشاندەوە و قێزم لێی دەهاتەوە.. ئەو ژنە رشکن و چاورپیۆقاوی و چڵکنانەی گەڕەکەکەم و ئەوانی دەوروبەریم وا گۆڕیبوو، کەس نەیدەناسینەوە.. هەر دەمێ بەشێوەیەک دەردەکەوتن و هەر جارێ لە شتێ دەچوون.. دەبوایە بە هەموو ئەو پێناسانەدا بچیتەوە و سەرلەبەر هەڵیانوەشێنیتەوە، کە پێشتر بۆت کردبوون و واتزانیبوو نیشانت پێکاوە.. لە چاکترین بازاڕدا جل و پێلاوم بۆ دەکڕین و هەر زوو زوو دەمبردنە لای «پوورە فەریدە»ی دەلاک.. هەندێ جلوبەرگیان دەپۆشی و بە جۆرێک هەڵسوکەوتیان دەکرد، ئەگەر کەسوکاریان بیانزانیایە، گۆشاوگۆش سەریان دەبڕین و منیشیان بەسەر دنیاوە نەدەهێشت.. جار جار کە بەراوردی ئەو ژنە راستەقینانە و ئەوانەی ناو خەیاڵم دەکرد و ئەو جیاوازیە گەورەیەم دەبینی، پێکەنینم دەهات و نەشمدەتوانی بۆ کەسی بگێڕمەوە.. «نەسرین»ێک هەبوو، زۆر جوان بوو و ئەو چاوانەی هەر جارێ بەشێوەیەک هەڵدەهاتن، کە من لە ئاستیاندا تەواو سەرسام بووم و نەمدەزانی چ ناوێکیان لێ بنێم، بەلام گوێی بە هیچ نۆرمێکی شارستانیی نەدەدا و ئەوەی ناوی زەوقی هاوچەرخە لەو کچەدا نەبوو.. ئەو قژەی دەئاڵۆزکاند و لەناوەڕاستی سەریدا کۆیدەکردەوە.. بە تۆقەیەکی ژەنگاوی دەیبەست و دەهاتە دەرێ.. ماکسیەکی رەنگبواردووی دەپۆشی و بیجامەیەکی دایلۆنی هێڵداری پرتەقاڵیی لەپێدەکرد.. رۆژێک بردمە لای «پوورە فەریدە» و پێیم وت قژی لەسەر دوا مۆدێل ببڕێت.. دەستێ جلی زۆر باشم بۆ کڕی و گەیاندمە «بەغدا».. لەوێش چەند تەنوورە و کراس و عەتری گرانبەهام بۆ هەڵبژارد و بوو بە کچێکی تر.. لەسەر تەختی نووستنی ژووری ژمارە نۆی ئەو ئوتێلە نایابانە سەری دەخستە سەر شانم و زۆر بەناز قسەی لەگەڵدا دەکردم.. وشە ناسکەکانیم بە ماچ هەڵدەگرتەوە و لە بنکی دڵمدا جێگام بۆ دەکردنەوە.. دوای ئەو زیندەخەونە، زۆر پەرۆش بووم بەڕاستی بیبینم.. رۆژێکیان لە کاتی تاقیکردنەوەی نیوەی ساڵ کارتۆنێکی گەورەم کڕیبوو و دەچووم بۆ ماڵی مامم، تا ئامۆزاکانم نیگارێکی جوانی لەسەر بکێشن و بیدەمە مامۆستای نیگار.. بە لای

ماڵی «نەسرین»دا تێپەڕیم و بینیم.. کلکی مشکێکی مردووی بە پەنجەگەورە و دۆشاومژەی دەستی ڕاستی گرتبوو و وەکو پیرەژن هەر بۆڵەبۆڵی بوو.. لەپڕ دوو سێ ژنی خزمیان لە سووچی کۆڵانەکە دەرکەوتن و ئەو لە خۆشیا بیری چوو مشکەکە بخاتە تەنەکەی خۆڵەکەوە.. بەرەو پیریانەوە دەچوو و دەیویست هەر بەو مشکەی دەستیەوە باوەشیان پیادا بکات.. ئەوان رایاندەکرد و دەیانزرووکاند.. دیمەنێکی چەند بلێیی کۆمیدیی هەبوو.. بۆ ئامۆژنم گێڕایەوە و پچڕابوو لە پێکەنینا.. ئەو نەیدەزانی من چەند پێوەی ماندوو بووم و دنیایەکم پارە بۆ خەرجکرد، هەر بۆئەوەی بگۆڕێت و نرخی ئەو جوانییەی خۆی بزانێت.. بەداخەوە نەیزانی و خەونەکەی منی بەتاڵکردەوە.. باشبوو دوایی فیلێکی دیکەم دۆزیەوە و نەمهێشت لە دەستم بچێت.. ژنێکی ناشیرین هەبوو لە کۆڵانی مەسیحیەکان و هەموو رۆژێ لە نانەواخانە دەمبینی.. رێک بەپێچەوانەی «نەسرین» بوو.. ئێجگار هونەرمەندانە دەستی بە خۆیدا دەهێنا و لە هەڵبژاردنی جلوبەرگدا شارەزاییەکی سەیری هەبوو.. قژی لەسەر شێوەی کارێ دەبڕی و بە عەتر دەیڕشاند.. وشەی زۆر تازەی بەکاردەهێنا و بە ناسکییش دەریدەبڕین.. ئەو و «نەسرین»م کرد بە یەکێک و ئافرەتێکی تا بلێیی نموونەییم لێ خوڵقاند.. بووم بە خاوەنی و شەوان تا بەیانی لەناو باوەشی خۆمدا دەمنواند.

لە پۆلی یەکەمی سەرەتایی بووم، لە خانووە کۆنەکە، ژن و پیاوێک لە کۆڵانەکەمان تازە ژیانی هاوبەشیان پێکەوەنا بوو و «بەختەوەرانە!!» لە خانووێکدا دەژیان.. رۆژانە من لەبەر دەرگاکەیان لەسەر سک پاڵدەکەوتم و لەژێریەوە سەیری ناو ماڵەکەیانم دەکرد، بەشکو شتێکم بەرچاو بکەوێت و کەمێ لەزەتم پێ ببەخشێت.. بەر دەرگاکەیان زۆر فێنک و خۆش بوو.. جارێکیان لەوێ خەوم لێکەوتبوو و ژنەکە ـ عەیب و شورەیی ـ بە باوەش بۆ دایکمی بردبوومەوە.. بۆنێکی سەیر لە قژی ئەو ژنە دەهات و هەوەسی دەبزواندم.. ماڵەکەیان پڕیبوو لەو بۆنە و تیایدا هەستم بە ئاسوودەیی دەکرد.. جارێکیان لە مووبەقەکەی خۆیاندا مراوییەکی سپیی ئاوەڕووتدەکرد و من نۆبەرەکەیم بۆ ژێردەکردەوە، کە لە بێشکەدا بوو و کوللەکەی لەسەر چاوی لادابوو.. کاتێ تەواو بوو و دەستە سپی و

ناسکەکانی خۆی بە سابوونی جەمال شت، ماچی کردم و خەریکبوو بۆنی قژی شێتم بکات.. ئەو ژنە تا ئەم دواییەش لای ژنانی گەڕەک شانازیی بەوە دەکرد، کە من بە منالّیی شەیدای ببووم و وتبووم:

- «.......» جوانترین بووکە.

لە پۆلی سێیەمی سەرەتایی، لە خانووە تازەکە، بە خەیالّ دوانزدە ژنی زۆر جوانم هێنابوو، کە هی دەوروبەری مالّەکەمان بوون و شەوان بە نۆرە لایان دەنووستم.. هەمووشیان عازەب بوون و رێک سێ بەقەدەر من بوون، بۆیە دەبوایە هەر بە خەیالّ خۆمم گەورە بکردایە و شێوەمم تەواو بگۆڕیایە.. لەسەر من دەیانکرد بە فڕکان فڕکان و هەر یەکەیان بۆ ژوورەکەی خۆی رایدەکێشام.. بەناز و مەکرەوە قسەیان بۆ دەکردم و تەفرەیان دەدام.. لەسەر زەوقی من قژیان دەبڕی و دەبوایە خۆشم لە بەرامبەر ئاوێنەی بالانوومای ژوورەکانیان بۆیان شانە کەم.. حەزیان دەکرد خۆم سووراوەکانیان بۆ بکەم و لەسەر زەوقی من جل و پێلاویان هەلّدەبژارد.. گوارە و ملوانکەکانیان هەر من بۆم دەکڕین.. لە خێزانی جیا جیاوە هاتبوون و سەر بە چین و توێژی جۆراوجۆر بوون.. لە کچی کۆنتەراتچی و بازرگان و مامۆستا و فەرمانبەرەوە تا کچی شوفێری تاکسی و دووکاندار و هی بێباوکیان تیابوو.. من جیاوازییم لەنێوان ئەم و ئەویتریاندا نەدەکرد و بە یەک چاو لێم دەڕوانین، بەلّام «جوان» هونەری خۆشیرنکردنی هەبوو و دەیتوانی لەوانی دیکە زیاتر خۆیم لێ نزیکخاتەوە.. زمانێکی لووسی پێوەبوو و قسەکانی بەشێوەیەکی سەرنجڕاکێش دەردەبڕی.. بەحوکمی نزیکیی لێمەوە ناخی خوێندبوومەوە و دەیزانی بەچی شێتم کات.. دەیزانی چۆن لە دەوروبەرەکەمم دابڕێت و لەناو خەیالّی خەیالّەکانمدا گەوزم پێ بدات.. هەموو شتەکانی ئەو هەر لە بۆنی قژە خورماییەکەی و بۆیەی سووری نینۆکە درێژەکانیەوە تا ئەموستیلەی پەنجە باریکەکانی و بازنەکانی ئەم مەچەک و ئەو مەچەکی زۆر ناسکی تایبەت بوون و پڕاوپڕبوون لە نهێنی.. جوولّەکانی جوانییان لێ دەڕژایەوە و کەس نەیدەتوانی لاساییان بکاتەوە.. چاوەکانی بەشێوەیەک هەلّدەهێنا و دایدەخستنەوە، کە لەگەلّیا گۆپکەی هەوەسەکانی بنکی دلّم دەتەقینەوە و لەزەتەکان تا ئاستی سەر

زمانم فوارەیان دەکرد.. جار جار بە جوولەیەکی ئێجگار جوان ئەو پەرچەمە خاوەی سەر چاوی لادەدا و بە جوولەیەکی زۆر جوانتر دەیخستە سەر گوێچکەی.. ئینجا بەسووکی پەنجەکانی تێدەخست و لەگەڵیا بە زمان لێوەکانی تەڕدەکردەوە.. خووێک بوو گرتبووی و منی پێ تەفرەدەدا.. خاکی شێداری بنکی دڵمی هەڵدەکۆڵی و تیایدا ڕۆدەچوو.. بەو پێڵاوە بەرزانەیەوە باڵای جوانتر دەردەکەوت و هەنگاوە رێکەکانی لەسەر کاشیەکانی حەوشە و ژوورەکان تارمایی نازێکیان بە دوای خۆیاندا بەجێدەهێشت، کە تەنها من دەمبینین و دەمتوانی گۆڕی خۆمیان لەسەر هەڵکەنم.. گۆڕی ئەو منداڵەی وا نەفرەت لە منالیی و دەستەپاچەیی خۆی دەکات و بۆ گەیشتن بە تەمەنێکی گەورەتر و لەزەتی زیاتر، دەیان پلەی خەیاڵ دەبڕێت و دنیایەک فێڵ و تەکنیکی سەیر سەیر دادەهێنێت.. ئەو هەموو خۆشی و لەزەتە لەناو دڵما جێگایان نەدەبووەوە و دەبوایە هەندێکیان بکەمە دەرەوە.. لەناو چیمەنەکە تا تینم تیابوو دەنگم هەڵدەبڕی و دەمووت:

ـ جوان ئەی ژنە ئازیزەکەم من چەند بەختەوەرم، کە تۆم هەیە و خۆشمدەوێیی.. دڵم پێت خۆشە و لەپێناوتا دەمرم.

ئیتر ژنەکانی ترم وەکو کای کۆن گڕیان دەگرت و لووتیان دەکرد.. هەر یەکەی پشتی دەدا بە دیوارێکی ماڵەکەوە و متەقی لە خۆی دەبڕی.. ئاخی قووڵ قووڵیان هەڵدەکێشا و وەکو منالی زۆر بەناز لچیان هەڵدەهێنایەوە.. حەوشەیەکی پڕ لە ژنی تۆراوم دەبینی و سەرنجم لە سیمای گرژ و مۆنیان دەدا.. گرژ و مۆن بوون، کەچی هەر جوان بوون.. هەر دڵگیر بوون.. خۆم ئاوام دەویست خۆم.. دەمویست لە هەموو حاڵەتەکاندا بیانبینم و نهێنیی جوانیی هەموو کون و کەلەبەری رۆح و جەستەیان بدۆزمەوە.. ئاشتبوونە کارێکی زەحمەت نەبوو، بگرە ئەویش حاڵەتێکی جوانی دیکەی ژیانی بەیەکەوەبوونی ئێمەبوو و دەبوایە پێی بگەین.. یەکە بە یەکە دەستم دەکردە ملیانەوە و ماچم دەکردن.. وشەی ئاودار و پڕ لە خۆشەویستییم دەچپاندە گوێچکەکانیانەوە و مەستم دەکردن.. بە چاوە جوانەکانیان، بە قژی خاو و هی لوولیان، هی رەش و زەرد و هی خورمایی و حەڵواییان سوێندم بۆ دەخواردن، کە هەر هەموویانم بەقەدەر یەک خۆشدەوێن..

ئیتر ورده ورده ڕەنگوڕوویان دەگەشایەوە و گڵۆپە سوورەکانی سەر لچ و لێویان دادەگیرسان.. سەرو دیارییم بۆ دەکڕین و پێی شاگەشکە دەبوون.. کاتێ لە بازاڕ لەگەڵیان پیاسەم دەکرد و لەم دووکان و لەو دووکان، لەم کۆڵان و لەو کۆڵان دەمگێڕان، خەڵک بەحەپەساویەوە سەیریان دەکرم و ئێرەییان پێ دەبردم، کە شەشیان لەملا و شەشیان لەولامەوە دەبینی.. هەر زوو زوو دەمبردن بۆ سەیران و لەناو گژوگیای دەشتی ئەو بەهارەدا بەدوای یەکدا ڕاکەڕاکمان دەکرد.. لە دەستبازیی تێرنەدەبوون و بە دەنگە ناسکەکانیان دەتریقانەوە.. زرووکە زرووکەکانیان، کە پڕبوون و لە مەکر و نازی دڵگیری ژنانە، تێکەڵ بە جریوەی دەیان باڵندەی ئەو دەوروبەرە دەبوون و بۆ ماوەیەک لە دڵیان دەچەسپاندم، کە من مێردێکی بەختەوەری دوانزدە ژنی جوان و میهرەبانم.. دوانزدە ژنی هەڵبژاردەی ئەو گەڕەکە دڵگیرە.. لەسەر سفرەکە بۆ نانخواردن دادەنیشتین و دوانزدە کەوچک بە جارێ بۆ ناو دەمم درێژدەکرا.. دوانزدە قۆڵی رووتی ناسکم بە جارێ لە پشت ئەو کەوچکانەوە دەبینی و بەراوردم دەکردن.. نەمدەزانی دڵی کامیان ڕازیی کەم و هی کامیان بڕەنجێنم.. چاوەکانم دەنووقاندن و دەمم بۆ دەبردن.. کردبوومان بە یارییەکی خۆش و کاتێکی ئاسوودەمان لەگەڵدا بەسەر دەبرد.. هەر هەمووممان بەیەکەوە گۆرانییمان دەوت و چەپڵەمان لێدەدا.. دەستمان دەگرت و هەڵدەپەڕین.. هەلهەلەمان دەکێشا و دەتریقاینەوە.. دوای ماندووبوون خۆم هەڵدەدایە سەر سەوزەگیاکە و ئەوان سەریان دەخستە سەر سنگ و ڕان و شانەکانمەوە.. گوێم لە هەناسەکانیان دەگرت و لە خەیاڵە قووڵ قووڵەکانم ڕۆدەچووم.. دوای تاوێ هەڵدەستاینەوە و خەریکی یاریی و دەستبازیەکانمان دەبووینەوە.. کاتێکم دەزانی وا دەستیان ناوەتە قژی یەکترەوە و دەموچاویان خوێنی لێ دەچۆڕێتەوە.. ئەمەش لەزەتی خۆی هەبوو و لە شەڕەکانیاندا خۆمم بە گەورەیی دەبینی.. دەبوایە من ناوبژییان بکەم.. ئەی چۆن..!! من مێردیان بووم.. بەرپرسیاریان بووم.. لێیان تووڕەدەبووم، بەڵام هەرگیز دڵم نەدەهات جنێویان پێ بدەم و لێیاندەم.. جنێو و لێدانی چی..؟! خۆشمدەویستن و نازیانم هەڵدەگرت.. نازی دوانزدە ژنی ناسکی عەیار بەجارێ.. وااای کە خۆشبوو..!! دوایی لە

باوەشم دەگرتن و بە ماچ ئاشتم دەکردنەوە.. یەک دوانێکیان ئەوەندە دڵیان ناسک بوو، دوای ئاشتبوونەوەش، هەر دەگریان و فرمێسکی ورد وردیان هەڵدەڕشت.. وەکو قازی شووشەی ئاویی بچووک بچووک بەسەر رووومەتی ناسکیاندا دەهاتنە خوارێ و بۆ ساتێ لەسەر چەناگەیان ئارامیان دەگرت.. دوایی لەپڕ خۆیان هەڵدەدایە ناو سنگیانەوە و لەبەر چاوم وندەبوون.. ونیش نەدەبوون و دەمبینین.. هەموو شتێکیانم دەبینی و سنوور لە نێوان ئاشکرا و نهێنییدا نەمابوو.. سەریان دەخستە سەر شانمەوە و پەنجەکانم دەخستە قژیانەوە.. هەندێ جار لەزەتی تۆرانی لەپڕ و خۆشیی ساتی ئاشتبوونەوەم بیردەچووەوە و بەدەم ئازارەوە دەتلامەوە.. بەدزییەوە دەگریام فرمێسکم هەڵدەڕشت.. دەبوایە بەدزییەوە بگریم.. چ قوورەت بوو کەمێ بە خەمناکیی بیانبینیمایە، شێت دەبوون.. خۆیان لەتوکوت دەکرد.. هەر هەموویان دەستیان دەکردە ملمەوە و بەساقە و بە قوربانم دەبوون.. نا.. نا نەمدەهێشت بزانن بۆیان دەگریم.. نەمدەویست بزانن لە داخی ئەوەی لێیان تووڕەبووم و دڵیانم رەنجاندووە، خەریکە شێت دەبم و ئازاری دنیا دەچێژم.. هەر بەدزییەوە پیشم دەخواردەوە و بڕیارم دەدا، لەمەودوا هەر چییان کرد، لە گوڵ کاڵتریان پێ نەڵێم، بەڵام بەڕاستی ئەوانیش زۆر چەتوون بوون و تووڕەیان دەکردم.. بەیەکەوە رێکنەدەکەوتن و ئاژاوەیان دەخستە ماڵەکەمەوە.. بەوە باشبوو منداڵیان نەبوو، ئەگینا هەر شێت دەبووم بە دەستیانەوە.

لە پۆلی چوارەمیش، جارێکیان دەچووم بۆ قوتابخانە، لە کۆڵانێکی ئەولامانەوە دەرگایەک کرابۆوە و دوو کچی عازەبم لەناو حەوشەکەی خۆیاندا بینی.. قژیان کردبووەوە و لەبەر خۆری ئەو بەهارە دانیشتبوون.. لە بەرامبەریان وەستابووم و سەیرم دەکردن.. وەکو پەیکەر نەدەجووڵام و ئاگام لە دنیا نەمابوو، تا گەورەکەیان، کە یەکێک بوو لە دوانزدە ژنەکەی ناو خەیاڵم، تووڕەبوو و پێی وتم:

ـ تەماشای چ دەکەی چاومۆن.

نەدەکرا.. بەخوا نەدەکرا لە ئاست جوانیی ئاوادا منی منداڵ چاوم مۆن و سەدان شتی تری وەکو مۆن نەبێت.. سەیری جیاوازیی نێوان خەیاڵ واقیعیش کەن.. رۆژ نەبوو لایەکی سەری بەسووکی نەخاتە سەر یەکێ لە شانەکانمەوە و بە نەغمەیەکی

چەند بڵێی خۆش پێم نەڵێ:

ـ وەی بەقوربانی ئەو چاوە جوانانەت بم، بەخوای بەس بەخۆم دەزانم چەندم خۆشدەوێن..!!

ئەوسا من ماچیم دەکرد و توند توند دەمگوشی بە خۆمەوە.. ئیتر ئەو دەرفەتی دەهێنا و بە نازێکی مناڵانەوە، بەڵام بەڕاستی زۆر خۆشبوو و هەر لە خۆی دەهات، پێی دەوتم:

ـ بەس دەزانم ئەتوو جوانە مەیموونت لە من خۆشتر دەوێ..!!

ـ هەمووتانم بەقەدەر یەک خۆشدەوێ چاوەکەم.. هەمووتانم بەقەدەر یەک خۆشدەوێ.. جوونیشی پێ مەدە، خۆش نییە.

ـ هەها ئەوت خۆشتر دەوێ..!! خۆ ئەگەر ئەو هەزار قسەی بە من برێ، ئەتوو هیچ پێت ناخۆش نییە.

ـ کەس حەددی نییە، بە خراپەش باسی تۆو بکا بە قوربانی یەک بە یەکی هەناسەکانت بم.

ـ ئا، ئا کەس حەددی نییە..!! دەزانم ئەمنت خۆشناوێ..!!

ـ ئەوە چیە ئەو قسانە..؟! ئەمن ئەتووم خۆشناوێ..؟! لە رووحی خۆمم خۆشتر دەوێی.. ئەوەی یەک قسەی ناشیرینت پێ برێ، هەردوو چاوی دەردەینم.. باشە..؟! ئممم پپە..!!

ـ لاکۆ.. لاکۆ ماچم مەکە..!! هیچ خۆشتناوێم.. دەزانم ئەمنت پێ جوان نییە.. قەیناکا ئەمن ناشیرنم..!!

ـ ئەوە چتە..؟! هم..؟! شێت بووی..؟! ئەمن ئەتووم پێ جوان نییە..؟!

ـ ئەتوو، ئەدی کێ..؟!

ـ دەبەسە تووخوا.. هیچ حەزم لەو قسانەت نییە..!!

ـ دەستت لابە لەسەر شانم، ئەمن دەڕۆم.. گازی ژنە جوانەکەت بکە، با ئەو بێتە باوەشت.

ـ حەزناکەم گێم لە قسەی وەها بی.. خەفەتی دەخۆم.

ـ وەیە وەیە خەفەتی دەخۆی..!!

ـ ئەدی وەنییە..؟! خەفەتی ناخۆم..؟! ئەرێ وەڵڵا ئەوەندەی خەفەت دەخۆم، هەتا شـێت دەبم.. حـەزدەکـەی خـەفـەتی بخـۆم و شـێت بم..؟! ها..؟! حەزدەکەی..؟!

ـ ئەمن چەندم خۆشدەوێی، بەس ئەتوو هەر خۆت لە من دووردێخیەوە.. ئەمن بە ناشیرن دەزانی.

ـ خۆم دوورنایەخـەمەوە چاوەکەم، بەس دەمەوێ لەگەر هەمـووتان بم.. خۆ هەر ئەتوو نی، ئەدی ئەوان..؟! هەر ئەوەندە پێڕادەکـەم بەقـوربان.. ئەوە هالـەیە، ئەوە سەوسەنە، ئەوە ئاوازە، ئەوە جوانە.. ئەوە....!!

ـ ئا دەزانم لەبەر جوانی ئاگات لە من نمایە.. قەیناکە ئەمن ناشیرنم، هەر بڕۆ لای وی.

ـ کەس لە توو جوانتر نییە.. ئەگەر دەزانی چەندم خۆشدەوێی..!! بە سەعات تەماشای ئەو چاوانەت بکەم، لێیان تێرنابم.

ـ بڕۆ دەی ملت بشکێنە، لۆ تەماشای مارێ عالەمێ دەکەی رەزاگران..!!

دەبوایە بڕۆم و ملم بشکێنم.. دەبوایە بڕۆم و چیـتـر سـەیری نەکـەم.. منی رەزاگـران نەمـدەتوانی بۆی ڕوونکەمـەوە، کـە چەندم خـۆشـدەوێت و پێش ئەوەی رامـچڵەکێنێ، بیرم لە جوانترین کاتی بەیەکەوەبوون دەکردەوە.. ئەی خوایە گیان چۆن ئەو ماڵە خۆشەی قەراغ شاری دڵگیری ناو خەیاڵی شەوانی پێش نووستنم ئاوا لەپڕ وێران بوو و ژنەکـانم هەر یەکـەی پەرتەوازەی لایەک بـوون.. دەیانبـینم و بەشـەرمـەوە لێـیـان دەڕوانم.. خێـسـەم لێدەکـەن.. چەمـۆڵەم لێ دەنێن.. گـاڵـتـەم پێـدەکـەن.. بووزم پێـوە دەکـەن.. جنێـوم پێ دەدەن.. خۆیانم لێ نەناس دەکـەن.. لێـیان دەترسم و پشـتـیـان تێدەکـەم.. بەتەنیـا لە مـاڵێکی چۆڵـوهۆڵدا مامـەوە و بەیادی ئەو رۆژگـارە ئاخ و ئۆف هەڵدەکـێـشم.. تەنانەت لە ئاست گـریانیـشـدا دەستەوستانم.. زەحمەتە من «جوان»م بیربچێتەوە، کە وازی لێ هێنام و گەڕایەوە ماڵی باوکی.. لە گەڕەکەکە باریان کرد و ئێـسـتاش ئێـسـتاش نەمزانی چوون بۆ کوێ.. بزانن من لەم شارەی خۆماندا چەند دۆست و ئازیزمم ونکردووە و نایاندۆزمەوە..!! دەڕۆن و دوای ماوەیەک شێوەیان دەگۆڕێ.. بەلامدا تێدەپەڕن و

نایانناســـــەوە.. دڵنیـــام ئەوان من دەناسنەوە، بەڵام چارەیان ناویم و لێم نزیکناکەونەوە.. کەچی هەر خۆشیشمدەوێن و بەپەرۆشەوە بە دوایاندا دەگەڕێم.. لای ئەم و ئەو باسیان دەکەم و پیایاندا هەڵدەدەم.. بەحەزەوە یادیان دەکەمەوە و بەجوانترین شێوە لەناو خەیاڵەکانمدا پەروەردەیان دەکەم.. گەورەببم و فێری هونەر و تەکنیکی نووسین ببم، دەیانکەم بە کـارەکـتـەری چیـرۆک و رۆمـانەکـانم.. بە خەڵکی شارەکەم و شارەکانی تریان دەناسێنم.. خۆیان لەناو کـتێـبەکـانمـدا دەبیننەوە و پێی ئاسوودە دەبن، کەچی هێشتا هەر خۆشیانناویم و لەگەڵم ئاشت نابنەوە.. خـۆزگـە رۆژێ لە رۆژان چیـرۆکـێکم رێی دەکـەوێـتـە مـاڵی «جـوان» و دەیخوێنێتەوە.. ئەدرەسەکەم لە کارەکتەرەکان وەردەگرێت و دێ بۆ لام.. بە پەنجە ناسکەکانی لە خەوێکی قووڵ بێدارم دەکاتەوە و بە ماچە یەک لەسەر یەکەکانی قەرەبووی ئەو هەموو دوورەیەم دەداتەوە.. ئەگەرچی من خۆشم ئەدرەسی خۆم نازانم و هەست ناکەم کوڕی هیچ ماڵێکم.. دەشزانم تا ئەو کاتەی من گەورەدەبم و دەگەم بەو تـەمــەنە، «جــوان»یش پیــردەبێت و تاقــەتی خــوێندنەوەی چیــرۆکی منی نامێنێت.. ئێستا تەمەنی لە سەرووی بیست ساڵە و مامۆستایە.. بەڵام لە کام قوتابخانەیە..؟! نازانم.. بەخوا نازانم.. ئای لەم شارەی من چەندێ سەیرە، لەپڕ «جوان»ەکانمی تیادا ون دەبێت و بە هیچ رێگایەک نایاندۆزمەوە..!!

کـچێکی تری زۆر جوانیش هەبوو لە گـەڕەکەکـەمان و چوار پێنج سـاڵ لە من گـەورەتر بـوو.. لە قـۆناغی ناوەندیی بوو و لەسـەر دوا مـۆدێل جلی لەبەردەکـرد.. ئەگەر حەزدەکەن بزانن چاوەکانی لە چی دەچوون، ئەوا دوو قـاپی بچـکۆلەی پڕ لە ئارد بێنن و سەرو دەنک خورمای ئەشرەسیی گەییویان لەسەر دانێن.. بڕوا بکەن ئاوا دەکەوتنە بەر بینایی من و هەرگیز بیرم ناچنەوە.. دوو گلێنەی زۆر ڕەشی سەر ئەو سـپـێنە گـەورانە، پێیـان دەوتم مـن تێـدەگـەم و لەزەت لە جـوانیی دەبینم.. هونەرمەندم و نهێنیی شاراوەی ناخی ناخی شتەکان دەدۆزمەوە.. هیچ سەیر نەبوو ئەگەر دوای بینیان بڕۆمەوە ماڵ و وڕک بۆ خورما بگرم.. قاچەکانم توند توند لە زەوی بکوتم و بەکوڵ بەکوڵ بگریم.. ئەگەرچی ئەوسا من گەورەبووبووم و هی ئەوە نەبووم وڕک بگرم و بۆ ئەم شت و ئەو شت بگریم.. هەر جارێ دەچووم بۆ مـاڵیـان

و کۆڵلارەم بۆ برا بچووکەکەی درووستدەکرد، ئەو دەرفەتی دەهێنا و یارییەکی زۆر خۆشی لەگەڵدا دەکردم.. دەبوایە زمانم بخەمە ناو دەمی و بنێشتەکەی دەربهێنم، کە تامێکی خۆشی هەبوو و هیچ لە بنێشتی ئاسایی نەدەچوو.. زەحمەتێکی زۆرم دەکێشا و گیانم بەژێر ئارەقەدا دەکەوت، تا ئەو بنێشتەم لێ دەسەند، بەڵام بەراستی یارییەکی خۆشبوو و لەزەتێکی چەند بلێی سەیرم لێ دەبینی.. هەستم دەکرد ئەو هەر بەجارێ مەستبووە و چاوەکانی بەحاڵ هەڵدەهاتن.. هەموو شوێنێکی ناو دەمی تامی بنێشتەکەیان گرتبوو، بۆیە زۆر جار زمانم یاریەکەی بیردەچووەوە و حەیران و سەراسیمە بەملا و بەولادا دەڕۆیشت.. هەر ئەوەندە من بنێشتەکەم لێی دەسەند، ئەو خێرا بە زمان دەیبردەوە و دەبوایە جارێکی تر لێی بسەنمەوە.. براکەیشی ئەو یاریەی پێ خۆشبوو و دەیویست بەشدارییمان بکات، بەڵام ئەو رازیی نەدەبوو و پێی دەوت کۆڵلارەکە بەسە بۆ ئەو.. دوو رۆژ دواتریش زمانم هەر دەیەشا، بەڵام پێی ئاسوودەبووم، چونکە تەنها ئازار دەیتوانی ئەو دیمەنەم بۆ تازەکاتەوە و لە دڵما بچەسپێنی، کە یارییەکە کۆتایی نەهاتووە و بەردەوامە.. بەردەوامە و درێژەی هەیە.. بەناو دەماری ساڵەکانی تەمەنمدا هەڵدەکشێ و لەگەڵمدا هەنگاو رێ دەکات.. سەیربوو من قێزم لە هەموو شتێ دەهاتەوە و خواردنی دەستی کەم کەسم دەخوارد.. ئەی چۆن بنێشتی ناو دەمی ئەوم بە پیس نەدەزانی و ئەو تامە خواوەندیە چی بوو لەوم دەچێشت..؟! کچ..!! بەڵێ، کچ..!! بەڕاستی لەگەڵیاندا ئاسوودەبووم و ئەوانم بە داهێنەری یاریی پڕ لە حەز و ئەوین دەزانی، بەڵام بەداخەوە شەرمنیەکەم رێگای هەموو شتێکی لێ گرتبووم.

کاتێ لە پۆلی شەشەمیش بووم، کچێکی تری زۆر جوان بە فیلێکی ئێجگار سەیر، فیلێک کە تەنها کچان دەزانن بیکەن و جوانی و پاکیی خۆیانی تیادا بتوێننەوە؛ وێنەی خۆی دامێ و بۆ ماوەیەک لە خۆم و لە دەوروبەرەکەمی دابڕیم.. دایبڕیم و لەناو گێژەنی کاتەکاندا گومی کردم.. لە پێشدا چەند جارێ لێم راما و بە روومەوە پێکەنی.. داویی لەپڕ و بەشێوەیەکی زۆر سەیر پشتی تێکردم و چووە ژوورەوە، کە وامزانی تۆرا و لە هەموو ژیانیدا نایەتە دەرەوە.. بەڵام چەند

چاوترووکانێکی پێچوو و هاتەوە.. زەرفێکی نایلۆنۆنی بەدەستەوە بوو و بانگی کردم.. پێی وتم لەو سەموونخانەیەی ئەوبەرمانەوە سەموونی بۆ بکڕم.. بە دەنگە ناسکەکەی، کە لەرەیەکی تێکشکاوی تیابوو و لە قوڵپی گریان دەچوو، بەڵام ئەوە تەنها نازێک بوو و هەر من لێی تێدەگەیشتم، وتی:

ـ پارەکە لەناو عەللاگەکەیە، ئاگات لێی بی..!!

دوای چەند هەنگاوێ دەستم پیاکرد، بۆئەوەی بیهێنمە دەرێ و بیخەمە گیرفانمەوە، وێنەکەیم بینی لە بنکی زەرفەکەدا لەسەر پشت راکشابوو.. ئێستاش نازانم چۆنم هەڵگرت و چۆن لە چاوەکانمم نزیککردەوە، بەڵام ئەوەندە دەزانم هەموو شتەکانی سەر ئەو شەقامە لە بەربینایيمدا وەکو تارمایی دەردەکەوتن و بەترسەوە هەنگاوی کورت کورتم دەنا.. دەمویست دەست لە یەکە بەیەکەیان بدەم و خۆم دڵنیاکەم، کە ئەوە خەونێک نییە وەکو هەموو خەونەکانی پێشترم.. سەرەمێکوتە بزێوەکان لەناو دڵمدا دەجووڵانەوە و خەیاڵی سەیر سەیر بە مێشکمدا گوزەریان دەکرد.. وای باوکە من گەورەبووم و کچان چاوم تێدەبڕن..!! بیرم لێ دەکەنەوە و خۆشیاندەوێم..!! خۆشیاندەوێم و وێنەی خۆیانم دەدەنێ..!! ئەو شەقامەم هەرگیز بەو شێوەیە نەبینیبوو.. لەودیوی ئەو هێڵە رەش و سپییە زۆر زۆر باریکانەی دەکەوتنە بەر بیناییم و وەکو دەزووی جاڵجاڵۆکەی قەد دیواری بەرزی قوتابخانە دەلەرینەوە، دیمەنی خەڵکەکەم چەند بڵێی جوانتر دەبینی، کەچی لێیان دەترسام و زیڕەم کردبوو.. وامدەزانی هەموویان بەو نهێنییەیان زانیوە و سەرنجم لێدەدەن.. کەمێکی تر باوکی من و باوکی ئەو کچەش ئاگادار دەکەنەوە و بە کارەساتێکی گەورە، کۆستێکی لەپڕ و چاوەڕواننەکراو کۆتایی بە هەموو شتێ دێت.. کەچی ناشتوانم بوەستم.. بگەڕێمەوە.. بۆی بەرمەوە.. خۆشم نازانم بۆچی لەپاڵ ئەو هەموو خۆشەویستیەدا، بەزەییم پیادا دێتەوە.. هەست دەکەم تاوانێکی زۆر گەورەم لەگەڵدا کردووە.. سیمای تەواو گۆڕاوە و زۆر داماو دێتە بەر چاوم.. هەر دەڵێی ئەو کچە هاروهاجە نییە، کە من و کوڕانی تری گەڕەک دەیناسین و هەمیشە بەچپە باسی دەکەین.. یەکێکە لە قوتابیە بزێوەکانی قوتابخانەکەیان و لە ئاهەنگەکاندا بە دەنگی بەسۆزی خۆشترین گۆرانییان بۆ دەڵێ.. چ پەیوەندیەک لە

نێوان خۆشەویستی و تاواندا هەیە، من لێی تێناگەم خودایە..!! ئەو پارانەی ناو دەستمم خۆشدەوێن و دڵم نایەت بیانخەمە گیرفانمەوە.. سەیریان دەکەم.. لێیان وردەبمەوە.. ماچیان دەکەم.. بۆنەکەیان هەڵدەمژم.. بەزەییم پیادا دێنەوە.. لە پارەی ئاسایی ناچن.. زۆر جیاوازن زۆر..!! نایاندەمە دەست ئەو نانەوایەی هیچ لێیان تێناگات و تێکەڵ بە پارەی تریان دەکات.. ئاخر نابێ خەرجیان نەکەم.. چاوەڕێی سەموونە و دەبێ بۆی بەرمەوە..!!

لە سەرەم داناون.. سەیرم دەکەن.. دیقەتم لێ دەدەن.. لێم وردەبنەوە.. چاوم لێ دەنوقێنن.. ئاخم بۆ هەڵدەکێشن.. بۆم دەگرین.. بۆیان ناگریم.. دان بە خۆمدا دەگرم.. گەورەم.. منداڵ نییم.. عاشقم.. گاڵتەم پێ دەکەن.. تەریقمدەکەنەوە.. هووهام بۆ دەکێشن.

ئەوا نانەواکە دەستی بۆ برد.. هەڵیگرت.. بەرزیکردەوە:

ـ ئەوە هی کێیە..؟!

هی من نییە.. بەخوا هی من نییە.. بەسەری باوکم هی من نییە.. وای دایکە دەترسم بڵێم هی منە.. بەڵام هی من نییە.. هی ئەوە.. ئەی هی ئەو نییە..؟! کوا هی منە..؟! من خۆشم هی ئەوم:

ـ ئەوە هی کێیە..؟!

لەناو دەستیا سەیرم دەکەن.. خەریکە ئەوان لەجیاتی من بێنە دەنگ.. وای خۆشمدەوێن.. تووخوا بەجێممەهێڵن.... ناکرێ.. ناکرێ.. چارم نییە:

ـ هی منە.

ـ ئەدی لۆ سەعاتەکە قسەی ناکەی..؟! نووستبووی..؟!

قسەی چی بکەم..؟! لەگەڵ خۆمی دەکەم.. ئیتر لەگەڵ کەستانی ناکەم.. نووستنی چی..؟! من ئیتر نانووم.. خۆشم بنووم، چاوەکانم نانوون.. ئەو زەرفەم بدەرێ.. وای چەندێ گەرمن..!! چۆنیان بەرمەوە..؟! چۆن بیانخەمە ناو دەستی..؟! ئەی وێنەکە..؟! چی پێ بڵێم..؟! دەیدەمەوە.. ئا، ئا دەیدەمەوە.. ناوێرم بۆماڵەوەی بەرمەوە.. پێم دەزانن.. هەڵمدەواسن.. لە کوێی بشارمەوە..؟! چەند ساڵێ لەمەوبەر ماسیەکی بچکۆلەی بەقەدەر پەنجەی

بالآبەرزەی خۆمم كڕیبوو و بەدزییەوە لەناو شووشەی دۆشاوی تەماتە بەخێوم دەكرد.. بەدزییەوە ئاوەكەیم دەگۆڕی.. بەدزییەوە وردەنانم دەدایێ.. بەدزییەوە سەرنجم لێ دەدا.. بەدزییەوە لەزەتم لە جوانیەكەی دەبینی.. بەدزییەوە لەژێر لێفەكەم بیرم لە جوولە سەیرەكانی دەكردەوە و تێكەڵ بە هێڵە باریكەكانی بەرچاومم دەكرد.. دڵم لەناو مستمابوو، كەی ئاشكرا دەبێت و تێمهەڵدەدەن.. شەوێك لەسەربان سەرمای ئەو زستانە سەختە ئاوی ناو شووشەكەی بەستبوو و كردبووی بە زوقم.. ماسیەكەش تیایدا رەقببووەوە و گیانی لە دەست دا.. بەدزییەوە بۆی گریام و بەستۆڕەیەك فرمێسكم بۆی ڕشت.

ئاخ ئەو وێنەیە لە كوێ بشارمەوە..!!

دایكە گیان هەرچۆنێ بێت تۆ لێم تێدەگەیت و ڕێگای هەموو شتێكم لێ ناگریت.. گوێچكەت بێنە، با بەچپە شتێكت پێ بڵێم.. بۆچی ئاوا سەیرم دەكەی دایكە..؟! بۆچی ئاوا سەیرم دەكەی..؟! دڵم ناسك بووە و ترس گیانمی كردووە بە هێلكەشەیتانۆكە.. ئیتر لە هەموو شتێ دەترسم.. لە سیمای جوانی تۆش دەترسم دایكە.. لە سیمای جوانی تۆش.. ئاوا بەحەپەساویەوە سەیرم مەكە، ئەگینا ناتوانم زمانم هەڵبێنمەوە و نهێنییەكەی ناو دڵمت بۆ بدركێنم.. هێمن بەرەوە باش..؟! ئاوا..!! ئێستا خۆشمدەوێی.. ئێستا لێت ناترسم.. دەی گوێچكەت بێنە «بەدریە»كەی ڕۆحم.. گوێچكەت بێنە، با بەچپە شتێكت پێ بڵێم: «كچێكی زۆر جوان خۆشیدەوێم و وێنەكەی خۆی داومەتێ.. هانێ لای خۆت بۆمی هەڵگرە.. جار جار بمدەرێ و چەند ماچێكی دەكەم.. توند توند دەینووسێنم بە سنگمەوە.. بۆنی قووڵ قووڵی دەكەم.. بەكوڵ بەكوڵ بۆی دەگریم.. فرمێسكی ورد وردی بۆ دەڕێژم».

ناكرێ.. ناكرێ.. لە ڕووم نایەت.. لە رووشم بێت، هەر پێی ناڵێم.. ئەویش دەترسێت.. لە باوكم دەترسێت.. بۆ خۆی دەگەڕێنمەوە.. با وەكو وردەماسیەكەی بەسەر نەیەت.. شێت دەبم.. ئارامم نامێنێت، ئەو ئاوا ببینم.. نا.. نا دەیدەمەوە دەست خۆی و با بیخاتەوە ناو ئەلبوومەكەی.

ئەوە دەرگاكەیانە، كە لە هەموو ژیانما ئاوا جوان نەكەوتۆتە بەر چاوم و هەرگیز

ئەوەندەم خۆشنەویستووە.. بەسووکی لێی دەدەم:

- ئەوە سەمموونەکەیە.

- سوپاس.

ئەی وێنەکە..؟! باسی نەکەم..؟! سەیرم دەکا.. ئەو بزەیەی ئاسایی نییە.. قسەی کوڕێکی هاوڕێمم بیردەکەوێتەوە، کە دەیان جاری پێ وتووم: «کچ بەردەوام کوڕان تاقیدەکەنەوە».. کەواتە باسی دەکەم، نەوەکا خراپ بکەوێتەوە.. بەترسەوە دەست دەکەم بە گیرفانمدا و بە قوڕگی تاساوەوە پێی دەڵێم:

- ئەو رەسمەی توو لەناو عەللاگەکەی بوو.

جوانتر لێم وردەبێتەوە، بەڵام مەبەستی خراپ نییە.. چاوەکانی بەحاڵ هەڵدێنێت، بەڵام ئەوە نازێکی دڵگیرە.. رەنگی گۆڕاوە، بەڵام جوانتر دەردەکەوێت.. دەترسێ، بەڵام خۆشیدەوێم.. نایشارێتەوە، بەڵام بە رێگا تایبەتیەکەی خۆی دەیدرکێنێت.. تێدەگەم، بەڵام دەترسم:

- مادام ئەوەندە کوڕەکی پاکی، با لۆ خۆت بی.

وااای دایکە ئەوە چۆنی وت..!! خۆ من زۆر ویستم لاسایی بکەمەوە و هەر نەمتوانی.. بینیت دایکە..؟! بینیت..؟! دەمیت بینی رێک لە هێلانەی سەر یەکێ لە درەختەکانی «باخی گڵکەند» دەچوو..؟! ئەی وشەکانت بینی چۆن وەکو کەناری هەڵدەفڕین..؟! نەتبینی..؟! چۆن..!! من بینیم من..!! ترسەکەم تاوی سەند دایکە.. ترسەکەم تاوی سەند.. دڵم لەپێش هەنگاوەکانما رێگا دەبڕێت و لەسەر ئەو شەقامە حەیران و سەراسیمە، ترساو و زارەترەک سەرنج لە شتەکانی دەوروبەر دەدات.. خۆشم بوێرم بڕۆمەوە ماڵ، ئەو ناوێرێت.. سەرهەڵدەگرێت و دەداتە دەشت و کێو.. ئەگەر باوکم بزانێت دڵمم لەگەڵ خۆم نەهێناوەتەوە، چییم پێ دەڵێت..؟! دەمکوژێت.. بێگومان دەمکوژێت.. من بەبێ دڵ چی لەو وێنەیە بکەم..!!

تاوێ دواتر زانیم ئەوە تەلیسمی ئەو کچە هەرزەکارەبوو دڵمی لە خۆم جیاکردەوە و کردی بە هی خۆی.. بە بەر چاوما لە دەرگاکەیان ئاودیوبوو و چووە ژوورەوە.. لێرە دەرگایەک و لەوێ یەکێکی تر.. من خۆم بکەم بە کامیاندا و

کوڕی کام ماڵەم.. نەدەکرا بچمە هیچ کامێکیان و دەبوایە بە خۆم و وێنەی گیرفانمەوە بدەمە دەشت و کێو.. لێرە باوکی ئەو و لەولا باوکی خۆم.. لەسەر ئەم شەقامەش دەیان باوکی تر بە لامدا تێدەپەڕن و لە هەموویان دەترسم.. لە ساتێکی ئاوادا باوکەکان چەند ترسناکن و ئێمە چەندێ گوناح و دەستەپاچەین..!! دەڕۆمەوە بۆ ماڵی خۆمان و هیچ چاری ترم نییە.. ناکرێ نەڕۆمەوە..!!

خۆم دەکەم بەم کون و بەو کوندا و وێنەکە دەشارمەوە.. تاوێکی پێدەچێت و دەریدەهێنم.. دەترسم بیدۆزنەوە.. دەیبەم بۆ شوێنێکی دیکە و دوای کەمێ بیرکردنەوەی تر، لەوێشی لادەبەم.. نیگەرانی و دڵەڕاوکێ بڕستیان لێ بڕیوم و گیانم تەواو داهێزراوە.. ئەی خوایە ئەو ماڵە گەورەیەمان بۆچی جێگای وێنەی کچێکی تیا نابێتەوە..!! ئاخۆ ئەو لە ماڵی خۆیان چۆن جێگا بۆ دڵی من دەکاتەوە و لە کوێی حەشاردەدا.. نا.. نا.. ئەو لە من ئازاترە، شەو لەناو لەپی خۆیدا پاڵیدەخات و تا چاوی دەچێتە خەو، بەو دەنگە بەسۆزەی لایلایەی بۆ دەکات و گۆرانیی بۆ دەچڕێت.. بەڵام من لێرە لەژێر ئەو لێفەیەی لە ترسا وەکو کیسەڵ چوومەتە ناویەوە و کردوومە بە قاوغ، خەوم لێ ناکەوێت و هەموو خەیاڵێکم لای کتێبی جۆگرافیاکەمە، کە دواجار خستمە نێوان لاپەڕەکانی و لەسەر تاقی ژوورێکی بچکۆلەی لادێی قەدپاڵی شاخێکی بەرزی کێشوەرێکی دووری ئەوێم دانا.

هەموویان نووستوون و ماڵەکە کشوماتە، کەچی هەر دەترسم و ئارامم لێ براوە.. هەرچەند بۆ ساتێکیش چاوم دەچێتە خەو، خەونی پێوەدەبینم و رادەچڵەکم.. هەر زوو زووش قسەکەیم بیردەکەوێتەوە و لەناو سەرمدا دەزرنگێتەوە:

ـ مادام ئەوەندە کوڕەکی پاکی، با لۆ خۆت بی.

وام پێ مەڵێ.. وام پێ مەڵێ.. تووخوا وام پێ مەڵێ.. من پاک نییم.. ترسنۆکم.. شەرمنم.. دەستەپاچەم.. ئەوەتا لەگەڵ خۆم دەتبەم بۆ قوتابخانە و لە ترسی مامۆستاکان هەموو گیانم دەلەرزێت.. دەترسم بتبینن و لەناو جۆگرافیا بە قژ بتهێننە دەرێ.. قوتابخانەی کوڕانە و قەدەغەیە کچ دوو پێی تێبخات.. بە

بەرچاومەوە تێتهەڵدەدەن و منیش لەولاوە دەستەکانم دەکەم بە قەڵغانی دەموچاوم، نەوەکا زللەیەکم بەرکەوێ.. تفێکی زل بکەوێتە سەر لێوم.. بەڵغەمێک پێڵوی چاوێکم داخات.. ئەی داوەشێم.. پێم نەوتی من ترسنۆکم.. پاک نییم.. پاک نییم بەساقە پاک نییم.. پاک نییم ئەی ئەو کچەی لە کارەکتەری چیرۆکە خورافی و میتۆلۆژیەکان دەچییت و کوڕێکی ئازا و جەربەزەت دەستناکەوێت، هەڵتگرێت و بێباکانە ملی خۆیت بۆ لە کێردەکان بسوێت.. لە کێوەکاندا عاسی بێت و شەڕی لەشکرەکانت لەسەر بکات.. من دەترسم.. زۆر دەترسم.. جا کەی نەترساوم..!! لە باوکم و لە مامۆستا و بەڕێوەبەر و کارگوزار و قوتابخانە و جالجالۆکەی قەد دیوارەکانی قوتابخانە دەترسم.. تۆ لەوێ لەناو لادێی ئەو کێشوەرە دوورەی ناو جۆگرافیا خۆت بێدەنگ کە و من بەچپە و بەدزیی مامۆستاوە چیرۆکێکی خۆمت بۆ دەگێڕمەوە.. ساڵی پێشوو لە نزیک ماڵەکەمان خانووێکیان دەکرد و تەنها تەماڵەکەی تەواو بووبوو.. حەوزێکیان هەڵکەندبوو و پڕیان کردبوو لە ئاو.. برای بچووکی کچێکی قژزەردی گەڕەکمان کلیلەکانی ماڵەوەی خستبووە ناو حەوزەکە و بۆیان دەرنەدەهات.. ئەو کچەش حەددی نەبێ لە رووی خۆت جوانیەکەی بێوێنەبوو و شەڕی بە کوڕانی ئەو دەوروبەرە دەفرۆشت.. بانگی کردم، تا کلیلەکانی بۆ دەربهێنم.. بەداخەوە من مەلەم نەدەزانی، چونکە لە ترسی باوکم نەمدەوێرا لەگەڵ هاوڕێکانم بچمە مەسبەحی مەلعەبەکە.. چەند جارێکیش لێدانم خواردبوو، چونکە خۆم خستبووە ناو ئاوی حەوزی ئاواوە.. نیوەڕۆیەکیش بۆئەوەی زوو جلەکانم وشکبێتەوە و باوکم ئاوا نەمبینێت، لەسەر ئاسنێکی داخبووی بەر هەتاوی ناوەڕاستی تەمووز دانیشتم.. نەمزانیبوو ئەو ئاسنە ژەنگی هەڵێناوە و ئاوا جلەکانم ژەنگاویی دەکات.. کاتێک سەیری خۆمم کرد و جلەکانمم ئاوا بینی، دڵم کەوتە خوارەوە و نەمدەوێرا روو بکەمە ماڵەوە.. رووشم نەکردایەتەوە ماڵ، چییم بکردایە و بۆ کوێ سەری خۆمم هەڵگرتایە.. دەبوایە هەر بڕۆمەوە و هیچ چاری دیکەم نەبوو.. ئەو جارەیش دوور لە گیانی تۆ بەقوربان.. دوور لە گیانی تۆ، هەزاران شەق و زللەیان لێدام.. باشبوو نەنکم لە ماڵمان بوو و بە فریام کەوت، ئەگینا دەیانکوشتم.. ئیتر لەمەوە

زانیـــیم من هەرگـــیـــز فـــێـــری مـــەلە نـابم و تەواو زەندەقم لە ئـاو چوو.. ئاخ چ شکستێکی گەورەبوو من لە بەرچاوی ئەو کچە جوانە بڵێم مەلە نازانم..!! ئەوە لە کاتێکدا ئەو چاوەڕێیە وەکو کوڕی ئازای فیلمەکان هەر بەجلەوە خۆم هەڵدەمە قوڵاییـەوە و دوای تاوێ بە دەم بزەیەکەوە بیخەمە ناو دەستی.. ئەو بزەیەی، کە دەتوانێت پەیوەندییەکی گەورەی پڕ لە حەز و خۆشەویستییمان لەنێواندا فەراهەم بکات.. بمـانکات بە دڵخـواز و دڵدارێکی ئەفـسـانەیی و لەپێناوی یەکـتـردا بمـرین.. مـن ڕێگایەکی تەقلیـدییم بەکارهێنا، کە هیچ لە هی کوڕی جەربەزە و دڵدار نەدەچوو و سـەرنجی ئەوی ڕانەدەکـێـشـا.. سـەتڵـێکم هێنا و ئاوەکـەیم دەردەهێنا.. بەڕاستی بەقەدەر کرێکارێکی بەهێـز خۆم ماندوو کرد و ئەو حەوزەم بەتاڵ کـرد.. بەڵام ئەمـە هیچ شـێوازێکی عـاشـقانە نەبوو و خـاڵی بوو لە زەوق و توانای کوڕی ئازا.. کلیلەکانم بۆ دەرهێنا و ئەو ناوەم بەجێهێشت.. لەگەڵ کوڕانی هاوڕێم لە پەنا دیوارێکدا دانیشتبووم، کاتێ پیاوێکی مۆنی ڕەزاگران هات و بە پەنجەی دۆشاومژەی دەستی ڕاستی ئیشارەی بۆ دەکردم.. یـەک دوانێک لەپێش منەوە بەترسەوە وتیان:

ـ ئەمن..؟!

ئەو وتی:

ـ نەء.

هەرکە من وتم:

ـ ئەمن..؟!

وتی:

ـ ئا، ئەتوو.

چووم و تـوند گـوێچکەی گـرتم.. خـاوەنـی خـانـووەکە بـوو و چـاوەکـانـی گـریان لـێ دەباری.. تمـەز من ئاوی ئەو حەوزەم کـردووە بەژێر کـیسـەی چیـمـەنتۆکـاندا و هەر هەمـوویان تەڕ بوون.. چووبـووە سەروگـوێلاکی مـاڵی ئەو کـچە قـژزەردە و ئەویش خـەتاکـەی خـسـتـبـووە سـەر مـن.. ڕاسـتـیـشـی دەکـرد، خـەتای مـن بـوو، ئەگـەر بەجلەکـانمـەوە خـۆم هەڵدابوایە ناوی و لـێزانانە یەکێ لە پەنجەکـانـم لە ئەڵقـەی

کلیلەکان هەڵبکشایە.. لەوسەر سەرم دەربهێنایە و بمخستایەتە ناو دەستی، بۆچی ئەوە ڕووی دەدا، کە رووی دا.. چەندێ جوانە کاتێ کوڕێ بە جلی تەڕەوە لە بەرامبەر کچێکی خورافییدا وەستاوە و دڵۆپ دڵۆپیش ئاو لەو قژە لوولەی دەتکێن، کە ئەڵقە بچکۆلە بچکۆلەکانی لە کۆمەڵێ ئەموستیلە دەچن و دەشێ ئەو پەنجە باریکەکانیان تێبخات، ئەو پەنجانەی وا بە سوورێکی تۆخ تۆخ نینۆکەکانی بۆیە کردوون و لەژێر تیشکی ڕۆژی ناوەڕاستی ئاسمانەکەی سەرمان جوان جوان دەدرەوشێنەوە..!! من وامنەکرد و ئەویشم وەکو دەیانی تر نائومێد کرد.. دڵی ڕەنجا و دامیە دەست ئەو پیاوە ڕەزاگرانەی تەنها بیری لە چیمەنتۆ و کۆنکرێت دەکردەوە.. بەو پەنجە ڕەقانەی، کە لە کلکی بڕبەند دەچوون و تەنها پارەی پێ دەژماردن، گوێچکەی گرتبووم و بێبەزەییانە رایدەکێشا.. بردمی بۆ لای باوکم و هەر خۆم دەزانم چ فەلاقەکارییەک کرام.. جا چۆن نەترسم و زیڕە نەکەم.. بەڵێ، ئێستاش دەترسم.. ئەوەتا دەستم لەسەر کتێبی سەر تەختەکەی بەردەمم دەلەرزێ و نازانم دەموچاوم کام ڕەنگەی گرتووە.. دەترسم لەپڕ مامۆستا کتێبەکەم لێ وەرگرێت و بتبینێت.. خۆت لەوێ گرمۆڵە کە و متەق لە زمانت ببڕە، با نەزانن لەگەڵم هاتووی بۆ قوتابخانە.. دەنگت لەناو دەنگی ئەو هەموو کوڕەدا دەناسرێتەوە و زوو هەستت پێ دەکەن.. ریسوات دەکەن و لەم شارەت بەدەردەنێن.. ئەوا وانەکە تەواو بوو و ئۆخەی نەیانبینی.. یەکێکی تر و دوانی تریش تەواوبوون و خۆشبەختانە پێیان نەزانی.. بەڵام ناوێرم چیتر بۆ ماڵەوەت بەرمەوە.. ئێستا لەناو ئەو دڕکانەی سەر ڕێگا لەتوکوتت دەکەم و لەبیر خۆمت دەبەمەوە.. وەکو شاگردی قەساب گۆشاوگۆش سەرت دەبڕم و بەسەر دنیاوەت ناهێڵم.. تۆش کوڕی ترسنۆک و شەرمنی وەکو من لە خەیاڵی خۆت دەرکە و ببڕای ببڕای بیرم لێ مەکەرەوە.. بەڵام بڕوابکە باوکم و مامۆستا و قوتابخانە ئاوا فێری شەرمیان کردووم و جورئەتیان تیادا نەهێشتووم..!!

شەرمنترین قوتابیی ئەو قوتابخانەیە بووم و هەمیشە هەقم خورابوو.

کارگوزاری قوتابخانە لە وانەی پێنجەمدا دەهات و پۆل بە پۆل دەگەڕا.. قاقەزێکی دەدایە مامۆستاکان، بۆئەوەی ناوی منداڵە نەخۆشەکان بنووسن و

بیاننێرن بۆ ئەو نەخۆشخانەیەی، کە چەند هەنگاوێک لە قوتابخانەکەی ئێمەوە دووربوو.. جا قوتابییەکان بۆئەوەی قوتابخانە بەجێبهێڵن و خۆیان لە وانە ڕەزاگرانەکان بدزنەوە، بەدرۆ خۆیان نەخۆشدەخست و لەسەر ناونووسین دەبووە شەڕ.. دەچوونە سەر کورسیەکان و تا دەکرا دەستیان هەڵدەبڕی.. دەیانکرد بە یەک گەڕەلاوژە و تەنها گوێت لە وشەی مامۆستا مامۆستا دەبوو، کە بەجارێ لە دەمی هەموویانەوە دەهاتە دەرێ و لەناو پۆلدا دەنگی دەدایەوە.. مامۆستاش بە ئارەزووی خۆی چوار پێنج ناوی دەنووسی و دەیناردن بۆ لای بەڕێوەبەر.. جارێکیان مامۆستایەک لەو هەڵسوکەوتەی قوتابیان تووڕەبوو و بەڕیز سەر و چوار داری زۆر قایمی لە هەموویان دا.. من چونکە لەپێشەوە ئاقڵانە دانیشتبووم و ئەویش بینیبوومی، لێی نەدام و بەوانی وت:

ـ بەس ئەوە ئاقربوو و هەرای نەکرد، لۆیێ لێی نادەم و ناوی وی دەنووسم.

من لە هەموو شتێ زیاتر لە خەستەخانە و دکتۆر و سیستەر و دەرزی دەترسام.. لچم هەڵهێنایەوە و دەستم کرد بە گریان، بەڵام راپێچی لای بەڕێوەبەریان کردم و لەوێ ئەوەندەی تر خوێنم وشکبوو.. نەمدەتوانی پێیان بڵێم من نەخۆش نیم و نامەوێ بچم بۆ خەستەخانە.. کوڕێکی پۆلی شەش هەر هەمووومانی برد و لە رێگا گاڵتەی پێ دەکردم، کە ئەوەندە ترسنۆکم و زیڕەم کردووە.. لەوێ ژنێکی سیستەری خزمی خۆمی لێبوو و دڵنەوایی کردم، کەچی نەمتوانی بەویشی بڵێم و تا لای دکتۆرەکە نەیانوەستاندم.. ئەو هەر دەیوت:

ـ لە چ دەترسێی.. حەبی بخۆی چاکدەبییەوە، ئەگەرنا هەر دەبی بنارێنی.. ئەتوو گەورەبووی.. پیاوی پیاو.

دەرکەوت هەر بەڕاستی نەخۆشم و کۆمەڵێ حەبیان بۆ نووسیم.. ئەوان نەخۆشیان خستم و لە ترسی حەب و دەرزی تام لێهات.

من لەسەر ئەم حاڵەیشەوە زۆر نەگبەت بووم.. وەکو نەنکم هەموو جارێ دەیوت بەردێ لە ئاسمانەوە بکەوتایەتە خوارەوە، بەر سەری من دەکەوت.. ساڵی دوای هەرەسی شۆڕش ماڵێکی عەرەبی سەر بە ڕژێم لە پشت ماڵمان بوون و کوڕێکیان هەبوو ناوی «مەیموون» بوو.. دیارە باوکی نەیزانیوە ئەو ناوە، کە بە عەرەبی واتە

پیـرۆز و بەشکۆ، بە کـوردی مـانایەکی تری هەیە و شـایانی پێکەنینە.. یاخـود نەیزانیـوە رۆژێ لە رۆژان دەوڵەت بە مەبەسـتی تەعـریبکردن وەکو ئامـێـرێک لەو شوێنەی دادەنێ.. ئەو «مەیموون»ە لە قوتابخانەی عەرەبی بوو.. کاتێ دەچوو بۆ دەوام، چی منالّی ئەو گـەڕەکـە هەبوون لە رێگا بە «مـەیمـوون مـەیمـوون» دوایدەکـەوتن.. لە مـانای ناوەکـە تێگەیشـتـبـوو و دامـاوە شـێت ببـوو.. فـریا نەدەکەوت یەک بە یەک وەڵامیان بداتەوە، بۆیە بەردەوام دەڕۆیشت و دەیوت:

ـ أنتو قرود.. أنتو قرود. «ئێوە مەیموونن.. ئێوە مەیموونن».

دەگریا و جانتاکەی فرێدەدا.. رۆژێکیان لە شپرزەییان لەسەر شەقامی شەستی کەمێ لە دووری ماڵەکەیان خۆی بە ئۆتۆمۆبیلێکدا کێشا و مەترێ لەولاتر کەوت بە پشتا.. سەری شکا و خوێن فیچقەی کرد.. شوفێر خێرا بردی بۆ نەخۆشخانە و دوای چەند رۆژێ چاکبـووەوە.. بە باوکی وتبـوو، گوایە من منالّانم فـێرکـردووە و بەهۆی منەوە ئاوای لێـهـاتووە.. کـاتێکم زانی دەسـتێ پشـتی ملی گـرتم و دەسـتەکـەی تر بۆ نـاو دەمم.. جنێـوی پیس پیـسی دەدا و منیش هاوارم دەکـرد.. دایکم شـێت و هاربوو و چووە سـەریان.. کـارەکـەرەکـەیان، کـە کـەڕ و لاڵ بوو، دەرگـای کـردەوە.. دایکم بە تاکێ پێڵاو تێیـکەوت و دەموچاوی سوورهەڵگەڕا.. ئیتر باوکم تێیهەڵدەدام و سەرزەنشتی دەکردم، کە من هەر بەوەوە ناوەستم پشتم کـردۆتە کـتـێـبـەکـانم، بەڵکو لەگـەڵ مـاڵی ئەمنی عـەرەبیـشـدا شـەڕی بۆ هەڵدەگیرسێنم.. کەچی باوکی کوڕەکە رۆژێکیان دەستی کردە ملم و ماچی کردم، چونکە زانیـبـووی بوختـانیـان بۆ کـردبووم.. دوای مـاوەیەک رۆیشـتـن و ئەوێیـان بەجێـهێشت، چونکە منالّان وازیان لە «مەیموون» نەدەهێنا و شێـتیـان کردبوو.. باوکم لەبەر سێ شت رقی لەو مـاڵەبوو: یەکـەم غـەدریان لە من کـردبوو، دووەم بەعسی بوون، سێیەم بۆ تەعریبکردن و چەوساندنەوە هاتبوون، بۆیە دەیوت:

ـ بریا هەرچی عەرەب هەیە لەو کوردستانەی ناوەکی ئەوهای هەبا، بەشکو هەر بە چەپرە دەریاندەکردن.

باوکم هەرگـیـز رقی لە هەمـوو عـەرەبێک نـەبووە و تەنهـا بەعس و ئەوانەی بە دوژمن زانیــوە، کــە دان بە بـوونی نـەتەوەی کــورددا نـانێـن و هەوڵـی لەناوبردنی

دەدەن.. ئەمە یەکێکە لە سیفەتە جوانەکانی ئەو و من خۆشمدەوێ.. چەند بلێی دڵیشی بە پێشمەرگە عەرەبەکانی شیوعی دەکرایەوە و پێی وابوو ئەو بەشەی کوردستان تەنها لەژێر سایەی رژێمێکی شیوعییدا ئازاد دەبێت.. جارێکیش یارمەتیی کەسوکاری یەکێ لە لێپرسراوەکانی دابوو و زۆریش لەبەرچاویان بوو.

من چ لە قوتابخانە و چ لە گەڕەک هەمیشە لە پەراوێزدا بووم و کەس بایەخی پێ نەدەدام.. هیچ بەهرەیەکم نەبوو سەرنجی ئەوان رابکێشێت و یەک مامۆستا ناوی منی نەدەزانی.. بێجگە لە یەک دوو خاڵم و مامم و ئامۆزاکانم، کە بەراستی خۆشیاندەویستم و یارمەتییان دەدام.. بەتایبەتی ئامۆزا گەورەکانم لە فێربوونی زمانی عەرەبییدا زۆر بە کەڵکم هاتن و هەر شتێ لە کتێبەکانم تێنەگەیشتمایە، ئەوان بۆیان روونەدەکردمەوە و کتێبەکانی خۆیان بەلاوە دەنا، ئەگینا زۆربەی خزمەکانی ترم بە چاوێکی تا بڵێی سووک سەیریان دەکردم.. هەندێکیان هەر نەیاندەناسیم و ناویان نەدەزانیم.. تەنانەت ئەوانەی بۆ خێزانی ئێمەش دڵسۆز بوون و چاکەشیان هەبوو بە سەرمانەوە، هەر منیان خۆشنەدەویست و وەکو کەسێکی رۆحلەبەر حیسابیان بۆ نەدەکردم.. ئەوانەی بەڕاستی و لە کاتی تەنگانەشدا بەکەڵکمان دەهاتن، بەشێوەیەکی جیا لە ئەندامانی خێزانەکەمان لە من رادەمان.. هەر بۆیە شەرمێکی سەیرم لێ دەکردن و لە رووم نەدەهات قسەیان لەگەڵدا بکەم.. کەچی کاتێ دەهاتن بۆ ماڵمان، باوکم و دایکم ناچاریان دەکردم بەخێرهاتنیان بکەم.. ئاخر من دەیان جار دەستم بۆ تۆقە درێژکردبوو و ئەوان تەریقیان کردبوومەوە.. خێسەیان لێکردبووم و چەمۆڵەیان لێ نابووم.. ناخۆشترین شت لای من رۆژانی جەژن بوو.. لە ژوورەوە خۆم دەشاردەوە و بەزۆر دەیانهێنامە دەرێ.. تەنها کاتێ ناوی من دەهات، ئەگەر بیانویستایە باسی کەسێکی بێبەهرە بکەن و هاوکات بە شانوباهووی منداڵەکانی خۆیاندا هەڵبدەن.. کەسیان باوەڕیان نەدەکرد بگەمە پۆلی شەشی سەرەتایی و پێیان وابوو من دوارۆژێکی زۆر خراپم دەبێت.. هەموو ئەوانەش زیاتر باوکمیان دەترساند و فشاری ئەو لەسەر من زیاتر دەبوو.. هەر زوو زوو پێی دەوتم، کە من دەبم بە بۆیاغچی و پێڵاوی فلان کەس و فلان کەس بۆیاغ دەکەم.. چاوم دەکەوێتە دەستی خوشک و براکانمەوە و دەبمە بار

بەسەریانەوە:

ـ داوەشێی دەرێی نەعامەی، نە بە تەیری دەچی و نە بەحوشتریش.

واتە نە وەکو باڵندە دەتوانم بفڕم و نە وەکو حوشتریش بارم پێ هەڵدەگیرێ.. چەند پەندێکی تۆقێنەر بوو و چۆن ئەژنۆی دەشکاندم.. ئەمەم تەنها لەو بیستبوو.. لە نیگارکێشان و تۆپی پێ سەرکەوتوو نەبووم، چونکە باوکم رازیی نەدەبوو کاتی خۆمیان لەگەڵدا بەسەر بەرم.. ماوەیەک خووم دایە خۆشنووسی و دەمویست ببم بە خۆشنووس.. لەماڵەوە گاڵتەیان پێ دەکردم، گوایە هەرگیز فێری ئەو هونەرە نابم.. پێیان دەوتم، کاتێ دووکانێکی خۆشنووسیی دەکەمەوە، دەبێت پلێتی ناونیشانەکەی بەرم بۆ لای خۆشنووسێکی تر و بۆم بنووسێت.. یان بە دەستوخەتێکی زۆر ناشیرین دەینووسم و کەس قێزی نایەت سەیری بکات.. ئیتر ئەمە هەر خۆی بەڵگەیە، کە من خۆشنووس نییم و بازاڕم نابێت.. بەراستی ئەمە لە کاریکاتێر دەچوو و پێکەنینم بە حاڵی خۆم و دوارۆژە پڕ لە نائومێدییەکانم دەهات.

ماوەیەک وا چووبووە ئەقڵمەوە، کە هەر کەسێ لەم دنیایەدا رۆحێکی تری هەیە و لە شوێنێکی تر دەژین.. هەمیشە بیرم لە رۆحەکەی ترم دەکردەوە، ئاخۆ ئەویش وەکو من دیلکراوە و بۆی نییە بە ئارەزووی خۆی بجووڵێتەوە، یان جیایە و لەوپەڕی ئاسوودەییدا دەژی.. ئاخۆ باوکی رۆحەکەی ترم ئاوا رێگەی هەموو شتێ لەو رۆحەم دەگرێت، یان کەسێکە دژ بە خوێندن و قوتابخانە و هیچ یارییەکی قەدەغە نەکردووە.. چەند حەزم دەکرد رۆژێ لە رۆژان ماڵی رۆحەکانی ترمان بیبینم و لەو نهێنییە تێبگەم.. دایکی رۆحەکەی ترم، خوشک و برای رۆحەکەی ترم چۆن دەژین و چۆن بیردەکەنەوە.. هەرگیز باوەڕم نەدەکرد ئەوان وەکو ئێمە بژین و ئێرەییم پێ دەبردن.

هیچ شوێنێ نەمابوو لەو ماڵەی ئێمەدا منی لێ ریسوا نەکرابم و لێدانم تیادا نەخواردبێت.. رۆژ نەبوو من چەند سەعاتێ خۆم نەخەمە ژوورێ لە ژوورەکان و وەکو مشکی زارەترەک تیایدا هەڵنەلەرزم.. لەگەڵ کوڕێکی دراوسێمان بە شەڕ هاتبووم و لووتیم پڕکردبوو لە خوێن.. باوکم باوکی ئەو کوڕەی زۆر خۆشدەویست

و شەو تا توانی دارکاریی کردم.. ئەگەرچی ئەوان نە سکاڵایان لای کردبوو و نە هیچ نارازاییەکیان دەربڕیبوو.. دایکم هەرچۆنێ بوو لەژێر دەستیا دەریهێنام و پشتم بە دیواری مووبەقەکە دا.. باوکم لەسەر یەکێ لە کورسیەکانی ناو چیمەنەکە دانیشتبوو و بە رووی گرژەوە گوێی لە رادیۆ دەگرت.. من چەند سەعاتێ هەر ئاوا وەستابووم و پشتم لە دیوارەکە نەدەکردەوە.. دانەدەنیشتم، نەوەکا لەپڕ پەلامارم بدات و نەتوانم خۆم بگەیەنمە مووبەقە گەرمەکە.. ماندوو بووبووم و خەوم دەهات، بەڵام نەمدەوێرا بجووڵێم.. جار جار بۆ ساتێ خەوم لێدەکەوت و قاچەکانم دەخزین.. دەکەوتم و هەر خێرا و بە ترسەوە هەڵدەستامەوە.. رۆژێکیان خۆم لە مووبەقەکە نابوو و دەرگاکەم داخستبوو.. باوکم پێی دەوتم بیکەمەوە و خۆم بە دەستەوە بدەم، بەڵام وامنەکرد و کۆڵم نەدا.. چوارچێوەی پەنجەرەی ئەو مووبەقە دار بوو و بە چەند شیشێک رایەڵ کرابوو.. کاتێ خانووەکەمان کردبوو،ماڵی نەنکم ئەوەیان لێ زیادبوو و دابوویان بە ئێمە.. یەکێ لە خوشکەکانم، بە مناڵیی چووبوە ناو ئەو مووبەقە و دەرگاکەی بەسەر خۆیدا داخستبوو.. ئیتر نەیزانیبوو بیکاتەوە و عاسی مابوو.. دەگریا و داماوە لە ترسا رەنگی بەبەرەوە نەمابوو.. دایکم لە حەژمەتا چەپک چەپک قژی خۆی دەردەهێنا و بە نینۆک دەموچاوی دەڕنیەوە.. من تەگبیرم کرد یەکێ لەو شیشانە دەربهێنین، ئەوسا دەتوانین برا بچکۆلەکەمانی پیادا بەرینە ناوەوە و ئەو بیکاتەوە.. وامان کرد و خوشکەکەمان رزگار کرد.. بەڵام نەمدەزانی رۆژێک هەر ئەوە دەبێتە مایەی ریسوابوونی من و کەس بە فریام ناکەوێت.. باوکم ئەو جارە بە خوشک و براکانمی وت، کە بچن لە کۆڵان بەردی بۆ بێنن و لەو کونەوە بیانگرێتە من.. ئەمە یارییەکی چەند بلێی خۆشبوو و ئەوان زۆر حەزیان لێی کرد.. هەر خێرا رایان کردە کۆڵان و بە دەست و بە گیرفان بەردیان هێنا.. خێرا خێرا دەیاندایە دەست باوکم و ئەویش ئازا ئازا دەیگرتنە من.. بەڵام منیش سینیەکی زۆر گەورەم کردە قەڵغان و هەمووی هەر بەر سینیەکە دەکەوت.. بەریدەکەوت و دەگەڕایەوە.. هەموو جارێکیش لە ترسی ئەوەی نەوەکا بەردەکە بەر ئەو پەنجانەم بکەوێت، کە لەملا و لەولاوە قەراغی سینیەکەم پێگرتبوون، لە دەستم دەکەوتە خوارەوە، بەڵام

هەر خێرا هەڵمدەگرتەوە و دەمکردەوە سوپەری گیانم.. باوکم فێڵەکەی دۆزیەوە و تاکتیکی خۆی گۆڕی.. بە دیوارەکەیدا دەکێشا و بۆم دەگەڕایەوە.. واتە لە پشتەوە بەرم دەکەوت و نیشانی خۆی دەپێکا.. خوشک و براکانم بەردەوام بەردی خۆیان دەهێنا و وەستانیان نەبوو.. برایەکم دەیوت:

ـ بابە ئەوە باشە..!! ئەوە گەورەیە..!!

ـ نا، بابە، ئەوەی من باشترە.. هەر کوو پێی بکەوی، جێیەکی دەشکێنی.

برایەکی ترم گلەیی دەکرد و دەیوت:

ـ بابە ئەوە دوو جارە لە شادەی خوشکمی وەربگری و لە منت وەرنەگرتیە.

ـ وەڵڵاهی وەنییە.. نۆرەی خۆمە.

ـ ئاقربن، شەڕی لۆ چییە، لە هەمووتانی وەردەگرم.. دەی بڕۆن بینن.

لە حەمامەکەدا دوو عەللاگەی تەختەی جلهەڵواسین هەبوون، کە هەر یەکەیان مەترێک درێژ دەبوون.. من و براکەم کاتێ خۆمان لەو حەمامەدا حەشار دەدا، موعاناتەکانمان لەسەر تۆمار دەکردن و لەژێریان دەماننوسی: «بیرەوەریەکانی دوو بێتاوان لە زینداندا».

بەڕاستی زیندان بوو و ئێمەش بێتاوان بووین.. هەموو گوناهەکەمان ئەوەبوو دەمانویست پراوەی حەزەکانی خۆمان بکەین و بە زیندوویی لە قۆناغی منالییماندا بژین.

باوکی من لەچاو هەندێ باوکی تر زۆر باشتریش بوو.. باوکم دژی زۆر شت بوو یەکێ لەو شتانە مۆسیقا بوو، کە من حەزی دنیام لێی دەکرد.. دیارە زیاتر لەبەر ئەوەی خوێندن بۆ ئەو هەموو شتێک بوو، بەڵام بەلایەوە کوفر نەبوو ئەگەر بە قوتووی شیری نیدۆ و بە تەلی زۆر باریک ئامێرێکی مۆسیقام دروستبکردایە..«٧» بەڵێ، بۆ خۆم و بۆ زۆر لە منالانی تری گەڕەکیشم درووستم کردبوو و تیپێکی مۆسیقای منالانمان پێکهێنابوو.. من سەرۆکی ئەو تیپە بەقەستیە بووم و هەرچۆنێ بوو کەمێ تینوویەتیی دەشکاندم.. شەوێکی زستان زەنگی ماڵی ئێمە لێی دا و وەکو زۆر جاری تر من چووم دەرگای حەوشەم

کردەوە.. کچێکی دراوسێمان یەکێ لەو ئامێرە بەقەستیانەی بە دەستەوە بوو، کە من بۆ منالآنم درووستکردبوو.. دایە دەستم و بە گللەییەوە وتی:

ـ ها بگرە.. بابم زۆری لە «.......»ی برام دایە، هەر کوشتیتی.. رازیی نابی هیچکە «.......» بێتە فرقەی مۆسیقای.

باوکی ئەو کوڕەش وەکو باوکی هەزارانی تری شارەکەمان، بە مەبەستی گۆڕینی ئەو بارودۆخە نالەبار و پڕ لە چەوسانەوەیە و هێنانەدیی ژیانێکی بەختیار و پڕ لە سەربەستی و خەونی جوان، لەگەڵ دەستپێکردنەوەی شۆڕشی ئەیلوول چووە شاخ و بوو بە شۆڕشگێڕ.. کۆڵانەکەی ئێمە چۆڵببوو و زۆر دیمەنێکی ترسناکی هەبوو.. خەڵکی تر لەملا و لەولاوە هاتبوون و جێگای ئەوانیان گرتبووەوە.. باوکی من هەرگیز چەکی هەڵنەدەگرت و بۆ گەشت و گوزاریش حەزی لە شاخەکان نەدەکرد، بەڵام لە یەک کاتدا هەم دەترسا و هەم دڵیشی بەو هێزە بێشومارە خۆشبوو.. شەوان رادیۆی «دەنگی کوردستانی عێراق»ی دەکردەوە و گوێی لە هەواڵەکانی شۆڕش دەگرت.. ئێمەش وازمان لە هەموو شتێ دەهێنا و دەمانویست ئەو دەنگە ببیستین، کە تەشویشی بەعس نەیدەهێشت بەئاسانی دەربچێت و هەموومانی بێزار کردبوو.. باوکم هەر پێی دەکرا ئەملا و ئەولا بە شەپۆلەکە بکات و رووی رادیۆکە بسووڕێنێت.. ئێمە ئەگەر گوێشمان لە رادیۆکە نەگرتایە، لە دەموچاوی باوکماندا دەمانتوانی هەواڵەکان بە روونی بخوێنینەوە.. هەندێ جار بە دڵی خۆشەوە سەری هەڵدەبڕی و دەیوت:

ـ ئەی بە قوربانتان بم پێشمەرگە قارەمانەکان.. خوایە بارزانییمان لۆ بپارێزی.

کەچی هەندێ جار بەدەم ئاخهەڵکێشانەوە دەیوت:

ـ موئامەرەیە.. ئەو کوردە قەت نابتە هیچ.. هەمووی خاینە.. ئەو خاکە هەمووی فرۆشرایە.. لۆ سەیرانێ چووینە.. شەڕی ناکەن.. داوەشێن.

شەوێکیان «بارزانی» لە رادیۆ دوانێکی دابوو و بەیانیەکەی دایکم بۆی باسکردم.. دەگریام و گللەیم لێ دەکردن، کە منیان خەبەر نەکردبووەوە..

خۆشەویستترین کەسم قسەی بۆ کردبووین و من گوێم لێی نەبووبوو..!!
ساڵی حەفتاوچوار بۆ ئێمە پڕبوو لە ناخۆشی.. باوکم لەپڕ دەمی تووشی ئیفلیجیی بوو و نەیدەتوانی بەچاکی بیجووڵێنێت.. ئامۆزا گەورەکەم «پەیمانگای مامۆستایان»ی تەواوکرد و ئەو ساڵە کرا بە سەرباز.. بردبوویانە رەبیەیەکی «سپیلک» و هێزی پێشمەرگە ئابلۆقەی شوێنەکەیان دابوو.. ئازووقەیان پێ نەدەگەیشت و دەترسایین لە برسان و لە سەرما رەقببێتەوە.. هەواڵەکە زۆر لەپڕ گەیشتە ئێمە و باوکم ئاوای بەسەرهات.. پێشتریش ئامۆزایەکی ترم، کە ئێستا مێردی خوشکە گەورەکەمە و نۆبەرەکەیان لە «کۆلێژی بزیشکی» دەخوێنێت، ئەوسا قوتابیی «پەیمانگای مامۆستایان» بوو و بە موعجیزە لە مردن دەربازببوو.. ئەم و هاوڕێکانی هامشۆی گازینۆیەکیان دەکرد و بەعسیش دەیزانی ئەوانە کۆمەڵێ لاوی خوێنگەرمی دژ بە رژێمەکەین، مینێکی بۆ دانابوون و چەند قوتابیەکی ئەو پەیمانگایە شەهید بوون.. یەکێ لەوانە «ئەسعەد»ی ناو بوو و ماڵەکەی لە ئێمەوە دوور نەبوو.. رێورەسمی ناشتنی تەرمی ئەو شەهیدە لە لایەن قوتابیان و خەڵکی شارەوە زیاتر لە هی سەرکردەی وڵاتێک دەچوو.. ئەمە نارەزاییەکی بەئاشکرای جەماوەر بوو دژ بەو تاوانە.. ئەو ئامۆزایەم بە رێککەوت هاوڕێیەکی بانگی کردبوو و کەمێ دوورکەوتبووەوە.. تەنها پرشکی بەرکەوتبوو و برینداربوو.. ئیتر باوکم بەرگەی ئەو هەموو ناخۆشییەی نەگرت و دەمی ئیفلیج بوو.. تا چاک بووەوە، دەیان دکتۆرمان پێی کرد و حەب و دەرمانی دنیایان پێ تاقیکردەوە.. رەنگی مردوو لەسەر روومان نیشتبوو و رۆژانە بۆی دەگریایین.. ترسێکی سەیر ئابلۆقەی ماڵەکەمانی دابوو و لەو شارە چۆڵەی، کە تەواو سیمای گۆڕابوو و لە چۆڵەوانیی دەچوو؛ هەستمان بە بێکەسیی دەکرد.. ئێستاش زۆربەی ئەو خەونە ترسناکانەم بیرن، کە ئەوسا دەمدین و سەغڵەتیان دەکردم.
باوکم کەمێ باشبوو و من تووشی نەخۆشیی بووم.. کەس باوەڕی نەدەکرد چاکبمەوە و قوڕگیەشە و تای گەرم تەواو پەرێشانیان کردبووم.. لە ترسی دکتۆر و دەرزییش ئەوەندەی تر رۆحم چووبوو.. رۆژێکیان بەتەواوی تەمایان لێ دانام و بەحاڵ گوێم لە دەنگی دایکم بوو بۆم دەگریا.. بە باوەش خستمیانە ناو تاکسیەک

و بردمیان بۆ لای «دکتۆر یاکۆب»ی پسپۆڕی نەخۆشیی منالاّن.. بە هەزار ئەملا و ئەولا لەسەر تەختەکەی پالّخستم و ملیۆنێ جنێوم بە خۆی و بە باوک و باپیری دا.. بە تاکسیەکی تر هێنایانم بۆ لای «خالّس»ی موزەمید لە نزیک «حەمامی ئیسکان»، بۆئەوەی دەرزییم لێ بدات.. شوفێری تاکسیەکە خزمی خۆمان دەرچوو و لەگەلّ باوکم کردمیانە باوەش.. هەرکە دایاننام، من بەو نەخۆشیە بە کۆلاّندا هەلّدەهاتم و ئەوان دوام کەوتبوون.. دوایی هەمیشە دەیانگێڕایەوە، کە من چۆن دەتوت لە گۆڕ هاتوومەتە دەرێ و بەزەحمەت توانیان بمگرن.

لەگەلّ هەموو ئەو ناخۆشی و چورتوومانەش، باوکم هەر خەمی ئەوەی بوو دەرنەچم و فشارەکانی زیاتر ببوون.. من وەکو باسمکرد لە پێش نیوەی سالّ شەش سفرم تیابوو و ئەمە ترسێکی گەورەی خستبووە دلّمەوە.. دایکی ئەو کوڕەش وا دەرنەچوو و من ئەو هیوایەشم نەما.. ئیتر چاوەڕێی کارتەکم دەکرد، کە دەبوایە بە شەش خەتی سووری جوانەوە پیشانی باوکمی بدەم.

ئەو سالّە قوتابیان هەر بەگشتی خراپ بوون و کەمیان هەبوو حالّیان لە من چاکتر بێ.. ئەتمۆسفێری شار و هی قوتابخانە تەواو گۆڕابوون و هەستمان بە ترسێکی لە رادەبەدەر دەکرد.. هەوالّی لەسێدارەدانی سەدان کەسمان بیستبوو و بەچاوی خۆمان تەرمەکانمان دەبینین.. «بۆتان موحسین» هاوپۆلێکی خۆمان بوو، ئەو سالّە باوکی و مامێکیان لە سێدارە دا و هەموومان بۆ ئەو هاوڕێیەمان خەفەتبار بووین.. رۆژانە لەسەر ئەو شەقامەی شەستی هێزی بەعسمان دەبینی و بەرەو شاخەکان دەچوون.. زنجیری دەبابەکان دەرگا و پەنجەرەکانیان دەلەراندینەوە.. سەرباز و جاشەکانمان دەبینی و بە رقەوە سەرنجمان لێ دەدان.. بە بەرچاومانەوە دەستیان بەسەر مالّی بەجێماوی پێشمەرگەکاندا دەگرت و کەلوپەلەکانیان دەبردن.. جنێویان بە «بارزانی» و بە شۆڕشەکەی دەدا و نەماندەوێرا ناڕەزایی دەربڕین.. ئیتر چۆنمان ئاگا لە خوێندن دەما و چۆن دەمانتوانی بەلای کتێبەکانماندا بچین.. ئەوەندە هەبوو ئەوان بەو رادەیەی من لە باوکیان نەدەترسان.

«ئەکرەم شینە»، کە لەجیاتی «بەلّێ» دەیوت «هۆ»، لە هیچ وانەیەکدا دەرنەچووبوو.. تەمەلّیەکەی ئەویش سەیربوو.. هەر ئەو سالّە ئێمە لە «جوگرافیا»

ئیقلیمەکانمان دەخوێند.. هەر یەکەمان ناوی «ئیقلیم»ێکمان دەوت و مامۆستا لەسەر تەختەڕەش دەینووسین.. لەپڕ «ئەکرەم شینە» هەستایەوە و وتی:

ـ مامۆستا ئیقلیمی عارفی.

لە راستییدا «ئیقلیم» ژنێکی زۆر وریای دراوسێی ئێمەبوو و مێردەکەی «عارف»ی ناوبوو.. ئەو سەردەمە ئۆتۆمۆبیلێکی هەبوو و بۆ خۆی لێی دەخوڕی.. جا ئەو «ئەکرەم شینە»یە دوای دەوامی قوتابخانە، شێلم و پاقلە و ئەزبەری و شتی لەم بابەتانەی دەفرۆشت و دەهاتە گەڕەکی ئێمە.. ئەو ژنەی بەهۆی منالەکانیەوە دەناسی و دەیویست بیخاتە ریزی ئیقلیمەکانەوە.. «هەژار»ی برای «ئیقلیمە»ش هاوڕێیەکی نزیکی من و تەمەڵێکی تری وەکو خۆمان بوو لە پۆلەکە و دەستی کرد بە جنێودان.

«ئەکرەم شینە» لەپاڵ ئەو تەمەڵییەیدا کوڕێکی بە جورئەت بوو و ناهەقیی قەبووڵ نەدەکرد.. هەتا ئەگەر ئەو ناهەقییە لە مامۆستاکانیش بوایە.. لە پۆلی یەکەمی سەرەتایی هەر هەموومان «پشە پشەی رەنگینم»مان لەبەر کرد و تێکڕا بۆ مامۆستا «ئەلیاس»مان دەوتەوە، بەڵام ئەو لەبەرینەکرد و یاخیی بوو.. مامۆستا چەند جار لێی دا و سوودی نەبوو.. دەیوت:

ـ بڕۆن پشیلەی کۆرانان تەمبێ کەن چیتکە جووچکە و کۆترمان نەخۆن، ئەوجا لە کتێبان باسی تووکە نەرم و سمێرە جوانەکانیان بکەن.

بێگومان لەودیوی ئەو قسە سادانەوە کۆمەڵێ بیرۆکەی ئاڵۆز هەن.. «ئەکرەم شینە» ویستوویەتی بڵێ خۆشەویستی نایەتە کایەوە، ئەگەر تەواوی شتەکان نەگۆڕێن و پەیوەندیەکان بەپێی «پەیمانێکی کۆمەڵایەتی» دانەمەزرێن.. من دەمهێنایە بەرچاوی خۆم، چۆن مامۆستاکان لەبەر خاتری «ئەکرەم شینە» بە قات و بۆینباغەوە، تێلایەک، یان قامچیەکیان گرتووە بە دەستەوە و لەم سەربان بۆ ئەو سەربان راوی پشیلە دەنێن.. بەڕاستی دیمەنێکی سەیرە و مرۆڤ دەهێنێتە پێکەنین.

هۆیەکی تری لەبەرنەکردنی ئەو شیعرە، رەنگە ئەوەش بووبێ، کە لەگەڵ تەمەنی ئەودا نەدەگونجا.. بەڕاستی نەدەکرا ئەو بەو تەمەنە و بەو دەنگە نێرەیەوە ئەو وشە ناسکانە بڵێتەوە.. ئێمە کاتێ هەموومان تێکڕا و بە دەنگی بەرز

وانەکانمان لە دوای مامۆستا دەوتەوە، یان گۆرانییمان دەچڕی، دەنگی ئەو لەناو دەنگی ئێمەدا زۆر نەشاز دەردەکەوت و بەئاسانی دەناسرایەوە.

هەڵوێستێکی تری «ئەکرەم شینە» لە ئاستی ناهەقییدا لە پۆلی چوارەم بوو.. ئەوسا وانەیەکمان هەبوو ناوی «کۆمەڵایەتی» بوو و «مامۆستا شێرکۆ» پێی دەوتینەوە، کە باسی بابەتی جیا جیای دەکرد و یەکێ لەو باسانە «نەبوو خوز نەسر»بوو.. هەر هەمووومان لەو مامۆستایە دەترساین و نەماندەوێرا بەڕێکییش هەناسە بدەین، بەڵام قوتابییی زیرەکی زۆر خۆشدەویست و بەردەوام هانی دەداین بخوێنین.. ئەو رۆژەش لە ترسا وەکو زۆربەی رۆژەکانی تر ئەو دوو لاپەڕەیەمان لەبەرکردبوو و بە سەرە بۆیمان دەوت.. بەڵام «ئەکرەم شینە» لەپڕ هەستایەوە و دەستەکانی خستە سەر تەختەکەی بەردەمی.. رووی کردە مامۆستا و پێی وت:

ـ ئەوە ئەنگۆ قەشمەریی بە مە دەکەن.. ؟!

مامۆستا هەرگیز باوەڕی نەکردبوو رۆژێک لە رۆژان قوتابییەکی لە بەردەمیا هەستێتەوە و ئاوا بەو شێوەیە قسەی لەگەڵدا بکات.. سەیرێکی کرد و بە تووڕەییەوە پێی وت:

ـ ئەوە چتە کورە.. ؟!

بەڵام «ئەکرەم شینە» نەترسا و وتی:

ـ ئەمە چ پێویست دەکا بەعسی کەسەکی بکەین و پێوەی ماندی بین، کە نەبووە..!!

ـ ئەوە چتە ئەتوو.. ؟! کێ نەبووە.. ؟!

ـ خوز نەسر.. ئەدی ئەوە بە دەوی خۆتان نارێن نەبوو خوز نەسر، مادام نەبووە لۆ لە کتابان دەینووسن و ئەمەی پێ دەکوژن.. ؟! بەعسی یەکەکی بکەن هەبی.. لۆ بەعسی «مەلا مستەفای بارزانی»ی ناکەن، هەمووومان خۆشماندەوێ و بابی کوردانە..!!

ئینجا مامۆستا تێگەیشت و دەستی کرد بە پێکەنین.. خۆیشی «بارزانی»ی خۆشدەویست و دڵی بەو قسە و باسانە دەکرایەوە.

ئەگەرچی «ئەکرەم شینە» یەکێ بوو لە کوڕە گەورەکانی قوتابخانە و تەمەنی شتێ لە خوار تەمەنی باوکمانەوە بوو، بەڵام رۆژێ لە رۆژان ئازاری نەداین، بگرە

بە قسە خۆشەکانی هەمیشە دڵخۆشی دەکردین.

باوکی هەندێ لە قوتابییە تەمەڵەکان فێربووبوون کەبابیان بۆ بەڕێوەبەر و مامۆستاکان دەکڕی و هەر کاتێکمان دەزانی بۆنی کەباب خۆی بە پۆلەکاندا دەکرد.. ئێمە ئەوەمان پێ خۆشبوو، چونکە مامۆستاکان لە خۆشیا ئاگایان لێمان نەدەما.. کوڕی مامۆستاکانیش بانگدەکران و بەشدارییان لەو خواردنە بەلەزەتەدا دەکرد.. ئەو جارەیش بانگیان کردن و دوای تێرخواردن هاتنەوە.. «ئەکرەم شینە» لە پشووی نێوان وانەکاندا بۆ خۆشیی پێی دەوتن:

ـ تێر بوون لە کەبابی واستەی..؟!

ئەوان پێدەکەنین و قاقایان لێ دەدا.. بەڵام یەکێکیان لە پۆلێکی خوار خۆمان بوو و شارەزای گاڵتەکانی نەبوو، بۆیە تووڕەبوو و جنێوی پێ دا.. کوڕی مامۆستا بوو و دڵی ناسک بوو.. بەردەوام جنێوی پێ دەدا و نەیدەبڕیەوە.. ئەو سەرەتا دەنگی نەکرد و پێی دەوت گاڵتەی لەگەڵدا کردووە.. دوایی پەلاماری دا و چاکی تێهەڵدا.. کوڕەکە هاواری لێ بەرزبووەوە و باوکیان لە ژووری مامۆستایان بانگ کرد.. ئەو مامۆستایە «ئەکرەم شینە»ی زۆر خۆشدەویست و بە چاوێکی جیا لە قوتابییەکانی تر لەوی دەڕوانی، چونکە کوڕی پیاوێکی هەژاربوو و دوای دەوام لە کۆڵانان شتی دەفرۆشت.. «ئەکرەم شینە»یش ئەوەی چاک دەزانی و زۆر ڕێزی لێ دەگرت.. کوڕەکە لە بەرچاوی باوکی خۆی ئازا کرد و پەلاماری دا.. «ئەکرەم شینە» سەرێکی بادا و بەدەم سەیرکردنی مامۆستاوە بە کوڕەکەی وت:

ـ کورە هەی سەگی سەگباب، ئەمن لەبەر خاتری مامۆستای لێت نادەم، ئەگەرنا داکت دەگێم.

من هەر «ئەکرەم شینە»م بدیایە، پێکەنین دەیگرتم.. ئەویش خۆی پێی خۆشبوو، چونکە زۆر حەزی دەکرد وەکو کەسێکی قسەخۆش و کۆمیدی دەرکەوێت.. جا بەڕاستییش وابوو و نکوڵی لەوە نەدەکرا.

من وەکو زوو دەگریام و درەنگ ژێردەبوومەوە، زووش پێکەنین دەیگرتم و درەنگ بەریدەدام.. شتی وا لای من سەیربوون، کە لای ئەوانی تر زۆر ئاسایی

بوون و پێکەنینیان هەڵنەدەگرت.. جارێ لە پۆلدا هەموو دەنگ و جووڵەیەک دەیخستمە پێکەنین.. دەستم دەگرت بە دەمی خۆمەوە و بیرم لە هەزاران شتی ناخۆش دەکردەوە، بۆئەوەی بەرم بدات و نەتەقێتەوە، بەڵام زۆر جار دەتەقیەوە و لێدانم دەخوارد.. مامۆستایەکی خەڵکی «کفری»یمان هەبوو و «سابیر»ی ناوبوو.. وانەی «بیرکاری»ی پێ دەوتین و توانایەکی سەیری لە وتنەوەیدا هەبوو.. نموونەکانی هەمیشە لەسەر «شەکر» دەهێنایەوە.. ئینجا دەیوت «شەکەر» و من بەلامەوە سەیربوو.. لەسەر ئەو وشەیە دەیان جار لێدانم خواردووە.

مامۆستا «سالح بەنا ء»ی جێگری بەڕێوەبەر و هی وانەی «ئینگلیزی هەر جارێ دەیوت «سمایڵ» واتە «خەندە»، من «مام سمایل»ی شێلمفرۆشم بیردەکەوتەوە، کە پیاوێکی رۆحسووکی هەزەلی بوو و لە کۆڵان قسەی سەیر سەیری دەکرد.. ئەو مامۆستایەمان لە تیپی مۆسیقای هەولێربوو و دەفێکی بچکۆلەی لێ دەدا.. ئێمە کاتێ لە تەلەڤزیۆن دەمانبینی، زۆرمان پێ خۆشدەبوو، کەچی نەنکم هەموو جارێ پێی دەوتین، لە هەولێرەوە بۆ ئەوەندە چووە بۆ بەغدا..؟! بۆ ئەو دەفە بچکۆلەیە، کە ئەوەندەی قاپی منالانە..؟! ئیتر من ئەمەم بیردەکەوتەوە و پێکەنینم دەهات.

جارێکیان هەر لە وانەی ئینگلیزییدا وێنەی شت کرابوو و لە تەنیشتی ناوەکەی نووسرابوو.. مامۆستا دەیخوێندەوە و یەکێ لە قوتابیەکان ماناکەی دەوت.. لە راستییدا وشەکان زۆربەیان هەر ئەوانەبوون، کە خۆشمان لە زمانی کوردییدا بەکاریاندەهێنین.. هەرکە گەیشتە «چۆکلێت»، من خێرا دەستم هەڵبڕی و وتم:

- بالیف.

هەر هەموویان لە قاقای پێکەنینیان دا.. من وێنەی چوکلێتەکەم لێببوو بە وێنەی ئەو سەرینانەی لەسەر ئەستێرکی نێونەکانی ماڵی نەنکمدا هەڵچنرابوون.

رۆژێکیان لە گەڵ دایکم لە بازاڕ پیاوێکی زۆر لاوازمان بینی و میزەڵدانی پڕ لە غازی دەفرۆشت.. پەتی میزەڵدانەکانی گرتبوو بە دەستەوە و بە دەنگە سەیرەکەی هاواری دەکرد:

ـ دەبدەبە.. دەبدەبە.. دەبدەبەی غاز.

بەشێوەیەک ئەو وشانە لە دەمی دەردەچوون، کە لەگەڵیا دەهەژایەوە و هەستت بە کاریگەریەکەیان دەکرد.. باوەڕم وابوو هەر کەسێ سەد جار ئەم رستەیە بەسەر یەکەوە بڵێتەوە، وەکو مەل باڵدەگرێت و بە ئاسماندا دەفڕێت.. چجای ئەو پیاوە لاوەزەش.. دیمەنێکی چەند بڵێی پێکەنیناویی هەبوو.. من خۆم بە دایکمەوە گرتبوو و قاقام لێ دەدا.. چاوەڕێبووم ئەو هەموو میزەڵدانە بەرزیکەنەوە و بیبەن بۆ ئاسمان.. ئیتر ئەو لەو بەرزاییەوە بەو شێوە خۆشەی خۆی بڵێ:

ـ دەبدەبە.. دەبدەبە.. دەبدەبەی غاز.

حاجی لەقلەقەکانی سەر منارەی مزگەوتەکەش پەلاماری بدەن و بە دەنووکە تیژەکانیان یەک بە یەک میزەڵدانەکانی بتەقێنن.. ئینجا ئەو دەست و قاچە باریکەکانی لە هەوادا دەکەونە جووڵە و شڵپەی لێوە دێ.. دوایی من هەمیشە ئەمەم بۆ خوشک و براکانم باسدەکرد و ئەوان پێدەکەنین.. قوتابخانە دەستی پێکردەوە و من بووم بە پۆلی چوار.. مامۆستایەک هاتە پۆلەوە و من لێی وردبوومەوە.. رێک لە میزەڵدانفرۆشەکە دەچوو و هەر وام دەزانی خۆیەتی.. دیمەنی ئێستا و هی ئەو رۆژەی بازاڕ تێکەڵ بە یەکتر دەبوون و پێکەنین دەیگرتم.. لەپڕ تەقیەوە و قاقام لێ دا.. ئیتر مامۆستا هات و یەکەم زللەی خۆی لەم قوتابخانە تازەیە وەشاند.. دواتریش ناوی چووە ریزی مامۆستا زاڵمەکان.

«ئازاد»ێ هەبوو چوار پێنج ساڵ لە پۆلی شەش مابووەوە و خووی بە خواردنی قەراغی کتێبەکانیەوە گرتبوو.. سمێڵێکی رەشی جوانی هەبوو و لەملا و لەولاوە تا نزیک چەناگەی هاتبووە خوارێ.. بەڵام حەزی لە ریش نەبوو و هەموو بەیانیان پێش ئەوەی بێت بۆ قوتابخانە، دەیتاشی.. زوو زوو خەیاڵی دەڕۆیشت و نەیدەتوانی گوێ لە مامۆستا بگرێت.. هەر پێیان دەکرا تەباشیری تێبگرن و بەئاگای بهێننەوە.. بانگی بکەن و شانەکانی رابتەکێنن.. من پێم وابوو کەس لەو زیرەکتر نییە، بەڵام داڵغەکانی ناهێڵن تێبگات.. ئەگەرچی هەرگیز نەمدەزانی بیر لەچی دەکاتەوە و چۆن ئاوا بەجارێ ئاگای لە دەوروبەرەکەی دەبڕێت.. من لە خەیاڵی خۆمدا چارەسەرەکەیم دۆزیبووەوە، ئەویش ئەوەبوو

فەڕاشێکی تر بێنن بۆ ئەو قوتابخانەیە و لە تەنیشت ئەوی دابنێن.. بەردەوام بە گوێچکەیدا بچپێنێت:

ـ دالغەی لێ مەدە.. دالغەی لێ مەدە.. گێت لە مامۆستای بی.. ئەوە قسەی لۆ توو دەکا.. هەر مەکتەبت بە کەلک دێ کوڕم.. ئەویدکە هەمووی فشەیە.. تەمەشای من بکە لە سبەینێ هەتا هێواری بەدیار تەمبەرەکی وەکی توو دادەنیشم و بەئاگات دەینمەوە.. تووخوا ئەوە ژیانە ئەمن هەیتم.. تفوو لە هەزار ژیانی وەها.. تفوو لەو رزقەی.. گووم تێکرد.. شەوێ هەتا سبەینێ هوڕێنەی دەکەم و دەرێم دالغەی لێ مەدە.. دالغەی لێ مەدە.. گێ بگرە.. کورە گێ بگرە.. ژن و مندارەکەم قەشمەرییم پێ دەکەن و لۆ خزمان دەگێڕنەوە.. نازانم کێ ئەو ئیشەی لۆ من دیتەوە و تووشی ئەو عەزابەی کردم.. دالغەی لێ مەدە.. لەگەر توومە.. کورە ئەتوو گێ لە قسەکانی منیش ناگری.. پێت دەرێم واز لە دالغەی بینە.. ئەوە مامۆستایە، خۆ بەردی چیای نییە.. گەمەی لەگەر سمێرت مەکە.. بەس ئەو کتێبەی بخۆ.. خۆ چێر و بزن نی.. ئەو قەرەمەی بەدەستەوە بگرە و لەسەر دەفتەرەکەت چشتی بنووسە.. گێ بگرە.. کورە پەژیوان دەبیەوە.. دوایێ دەزانی خیندن چەند باشە.. تەلەبەک لە وەختی ئیمتیعانی سەری ساری مردبوو.. داکەکەی لەخۆی دەدا و دەیگۆت: خەمی ئەوەم نییە مرد، بەرام ئیمتیعانەکانی لە دەست چوو.. پلکی دری دەداوە و پێی دەگۆت: مەگریێ خوشکم مەگریێ، قابیلە لۆی نەکەنە ئینجازە..!! بەخوای کوڕەکەی من نەخۆشبوو و لۆیان تەعجیل کرد.. پێمەکەنە.. لۆ ئەوەم نەگێڕاوە، پێبکەنی.. مەخسەدم ئەوەیە بزانی خیندن چەند باشە.. پێمەکەنە عەمرکورت.. مامۆستا بتبینی لێت دەدا.. هەردوو چاوت دەردەینی و لۆ باپیرەگەورەتت تەمبێ دەکا.. قوڕگم دڕا.. مردم.. کەینێ گێ دەگری.. یاخوە ئەوەی ئەو ئیشە بێمەعنایەی لۆ من دیتەوە، قەت ئۆخەی نەکا.

دیمەنەکەی دەهاتە بەرچاوم و بەڕاستی هەستم پێ دەکرد.. پێکەنینم دەهات و توند دەمی خۆمم دەگرت.. لەپڕ دەردەچوو و دەمکرد بە کۆکە.. مامۆستام بەلاڕێدا دەبرد و گیانم لە لێدان دەپاراست.. «ئازاد» نەیدەتوانی پۆلی شەش ببڕێت و وازی هێنا.. لە بازاڕ بوو بە حەماڵ و خێزانەکەیانی دەژیاند.. رۆژێکیان

هاتبووەوە قوتابخانە و لە پەنجەرەوە سەیری دەکردین.. مامۆستای بیرکاری لێی تووڕەبوو و پێی وت، بڕوات و ئەو ناوە بەجێبهێڵێ.. ئەو بەشێوەیەکی زۆر سەیر وتی:

ـ لۆ بڕۆم مامۆستا..؟! لۆخۆم گێ لە دەرسێ دەگرم.

من هەر جارێ ئەو دیمەنەم بیردەکەوتەوە، پێکەنینم دەهات و خوا خوام بوو چرکەیەک زووتر زەنگەکە لێ بدات.

«یونسە قەڵەو»یش دراوسێی ماڵی «ئازاد» بوو.. ئەو لە راستییدا بۆ خوێندن نەدەهات، بەڵکو ناو تەختەکەی پڕکردبوو لە وردەواڵە و دەیفرۆشتن.. ئێمە قەڵەم و قەڵەمدادەر و لاستیکی بۆندار و نوقڵ و شتی ترمان هەر لەو دەکڕی.. جار جار کۆتر و ریشۆڵە و جووچکیشی دەهێنا و بەسەر قوتابییەکاندا ساغی دەکردنەوە.. ئیتر ئەو پۆلەی ئێمە هەر رۆژێ دەبوو بە کۆلانێکی ناو بازاڕ.. رۆژێک مەیدانی مریشکان بوو و رۆژێ قەیسەری عەتارەکان.. رۆژێ مەزاتخانە و رۆژێ شتێکی تر.. ئەوەندە شارەزابوو، دەیتوانی شوێنپێکانی خوتت پێ بفرۆشێتەوە و کۆلێکیش سوپاسی بکەیت.. ژیشکێکی هێنابوو و من بە بیستوپێنج فلس لێیم کڕی.. بیرم دەکردەوە چۆن بەدزیی دایک و باوکمەوە بیگەیەنمە سەربانەکەمان و لەوێ بە نهێنی بەخێوی بکەم، کەچی دوای تاوێ پێی وتم، دەچێ بە بەڕێوەبەر دەڵێت من ژیشکم لەگەڵ خۆم هێناوە.. مەبەستیشی ئەوەبوو بیدەمەوە و پارەکەیش بۆ خۆی.. من لەترسا رازیی بووم و هەر خوا خوام لێم وەرگرێتەوە.. دەرکەوت ئەو رۆژە دەستی بیستی دیکەی وەکو منی بڕیبوو.. ئەو «یونسە قەڵەو»ە لەگەڵ هەر قسەیەکیدا بە هەق و ناهەق دەیوت:

ـ ئەو شتانە هیچی وەنییە، بەس با لەبەر خاتری برام وەبی.

شیعری کوردی و عەرەبی لەبەر دەوتەوە و لەنێوان هەر دێڕێکدا ئەمەی بۆ زیاد دەکرد.. گۆرانیی دەچڕی و هەر بەو ئاوازە لە نێوان بەندەکاندا دەریدەپەڕاند.. مامۆستاکان زۆر هەوڵیان لەگەڵدا وازبێنێت.. بە دار ناولەپەکانیان داڕزاند و بە زللە پەناگوێکانیان وێران کرد، بەڵام مەحاڵبوو.. ناردیان بە شوێن «مام ئەسعەد جەبار»ی باوکیدا.. سەیریان کرد ئەویش هەمان خووی لەگەڵدایە.. کاتێ لێیان

پرسیبوو ئەمە مانای چییە و لە کوێ هاتووە.. ئەو بەدەم ئاخهەڵکێشانەوە پێی وتبوون چیرۆکی خۆی هەیە و ناکرێ بۆیان بگێڕێتەوە.. وتبووشی دەبێ منداڵی منداڵی ئەم قسەیە بلێنەوە و وەکو داخێکی گەورە لەگەڵیاندا بژی.. ئیتر لەمەوە زانیان کارەساتێک لەودیوی ئەو قسەیەوە هەیە و ناچار وازیان هێنا.. دوای ئەوە «یونسە قەڵەو» بۆی هەبوو بەئارەزووی خۆی وابلێت.. مامۆستا «حەمەدەمین»ی وانەی ئاین هەرگیز داوای لەو نەدەکرد سورەتی قورئانی بۆ بلێتەوە، چونکە دەیزانی تووشی کوفری دەکردین و بە هەزار تۆبە و ئەستەغفیرەڵلاش لەژێریا نەدەهاتینە دەرێ.. دوای هەرەسی حەفتا و پێنج لە وانەی خوێندنەوەی عەرەبییدا بابەتێک هەبوو بەناوی پەیمانی یانزدەی ئازار.. باسی ئەوەی دەکرد، کە چۆن شۆڕشی «١٧ـ ٣٠» تەمووز هەموو مافێکی داوە بە کورد و ئێمە لە سایەی ئەو رژێمە عادیلەدا بەختەوەرانە دەژین.. بۆ نەگبەتی ئەو رۆژە مامۆستایەکی بەعسیی زۆر زاڵم بە میوانی هاتبوو و دەبوایە یەک بە یەک بۆی بخوێنینەوە.. «یونسە قەڵەو» دوای هەر دێڕێک دەیوت:

ـ ئەو شتانە هیچی وەنییە، بەس با لەبەر خاتری برام وەبی.

مامۆستا شێت و هاربوو و بە شەق و بۆکس تێیکەوت.. ئینجا داوای لێکرد بەڕاستی بیخوێنێتەوە.. ئەو داماوە بەدەم گریانەوە دەیخوێندەوە و بەردەوام دەیوت:

ـ ئەو شتانە هیچی وەنییە، بەس با لەبەر خاتری برام وەبی.

«رەشاد حسێن»یش پەپوولەیەکی تر بوو و بە دە ساڵ و هەشت مانگ و نازانم چەند رۆژێکیش گەیشتبووە پۆلی چوار.. هەموو جارێ باسی کۆتایی پەنجاکان و سەرەتای شەستەکانی بۆ دەکردین و ئاخی بۆ ئەو رۆژگارە بەسەرچووە هەڵدەکێشا.. لە پشووی نێوان وانەکاندا بەردەستیی فەڕاشەکانی دەکرد و لەوان چاکتر هەڵدەسووڕا.. چای بۆ مامۆستاکان دەبرد و سەر مێزەکانی پاکدەکردەوە.. هەرچەند تەمەڵ بوو، بەڵام قوتابخانەی لە هەموو شتێ زیاتر خۆشدەویست و حەزی دەکرد خزمەتی بکات.. ئەگەر یەکێ بە قەڵەم شتی لەسەر دیوارەکان بنووسیایە، ئەو دەگریا و دەیوت قوتابخانەیان پیس کردووە و خوا غەزەبمان لێ

دەگریّ.. پەڕۆی تەڕی دەهێنا و دەیکوژاندەوە.. منیش بۆئەوەی ئاوا بکات و گوێم لەو قسە خۆشانەی بێت، لەسەر دیوارم دەنووسی: «ڕەشاد ڕەشیکەوە» ، واتە «ڕەشاد بیکوژێنەرەوە» ، یاخود بیسڕەرەوە.. بە «قواعد»ی دەوت «وەقاعید» و زەحمەت بوو فێری ئەو ناوە ببێت.. باوکی بە کەر و عەرەبانە سەوزە و میوەی دەفرۆشت و ئەو سەری کەرەکەی بۆ ڕادەکێشا.. «شادە»ی خوشکم هەموو جارێ دەیوت ئەو لە ڕۆڵی کەرەکە تێدەگات، کە عەرەبانەکە ڕادەکێشێت، بەڵام نازانێت «ڕەشاد» چ دەورێک دەبینێت.. هەمیشە بیری لیّ دەکردەوە و سەری لەو هاوکێشە پێکەوەییە دەرنەدەچوو.. بە منی دەوت، کە بچم بە باوکی بڵێم با ئەو کوڕە داماوە لەگەڵ خۆی نەهێنێت، چونکە ئەگەر ئەویش نەبێت، کەرەکە ئاقڵ و سەنگین عەرەبانەکە ڕادەکێشێت، بەڵام من لە ڕووم نەدەهات وای پیّ بڵێم و جورئەتم نەدەکرد بەگژ ئەو چەوسانەوەیەدا بچمەوە.. ئەگەرچی نەشمدەویست دڵی خوشکە ئازیزەکەم بشکێنم.. مامۆستایەک پێی ڕادەبوارد و دەیهێنایە بەردەمی تەختەڕەشەکە، بۆئەوەی لاسایی زەڕەزەڕی نێرەکەرەکەیان بکاتەوە و ئێمە پێی پێبکەنین.. ئەو مامۆستایە جنێوی زۆر ناشیرینی بە قوتابییەکان و بە دایک و باوکیان دەدا.. جارێک لە کۆبوونەوەی باوکاندا لێپرسراوێکی شۆڕشی ئەیلوول هەستابووەوە و وتبووی، لەبەر خاتری ئەو باوکانە نەبێت، ئێستا دەریدەهێنێت و ڕیسوای دەکات، چونکە جنێوێکی زۆر عەنتیکەی هەوەسبزوێنی بە دایکی کوڕەکەی دابوو.. ئەو مامۆستایە هەر کاتێ لە یەکێکمان تووڕەدەبوو، پێی دەوتین:

ـ پێم نارێی چ سەگبابەک ئەتووی گەیاندە ئێرە..؟!

جا چونکە قوتابی دەبوایە هەر خێرا وەڵامی هەموو پرسیارێکی مامۆستا بداتەوە، بۆیە ئێمەش ناوی مامۆستای پۆلی پێشوومان دەوت.

هەندێ لە مامۆستاکانمان بەڕاستی بۆ شتی باش هانیان دەداین، لەوانە «مامۆستا ڕەمزی عەلی وەلی» ، کە دواتر کرا بە ڕاهێنەری تیپی هەڵبژاردەی هەولێر.. لەپاڵ نوکتە و قسە خۆشەکانی، حەزی دەکرد خەریکی وەرزش بین.. «مامۆستا تایەر باپیر گەردی» سەرگوزشتە و چیرۆکی خۆشی لابوو و بۆ شانۆ و

تەمسیل هانی دەداین، کە ئەوکاتە شتێکی کەم نەبوو.. «مامۆستا سالّح بەنا ء»یش رووخۆش و قۆشمەچی بوو و باسی مۆسیقای بۆ دەکردین.. «مامۆستا سابیر کفریی» ، کاتێ خەفەتی هەبوایە، لەسەر کورسییەک دادەنیشت و بە دەنگە ئێجگار خۆشەکەی گۆرانیی بۆ دەوتین.. کرێچی بوو و هەر زوو زوو لە خانوو دەریاندەکرد.. سەد نمرەی لە وانەی بیرکاری دەدایە هەر قوتابییەک، کە خانوویێکی بۆ بدۆزیبایەتەوە.. جارێکیان من و «ئەکرەم شینە» ویستمان ئەو هەلە بقۆزینەوە و بۆ یەکەمجار سەد بەسەر کارتەکانمانەوە ببینین، بەلاّم بەداخەوە سەری نەگرت.. بەرێوەبەر زۆر رقی لەو مامۆستایەمان بوو و هەمیشە دژایەتیی دەکرد.. ئەگەرچی ئەم لە وتنەوەی وانەی بیرکارییدا زۆر باش بوو، کەچی ئەو دەهاتە پۆلەوە و تەباشیرەکەی لێ وەردەگرت، گوایە خۆی دەیەوێت فێرمان بکات.. ئەو سەردەمە باوی قژی درێژ بوو و هەر زوو زوو ناچاریان دەکردین سەرمان بتاشین.. بەیانیان مامۆستاکان لە حەوشەی قوتابخانەدا فێری خوو و رەوشتی جوانیان دەکردین، هەزار جنێوی سووکیان بۆ ئەو هەرزەکار و گەنجە سەرەڕۆیانە دەنارد و دایک و باوکیان دەخستنە بەر لێشاوی نەفرەتەوە، کە چارلستۆنیان لە پێ دەکرد و زولّفیان هێنابووە خوارێ.. هاوکات هێرشیان بۆ ئیمپریالیزمی ئەمبەر و ئەوبەر دەبرد و ریسوایان دەکردن، کە دەیانویست لە خشتەمان بەرن و دەستمان بەسەردا بگرن.. بەرێوەبەر لەگەلّ چەند قوتابییەکی لاساری تردا بە مەقەست قژی کوڕی ئەو مامۆستایەی بڕی و ئەتکی کرد.. ئیتر ئەم لە داخا کەوتە گۆرانیوتن و هەموومانی خستە گریان.

سەربانی مالّێکی کوترباز دەیڕوانیە ناو حەوشەی قوتابخانەکەمانەوە.. بەیانیان کە مامۆستاکان قسەیان بۆ دەکردین، یان قوتابیە دەنگخۆشەکان گۆرانییان دەوت، ئێمە بە هەموو هێزی خۆمانەوە چەپلّەمان لێ دەدا، بۆئەوەی ئەو هەموو کۆترە بفڕن و سەیریان بکەین.. مامۆستایەکمان هەمیشە شیعری بەسەر عێراقدا دەوت و بەگژ ئیمپریالیزمەکاندا دەچووەوە، ئێمە چەپلّەمان لێ دەدا و هاوارمان دەکرد:

ـ دووبارە.. دووبارە.

کۆترەکـان هەناسەبڕکێـیـان پێ دەکەوت و نەماندەهێشت بنیشنەوە.. کابرای کـۆترباز شـێت و هار دەبوو و دەسـتی بۆ رادەشـەقـاندین.. ئەوە جنێـوێکی زۆر ناشـیـرین بوو بۆ هەمـوومـان، بەڵام یاریـیـەکی خـۆشـبـوو و وازمـان نەدەهێنا.. لەولاشەوە مامۆستا ئەوەندەی هاواركردبوو، ئارەقەی لێ دەچۆڕایەوە، بەبێ ئەوەی ئێمە گوێمان لێی گرتبێت و هیچی لێ تێگەیشتبین.. من بۆ دەرمان ئەم دوو دێڕە لە شیعرێكی تێگەیشتبووم و ئێستاش بیر ماون: «بێگانە خەیاڵی خاوە.. ئەوڕۆ دۆلار قیمەت ناكا».

مـامـۆسـتـایـەكیـشـمـان هەبوو فـشـەی بۆ دەكـردین و هەمـیـشـە بە شـانوباهووی كەسوكاری خۆی هەڵدەدا.. رۆژێكیان باسی پایسكیلی كوڕێک بوو، كە زۆر جوان بوو و هونەرمەندانە رازاندبوویەوە.. ئەو چاوی پێ هەڵنەهات و وتی، گوایە ئەوان پایسكیلێكیـان هەبووە، ئەوەندە سـەیربووە، سـەرنجی هەموو خـەڵكی راكێشـاوە.. بەشێوەیەک وەسفی كرد، كە بەو گێڕ و ئیسـتۆپ و سـەقف و دەرگا و چوار تایە ئەسـتـوورەیەوە لە ئۆتـۆمـۆبـیـل دەچوو، نەک لە پایسـكیـل.. «رەقـیـب سلێـمـان»، كوڕێكی چوختی و قسەخۆشی پۆلەكەمان بوو و دواتریش یەكێ بوو لە پێشمـەرگە جەربەزەكانی شۆڕشی تازە، هەستایەوە و بێشەرمانە پێی وت:

ـ ئەوجا مامۆستا ئەوە سەیارە بووە، پاسكلی چ..؟! پاسكل كوو ئەوهایە..!!

ئەو دەمی تێكئالا و وتی:

ـ ئم.. ئوو.. ئا.. ئێ.. ئئئـ.. ئەخـر.. ئا... بەخـۆی سـەیارەبوو، بەس ئەمـە لەبەر خۆشەویستی ناومان لێ نابوو پاسكل.

خــوا هەڵـناگــرێ دوای ئەوە بەتـەواوی وازی لە فــشــە هێـنا، بـگرە زۆر جــار دەیویست تۆڵـەمان بۆ بكاتەوە.. ئەوەبوو بە پێـچەوانەی پێـشـوو بە هەق و ناهەق خۆیانی دەشكاند.

ئەو «رەقـیب سلێـمـان»ە لـەشـێكی بتـەوی هەبوو، بۆكسی لە هەر كێ بدابوایە، دەیبـووراندەوە.. خـۆشبـەخـتـانە منی زۆر خـۆشـدەویست، چونكە مـاڵی نەنكی دراوســێـــمـــان بوون.. نـەک لـێی نـەدەدام، بەڵـكو لەســـەریشی دەكــردمـــەوە.. پێـنجـشــەمــمــەیەک تیـپـێـک لە خــەســتــەخــانەوە هاتبــوون و قــوتابیــانی

قوتابخانەکەمانیان دژی نەخۆشیی مەلاریا کوتا.. هەر هەموومان کەوتین و لەتاوا شەو وڕێنەمان دەکرد.. شەممە بە نەخۆشی هاتینەوە و نەماندەتوانی دەستمان بجوولێنین، کەچی «رەقیب سلێمان» بە بۆکس لە شوێنی دەرزیەکەی سەر قۆڵی چەپی خۆی دەدا و گاڵتەی پێ دەکردین.. ئەویش وەکو من رقی لە قوتابخانە بوو و باوکی بەزۆر دەینارد.. جارێکیان لە پۆلی سێیەم «مامۆستا عەزیز»ی عەرەبی پرسی بە کوردی بە قیتار دەڵێن چی.. ئێمە هەموومان پێکەنین، واماندەزانی ئەو وشەیە کوردیە، کەچی ئەو «رەقیب سلێمان»ە زانی و وتی شەمەندەفەر.. من لە ماڵەوە بۆ دایکمم گێڕایەوە و ئەو بەگاڵتەپێکردنەوە وتی:

ـ عالەمی پێشان بە قیتاریان دەگۆت شەمەندەفەر.

من هەموو نیوەڕۆیەک، کە دەنگی شەمەندەفەرم دەبیست، «رەقیب سلێمان»م بیردەکەوتەوە و وا چووبووە ئەقڵمەوە رۆژێک ئەو یان دەبێت شوفێری شەمەندەفەر، یانیش دەبێت بە «تیتی» و کۆنترۆلی بلیتی نەفەرەکان دەکات.

ئەو قوتابخانەیەی ئێمە کەسانی سەیر سەیری تیابوو، کە من تا سەر ئێستا بە بەهرەی هەندێکیان سەرسام بووم و بەهیوابووم پێیان بگەم.. دیارە من هەرگیز بەخیلییم بەوانە نەدەبرد، کە لە وانەکان زیرەک بوون و نمرەکانیان فوول بوون، کەچی لە ئاستی بەهرەکانی تردا دەحەپەسام.. «عومەر خورشید» کوڕی پیاوێکی هەژاربوو و تا بڵێی تەمەڵ بوو.. لەسەر کورسیی دواوەی ریزی ناوەڕاست لە تەنیشت «ئەکرەم شینە»ی هاوتەمەنی خۆی دادەنیشت.. ئیسکانی بوو، بەڵام لە گەرەکی ئێمە جۆللانەیەکی دانابوو، کە لە هەولێر پێی دەڵێن لەیلووک و دوای دەوام بە پارە و بە نۆرەیەکی عادیلانە منالانی تێدەخست.. مامۆستاکان بانگی سەر سەکۆکەی حەوشەیان دەکرد و بە قوڕگ زوڕنای لێدەدا.. بێگومان زوڕنای بەڕاستی و دەیان ئاوازی دەردەکرد.. جا زۆر جار دەیوت ناتوانێ، چونکە برسیەتی.. راستی دەکرد برسیی بوو و کەس نرخی ئەو بەهرەیەی نەدەزانی.. دڵنیام ئێستاش برسیەتی و بەهرەکەیشی لە دەست داوە.

هاوڕێییەکی رۆحسووکی ترمان هەبوو لە پشووی نێوان وانە رەزاگرانەکاندا

بەشێوەیەکی ئێجگار سەیر سەمای دەکرد و هەموومانی دەخستە حاڵەتی مەستبوونەوە.. لاسایی «سوهێر زەکی»ی سەماکەری بەناوبانگی میسریی دەکردەوە و رێک وەکو ئەو بە نازێکی کچانەی زۆر ناسکەوە دەیوت: «دلعنی یا گميل في فرح بلدي».. دوو سێ کوڕی دیکەش بە تەختەکانی بەردەمیان دەهۆڵیان لێدەدا و بۆیان دەسەندەوە: «واسمع كمان اگمل ألحان.... منك يا وهبه يا شازلي گمال».. کاتێکی چەند بلێیی ئاسوودەمان لەگەڵدا بەسەر دەبرد.

«ئازاد حەمید سەبری» لەناو گوش رایدەکرد و هەموو ساڵێ کاسێکی دەبردەوە.. من گوشێکم دەهێنا و دەمویست لەو بەردەرگایەیماڵی خۆمان لاسایی بکەمەوە.. زۆر بەربوومەوە و سەر ئەژنۆ و ناولەپەکانم رووشان، کەچی هەر فێر نەبووم.. دواجار بە دەما کەوتم و لچ و لێوم هەڵتۆقین.. وازم هێنا و مەحاڵ بوو من فێری هونەری ئاوا بەرز بم.

«برووسک حەیدەر» بێجگە لەوەی کوڕێکی چوختیی قسەخۆش بوو، چاکترین یاریکەری تێنسیش بوو و لەسەر ئاستی هەموو قوتابخانەکانی شاردا بەیەکەم دەردەچوو.

قوتابیانی قوتابخانەی ئێمە هەر هەموویان بەهرەدار و هونەرمەند بوون، بەڵام «ئەسکەندەر قولی» یاریکەرێکی موعجیزە بوو و لە کەس نەدەچوو.. ئەو لە بوونەوەرە سەرەتاییەکانی گەردوون بوو و بە درێژایی چاخەکان بە نهێنیی دەژیا.. بەردەوام لەودیوی ئاگایی نەوە یەک لەدوای یەکەکاندا مەشقی دەکرد و پەرەی بە تواناکانی خۆی دەدا.. لە سەرەتای حەفتاکاندا دەرکەوت و هەر هەموومانی بە خۆیەوە سەرسام کرد.. دەیان چیرۆک و سەرگوزشتەی خورافی و میتۆلۆژیی بیردەخستینەوە و لەناو خەیاڵە ئاڵۆزەکانماندا نغرۆی دەکردین.. کۆمەڵگای کوردی ئەو مەخلووقە ئەفسانەیییەی پێ پەسەند نەدەکرا و هەوڵی لەناوبردنی دەدا.. «ئەو شتانەی سەیرن و لێیان تێناگەین، دەبێ لەناو بچن و کۆتایی بە موشتومڕەکانی ناخمان بێنین».. ئاوای دەوت و پیلانی کوشتنی ئەوی دادەڕشت.. منیش بەوە غەدری لێ دەکەم، کە دەمەوێت دەربارەی بنووسم و بەو

وشە سواوانە تەعبیر لە توانا ئێجگار گەورەکانی ئەو بکەم.. نا، زەحمەتە.. ئەوە لە دەست من نایەت.. ئاخر «قولی» وەکو چۆن لەناو گۆڕەپانەکەدا بە هیچ یاریکەرێکی تر نەدەگیرا و کەس بۆی نەبوو تۆپەکەی لێ بستێنێ، لە نووسینیشدا خۆی بە دەست هیچ وشەیەکەوە نادات و لە ناولێنان یاخییە.. من شێتی ئەوانەم و تا سەر ئێسقان پێیان سەرسامم، کە بە گەورەیی و بەوپەڕی هێزەوە دەردەکەون و بە گەورەیی و بەوپەڕی هێزیشەوە گومدەبن..!!

پۆلی دووەمی سەرەتایی بووین و لەپڕ دەرگا کرایەوە.. بەڕێوەبەر هاتە پۆلەوە و دوو قوتابیی هێنابوو.. لەسەر دوو کورسیی ناوەڕاستی لای دیوار دانیشتن.. «مامۆستا محەمەد کەرکووکی»، مامۆستای «خوێندنەوەی کوردی» پێی وتین ئەمانە دوو قوتابیی تازەن و بران.. «ئەسکەندەر» و «دلاوەر»یان ناوە.. پێی وتین بەخێرهاتنیان بکەین.. کاتێ زەنگەکە لێی دا، ئیسکانیەکان باسیان کرد، کە ئەوانە یاریزانن و ناوبانگیان هەیە.

«مام ئەحمەد»ی باوکیان ئەندامێکی زۆر ناسراوی پارتی بوو و لای خەڵکی ئیسکان رێزێکی سەیری لێ دەگیرا.. هاوڕێی مامۆستاکانمان بوو و هەمیشە قسە خۆشەکانیان دەگێڕایەوە.. «ئەسکەندەر» و «دلاوەر«یش وابوون و رۆحیان بە رادەیەک سووک بوو، کە ئێرەییت پێ دەبردن و بەبێ ویست لاسایی هەڵسوکەوتەکانیانت دەکردنەوە.. بەتایبەتی «ئەسکەندەر»، کە برا گەورەکە بوو و ئەوسا تەمەنی لە دوانزدە ساڵ کەمتر نەبوو.. باڵایەکی بەرزی هەبوو و یەکێ بوو لە کوڕە گەورەکانی ئەو قوتابخانەیە.. زیرەکیش بوو.. لە یەکەمەکان بوو.. پشتی هەموو ئەو قوتابییانەی دەگرت و لەسەری دەکردنەوە، کە لە لایەن بەهێزەکانەوە غەدریان لێ دەکرا.. رۆحی یارمەتیی تیابوو و مناڵەکانی بە برای بچووکی خۆی دەزانی.. یەکێ لەوانە من بووم.. زۆر خۆشیدەویستم و ئەوانی تریش ئەوەیان دەزانی، بۆیە نەیاندەوێرا شەڕم پێ بفرۆشن.. بە دایکمی دەوت، کە من برای بچووکی ئەوم و هیچ ترسی لێم نەبێت.. جارێکیان لە پۆلی دووەم، کە تەمەنم شەش ساڵ بوو، وانەی وەرزشمان هەبوو و دەبوایە بە فانیلە و دەرپێی کورت لە گۆڕەپانە فرەوانەکەی بەردەمی قوتابخانە وەرزش بکەین.. کاتێ تەواو بووین و

هاتینەوە پۆل، جلەکانمان لەبەر دەکرد و دەبوایە بچینەوە ماڵ.. هەموو جلەکانیان لەبەرکردبوو، تەنها من مابووم، چونکە زۆر مناڵ بووم و دایکیشم بۆئەوەی سەرمام نەبێ، چوار پێنج پارچەی لەبەرکردبووم، نەمدەزانی لەبەریان بکەم.. بیرم لەوە دەکردەوە دەرگای قوتابخانە دادەخەن و من ئەمشەو لێرە بەتەنیا دەمێنمەوە.. قوتابخانە بە رۆژی رووناک ئەوەندە ترسناکە، ئاخۆ بە بەشەوی تاریک و نووتەک چۆن بێت..!! هەر زەندەقم چووبوو و رەنگم بەبەرەوە نەمابوو.. «ئەسکەندەر قولی» هەستی پێکردبووم و لێی پرسیم:

ـ چییە.. ئەتوو نازانی جلکی خۆت لەبەرکەی..؟!

دەستم کرد بە گریان و ئەو جلەکانی لەبەرکردم.

رۆژانە لە رێگای قوتابخانە و شەوان لەسەر جێگا پێش ئەوەی خەوم لێبکەوێت، بیرم لەو دەکردەوە و حەزم دەکرد برام بوایە.. هەمیشە بەخەیاڵ دەمکرد بە برای گەورەی خۆم.. بەڵام ئەو چونکە لە تەمەنی من نەبوو، لێم نزیکنەدەکەوتەوە و زۆر کەم قسەی لەگەڵدا دەکردم.. منیش بەڕاستی خۆشیمدەویست و شەرمم لێی دەکرد.. پێی سەرسام بووم و بیرم لە توانا بەرزەکانی دەکردەوە.

یەکێ لە وانەکانمان نیگار بوو و دەبوایە لە تاقیکردنەوەکانی نیوەی ساڵ و سەری ساڵدا هەر قوتابییەک نیگارێکی لەسەر کارتۆنێکی گەورە پێشکەش بە مامۆستای نیگار بکردایە.. مەرج نەبوو ئەو نیگارە خۆمان بمانکێشایە.. «ئەسکەندەر» ناوەکەی بە ئەلف دەستی پێدەکرد و خرابووە پێش ناوی «ئەکرەم شینە»یش، یەکەم کەس بانگیان کرد و نیگاری خۆی پیشان دا، کە وێنەی «بارزانی»بوو و بە خەنجەرەکەی بەر پشتێنییەوە زۆر هونەرمەندانە کێشابوویان.. «مامۆستا.......» سەیری کرد و چاوی چووە پشتی سەری.. رێک و رەوان، بەبێ ترس پێی وت:

ـ ئەوە نابی.

دوایی نازانم چۆن لێی وەرگرت و خستیە سەر ئەو کەلێندەرەی پۆل، کە لە داری ساج درووستکرابوو و جامخانەیەکی هەبوو.. ئەوسا ئێمە لە پۆلی سێیەم

بووین.. ئەو مامۆستایە هی قوتابخانەکەی ئێمە نەبوو، بەڵام هەر خۆی وەکو میوان دەهات و زاڵمی وەکو ئەو لە هەموو دنیادا نەبوو.. ئەو رۆژەی ئەو بهاتایە، زۆر ئاسایی بوو هەر هەمووومان میزمان بە خۆماندا بکردایە.. دەنگێکی بەراستی ترسناکی پێوەبوو و بەردەوام دەیقیژاند.. لە دەرەوەش بماندیایە، راماندەکرد و خۆمان دەشاردەوە.. جارێکیان جلێکی مغاویریی لەبەربوو و لەسەری کۆڵانەکەی ئێمەوە دەرکەوت.. هەرچی مناڵ هەبوو رایانکرد و چوونە ژوورەوە.. تمەز دەچوو بۆ هەموو قوتابخانەکان و قوتابیانی هەموو شارەکەی تۆقاندبوو.. زۆرن ئەوانەی پەتپەتێن دەکەن و هەر رۆژێ ئەندام و لایەنگری حیزبێکن، بەڵام ئەم لە مناڵییەوە بەعسی بوو و نەدەگۆڕا.. بەلاوەنانی وێنەی «بارزانی» و بە دەستی «ئەسکەندەر قولی»یش جورئەتی دەویست، بەڵام بەڕاستی ئەو مامۆستایە ئازابوو و دەیتوانی.

«ئەسکەندەر قولی» لەگەڵ دەستپێکردنەوەی شۆڕش، چووە شاخ.. چیتر قوتابخانەی ئێمە لە یاریی تۆپی پێدا نەیدەتوانی یەکەم بێت و کاسەکە بەرێتەوە.. لە هاوینی حەفتا و هەشت گەڕایەوە و بەتەواوی وازی لە وەرزش هێنابوو.. من لە حەفتا و چوارەوە تا کاتی نووسینی ئەم بیرەوەریانە نەمدیوە، بەڵام هاوڕێکانم زۆر جار باسیان کردووە، کە ئێستا هەر کەسێ بەو ورگەیەوە ببینێ، باوەڕناکات ئەو رۆژێ لە رۆژان هەر قاچیشی بەر تۆپ کەوتبێت.. بۆیە دوورنییە منیش سەدان جار دیبێتم، بەڵام نەمناسیبێتەوە.. بەڵێ، یەکێ لە شەوەکانی ساڵی نەوەد لەگەڵ برادەرێکم بەسەر شەقامی ئیسکاندا دەڕۆیشتین و دوو پیاو بەلاماندا تێپەڕین.. من سەرنجم لێ نەدان.. دوایی ئەو برادەرەم وتی، کە ئەوەی لای راست «ئەسکەندەر قولی» بوو.. من لەپڕ لام کردەوە و تەنها تارماییەکەیم لەو تاریکاییەی نزیک «مونەزەمەی یەرمووک»دا بینی.. من لە «رووناکی» و ئەو لە «ئیسکان» زەحمەت نەبوو، ئەگەر بمویستایە ببینم، بەڵام بەڕاستی نەمدەویست.. نەمدەویست و چاوم بەرایی نەدەدا سیمای تێکشکاوی ئەو پاڵەوانە خورافییە ببینم.. ببوورە «قولی» گیان ئێمە دڕندانە بەهرەکانی تۆمان کوشت و زۆر دوژمنانە خەونەکانتمان قەلاچۆکرد.. ئێمە سیمای جوانی تۆمان تێکشیواند و لە یاریزانێکی زۆر لێهاتووەوە بۆ پیاوێکی ورگنی دەستەپاچە

گۆڕیمانی.. ببووره «قولی»یەکەی رۆحم لەگەڵتا دڵڕەق بووین و چاومان بە توانا بەرزەکانت هەڵنەهات.. جاران لەو مەلعەبەی هەولێر راکردنی هەموو دنیا بەرگەی چەند چرکەیەکی ئەو قاچانەتیان نەدەگرت و ئێستاش لەو گازینۆیەی ئیسکان بە تەمەڵی رایاندەکێشیت.. ماندووبوونەکانت یەک لە دوای یەک ماندوو دەکرد و هەناسەبڕکێت پێ دەخستن.. لەودیوی هێڵەکانەوە وەکو رەوەیەک ورچی شەکەت دەکەوتن و ئاومان بە دەمیانەوە دەکردن، بەڵام تۆ ماندوونەدەبوویت و لە راکەراکی خۆت نەدەکەوتی.. هەموو شتێ لە بەرچاوی تۆدا شێوەی گۆڕەپانی یاریی و تۆپی پێیان بەخۆیانەوە دەگرت و خەیاڵەکانت لەپێش جەستەتەوە مەشقیان دەکرد.. فێڵ و تاکتیکی تازەیان دادەهێنا و شاگەشکەیان دەکردی.. دواجار زۆر لێزانانە لەو گۆڕەپانە پیشانت دەداین و لە دڵمانت دەچەسپاند، کە ئێمە بەختەوەرین و هاوڕێ و هاوپۆل و هاوقوتابخانە و هاوشار و هاوولاتی گەورەترین یاریزانین.. ئەی ئێستا بیر لە چی دەکەیتەوە..؟! تەواو «قولی» گیان تەواو.. ئەو رۆژگارە بەسەرچوو و کاسەکانت لەسەر تاقی ژووری بەڕێوەبەری قوتابخانەی زێوەر ژەنگیان هەڵهێنا.. وەکو خۆت سیمایان گۆڕا و لەبیرچوونەوە.. وێنەکەت لە قەدی دیوارەکانی ئەو ژووره و هی «یانەی وەرزشی ئیسکان» تێکشیوا و خۆشت نایناسیتەوە.. تۆ ئێستا خاوەنی جەستەیەکی داهێزراویت و ئێمە ناتوانین وەکو ئەوسا چەپڵەت بۆ لێدەین.. ئافەرینت لێ بکەین و خۆمان بەقوربان و بەساقەت بکەین.. چیتر ناتوانیین دەنگمان بکەین بە یەک و تا تینمان تیایە هاوارکەین:

ـ قولی.. قولی.. بڕۆ.. بڕۆ.. دەی دەی دەی.. راکە.. راکە.. لێی دە.. لێی دە.. گۆڵ گۆڵ گۆڵ..!!

ئینجا لە خۆشیا هەر هەموومان بەجارێ هەستینەوە سەر پێ و بڵێین:

ـ بەقوربانت بم.. بەقوربانت بم..!!

چاوەڕێی هیچمان لێ نەکەیت «قولی» گیان، تکایە چاوەڕێی هیچمان لێ نەکەیت.. تۆمان بیرچووەوە و ناتوانین هیچ شتێکت بۆ بکەین.. تەنانەت ناتوانین ناوەکەت لە یانەیەکی وەرزش، تیپێکی تۆپی پێی گەڕەک، گۆڕەپانێکی بچکۆلەش بنێین.. چیتر حەز لەو ناوە خۆشەی جارانت ناکەین، کە لە حەفتاکان

ڕێگای ماڵی هەموو گوێچکەکانی پێدەزانی و بەبێ وەرگرتنی رووخسەت خۆی پیادا دەکردن.. ئیتر تۆ گیانێکی تەمەڵ و سیمایەکی ناشیرین و ناوێکی ناخۆش و نازناوێکی ناخۆشترت هەیە و لەو گازینۆ لاچەپە سەری خۆت کزکە.. پارەت هەیە چا و قاوەی پێ بخۆیتەوە، یان نییتە، کەیفی خۆتە و بە ئێمە چی.. رۆژگار گۆڕاوە و پێویستمان پێت نەماوە.. نە بۆ شیعری ئێمە دەستدەدەیت و نە بۆ گۆرانییمان.. نە بەکەڵکی چیرۆکمان دێیت و نە هی رۆمانمان..!! ئاخر نەبۆتە باو لە ئەدەبدا باس لە پاڵەوانێکی وەرزش بکرێت «قولی» گیان.. نەبۆتە باو و بەڕاستییش جوان نییە.. بۆچی لەجیاتی فودبۆڵ، چەقۆیەک، خەنجەربۆکسێک، خەنجەرێکی دەبان، شمشێرێ، تەورێ، تاپڕێ، دەمانچەیەک، تفەنگێکت هەڵنەدەگرت و خەڵکت پێ نەدەکوشت..؟! بۆچی لە یەکێ لە زیندانەکاندا خەریکی جەللادیی نەدەبووی..؟! بۆئەوەی ئێستا من بیبلۆگرافیایەکی ئەو هەموو شیعر و چیرۆک و رۆمانەم بکردایە، کە دەربارەیان نووسیبووی.

چییە تووڕەبووی..؟! پێت ناخۆشە بڵێم پیاوکوژ و جەللاد بوویتایە..؟! ببوورە ئەی ناسکترین ناوی سەرتاپای شارە دوور دوور دوورەکەم.. ئەی جوانترین کارەکتەری ناو خەیاڵە قووڵ قووڵ قووڵەکانی مناڵییم.. من لە تووڕەییا ئاگام لە خۆم نەماوە.. زمانم تەتەڵە دەکات و قسە هەڵدەبزرکێنم.. تووڕەم چاوەکەم تووڕەم.. لە خۆم و لە رابردووم و لە ئێستام و لە هەموو شتێ تووڕەم.. هەڵەشەم.. شپرزەم.. پەشۆکاوم.. شێتم.. ئا، بەخوا شێتم.. کەمێکی تر هێمندەبمەوە، وەک نە بام دیبێت و نە باران، نوکتە دەگێڕمەوە و قاقا لێدەدەم.. بە خەیاڵە تێکشکاوەکانی مناڵییم دەژیم و ئەوان هەڵمدەسوڕێنن.. گەورەنابم.. نە بەخوا گەورەنابم.. ئەو سەرسامییە ناهێڵێ گەشە بکەم.. نەوە لە دوای نەوە بەلامدا تێدەپەڕن و گەورەدەبن.. بە بچکۆل بچکۆل بانگم دەکەن.. بە مامە مامە و خاڵە خاڵە دوایان دەکەوم.. ناشتوانم هەنگاو بنێم.. قاچەکانم لە لیتەی ساڵانی سەرەتای حەفتادا رۆچوون و جووڵەم بۆ ناکرێت.. تا رۆژێ لە شوێنی خۆم رەقدەبمەوە و وەکو پەیکەری ئێسقانی دەعبایەکی سەیر و سەمەرە دەردەکەوم.. نەوەیەکی تر و دوانی تر و دەی تریش دێن و بەجێمدەهێڵن، من هەر وەکو خۆمم و

ناگۆڕێم.. ئامۆژگارییم دەکەن.. سەرزەنشتم دەکەن.. چەمۆڵەم لێدەنێن.. بووزم پێوە دەکەن.. گوێچکەم رادەکێشن.. لێم دەدەن.. گەورە نابم و هەر منداڵەکەی ئەوسام.. «دادە نادیە» و «دادە تاڤگە»ی خوشکم، زۆر دوای من لە دایک بوون و دەیان جار لەجیاتی دایکم بێشکەکانیانم راهەژاندووە، کەچی ئێستا دەست بەسەرما دێنن و دڵنەواییم دەدەنەوە.. بە «برا بچکۆلەکەم» بانگم دەکەن و دەمکەنە قەڵاندۆشکانیان.. «شادە»ی خوشکم هەر چیرۆکێ بۆ منالان دەنووسێت، لەپێشدا بۆ منی دەخوێنێتەوە و تەمسیلی جووڵەی گیاندار و باڵندەکانم بۆ دەکات.. «دوارۆژ»ی کوڕم و «رۆژیار»ی کچم و «رەهەند»ی برازاشم گەورەبوون و باسی ئەزموونی ژیانی هەرزەکاری و گەنجێتیی خۆیانم بۆ دەکەن، من هەر منالەکەی جارانم و ناگۆڕێم.. «مەنار» و «رەندە» و «ئاسار» و «مەسار»ی برازام شوویان کرد و بوون بە دایک، من هەر لەو شوێنەی خۆمم و جووڵەناکەم.. وەکو «ئۆسکار»ی پاڵەوانی سەرەکیی رۆمانی «تەپڵی تەنەکە»ی «گۆنتەر گراس»م لێهاتووە و گەشە ناکەم.. تا ماوم هەر بە منالیی دەمێنمەوە.. «قولی» گیان ئەی برا گەورەکەی منالییم، تۆ لەناو خەیاڵەکانما تێکشکاوی و لەوساوە حەیران و سەراسیمە لە پارچەکانت دەڕوانم.. تازە ئەگەر هەمووشیان کۆکەمەوە و بتکەمەوە بەوەی جاران، کە دەزانم هەرگیز هەرگیز نابیێت، بەڵام من هەر لەو حەپەسانە ئەبەدیەدا دەمێنمەوە و هەر ئاوا منالانە هەڵسوکەوت دەکەم.. ساڵ هەر ساڵی حەفتا و حەفتاویەک و حەفتاودوو و حەفتاوسێ و سەرەتای حەفتاوچوارە و هیچ ناگۆڕێ.. «نیلس لوندڤال Niels Lundvall »ی هاوڕێم، کە ژۆرنالیست و نیگارکێشیکی ناسراوی دانیمارکیە، رقی لە تۆپی پێیە، چونکە پێی وایە سیمایەکی نێرانەی بەخۆیەوە گرتووە و یارییەکی هیۆمانیستیی نییە، بەڵام من تۆم لەوێدا ونکردووە و بە دواتا دەگەڕێم.. «نیلس لوندڤال» بۆیە وای وت، چونکە من باسی تۆم بۆی کرد.. ئێستا باسمان کردی.. ئەو دێڕانەی سەرەوەم دەربارەی تۆ دەنووسی و هەستی بە حاڵەتە نائاساییەکەم کرد.. پرسیاری لێ کردم و بەراستی وەڵامیم دایەوە.. هێنایتیە بەر چاوی.. سەرنجی لێ دایت.. لێت وردبووەوە.. ئەبڵەق بوو.. حەپەسا.. پێت سەرسام بوو.. خۆشیویستی..

دنیایەک ئاخی بۆ شکستی تۆ و بۆ نائومێدییەکانی من و بۆ نەهامەتیەکانی نەتەوە ژێردەست و لەتلەتەکەمان هەڵکێشا.. هەر خێرا بە «ئینگا Inge »ی ژنی ناساندی.. دەبوایە زووتر لە ڕێی کەناڵەکانی تەلەڤزیۆن و سەر لاپەڕەی ڕۆژنامەکانەوە بتناسن، نەک لە زمانی منەوە.. من کوا دەتوانم باسی تۆ بکەم..!! چۆن دەتوانم لاسایی جووڵە هونەرییەکانت بکەمەوە..!! کەس ناتوانێت کەس.. خۆشت ناتوانیت.. تۆمان لە دەست چوو «قولی» گیان تۆمان لە دەست چوو.. براگەورە و هاوڕێ و هاوپۆلی من نەبوویتایە.. قوتابیی قوتابخانەی زێوەر نەبوویتایە.. ئیسکانیی نەبوویتایە.. هەولێریی نەبوویتایە.. کورد نەبوویتایە.. ڕۆژهەڵاتیی نەبوویتایە.. تاقە «قولی»یەکەی ئەم سەردەمە زاڵم و بکوژە نەبوویتایە..!!

کورد دەزانێت شۆڕشێکی گەورەی هەرەسی هێناوە، بەڵام نەیزانیوە یاریزانێکی جیهانییشی لە دەست چووە.. «قولی» ئەگەر کوڕی ئێمەی کورد نەبوایە، ئێستا «ئەلیکساندەر»ێک یان «ئەلیخاندرۆ»یەک دەبوو.. زۆربەمان خۆشماندەویست و وێنەکەیمان بە دیواری ماڵەکانمانەوە هەڵدەواسی.(٨)

مێژووی ئێمە ناتوانێت و ماقووڵێش نییە، کاتێ باسی زیانەکانی ئەو هەرەسە بکات، «ئەسکەندەر قولی»یشی بیربێت، بەڵام بەڕاستی هەق وایە ئەدەبی ئێمە ئەو ناوەی لە یاد نەچێت.(٩)

«قولی» بۆ من وێنەیەکی نموونەیی بوو و تێکشکا.. ئاخر ژیانی من پڕیبوو لە وێنەی تێکشکاو.. ئەو شەوەی لە تەنیشت باوکە خەمبار و رووخاوەکەم، لەو رادیۆیە وەکو ملیۆنان ملیۆن کەسی تر هەواڵی هەرەسی شۆڕشم بیست، تەمەنم تەنها یانزدە ساڵ بوو.. دەگریام و دایکم و باوکم لەسەر حاڵی خۆیانەوە دڵنەوایی منیان دەدایەوە.. ئەگەرچی مەحاڵبوو بتوانن ئەو کۆستە گەورەیەم لە خەیاڵ دەرکەن.. چیتر ئەو رادیۆیە لەوەی جاران نەدەچوو و مات و زەلیلانە لە باوەشی باوکمدا خۆی بێ دەنگ کردبوو.. نەیدەتوانی هیچ شتێکمان پێ بڵێ.. خۆی بە شەرمەزار دەزانی.. فێڵی لێ کردبووین.. تەفرەی دابووین.. دەستخەڕۆی کردبووین.. بەڵام وا درۆکانی دەرکەوتن و هیچی تر گوێی لێ ناگرین.. هیچیشی

نەماوە پێمانی بڵێ.. شەپۆلە کورتەکانی، درێژەکانی، ناوەنجیەکانی، ژمارە ورد و درشتەکانی، هەر هەموویان دوژمن دەرچوون و ناپاکییان لێ کردین.. کەچی باوکم هێشتا لە ئاستیدا دڵنەرمە و بە شەق نایکاتە دەرەوە.. ئێمە لەسەر شتی چەند بچووک تێمانهەڵدەدرا و بە سەعات دەکراینە ژوورەوە، ئەی ئەو رادیۆ ناپاکە بۆچی لە گوڵ کاڵتری پێ ناوترێ و شاربەدەری ناکەن.. ئای کە درۆزن بوو..!! ئای کە بێویژدان بوو..!!

لە پایەتەختی ئەو وڵاتەدا ئێمە و شۆڕشەکەمانیان فرۆشتووە، کە من خۆشیمدەویت و دەیان شەو لەژێر لێفەکەمەوە بۆ «جەمیلە بوپاشا»ی قارەمان گریاوم.. بۆ مەمکە جوانەکانی فرمێسکی دنیام رشتووە، کە جەللادەکانی فەرەنسا بە ئاگری جگەرە سووتاندوویانن و تەواو سیمایان گۆڕیون.. ئامۆزایەکم بۆی باسکردووم و چیرۆکی ژیانەکەی بۆ خوێندوومەتەوە.. دەیان جار بەسۆزەوە لە وێنەی خۆی و «نەفیسە»ی خوشکی و دایکی و باوکی راماوم و ماچمکردوون، کە لە پێشەکیی کتێبەکەی «سیمۆن دی بۆڤار» و «جیزیل حەلیمی»ی لە لای ئەو ئامۆزایەمدا بینومن.. یەکێ لە وێنەکانی «جەمیلە»، «پیکاسۆ» کێشاویەتی و لە سەیرکردنی تێر نەدەبووم.. گوێچکەکانم کەڕبن و هیچ شتێ نەبیستن، بەڵام گوێم لە دەنگی باوکە پیرەکەی «جەمیلە» نەبێت، کاتێ لەو زیندانە لە جەللادەکان دەپاڕێتەوە و پێیان دەڵێت:

ـ کەمێ ئینسانیەت.

ئەوانیش خراپتر ئەشکەنجەی دەدەن و بەسەریدا هاوار دەکەن:

ـ لەگەڵ عەرەبدا ئینسانیەت نییە.

چاوەکانم کوێربن و رۆشناییان تیادا نەمێنێ، بەڵام جەستەی ناسکی «جەمیلە» نەبینم، کاتێ بە تەوژمی کارەبا تێکدەشێوێندرێت و دایکی خۆیشی نایناسێتەوە.. منالێکی یانزدە ساڵانی خوێنگەرمی چەپڕەوم و هیچ پەشیمان نییم.. دژی هەموو شێوە چەوساندنەوەیەکم، جا هی خۆمان بێت، یان هی دراوسێ و بێگانە، بەڵام سەدان «جەمیلە»ی ئێمە لەپڕ هەناسەسارد کران و کەس باسیان ناکات.. «دادە سیمۆن دی بۆڤار» و «دادە جیزیل حەلیمی» «جەمیلە»کانی ئێمە

بە «جەمیلە» نازانن و بەرگرییان لێ ناکەن..(١٠) «پیکاسۆ»کان، هونەرمەندانی چەوساوەکان نیگارکێشانیان بیرچۆتەوە و نازانن وێنەی یەکێ لە «جەمیلە»کانی ئێمەش بکێشن.. بەیانی ناچم بۆ قوتابخانە.. ئاخر بۆچی بچم.. تووخوا بۆچی بچم.. پێم بڵێن بۆچی بچم و کێ ببینم.. رۆژانی تر بە چپە هەواڵەکانمان بۆ یەکتر دەگێڕایەوە و باسی کوشتنی سەدان سەرباز و ئەفسەری گەورە و کەوتنەخوارەوەی دەیان فڕۆکەمان دەکرد..«١١» ئەی بەیانی چی بەیەکتر بڵێین.. نەدەکرا نەچم، باوکم رازیی نەدەبوو.. بەم حاڵەشەوە من و کتێب و مامۆستا و قوتابخانەی بیرنەدەچوو.. لە قوتابخانەیشەوە چووین بۆ لای «مزگەوتی ئیسکان» ، کە زیلەکان هەزاران پێشمەرگەیان تێکردبوو و چاوەڕێبوون ناوەکانیان بخوێننەوە، ئینجا بچنەوە ناو ماڵەکانیان.. مەراقم بوو پێشمەرگە ببینم.. وامدەزانی ئەوەی دەچێتە شاخ و ناوی پێشمەرگەی لێدەنێن، رۆحێکی دیکەی لە خواوە بۆ دێت و دەبێت بە کەسێکی تر.. هەر ئەوانەی رۆژانێک دراوسێمان بوون و هەرگیز سەرنجیان رانەکێشابووم، کاتێ چووبوونە شاخ و چەکیان کردبووە شان، بۆ من بووبوون بە پاڵەوانی ناو چیرۆکە میتۆلۆژیەکان و حەزم دەکرد بیانبینم، بەڵام نەمدەدین.. چۆنم بدینایە.. بەڵێ، دیمن.. بۆ یەکەمجار لەو مزگەوتە دیمن.. لەسەر دیوارەکەوە دیمن.. هێشتا هەر خۆشمدەویستن.. هێشتا هەر شەرمم لێ دەکردن.. باوەڕم بە هەرەس و ئاشبەتاڵ و تێکشکان و هیچ ناوێکی تر نەبوو.. بە جامانە دەموچاویان پێچابوو و کز و خەمناک چاوەڕێی خوێندنەوەی ناوی خۆیان دەکرد.. پێشمەرگەی زەلیلم بینی.. زۆر جیابوون لەوانەی رادیۆکە پێی وتبووین.. پۆلیسێکی عەرەب لە بەردەرگای مزگەوت وەستابوو و دەیوت:

ـ ئەمن کوردی نازانی.

بەو خەڵکانەی دەوت، کە دەیانویست چی زووترە بانگی باوک و کوڕەکانیان بکەن و لە ئامێزیان بگرن.. هەر ئەو رۆژە روویان لە ماڵەکانیان کردەوە و مزگەوتەکە چۆڵبوو.

رۆژنامەکانم بینی.. ریزێ پێشمەرگەی بێچەکم بینی بەدوای ئەفسەرێکدا دەڕۆیشتن و بەرەو زیلەکان دەچوون.. «رزگاری مامۆستا عەبدوللا»ی دراوسێمان

ئەفسەرەکەی بە مەقەست لەوان جیاکردەوە و سەیری دەکردن.. بەڵام هێشتا هەر خەمبار و زەلیل دەهاتنە بەرچاوم.. «ئەکرەم حەسەن»، کە باوکی هەر زوو لە شەڕێکدا شەهیدبووبوو و لەگەڵ دایکیان هاتبوونەوە ناو شار، تا تینی تیابوو جنێوی دەدا و «بژی مەلا مەسەتەفای بارزانی»ی لەناو کۆڵانەکەدا دەوت.. کۆڵانی چی..!! چۆڵ چۆڵ.. بێدەنگ و بێچرپە.. تەواو سیمای گۆڕابوو و نەماندەناسیەوە.

من ئەوسا ساڵی دووەمم بوو لە پۆلی پێنجەم.. بەڵێ، پار دەرنەچووم و نمرەکانم لە سی و چل بەسەرنەکەوتبوون.. پێش نیوەی ساڵ لە شەش وانە دەرنەچووبووم، بەڵام کارتەکەم پیشانی باوکم نەدا.. چەند دەترسام لەپڕ ئەو جانتایەم بکەنەوە و بیهێننە دەرێ.. بۆ بەیانیەکەی براکەم، کە ئەوسا پۆلی دوو بوو و دواتر بە من گەیشت، زانی کارتمان وەرگرتۆتەوە، بۆیە من لە ماڵەوە وتم، بەڵێ وەرمانگرتەوە، بەڵام هەر خێرا لێیان سەندینەوە.. نەموت کارتەکەم دوێنێ شەو وەکو ئاسکێکی خەڵتانی خوێن لە ژوورەکەمدا گەوزی دەدا و ئێوە نەتاندەبینی.. شەش راوکەر بە تاپڕ نیشانیان لێ گرتبوو و سەر و گوللەیان لێ دابوو.. گوێتان لە لرخەلرخی قوڕگی نەدەبوو و لە رەنگی هەڵبزڕکاوی مندا هیچتان بەدی نەدەکرد.. پێم وتن لە «بیرکاری» دەرنەچووم، ئەو بابەتەی، کە رقی دنیام لێی بوو و هەمیشە من و باوکمی دەکرد بەگژ یەکدا.. هەرکە باوکم زانی لە دەرسێ کەوتووم، تەواو رەنگی گۆڕا و دەترساین شتێکی بەسەربێت.. ئەوە یەکەمجار بوو من بکەوم.. نەیدەزانی لە من بدات، یان لە خۆی.. خۆم لە ژوورێ نابوو و دەرگاکەم داخستبوو.. جنێوی بە خۆم دەدا.. بە دایکمی دەدا.. بە خۆی دەدا.. بە هاوڕێکانی کۆڵانەکەمان و هی ئەودیومانی دەدا.. هەڕەشەی دەکرد.. شاڵاوی دەهێنا.. ئینجا وەرە بیزانیایە لە پێنجی تریش کەوتووم.. جا بۆ نەیزانی..؟! نیوەی ساڵ ئەو شەشەی پێشوو و هەشتە تازەکەیشی بینی.. وەی وەی وەی چی ڕووی دا..!! ئەی سەری ساڵ بۆ ناڵێی..؟! پێویست ناکا بیگێڕمەوە، چونکە دیارە چی کردووە.

ساڵی دواتر زۆر زیرەک بووبووم و نمرەکانم بەرز بوون.. ئاخر نەدەکرا ساڵێکی

تریش دەرنەچم، بۆیە کۆششم دەکرد.. ئەگەرچی کتێبەکانیشم کۆن بوون و هەر یەکەیان لە سەرەتا و کۆتاییەکەیان چەند لاپەڕەیەکیان کەم بوو، بەڵام چار نەبوو و هی هاوڕێکانمم دەهێنا.. لە «سەفین سابیر»«١٢»م وەردەگرت و دێڕ بە دێڕ لەبەرم دەکردن.. ساڵی پێشوو کاتێ کتێبەکانیان لێ دەسەندینەوە، ئەگەر کۆن بوونایە، دەبوایە پارە بدەین.. جا من کتێبی مێژووم چونکە لە ترسی باوکم زۆر بەدەستەوە گرتبوو و دەیان جار لە کۆڵان لە کاتی یارییکردن فڕێمدابووە ناو قوڕ و خۆڵەوە، تەنها چەند لاپەڕەیەکی مابووەوە.. منیش یەک بەرگی جوانم بۆ کرد و پێیان نەزانی.. بەڵام ساڵی دواتر، کە دەرنەچووەکان دەبوایە کتێبی کۆن وەربگرن، هەموویان بردین بۆ ژووری ژێر قادرمەکە و بۆ خۆمان کتێبمان بژار دەکرد.. من هەر چاوم بە بەرگی ئەو کتێبە کەوت، خێرا پەلاماریم دا و کردمە باوەشم.. دوایی کاتێ لە پۆلەکە سەیرم کرد و زانیم هی خۆمە، پێکەنینم هات و دەیان چیرۆکی فۆلکلۆرییم بیرکەوتەوە.

باوکم دوای هەرەسی شۆڕش زۆر لە جاران خراپتر بە خوێندن و قوتابخانەوەی گرتبوو و دەیویست هیچ نەبێت لەو ڕێگەیەوە بەشێ لە ئاواتەکانی بێتە دی.. من ئەو ساڵە زۆر باشبووم و سەری ساڵ بە نمرەی چاکەوە هاتمەوە.. بەڵام لە پۆلی شەشەم، کە ئەوسا بەکالۆریا بوو، بەرەو خراپی چوومەوە و سەری ساڵ و خولی دووەمیش لە بیرکاری گەڕامەوە.. ساڵی دواتر باشبووم و بە پلەی زۆر بەرز دەرچووم.. ئەو ڕۆژەی کارتی سەری ساڵیشم وەرگرتەوە، دایکم کچێکی زۆر جوانی بووبوو و باوکم لە خۆشیا نەیدەزانی چی بۆ من و بۆ دایکم بکات.. ناوی «نادیە» بۆ ئەو ڕۆژە زۆر گونجاو بوو و هەموومان لەسەری ڕێککەوتین.. دڵنیام باوکم هەر ئەو ڕۆژە بیری لەوە کردبووەوە، ئاخۆ ئەو کۆرپەیە کەی گەورە دەبێت و دەچێت بۆ قوتابخانە.. ئاخۆ زیرەک دەردەچێت، یان تەمەڵ.. چی تەواو دەکات و دەبێت بە چی..؟! یەکێ لە خوشکەکانم لە قوتابخانە هاوپۆلێکی بۆی باسکردبوو، کە هەر جارێ دایکی کچی ببوایە، باوکی تێیهەڵدەدا و خۆی و منداڵە ساوەکەی لە حەمام دەکرد.. باوکی ئێمە لە هەموو ژیانیدا نەیزانیوە جیاوازیی نێوان کچ و کوڕ چییە و هەموومانی بەقەدەر یەک خۆشدەویست.. ئەگەر دایکم

سووکە تایەکی لێبهاتایە، سەرتاپای دکتۆرەکانی «بەغدا» و «مووسڵ»ی پێ دەکرد و بەردەوام دڵنەوایی دەدایەوە.. شەو تا بەیانی بەدیار سەریەوە دادەنیشت و نەدەنووست.. خوێندن و قوتابخانە نەبوونایە، بۆ خۆمان ئاسوودە دەژیاین و رۆحمان بەسەر سەری یەکترەوە دەردەچوو، بەڵام ئەوان وازیان لێ نەدەهێناین و هەر زوو زوو دەیانکردین بە گژ یەکدا.. ئاژاوەیان دەخستە ماڵەکەمانەوە و پەیوەندیی نێوانمانیان دەپچڕاند.

باوکم جنێوێکی خۆشی بۆ من داتاشیبوو و پێی دەوتم «ساقیتباب».. «کەمال عوسمان» هاوڕێیەکی خۆشەویستی منداڵییمە و زۆر بەو جنێوە سەرسامە.. پێی وایە ئەمە داهێنانێکە لە بواری جنێوی کوردەوارییدا.. تا ئێستاش باسی دەکات و لە نامەکانی خۆیدا بۆمی دەنووسێت.

ساڵی یەکەم لە پۆلی شەش هەر سەیری کتێبەکانم بکردایە، خەو بەرچاوی دەگرتم و مەحاڵ بوو لەژێر دەستیدا دەربچم.. هیچ شتێ لەوە خۆشتر نەبوو کاتێ لە بەرامبەر عەلائەدینەکە سەرم دەخستە سەر رانی دایکم و دەنووستم.. ئینجا دوای پشتکردنە خوێندنی ئەو کتێبە رەزاگران و بێتامانەش.. ئای کە خۆش بوو..!! لەنێوان هەردوو گەڕەکی ئاگایی و نائاگاییمدا گەڕەکێکی دیکە هەبوو، نەمدەزانی ناوی چیە و نەدەکرا لە کەسیشی بپرسم.. ماڵی «پوورە دلارام»ی بەرگدروو بۆ ئەوێ گوێزابوویانەوە و خانوویێکیان لەو قەراغە بە کرێ گرتبوو، کە دەیڕوانیە دەشتێکی کاکیبەکاکی و درەختە دوور دوورەکان لەناو تەمە کەمێ چڕەکەدا وەکو کۆرسی گۆرانی دەردەکەوتن.. تیپێک دەفژەنم دەبینی، دەفەکانیان بە ئاگرێکی کزی ئەوێ گەرمدەکردەوە و نەمدەزانی کەی دەیکەنە بەزمی خۆیان.. لەولاتر کۆمەڵێ ژنی قەرەج لەسەر شەختەسەهۆڵەکان تیتکی خۆیان دەڕنیەوە و سنگیان دەکوتا.. ئاخ پوورە ئازیزەکەم چەندم خۆشدەویستی و چ دەستێکی رەنگینت هەبوو..!! لێت ناشارمەوە کاتێ قەدەرت دەگرتم و پەنجە بزێوەکانم بەر شانە گۆشتنەکانت دەکەوتن، تەزوو بە سەرتاپای گیانمدا دەهات و وامدەزانی گوناهێکی گەورەم لەگەڵدا کردووی.. بە خوا بە دەست خۆم نەبوو..!! مەبەستم ئەوە نیە خەتاکە لەسەر خۆم لابەرم.. نەبەخوا مەبەستم ئەوە نییە، بەڵام تۆ بەبێ

ویست منی منالّت دەورووژاند و ئارامت لێ دەبڕیم.. ئاخر بەڕاستی زۆر جوان بووی و شێتی ئەو وشە ناسکانەت بووم، کە هیچ کەسێ نەیدەزانی ئاوا وەکو تۆیان دەربڕێ و لە شوێنی شیاوی خۆیاندا بەکاریانبهێنێت.. ئەو لەرەیەی ناو دەنگت بە شەونمی زیویی سەرەتای پایزی سەر گەڵای زەردی وەریوی درەختە بەرز بەرزەکانی قەراغ شار شۆڕابوو و کەناریە راوکراو و راونەکراوەکان ئێرەییان پێ دەبردی.. هەرکە قۆڵ و باسکەکانت لەملا و لەولاوە بە شلی لە کەمەرم دەئاڵاند و زۆری نەدەما دەمم بچێتە ناو قژە نەرمەکەتەوە، بیرم دەچووەوە من منالێکم و پانزدە شانزدە ساڵ لە تۆ بچووکترم.. خەیاڵەکانم لە دەوروبەرەکەمیان دادەبڕیم و دەیانخستمە سەر کەڵکەڵەی کارێکەوە، کە هیچ لەگەڵ توانا و تەمەنمدا نەدەگونجا و دەیانویست تووشی گۆبەندم بکەن.. بەو مەقەستە رەشەت دەکەوتیتە گیانی خەیاڵە چڕەکانم و دەیان پارچەی سەیر سەیرت لێ دەبڕین.. ئەو مەقەستەی ئەگەر ئەملا و ئەولایت لێکبکردایەتەوە، کتومت لە کۆترێکی فڕیو دەچوو و پەنجەگەورە و دۆشاومژەی دەستی راستت بە شلی تێهەڵدەکێشان.. هەر بە قوماشی خەیاڵە پڕ لە هەوەسەکانم دەیان کراس و بیجامەت بۆ دووریم و بەختەوەرانە دەمپۆشین.. ئەگەر ئێستا لێم بپرسی ئاخۆ بەدڵم بوون، دەڵێم زۆر زۆر، بەڵام مەپرسە ئەوسا بۆچی هەر جارێ بە بیانوویەک دەمهێنانەوە و پێم دەوتی فڵان شت و فیسار شتیان ماوە:

ـ پوورە دلارام دایکم دەڵێ دەستت خۆش بێت، زۆر جوانە، بەڵام گیرفانەکەی بچووکە لە دوو مەقام و بەستەیەک زیاتر ناگرێت.

ـ پوورە دلارام ڤیانی دراوسێمان گاڵتەم پێ دەکات و دەڵێ بیجامەکەم رەنگی پرتەقاڵییە و تۆ بە وشەی شینی ئاسمانی دووریوتە.

ـ پوورە دلارام بۆیە هاتووم، چونکە ئەو مانایانەی بەو کراسەمت داگرتوون، زۆر قورسن و هیچ لێیان تێناگەم.

ـ پوورە دلارام، پانتۆڵی رزگاری هاوڕێمت جوانتر دووریوە، سەیرکە هی ئەو بە شیعر دادەخرێت، هی من بە چیرۆک.

ـ پوورە دلارام تووڕەم لێت، حەز لەو سەمایە ناکەم، کە تۆ کردووتە بە نەخشی

سەر قۆڵەکانم.

ـ پوورە دلارام با ئاشتبینەوە، ئەوەتا هەقدەستی کراس و بیجامەکەمم بۆ هێناوی.. هانێ ئەوە پێنج چۆلەکە، بێنە زەڕنەقووتەیەک باقییم بدەرەوە.

«پوورە دلارام» لە حەفتاوچوار کاتێ خۆت و «مام نازم»ی مێردت و «شیلان»ی بچکۆلەی رۆحسووک وەکو هەزاران هەزار کوردی دیکە رووتان لە شاخ کرد، من لە هەموو دراوسێکانمان زیاتر بیری تۆم دەکرد و چاوەڕێبووم زوو بێیتەوە.. هاتیتەوە، بەڵام لەوەی جاران نەدەچووی.. باڵندەیەکی ناسکی خوارفیی بوویت و لە شوێنێکی دوور دوورەوە هاتبووی.. نابەڵەدانە خۆت خستبووە ناو ئاوی لیخنی گۆمێکی ژەهراوی و بە هەزار حاڵ گیانتت تیادا دەرباز کردبوو.. پەڕوباڵت وەریبوون و چاوە جوانەکانت بێجگە لەوەی رەنگی خۆیان ونکردبوو، بە زەحمەتیش دەتتوانی هەڵیانبێنی.. بۆم باسمەکە چۆن مێردەکەت شەهید کرا، چونکە خۆم پێشتر لە خەوندا دیبووم و ورد ورد بۆ دایکمم گێڕابووەوە، بەڵام تێمبگەیەنە بۆچی هەموو ئەوانەی من خۆشمدەوێن، ئاوا لە ژیان نائومێد دەبن و تا ماوم لەگەڵ ئازارەکانیان دەتلێمەوە.. هەست بە گوناه دەکەم و قێزم لە خۆشەویستیی خۆم دێتەوە.. میکرۆبە میکرۆب بچێتە گیانی هەر کەسێکەوە، دایدەڕزێنێت و لە پەلوپۆی دەخات.. بەخۆڕایی نەبوو من ئەوەندە دڵسۆزیی خۆمم پیشانی «شیلان»ی کچت دەدا و وەکو براگەورەی نازیم دەکێشا.. بە سەعات یارییم لەگەڵدا دەکرد و لە تۆم دووردەخستەوە، بۆئەوەی بتوانی چەند پارچە جلێک بۆ ئەم و ئەو بدووریت و شتێ پارەت بێتە دەست.. هەمیشە بیرم لە ئێوە دەکردەوە و لە دڵەوە بۆتان دەسووتام، بەڵام کاتێ لە بەردەمی ئەو عەلائەدەینە سەرم دەخستە سەر ڕانی دایکم و لە ئاگری جار جار شین و جار جار زەردی ناو گلێنەکەی وردەبوومەوە، چاکتر تێدەگەیشتم و دەمزانی مرۆڤی دوای شکستەکان، مرۆڤی دوای هەرەسی شۆڕشەکان چەندێ گوناحن.. چەندێ بێ پشت و پەنا و زەلیل و بێ هیوان.. ئەو داخانە تەنگیان پێ هەڵدەچنیم و خەویان لێ دەخستم.. دایکم دڵی نەدەهات رانی خۆی بجووڵێنێت، نەبادا سەرتاپای خەونەکانم هەرەس بێنن و دار و بەردی خانووەکەتان لەو گەڕەکەی ئێستاش نەمزانی ناوی چی بوو،

بەسەریەکدا بڕمێت.. منیش منداڵێکی دەستەپاچە بووم و باوکم و مامۆستاکانم لە پەلوپۆیان خستبووم، بۆیە نەمدەتوانی بەڵێنتان پێ بدەم، کە جوانییە لەدەستچووەکانتان بۆ دەگەڕێنمەوە و ئەو ژیانە فەنتازیەی ناو خەیاڵەکانمتان بۆ دەکەم بە راستی.. کاتێکیش پشتم راستکردەوە و شتێکی کەمێ کاریگەرم لە دەست دەهات، تۆ نەمابوویت و لەو گۆڕستانە کشوماتەدا نێژرابوویت، کە گوڵاڵەسوورەی سەر گۆڕەکانی هەمیشە دەمیان بۆ دڵۆپەباران کردبووەوە.. شەوان لەسەر چێورمەی گۆڕەکەت بەپێوە دەوەستایت و باڵات زۆر زۆر لە جاران بەرزتر خۆی دەنواند.. شوێنەواری مەمکە بڕاوەکەی لای چەپت وەکو خۆڵەمێشی نێوان سێکوچکەی ژێر مەنجەڵی ژنە کۆچەریەکان دەردەکەوت و دەستی راستیشت توند توند بە مەمکە ساغەکەتەوە دەگرت.. دەتگوشی و شیرێکی کەمێ خەستت لە کونی سەرگۆکەی دەهێنا.. دەتگوشی و بە دەنگێ، کە شەماڵێک بوو و هاڕەی شووشە ناسکە وردوخاشبووەکانی ناخی ناختی هەڵگرتبوو دەتوت:

ـ رێککەوت نییە.. رێککەوت نییە، کە من بەئاگام و ئێوە نووستوون..!! ئاخر ئێوە نووستنی ناو ژیانتان هەڵبژاردووە و من بەئاگایی ناو مردن..!!

«پوورە دلارام» سوێند بە گۆڕەکەت ئێستاش ئەگەر لەبەرامبەر ئەو عەلائەدینە سەرم بخەمە سەر رانی دایکم، دەتوانم هەموو مێژووی ژیانت لەناو گلێنەکەیدا بخوێنمەوە، بەڵام بەداخەوە ناتوانم.. رقم لە رستەی سواوە، ئەگینا دەموت: دایکە گیان چەند حەزدەکەم وەکو ئەوسا لای راستی سەرم بخەمە سەر ڕانی چەپت و بە هەموو خەیاڵەکانی منداڵییمدا بچمەوە.. بیجامەکەم تا سەر ئەژنۆ و قۆڵی کراسم تا ئانیشکم هەڵکەم.. وەکو چۆن لەگەڵ منالانی گەڕەک بە پێی پەتی دەچوومە ناو گۆمەکەی پشت ماڵمان، ئاوا بچمە ناو خەون و زیندەخەونە بەجێماوەکانمەوە و بیکەم بە شڵپوهووڕ.. بەدەم گۆرانیەکی بێسەروبەر لەمسەریەوە بۆ ئەوسەری بچم و بە تۆڕی سەرنجەکانم وردە تیشکی سەر بڵقی ئاوەکان راو بکەم.. ئاخ ئاگرە تەزیوەکەی ناو چاوی عەلائەدینی سەردەمی منالییم چەند بیری خەوی بەردەمی تۆ دەکەم..!! تکایە با ئەو قسانە بەینی خۆمان بێت و بۆ دایکمی مەگێڕەرەوە،

نەوەکا تا دێمەوە لەبەرامبەرت دانیشێ و بە گریان سەرقاڵت بکات.. جارێکیان هەر لەوێ لە خەونمدا باوکم هەموو کتێب و دەفتەرەکانمی کردمە زەنبیلەیەکی گەورەوە و بە زللە بۆ قوتابخانەی بردم.. زەنبیلەکەی لە بەردەمی بەڕێوەبەر دانا و پێی وت:

ـ بگرە کتێبەکانتان، ئەمن چیتکە ناهێلم کوڕم بێتە مەکتەبێ.

بەڕێوەبەر پەشیمانی کردەوە.. ئیتر ئەو زەمبیلەکەی دایە دەست من.. هەرچی قوتابی هەبوون لەو قوتابخانەیە گاڵتەیان پێ دەکردم و دەیانوت:

ـ یی..!! یی..!! بە زەمبیلەی هاتیتە مەکتەبێ..!!

من لە شەرما ئارەقم کردبووەوە و نەمدەزانی رووبکەمە کام لاوە.. قوتابییەکان وازیان نەدەهێنا و دوامدەکەوتن.. فیکەیان لێ دەدا و هووهایان بۆ دەکێشام.

لە راستییدا شەرمم بە زۆر شت بوو و تەریقبوونەوە هەستێکی سەیربوو لە مندا، کە تەواو پەرێشانی دەکردم و پێوەی دەتلامەوە.. ئەوسا گەورەبووبووم و زیاتر شەرمم لەوە دەکرد هاوڕێکانم بزانن باوکم رێگەی هەموو شتێکم لێ دەگرێت.. ئەگەرچی ئەمە هی ئەوە نەبوو بشاردرێتەوە و هەستیان پێ دەکرد، بەتایبەتی ئەوانەی گەڕەکی خۆمان.. ئەوان هەمیشە گاڵتەیان پێ دەکردم.. کاتێ باوکم بەوێدا دەڕۆیشت، بە دەنگی بەرز باسی منیان دەکرد و بوختانیان پێ دەکردم.. ئەو شتانەیان دەوت، کە دەیانزانی باوکم لە منی قەدەغە کردوون و لەسەریان بە توندی سزا دەدرێم.. لە کاتێکدا هەر ئەو شتانە بۆ ئەوان ئاسایی بوون و کەس رێی لێ نەدەگرتن.. کاتێ لەو گۆڕەپانەی لای ماڵی خۆماندا دووگۆڵێمان دەکرد، من کتێبێکم بە دەستەوە بوو و دوای کەمێ یارییکردن، تا سەر شەقامەکە دەچووم، بۆئەوەی بزانم باوکم دیارنییە.. ئەگەر دیارنەبوایە، جارێکی تر دەستم پێ دەکردەوە.. ئەمە بۆ من زۆر ناخۆشبوو.. بێجگە لەوەی گاڵتەیان پێ دەکردم، نەشیاندەهێشت من بەم حاڵەوە لە یاریەکەدا بەشداربم.. بۆم نەبوو دووربکەومەوە و لەسەری کۆڵانەکەی خۆمان ئەولاتر بچم.(١٣)

رقم لە زستان بوو، کە رۆژەکانی ئەوەندە کورت بوون و دەبوایە زوو بڕۆمەوە

ماڵ.. ئەگەرچی ڕۆژە درێژەکانی هاوینیش بۆ من هەر کورت بوون و هەرگیز بەشیان نەدەکردم.. هەرچۆنێ بێت لە زستان باشتر بوو.. ڕۆژ بە ڕۆژ لەسەر دەفتەرێک دەمنووسی، کە ئەمڕۆ چەند دەقە ڕۆژ درێژدەبێتەوە.. گرنگ ئەوەبوو من لە دوای ڕۆژئاوابوون نەیەمەوە ماڵ، چونکە لە دەرگا، یان لەسەر سووچی کۆڵان بۆم دەوەستا و بە زللە و شەق دەیبردمەوە.. دەیبردمەوە و دەبوایە بەدیار ئەو کتێبە ڕەزاگرانانەوە دانیشم.

جارێکیان بەدزییەوە هەندێ پارەم لای خۆم پاشەکەوت کرد و چووم بۆ بازاڕ، بۆئەوەی وەکو منداڵانی تر ئەو وردبینانە بکڕم و بە تیشکی ڕۆژەکە لە گەڕەک و لە حەوشەی قوتابخانەدا قاقەزی پێ بسووتێنم.. دووکان بە دووکان دەگەڕام و پرسیارم دەکرد، بەڵام نەمدۆزیەوە.. لەپڕ کوڕێکی گەورەی خزمی خۆمانم دی و دەستی بۆ تۆقە درێژ کرد.. من ئاگام لە دنیا نەمابوو و لەجیاتی تۆقە پارەکانم خستە ناو دەستی.. ئەو سەیری دەکردن و هیچ تێنەدەگەیشت.. ئیتر پرسیارم لەویش کرد و نەیزانی.. کاتێکم زانی وا ڕۆژ ئاوا دەبێت و ئەوەندەی تر شپرزە بووم.. خۆم گەیاندە لای ئێستگەی پاسی «ئیسکان» و سوار بووم.. دەستم بە کوشینەکەی بەردەمی خۆمەوە گرتبوو و پاڵم پێوە دەنا.. دەمویست زووتر بگەم، ئەگەرچی دڵنیابووم ئەوەی من دەمکرد، زۆر بێمانابوو، بەڵام ترس هەموو شتەکانی لێ گۆڕیبووم.

ماوەیەک فێربووم بەدرۆ یەکێ لە خەڵکی گەڕەکم نەخۆشدەخست و دەموت بیستوومە لە سەرەمەرگایە، بۆئەوەی باوکم بچێت و کتێبەکەم فڕێدەم.. دەهاتەوە و دەیوت، کێ پێی وتووم ئەو نەخۆشە، لەو ساغترە و بەڵای لێ نییە.. منیش دەموت لە منداڵانم بیستووە.

گیانێکمان لەوە بوو، کە باوکم لە دایکم زیاتر ڕادیۆکەی خۆشدەویست و لەو پتر بایەخی پێ دەدا.. ئیتر ئەو هەوییەی دایکم دەیتوانی کەمێ سەرقاڵی بکات و سەرنجەکانی لە ئێمە دوورخاتەوە.. پەنجا میوانمان هەبوایە، گوێی لە مۆنتیکارلۆ و لەندەنی خۆی دەگرت.. جار جاریش دەستی هەڵدەبڕی و بە ئێمەی دەوت:

- وس..!!

کردبوومان بە یارییەکی خۆش، هەر کەسێ قسەی بکردایە و ئەو «وس»ی پێ بوتایە، دەبوایە ئەوەی تەنیشتی زللەیەکی بە ناو دەمیدا بکێشێت.. هەواڵی هەموو دنیا لای باوکم بوو و ئەم و ئەو دەهاتن لێیان دەپرسی.. ئینجا زلوونگەی خۆیشی دەربارەی رووداوەکان هەبوو و یەک بەیەکیانی هەڵدەسەنگاند.. دایکم غیرەی لەو رادیۆیە دەکرد، دەیان جار دەستی خستبووە سەر شەپۆلەکانی و وتبووی:

- وەی بەقوربانتان بم، بە خوای لە من خۆشەویستترن.

چەند دڵمان خۆشدەبوو، کاتێ میوانمان دەهات و چاوی باوکمیان لێ غافڵدەکردین.. ئاقڵ و سەنگین لایان دادەنیشتین و گوێمان لەو سەرگوزشتە خۆشانەیان دەگرت، کە لە خۆشیی پشتکردنە کتێبەکانمان حەزمان لێ دەکردن، ئەگینا کاتێکی تر بوایە، هەرگیز گوێمان لێ نەدەگرتن.

پیاوێکی کوێر هەبوو ناوی «مام سابیر»بوو.. ماڵیان لەوبەری شەقامەکەوە بوو و جار جار کوڕەزاکەی دەیهێنا بۆ ماڵمان.. دەیهێنا و خۆی دەگەڕایەوە.. بەڕاستی چیرۆکی بەتامی لابوو و بەشێوەیەکی زۆر هونەرمەندانەش دەیگێڕانەوە.. باوکم رادیۆکەی بە گوێچکەیەوە دەنا و متەقی لە خۆی دەبڕی.. جار جار لەبەر خاتری ئەو «وایە وایە»یەکی بۆ دەکرد، یان پێدەکەنی، بەڵام زۆر بە هاتنی نارەحەت دەبوو.. جا ئەو پیاوە هەر زوو زووش دەیپرسی:

- سەعات چەندە..؟

باوکم لە داخا دەیوت:

- چەندی دەدەی بە زیادبی.

چونکە دەیزانی نەدەڕۆیی، بەڵکو هەر بەو پرسیارە راهاتبوو.. هەندێ جار ئەگەر سەعات نۆ بوایە، باوکم پێی دەوت:

- هێشتا زووە مام سابیر، تازە سەعات دوازدەیە.. ئەمە هەتا سەعات دەش نانووین.

ئیتر هەڵدەستا و دەڕۆیشت.. دەستیمان دەگرت و تا ماڵەوەمان دەگەیاند.

من هەمیشە لە خەیاڵی خۆمدا چیرۆک و نوکتەم لەسەر خەڵکی دەوروبەرەکەمان هەڵدەبەست و بۆماڵەوەم دەگێڕانەوە، بۆئەوەی پێبکەنین و تاوێ لەو کتێبە ئێسکقورسانە دوورکەوینەوە.

من و براکەم هەر جارێ دەرنگ بکەوتینایە، بەدرۆ بە باوکمان دەوت، گوایە لە فلان شوێن کۆمەڵێ جاش و سەرباز بە دەستی پێشمەرگە کوژراون.. باوکم دەگەشایەوە و دەیوت:

ـ کووتان زانی..؟!

ئیتر ئێمەش نیوەکەی تری ئەو درۆیەمان تەواو دەکرد.. ئەوسا هەناسەیەکی ئارامی هەڵدەکێشا و دەیوت:

ـ دەستی پێکردەوە..!! شۆڕش دەستی پێکردەوە..!!

دەبوایە بیزانیایە، کە هەر کاتێ ئێمە درەنگ بێینەوە ماڵ، ئەوا کۆمەڵێ لە سوپای بەعس کوژراون.. ئەگەر بمانوێرایە چەند رۆژێ بەسەریەکەوە درەنگ بێینەوە، ئەوا رژێمی بەعس بەتەواوی هەرەسی دەهێنا و ئاواتە گەورەکەی دەهاتە دی، بەڵام بەداخەوە نەماندەوێرا.. دایکم دەیزانی ئێمە درۆ دەکەین و خۆمانی پێ دەپەڕێنینەوە، بەڵام چونکە ئەو زۆر لە باوکم جیاواز بوو و بەڕاستییش بەرگریی لە مافەکانمان دەکرد، بە درۆی نەدەخستینەوە و هەر بۆ خۆشیی دەیوت:

ـ ئا، ئا، شۆڕش دەستی پێکردەوە.. هەر بزانە بەغداش گیرا.

خۆش ئەوەبوو باوکم ئەو هەواڵانەی دەگەیاندە دراوسێکانی لە دووکان و دەیان گوێچکە و زمانی تریشیان دەکرد.

دووکانەکەی باوکم لەناو یەکێ لە قەیسەریەکان بوو و هەندێ جار دەبوایە بچین بۆ یارمەتیدانی.. بەتایبەتی ئەگەر قوماشی بۆ بهاتایە.. ئەو یەک دوو رۆژەش، کە دەچوو بۆ «بەغداد»، من و براکەم دووکانەکەیمان بۆ بەڕێوە دەبرد.. بێگومان ئەگەر هاوین بوایە، ئەگینا لە کاتی دەوام دایدەخست و رازیی نەدەبوو ئیشی بۆ بکەین.. هەر لە زووەوە ئەو دژی ئیشکردنی ئێمە بوو.. من لە منداڵیی مەراقم بوو وەکو ئەو منداڵانەی تری گەڕەک دۆڵدرمە و ئەزبەری و پەشمەک بفرۆشم.. لە بیرمە لە خانووە کۆنەکە بە سەعات دەگریام و لە دایکم دەپاڕامەوە،

که ڕێگام بدا و نەیدەدا.. هەزار جار پێم دەوت توخوا، توو سەری خاڵم جەوهەر و خاڵم عەلی و خاڵم عومەر، بەڵام مەحاڵ بوو ڕازیی بێت.. ئینجا بەردەوامیش دەیوت:

ـ بەقوربانی سەریان بم.. بە قوربانی سەریان بم.

باوکم دەچوو بۆ «گەلاڵە» و قوماشی ئێرانیی دەهێنا.. نوقڵ و بستەیشی بۆ ئێمە دەهێنایەوە.. جارێکیان لە پۆلی سێیەمی سەرەتایی، نوقڵەکانم خستە ناو قاپێک و وەکو منالانی تر دەمفرۆشتن.. دوایی خەڵکم بینی بەو بەهارە دەچوون بۆ سەر گۆڕستانی «سەید مەعرووف» لە «باداوە» و منیش بەگەڵیان کەوتم.. بۆئەوەی لەناو ئاپۆرەی ئەو خەڵکە نوقڵەکانم بفرۆشم.. ئەوەی بیرم نەبوو باوکم بوو.. نەمزانیبوو دنیام بۆ گەڕاوە و تەواو شپرزە بووە.. ئێوارە گەڕامەوە و لە دوورەوە بینیم.. لەنێوان هەردوو سایدی شەقامی شەستی وەستابوو.. هەرکە دیم، خێرا بۆ لای چووم.. «ئەی چۆن باوکم نییە..؟! من کوڕە گەورەکەی ئەو نییم..؟! ئێستا دەمکاتە باوەشیەوە و ئەملا و ئەولام ماچ دەکات.. پەنجەکانمان لەیەکتر هەڵدەکێشین و بەجووتە بەرەو ماڵ دەبینەوە.. لە ڕێگا باسی گژوگیای ئەو بەهارەی بۆ دەکەم، کە ئاسوودە ئاسوودە بەناویاندا دەڕۆیشتم و شەونمەکانی سەریان قاچەکانمیان تا ئاستی ئەژنۆم ئاوپرژێن دەکرد.. فێنکیان دەکردمەوە و تەزوو بەسەرتاپای گیانمدا دەهات.. لێی دەپرسم، ئاخۆ دایکم چێشتی چی لێناوە و لە کوێی ماڵەکە سفرە دادەخەین.. هەر خۆمانین، یان میوانیشمان هەیە».. هەر ئەوەندەم زانی هەڵیبڕیم و بە زەوییدا کێشام.. دەستێکم لە جێ چوو و بوورامەوە.. هەرگیز نەمزانیبوو من تاوانێکی ئەوەندە گەورەم کردووە، چونکە ئەقڵم پێی نەشکابوو.. کاتێ لە هەیوانەکەدا چاوم کردەوە، لەسەر دۆشەگێ پاڵیانخستبووم و گیانم کوترابوو.. مامە گەورەکەم، کە بەتەواوی لە باوکم جیاواز بوو و لە هەموو ژیانیا باوەڕی بە لێدانی منالڵ و هیچ ڕۆحلەبەرێکی تر نەبوو، کردمیە باوەشیەوە و ویستی بمبات بۆ ماڵی خۆیان، چونکە ئامۆژنیشم منی بە کوڕی خۆی دەزانی و زۆربەی ژیانی منالیی خۆمم لەگەڵ ئەودا بەسەربردووە..

مامم لە دەرگای حەوشە بە قورگی پڕ لە گریانەوە بە باوکمی وت، کە ئیتر تا ماوە ناهێڵێت چاوی پێم بکەوێتەوە.. ئینجا باوکم دەستی بە گریان کرد و هات منی لێ سەندەوە.. مامم زۆر سەرزەنشتی کرد و پێی وت، کە هەرگیز ئەوەی ئەو دەیکات، کارێکی راست نییە.(١٤)

منالان فێربوون یانسیبیان درووستدەکرد و دەیانفرۆشت.. کاغەزی بچکۆلەبوون و لوولکرابوون.. بە زۆری سفر دەردەچوون.. منیش رۆژێکیان لاساییم کردنەوە و لە کۆڵانان دەمگێڕا.. هاوارم دەکرد:

ـ یانسیب پارە دەردەچی.. یانسیب پارە دەردەچی.

هەر لە کۆڵانی خۆمان چەند دانەیەکم فرۆشت و سفر دەرچوون.. ژنێکی «سەیداوەی ئەوبەر» سێ چوار منالی لەگەڵ بوو، وڕکیان بۆ یانسیب گرت و ناچار بۆی کڕین.. منالەکان قاقەزەکانیان خستە گیرفانیانەوە و رۆیشتن.. نەیانکردەوە ئاخۆ دەرچووە، یان نا.. وا دیاربوو لە ماڵەوە هەڵیاندەپچڕین و پارەکەیان لە باوکیان دەسەند.. بەو شتە پێدەکەنیم و هاوارم دەکرد:

ـ یانسیب پارە دەردەچی.. یانسیب پارە دەردەچی.

لەپڕ باوکمم بۆ دەرچوو و هەر خێرا گرتمی.. پارە و زەرفی یانسیبەکەی فڕێ دا و بە زللە تێمکەوت.. باوکم رازیی نەدەبوو شتی چاک بفرۆشم، ئینجا یانسیبییش..!!

جارێکیان کوڕێکی دراوسێی ماڵە کۆنەکەمان پەشمەکی دەفرۆشت، کە لە هەولێر پێی دەڵێن «شەعرلبەنات».. بۆ ئێمە و دایکمی باسدەکرد، کەوا بەیانیان پێش ئەوەی دنیا رووناک بێتەوە، ئەو دەچێت لەبەر ئەو دووکانە سەرە دەگرێت.. جارێکیان ئەوەندە زوو چووە، هێشتا دەستیان بە ئیش نەکردووە.. گوشێکی لەسەر ئەو شۆستەیە داخستووە و لەسەری نووستووە.. دایکم دوای ئەوە هەمیشە دەیگێڕایەوە و ئاخی هەڵدەکێشا.. من دیمەنەکەیم دەهاتە بەرچاو و زۆر کاری تێدەکردم.. دەستەکانیم دەبینی جووتی کردبوون و لایەکی سەری خستبووە سەریان.. قاچەکانی گرمۆڵە کردبوون و ئەژنۆکانی زۆریان نەمابوو بگەنەوە لای

دەمی.. چاوەکـانی نووقـابوون و لە خـەودا هەڵدەلەرزی.. حـەزم زۆر لەو شـێـوە ئیشکردنە بوو و خەونم پێوە دەبینی، بەڵام چەند لە دایکم دەپاڕامەوە، ڕێم بدات منیش ئاوا ئیش بکەم، ئەو رازیی نەدەبوو.

من هەرگیز شتەکانی خۆمم بە باوکم نەدەوت، چونکە شەرمی من لەو سنووری نەبوو.. باوکم لە ماڵەوە ئاوا بوو، کەچی لەگەڵ خەڵک بە قسەخۆش ناسرا بوو و لە دووکان گاڵتەی سەیر سەیری لەگەڵ ئەم و ئەودا دەکرد.. هەندێ گاڵتەی لەگەڵ ژناندا دەکرد، من دەترسام رازیی نەبن، کەچی رازیی دەبوون و زۆریشیان بەلاوە خۆشبوو. باوکم جارێکیان بە «مامۆستا ئیسماعیل»ی هاوڕێی وت، کە قوماشفرۆشتن هەر خۆی گاڵتەیەکی خۆشە: «بەری پانە.. بەری تەسکە.. دەچێتە ئاو.. ناچێتە ئاو.. ڕەنگی کاڵدەبێتەوە.. ڕەنگی کاڵنابێتەوە.. دە بێنە با تفی لێ دەم، بزانم ڕەنگی کاڵنابێتەوە..!! هانێ بیگرە و بە ئارەزووی خۆت تفی لێ دە.. لووسە.. زبرە.. ڕەقە.. ڕەق نییە.. دە تۆ دەستی لێدە بزانە ڕەقە، یان نا..!! راستدەکەی، بەڵام تەڕیکەی، نەرم دەبێت.. بیپێوە.. کەمێ زیاد.. کەمێکی تر.. دەی مەعمیلی خۆتم.. ئەوە چییە..؟! ئەمسەر و ئەوسەری جووتکە، با خوار نەبێ.. بۆم بگرە.. با بیبڕم.. بینووسە.. بیخەرە سەر ئەوی تر.. سەری مانگ دەتدەمێ».

«بژار ئەنوەر» کوڕێکی گەنجی دراوسێی دووکانەکەیەتی و زۆر یەکتریان خۆشدەوێ، هەر جارێ دەیبینیم، پێی دەوتم، کە من چەند بەختەوەرم ئەو باوکە قسەخۆش و نوکتەچییەم هەیە.. جارێکیان پیاوێ هاتبوو و بە خەمبارییەوە وتبووی:

ـ میرزا مرد.

باوکم بەبێ ئەوەی خۆی تێکبدا، پێی وتبوو:

ـ میر نەبی، حوشتریش بی، ئەوەندە بژێ، دەمری.. ئەنگۆ کوشتتان، هەر گۆتتان میرـ زا.. میرـ زا، هەتا بەو دەردەتان برد.

جارێک دوو پیاو لەسەر مەسەلەیەک دەمەقاڵێیان بووبوو و باوکم ویستبووی

ڕێکیان بخات.. هەر وتبووی:

ـ هەوکە نە شیش بسووتێ، نە......

ئەوان دەرفەتیان نەدابوو قسەکەی تەواو بکات.. چەند جارێ ئاوای وتبوو و گوێیان لێ نەگرتبوو.. لەو کاتەدا سوالکەرێ پەیدابوو و دەستی لەبەر باوکم پانکردبۆوە.. ئەو هەر خێرا نیو دیناری لە گیرفانی دەرهێنابوو و پێی وتبوو:

ـ بگرە.. برۆ یەک نەفەر کەبابی پێ بکڕە..... خۆ ئەمن شێت بووم لۆ کەبابی.

جارێکیش پیاوێکی زۆر تووڕە ڕێی کەوتبووە دووکانەکەی و لەسەر مەسەلەیەک بۆڵەبۆڵی کردبوو.. باوکم پێی وتبوو:

ـ ئەوە ئەمن دوو شاگردم ڕاگرتیە و ڕۆژانەیان دەدەمێ، بەس لۆ ئەوەی شەڕم لۆ پەیا کەن، ئەتوو بە پێی خۆت هاتی..؟! یاخوە بەخێربێی سەر هەردوو چاوم.

ئەو دووکاندارانەی لای باوکم هەر هەموویان قسەخۆش بوون و حەزیان لە گاڵتە دەکرد.. هەر دەتوت تیپێکی شانۆن و خەریکی نواندنن.. من لەوێ خەڵکی جیا جیام دەبینی و هەمیشە گوێم لە قسەکانیان دەگرت.. لێیان ڕادەمام و سەرنجم لە سیما و هەڵسوکەوتیان دەدا.. کەچی باوکم لە ماڵەوە شتێکی تربوو و بە دەگمەن گاڵتەی لەگەڵدا دەکردین.. هەمیشە تووڕە دیاربوو و نەماندەوێرا سەیری چاوەکانی بکەین.. بۆیە هەر خەریکی داهێنانی تەکنیکی خۆپاراستن بووین لە زەبرەکانی.

ڕۆژێکی هاوین لەگەڵ دایکم شەڕمان بووبوو و بەڕاستی ئازارمان دابوو.. جا دایکم ئەگەر شتەکە پەیوەندیی بەخۆیەوە هەبوایە، ئەوا بەهەر شێوەیەک بوایە دەیگەیاندە باوکم و نەیدەهێشت بەسەرمانەوە بچێت.. باوکیشم بۆئەوەی پیشانی بدات، کە ئەوی زۆر خۆشدەوێت و دڵەکەی خۆیەتی، ئەوا دارکارییەکی زۆر سپێشەڵی دەکردین و دەیوت:

ـ بە قوربانی داکتتان دەکەم.. ئەمن بەخۆم درم نەهاتیە عەزیەتی بدەم، ئەنگۆ ئەوهای لێ دەکەن..!!

ئینجا بە تیلەی چاو لە دایکم ڕادەما، بۆئەوەی بزانێت چەند ئەو وشانەی پێ

خۆشە و چەند کاری کردۆتە سەر گۆڕانی سیمای.. درێژەی بە قسەکانی دەدا و دەیوت:

ـ لەباتی خزمەتی کەن و بیحەسێننەوە، خەم و خەفەتی دەدەنێ و تووشی عەزابی دەکەن.. هەی داوەشێن هەزار جار.

ئەو دایکە ڕۆحسووک و ناسکەمان، چۆن سیمای دەگۆڕا و چۆن زەندەقمان لێی دەچوو، کاتێ لای باوکم نارەزایی لە ئاستی ئێمەدا دەردەبڕی و دەیوت:

ـ لێرەوە یان ئەمن لەگەر خۆت دەبەی، یان ئەوانە، گەورەبووینە و پێیان ناوێرم.

بێگومان باوکم ئەگەر بەدەستی بوایە یەکەمیانی هەڵدەبژارد و دایکمی لەگەڵ خۆی دەبرد، چونکە یەکتریان زۆر خۆشدەویست و ناومان نابوون «مبتدأ» و «خبر».

ئەو ئێوارەیە باوکم هاتەوە و کارتۆنێکی بە دەستەوە بوو.. ئێمە وا هەڵدەلەرزین، ئاخۆ کەی دایکم سکاڵای خۆی دەکات و کەی لێدانەکە دەخۆین.. دوای ژەمی ئێوارەیە، یان پێشترە.. لەناو چیمەنی حەوشەکە دانیشت و کارتۆنەکەی خستە بەردەمی خۆی.. کردیەوە و ئاریەلی تەلەڤزیۆنەکەی هێنایە دەرێ.. بانگی کردین و پێی وتین، کە ئەمە دانەیەکی تازەیە و لە ئۆرزدیی وەریگرتووە.. ئێمە ئەوەمان بەلاوە خۆشبوو و بە بۆنەیەکی چاکمان زانی بۆ دەربازبوون.. پەیتا پەیتا دەمانبەست و بە شانوباهویمان هەڵدەدا.. ئافەرینمان لە باوکمان دەکرد، چونکە ئەو ئیشە چاکەی بۆ کردووین.. هەر زوو زوو پێمان دەوت، کە چۆن توانیویەتی لەو قەرەباڵغیە وەریبگرێت.. ئەویش هەموو جارێ ئاوا دەیگێڕایەوە و تەمسیلی جووڵەکانی دەکرد، گوایە سەدان خەڵک وەستاون و ئەو زۆر درەنگ چووە.. لەو کاتەدا کوێرێک هاتووە و لەملا و لەولاوە بە دەستەکانی پاڵی بە خەڵکەوە ناوە.. خەڵکەکە لە ترسی گۆچانەکەی دەستی و زللەکانی، خۆیان لاداوە.. تا گەیشتۆتە بەردەمی کابرا.. باوکیشم هەر لە سەرەتاوە توند پشتی کوێرەکەی گرتووە و دوای ئەو وەریگرتووە.. ئیتر ئێمە کەمێ بەڕاستی و زۆریش بە تەمسیل پێدەکەنین و دەمانویست ڕۆژەکە ئاسایی

بکەینەوە.. باوکیشم پێی خۆشبوو ئێمە ئاوا بەو دیمەنە دەتریقێینەوە و لەگەڵمان قاقای لێدەدا.. لەپڕ دایکم لە چاوەکانی باوکمی ڕوانی و پێکەنینێکی پڕ لە مەغزای کرد، کە زۆر تایبەتبوو بە خۆی و باوکم دەیزانی هەمیشە دوای ئەو خەندە ساردە ڕووداوێکی گەرم دەبیستێ، وتی:

ـ بزانە چەند سالحن، دەرێی هیچیان نەکردیە..!!

ئیتر ئێمە خۆمان بۆ لێدان ئامادە کرد و باوکم پرسی:

ـ یاللا خێر..!! چییان کردیە دیسان..؟!

دایکم سکاڵای خۆی کرد و باوکم بە ئاریەلەکە تێمانکەوت، کە هێشتا بەتەواوی نەمانبەستبوو و بۆ خۆی لەتوکوت بوو.. ئاریەلە کۆن و ژەنگاویەکەی سەربانیش، کە لە «ژاپۆن»ەوە هاتبوو و ئەو ماوەیە پێرفێکت فێری هەولێریی و دیالێکتیکەکانی تری زمانی کوردی ببوو، قاقای لێدەدا و بە دەنگە بڵحەکەی دەیوت:

ـ بەخوای پێم خۆشبوو..!! دەتانویست ئەوی لەجێی من دانێن و فڕێمدەن هەی بێوەفاینە..!! دەبیخۆن دەی..!! ئەی ئەو دەستانەت خۆش بی عومەر کاکەسوور، بەراستی بەدرم بوو.. هەر بژی دۆستایەتی و هاوکاریی نێوان عومەر کاکەسوور و بەدریە حەمەدی ژنی لەپێناو هێنانەدیی ماڵێکی ئارامی دوور لە ئاژاوەی منداڵی هاروهاج و چەقاوەسوو.

ئێوارەیەکی هاوین کۆمەڵێ ژنی خزمی دایکم بە میوانی هاتبوون بۆ ماڵی ئێمە و لە ژوورەوە بەدەم قسەوە قاقایان لێ دەدا.. پێڵاوەکانیان لە هەیوانەکە داکەندبوو.. من چووم لە هەر جووتێک تاکێکیانم شاردەوە.. کاتێ هەستان و ویستیان بڕۆن، هەر یەکەی تاکێکی لە پێ کردبوو و بۆ ئەوی تری دەگەڕا.. دیمەنێکی چەند بڵێی سەیری هەبوو و من بە تیلەی چاو سەیرم دەکردن.. دایکم هەر زوو تێگەیشت و بانگی کردم.. نکوولییم لێ کرد و گوێچکەی گرتم.. نەدەبوایە دانی پیادا بنێم، بەڵام بۆ هەر یەکێکیان پێم دەوت، با فلان شوێنی بۆ بگەڕێن، بزانن لەوێ نییە.. خوشکە گەورەکەم دەچوو و دەریدەهێنا.. باوکم

هاتەوە و دایکم بەوی سپاردم.. بە شەق و بە زللە تێمکەوت و هەقی ئەوانی لێ کردمەوە.

باوکم دوای هەموو دارکارییەکی ئێمە، ئاخی قووڵ قووڵی هەڵدەکێشا و زۆر خەمناکانە دەیوت:

ـ خەونم دیتبوو، دەبایە چشتەک لەو مارەی بقەومێ.

ترسێکی زۆری لە خەون هەبوو و هەمیشە کارەکتەری خەونەکانی بەڕێوەیان دەبرد.. لەسەر لێکدانەوەی خەونەکانی ژیانی خۆی و هی ئێمەی دادەڕشت.. بەیانیان، کاتێ بەرچاییمان دەخوارد، بەترسەوە لێمان رادەما و بەدەم ئاخهەڵکێشانەوە پێی دەوتین:

ـ خەونم دیتیە، زۆر ئاگاتان لە خۆتان بی.. دوور نەکەونەوە.

جا باوکە گیان تۆ کەی خەونت نەدیوە و ئێمە کەی زۆر ئاگامان لە خۆمان نەبووە و کوا دوورکەتووینەتەوە..؟! ئەمەش نەگبەتییەکی دیکەی ئێمە بوو و زیاتر سنوورەکانی سەربەستییمانی تەسکدەکردەوە.. بەڕاستییش هەندێ لە خەونەکانی سەیربوون و بەدیاریەوە دەحەپەساین.. بەیانیەکیان بەترسەوە سەیری کردین و بە من و براکەمی وت، کە ئەمڕۆ نەچین بۆ قوتابخانە و لەماڵەوە بمێنینەوە.. ئەوە بەلای ئێمەوە زۆر سەیربوو و بەحەپەساویەوە لێی راماین.. ئەو ئەگەر بە دەستی بوایە لە رۆژانی هەینی و پشووی و نیوەی ساڵ و سەری ساڵیش دەیناردین، ئەی بۆ ئەمڕۆ ئاوا دەڵێت..؟! کاتێ لێمان پرسی، وتی گوایە لە خەونیدا ئەو پلێتە ئاسنەی، کە ناوی قوتابخانەکەمانیان لەسەر نووسیبوو و بە دیواری دەرەوەی باڵکۆنەکەوە هەڵواسرابوو، لەسەر یەکێ لە شەقامەکانی بەغدایان داناوە و کۆمەڵێ پیاوی عەگالبەسەر کردوویانە بە نیشانی کلاشینکۆفەکانیان.. هەزارەها کونیان تێکردووە و تەواو سیمایان گۆڕیوە.. کەچی دوایی لە چێشتخانەیەکدا بینیویەتی وەکو قیمەکێش گۆشتیان لەسەر جنیوە.. چەند رۆژێ دوای ئەو خەونەی باوکم، ناوی قوتابخانەکەمان لە «زێوەرە»وە کرا بە «عێراق»..(١٥)

ئەمە بەشێک بوو لە سیاسەتی تەعریب و دوای هەرەس ناوی زۆربەی

قوتابخانەکانیان گۆڕی.. «قازی محەمەد»ی دراوسێشمان کرا بە «یەکگرتن».. ئەوسا من پۆلی «شەشەم»ی سەرەتایی بووم و وەکو زۆر قوتابیی تر ئەمەم بەلاوە ناخۆش بوو.

من ئەو شکستە گەورەیەی شۆڕشم بیرنەدەچووەوە و هەمیشە لە خەیاڵمدا تاووتوێم دەکرد.. رقێکی سەیرم لە بەعس بوو و رۆژانە لەگەڵ هەندێ لە منالآنی گەڕەکەکەمان بە زمانە ساکارەکەی خۆمان باسی کوردایەتی و دەستپێکردنەوەی شۆڕشمان دەکرد.. «رزگاری مامۆستا عەبدوللا» و «بارامی حاجی کەریم» دوو کوڕی گەڕەکەکەمان بوون و جورئەتێکی سەیریان تیابوو، کە دواتر رۆڵێکی گەورەیان لە خۆپیشاندانەکانی قوتابیاندا بینی و هەردووکیشیان گیران.. من زۆر گوێم لێدەگرتن و دڵم پێیان دەکرایەوە.

بەیانیان زوو زوو پێش هەتاوکەوتن دەچووم بۆ نانەواخانە و لە رێگا بە تەباشیر لەسەر هەموو دیوارەکانم دەنووسی: «بژی کوردستان.. بژی مەلا مستەفای بارزان».. دایکم و باوکم هەمیشە ئافەرینیان لێ دەکردم، کە ئەوەندە ئاقڵم و بەبێ قرە دەچم نانیان بۆ دەکڕم.. کوڕێکی لە خۆم گەورەتر، کە زۆر رقی لە پارتی و بارزانی بوو و یەکێک بوو لە قوتابییە بەعسیەکانی «ناوەندیی ....»، گومانی لە من کردبوو.. رۆژێکیان رێی لێ گرتم و پێی وتم، کەوا دەزانێ من ئەو شتانەم نووسیوە.. من نکووڵییم لێ کرد و ئەو جنێوی بە بارزانیی دا.. ئینجا بە منی وت، کە وەکو ئەو جنێوی پێ بدەم.. هەر چۆنێ بوو خۆم دەربازکرد، بەڵام نەموێرا هیچی تر ئەو کارە بکەم.. «ئەو کوڕە لە دوای راپەڕین بەشێوەیەک گۆڕا، کە بەلای هەموومانەوە سەیر بوو».

«شوان سلێمان» کوڕێکی تر بوو، تازە لە لادێوە هاتبوو و لە ماڵی «مامۆستا عوسمان»ی مامی دەژیا، کە دواتر لە خۆپیشاندانی قوتابیان رۆڵێکی چاکی بینی.. بۆ خۆشیی ناوم نابوو «شوان عارەب» و ئێستاش زۆر کەس وا دەزانن ئەمە ناوی راستەقینەی خۆیەتی.. بووین بە هاوڕێی یەکتر و بەبێ ترس باسمان لەو مەسەلانە دەکرد.. ئەویش بە حەماسێکی لە رادەبەدەر و رۆحێکی هاوچەرخانەوە هەڵسوکەوتی دەکرد و زانیاریی زۆری دەربارەی دەستپێکردنەوەی

شۆڕش هەبوو.. حەزی لە هونەر و ئەدەب دەکرد و زۆر دڵی بە ژیانی شارستانی دەکرایەوە.. من هەمیشە بە بینینی ئەو گەشبین دەبووم و بەڕاستی خۆشیمدەویست، بەڵام دواتر کە زانیم ئێمە دوو ڕێبازی جیامان هەیە، تا توانیم خۆم لێی دوورخستەوە.

من بێجگە لە پارتی و بارزانی، باوەڕم بە هیچ پارت و سەرکردەیەکی تر نەبوو.. تەنها ئەوان دەیانتوانی لە دڵما بچەسپێنن، کە ڕۆژانی سەرەتای منالییم بەسەرنەچووە و بەردەوامە.. بەردەوامە و درێژەی هەیە.. دەرکەوتنی بیروباوڕی تر و سەرکردەی تر پێش هەموو شتێک هەڕەشەبوو لە منالیی من و هەستم بە گۆڕانی سیمای شتەکان دەکرد، کە لای من پیرۆزبوون و نەدەبوایە بگۆڕێن.. ئاخر گۆڕانەکان زەندەقیان دەبردم و ڕابردوومیان دەسڕیەوە.. هەستم بە نامۆیی دەکرد و لە ناخەوە تێکدەشکام.. خەونم بە گەڕانەوەی شکۆی «بارزانی»ی باوکمەوە دەبینی و بە هیوابووم دەستەڵاتی بەسەرچووی پارتەکەم بگەڕێتەوە.. زەرد ئەو ڕەنگەبوو، کە هەمیشە لەگەڵمدا دەژیا و بە زەلیلیم دەبینی.. لەناو ڕەنگەکانی تردا بەدەریان نابوو و بەزەییم پیادا دەهاتەوە.. ئەو ڕەنگەبوو، کە «پەری»ی جوانەمەرگ کردبووی بە ئاڵا و بە دەنگە خورافیەکەی گۆرانییی بۆ وتبوو.. ڕەنگی قوتابخانەکەمان و هی کراسی «ئەسکەندەر قولی»ی یاریزان و «ئەکرەم شینە»ی قسەخۆش و زۆربەی قوتابیانی دیکە بوو.. هی جلی زۆربەی خەڵکی گەڕەکەکەشم بوو.. ڕەنگی ئەو قژە درێژ و خاوەی «بەگیسی ئیدریتە»ی دڵپاک و ڕۆحسووک بوو، کە ئەستێرە ڕەونەقدارەکان کردبوویان بە هێلالانە و شەوان تیایدا سەرخەویان دەشکاند.. ئەو ڕەنگەبوو، کە جارێکیان خوشکە گەورەکەم لەسەربانی خانووە کۆنەکەمان بەچپە پێی وتبووم، ئێمە ئەومان خۆشدەوێت و لەگەڵیا گیانم بەژێر لەزەت و موچورکێکی سەیردا کەوتبوو.. ئەمە لە کاتێکدابوو دەستی کردبووە ملمەوە و بەجووتە لە خۆری دامێنی ئاسمانە بێگەردەکە ڕادەماین، کە لە قازێکی خەڵتانی خوێن دەچوو و پەلەقاژەی پێکەوتبوو.. وردە وردە پەشمەکئاسا دەتوایەوە و تارماییەکی کاڵی بە دوای خۆیدا بەجێدەهێشت.

وەکو چۆن «هیتلەر» لەگەڵ شکستی شەڕی یەکەمی جیهانییدا دەتلایەوە و

خەونی بە شکۆیەکی تری ئەڵمـانیـاوە دەبیـنی، منیش لەگەڵ شکسـتی «٧٥»دا دەژیام و خەونم بە گەڕانەوەی ئەو رۆژگارە بەسەرچووەوە دەبینی، کە نەمتوانیبوو ئازادانە تیایاندا بژیم و تێریان لێ بخۆمەوە.. بەڵام جیاوازیی من و «هیتلەر» زۆر زۆر بوون.. ئەو عەریفێکی برینداری شەڕبوو، کتێبی «خەباتی من»ی دەنووسی و شکۆمەندیی بۆ خۆی دەویست.. من منالێکی دەستەپاچە بووم و شکۆمەندییم بۆ کەسانی سەرووی خۆم بوو.. دواجار «هیتلەر» زۆڵ بوو و من کوڕی شەرعی و راستەقینەی باوکی خۆم.. ئەو باوکەی بەچرکە چاوەکانی لێم غافڵ نەدەکرد و تا گەورەتر دەبووم، زیاتر ترسی لێ پەیدا دەکردم.. دەیویست منیش وەکو خۆی هەر لە دوورەوە ئەو شتـانەم خۆشبوێت و تەنها بەنهێنی لە رادیۆوە هەواڵەکـان ببیستم.. بەڵام نا، من جیابووم و بینین و گوێگرتن تینوویەتییان نەدەشکاندم..................(١٦)

Danmark_Værløse

پەراوێزەکان:

(١) تەنها بە پێی ئاگاداریی من لەو چەند قوتابییەی لێرەدا ناویان هاتووە، ئەمانە نەماون: «عەبدوللا» و «کامیل» بوون بە سووتەمەنی شەڕی قادسیە. «عەلی کۆخە»ی برای «عەبدوللا» لە ٣١ی مارتی «١٩٩١»، ڕۆژی گیرانەوەی هەولێر بە دەستی بەعس، شەهید کرا. «موحسین جەرجیس»، کە کوڕێکی هەژاری بێباوک بوو و هەر لەو ڕۆژەوە دەیتوانی هەنگاو بنێ، لە کۆڵانان دۆڵدرمە و چلوورە و پەشمەکی دەفرۆشت. لەگەڵ «سمکۆ»ی برای، کە ئێستا بە «کاک خەبات» ناسراوە، دوو زیرەکترین قوتابیی قوتابخانەکەمان بوون. گەنجێکی ڕۆشەنبیر بوو و هەوڵی زۆر جوانی لە بواری شیعردا هەیە. گیرا و دواتر لە سێدارە درا. «بەختیار ڕەحمان»یش چەپێکی خوێنگەرم بوو، دەیان جار لەسەر شەقامەکان سنگی دابووە بەر گوللەی بەعس و نەیانپێکابوو، کەچی بوو بە قوربانیی کۆمەڵگای دواکەوتووی کوردەواری و گوللەی تایەفەگەری زەفەری پێ برد. دڵنیام ژمارەی قوربانیەکان لەوە زیاترە و من ئەوانی ترم نەزانیوە.

(٢) ئێستا «شادە»ی خوشکم مامۆستایە و نووسەریشە.. چیرۆکی کورت و هی منالان دەنووسێت.. ئەمە ئەو ناوەیە، کە لە ماڵەوە پێی بانگ دەکەین، بەڵام خۆی ناوی «شادیە»یە و بە «شادیە کاکەسوور» بەرهەمەکانی بڵاودەکاتەوە.

(٣) ساڵی «٩٦» لە مووسڵ بیرۆکەی «تەڵەی مشک لە قوتابخانە دەچێت»م کردە چیرۆکێک و لە «٩٧» دەسکارییم کرد، کە بەتەمام لەگەڵ کۆمەڵێکی تردا چاپی بکەم.

(٤) ئەوانەی لە قۆناغی ناوەندی و دواناوەندی و دواتردا منیان ناسیوە، هەرگیز باوەڕ ناکەن ڕۆژێک لە ڕۆژان شەرمن بووبم.. لە ناوەندی و دواناوەندییدا یەکێ بووم لە قوتابیە بزێو و بێشەرمەکان.. جارێکیان لە پێنجی ئەدەبی چاودێر بیری چووبوو ئەو دەفتەرە پیشانی مامۆستا «محەمەد ئیسماعیل»ی مێژوو بدات، کە ناوی غایبەکانی تیا دەنووسی و دەبوایە مامۆستاکان ئیمزایان بکردایە.. ئەوەبوو بردبووی بۆ ژوورەکەی.. بە چاودێری وتبوو، بۆچی ناوی منی نەنووسیوە، ئەویش وتبووی، کە من هاتووم و لە پۆلەکەم.. باوەڕی نەکردبوو و ناردبووی بە شوێنما.. کاتێ چووم و بینیمی، پێکەنی و

وتی، گوایە هەرگیز ناچێتە ئەقڵەوە من لە پۆلەکە بووبێتم و دەنگم نەهاتبێ.. باوەڕی نەکردبوو من چلوپێنج دەقە بەهێمنیی دانیشتبێتم و بەزمێکم نەنابێتەوە.. قسەیەکم نەکردبێت و قوتابیەکانم نەهێنابێتە پێکەنین.. هەقی خۆیەتی لێرەدا باسی ئەو مامۆستا دڵسۆزە بکەم، کە زوو سەرۆکی یەکێتیی مامۆستایانی کوردستان و بەڕێوەبەری پەروەردەی هەولێر بوو، دوای شکستی شۆڕش، رژێمی بەعس لێی خست و کردی بە مامۆستا لە «دواناوەندیی رزگاریی کوڕان».. شارەزاییەکی ئێجگار زۆری لە مێژوودا هەبوو و زۆربەی سەرچاوە کۆن و تازەکانی خوێندبووەوە.. کتێبخانەی ماڵەکەی، کە «کاک فەتحی کەریم» و من زۆر جار کتێبمان لێ قەرزکردبوو، لە کتێبخانەی گشتی زیاتری کتێب تیابوو.. ئەو مامۆستایە لەو خۆپیشاندانانەی قوتابیان لە سەرەتای هەشتاکاندا رۆڵێکی چاکی بینی.. کاتێ بەعس لەگەڵ «مامۆستا جەلال»ی بیرکاری بۆ قوتابخانەیەکی دیکەی گوێزانەوە، چونکە بەئاشکرا دژ بە رژێمەکەی بوون و پشتگیرییان لە داخوازیەکانی قوتابیان دەکرد، قوتابیان هەر بە خۆپیشاندان و مەراسیمێکی تایبەت هێنایاننەوە.. بەعسیشیان ناچار کرد داوای لێبوردن بکات.. من و زۆر کەسی دیکەش قەرزاری ئەو مامۆستایە و «مامۆستا ئەسغەر تاڵب مەجید» و «مامۆستا نورەدین»ی عەرەبی و «مامۆستا پەترۆس»ی بیرکاریین و یارمەتیی زۆریان داوین.

(٥) ئەو رووداوە ئەوەندە کاری تێکردووم، بەرادەیەک کاتێ ویستوومە لە رۆمانی «ئای لەڤیلیا لەڤیلیا..!!»دا تەوزیفی بکەم، نەمتوانیوە ئەو دیمەنە راستەقینەیە دەسکاریی بکەم.. لە کاتێکدا حەوشەکەی ماڵی «نەوال»ی کارەکتەری سەرەکیی رۆمانەکە کاشییە و کەروێشکەکان لەوێدا خنکاون، من نووسیومە لەسەر کاشیەکان، رێک لەو شوێنەی ئاو کۆنکرێتەکەی چاڵکردبوو.. دوایی هەستم بەو هەڵەیە کرد.

(٦) دیارە ئەو کەشوهەوایەی منی تیادا دەژیام، رێگەی نەدەدام بەچاکی لە مەسەلەکان تێبگەم و زۆر جار لە هەندێ شت دەترسام، کە دواتر لای باوکم ئاسایی بوون.. باوکم دوای ئەوەی ئێمە لە زانکۆ وەرگیران و بەشێ لە ئاواتەکانی هاتە دی، بەشێوەیەک گۆڕا، کە بەلای هەمووومانەوە سەیربوو.. زۆر ئاسایی بوو، کە کچانی هاوڕێی من و براکەم بە میوانی دەهاتن بۆ ماڵمان و چەند بڵێی بەڕێزەوە بەخێرهاتنی

دەکردن.. لە دەرەوە کاتێ دەیبینین، سڵاوی لە ئێمە و لەوان دەکرد.. زۆر جار لەناو پاس پارەی بۆ داوین.. باوکم لە هەموو ژیانیدا جیاوازیی لەنێوان ئێمە و خوشکەکانماندا نەکردووە.. «نادیە» و «تاڤگە»ی خوشکم هەرگیز بیریان نایەت باوکم لێی دابن، یان لێیان تووڕەبووبێت.. پێی خۆشە و شانازیی بەوەوە دەکات، کە ئێمە خەریکی خوێندنەوە و نووسینین، ئەگەرچی لە سەرەتا و ناوەڕاستی هەشتاکاندا چەند جارێ لە ترسی پشکنینی ماڵان لە لایەن بەعسەوە، کتێبخانەی منی سووتاندووە و قەدەغەی کردبوو هەموو کتێبێک بهێنمەوە ماڵ.. من سوپاسی دەکەم، کە ئەو منی کرد بە چیرۆکنووس و فێری تەکنیکی چیرۆکنووسینی کردم.. فێری کردم، کە لە دووتوێی هەموو ڕووداوێکدا کۆمیدیا و تراژیدیا بەجارێ هەن و رق و خۆشەویستیی لە یەکتر جیانیین.. ئەمەم بە خۆیشی وتووە.. بەڵام من نایشارمەوە ئێستاش لە باوکم دەترسم و لەم دوورەشەوە حیسابی بۆ دەکەم.. لە زۆربەی شتەکانمدا پرسی پێ دەکەم و رای ئەو وەردەگرم.. هەندێ لە خزمەکانیشم ئێستا بە چاوێکی جیاواز لەوەی منداڵیی سەیرم دەکەن و بۆیان دەرکەوتووە، من ئێجگار بەو شێوەیە نەبووم، کە ئەوان بۆی چووبوون.

(٧) باوکم ڕێزێکی زۆر لە کەسانی هونەرمەند دەگرێت و زۆربەی ئەکتەر و گۆرانیبێژەکان هامشۆی دووکانەکەی دەکەن.. بەتایبەتی ئەوانەی سەر بە ڕژێم نەبوون.. «بەختیاری مامۆستا رەشید» کەمانجەژەنێکی دراوسێمانە، باوکم بەقەدەر ئێمەی خۆشدەوێت، نەک هەر لەبەر ئەوەی کەسێکی باشە، بەڵکو لەبەر ئەوەیش، کە هونەرمەندێکی بەتوانایە.

(٨) ئەسکەندەر لە بنەڕەتدا ناوێکی یۆنانییە و لە زمانەکانی تر دا بۆ زۆر شێوە گۆڕاوە وەکو ئەلیکساندەر و ئەلیخاندرۆ.

(٩) هاوڕێیەکی سەردەمی منداڵییم لە نامەیەکیدا بۆی نووسیوم، کەوا بە «ئەسکەندەر قولی»ی وتووە من لە چیرۆکی «جیهان لە فنجانی قاوەدا» باسی ئەوم کردووە و زۆری پێ خۆشبووە.. هەر ئەو هاوڕێیەم لە نامەکەیدا پێی وتووم، کە من ئەگەر راستدەکەم با چەند دۆلارێکی بۆ بنێرم.. بەراستی جێگای داخە لەو کوردستانەی، بانگەشەی ئازادی و یەکسانی و خۆشگوزەرانیی تیا دەکرێت، «ئەسکەندەر قولی» بە ڕەزەڵخوایی بژی و پێویستی بە چەند دۆلارێکی من بێت، کە گەورەترین سامانی خۆی

کردە قوربانیی شۆڕش.

(١٠) دە ساڵ دواتر لە «مووسڵ» ئەو کتێبەم بە یادی منالّییمەوە خوێندەوە. بیرم ماوە «سیمۆن دی بۆڤار» لە پێشەکیەکەیدا باسی ئەشکەنجەدانی «جەمیلە بوپاشا» لەلایەن جەللادەکان و چەوساندنەوەی جەزائیریەکان بە دەست خەڵکی وڵاتەکەی خۆی دەکات. نووسیویەتی جەللادەکان بە بوتڵ پەردەی کچێنیی «جەمیلە»یان دڕاندووە و بەناشیرینترین شێوە ئەشکەنجەیان داوە. هەروەها دەڵێ: «ئێمەی فەرەنسی، هەر هەمووومان لەم کۆمەڵکوژیەدا بەشدارین».

(١١) ئەم وشانە مەنەلۆژی ناخی منالّێکی یانزدە ساڵانن، کە لەگەڵ تێڕوانینی ئێستامدا زۆر جیاوازن.. پێم وایە کاتێ دەمانەوێ بکوژبین، پێویستمان بەوە نییە بزانیین پەلامارده‌رین، یان بەرگریکەر. لە هەردوو حاڵەتەکەدا گوتاری مەرگ پێکدەهێنین. مەرگیش پێش ئەوەی بگاتە جەستە و رۆح، لەناو زماندا بەرێوە دەچێت.

(١٢) کوڕێکی گەڕەکەکەمان بوو و لە پۆلی پێنجی سەرەتایی بەیەکەوەبووین.. یەکێ بوو لە هاوڕێ هەرە خۆشەویستەکانی منالّییم و دواتریش گەنجێکی خاوەن خەونی جوان بوو.. باوکی لە شەستەکان لە شەڕی کوردکوژییدا شەهیدبوو و خۆیشی لە هەشتا و سێ.. بێگومان ئەو چەند گوللەیەی گیانی «سەفین»یان بڕی، نەیانناسیبوو و نەیانزانیبوو چ دڵێکی پاکی پێوەیە، ئەگینا دەبوون بە پەپوولە و بەسووکی لەسەری هەڵدەنیشتن.

(١٣) دوای ئەوەی لە مانگی مایسی ساڵی «٩٢» کوردستانم بەجێهێشت و لە تەمووزی «٩٦» گەڕامەوە، باوکم لە بەردەرگا دانیشتبوو و چاوەڕێی منی دەکرد، بەڵام بەپێچەوانەی ئەوسای منالّیی، کە هێز لە گیانیدا دەچۆڕایەوە و جەبەرووت و هەیبەتەکەی بە زەقی دەبینرا، زۆر کز و بێهێز دەردەکەوت.. بەپێچەوانەی جاران، کە بۆ ئەوە چاوەڕێی دەکردم، تا بەرزمکاتەوە و بە ئەژنۆ بەهێزەکانیمدا بکێشێت، دەیویست چرکەیەک زووتر بگەم و لە ئامێزە بێهێزەکەیم بگرێت.. لە تاکسیەکە دابەزیم و من ئەوم کردە باوەشم.. گیانی خاو خاو، دەترسام وەکو پەشمەک لەناو دەستما بتوێتەوە.. هەموو ئەو رۆژانەی ژماردبوو، کە منی تیادا نەبینیبوو.. هەر ئەوسا بەدەنگێ، کە گریانی زۆر گۆڕیبووی و لەرەیەکی زۆر گوناحی تێکەوتبوو، پێی وتم، ئەوەندە ساڵ و ئەوەندە رۆژەیە

من رۆیشتـــووم.. دواییش لە ژوورەوە هەر بەو دەنگە کزەی، کـە گـریان بەزەحـمـەت دەیهـێـشت گـوێم لێی بێت، دەیوت، گـوایە رازیی نـەدەبوو لە دەرگـا دووربکـەومـەوە، نەیدەزانی رۆژێ دێت دەگەمە ئەوپەڕی دنیا.

(١٤) ئەو مامە ئازیزەم «ئیسماعیل کاکەسوور»، لە هەموو کەسێکی دیکە زیاتر لە من تێدەگەیشت و زۆری خۆشدەویستم.. رۆحێکی پاکیی گەنجانەی هەبوو و هەمیشە بەرگریی لێ دەکردم، بەڵام بەداخەوە تووشی نەخۆشیی شێرپەنجە بوو و ئەو سەرمایە گەورەیەم لە دەست چوو.

(١٥) خـەونە سـەیرەکـانی بـاوکم تـا ئێـســتــاش بەردەوامن و زۆریانم لای خـۆم نووسیـونەتەوە.. سـاڵی «٩٧» خـوشک و براکـانم دەیانەوێت نامـە بۆ من بنووسن.. جـا نامەکانیان هەرگیز ئاسایی نیین و پڕن لە نوکتە و قسەی خۆمانە.. دەربارەی هەر ناوێ، کـە من دەیانناسم لە «رووناکی» و «سـەیداوە»، بە شـیـعـر چەند شـتـێکی هەزەلیـیـان نووسـیـبـوو.. ئیـتـر تا دووی شـەو هەر نووسیـویانە و پێکەنیـون.. باوکم لەودیو لە ژوورەکـەی خۆی نووسـتـووە و تەنهـا جـار جار لەگـەڵ قـاقـالێدان بێـداربۆتەوە.. بـەیانی هەستابووەوە و وتبووی، گوایە لە خەونیدا سەگ هەموو خەڵکی گەڕەکی «سەیداوە»ی خـواردووە و کـەسی نەهێـشـتـووە، بێـجگە لە «.......»، کـە تەنـهـا نیـوەی خـواردبوو و نیـوەکـەی تری مـابـووەوە.... بۆچی..؟! چونـکە ئەوان لاپەڕەیەکـیـان لـە دەست دڕابوو و لەتێکی لێـبـبـووەوە.. ئەو لـەتە نیـوەی شـیـعـرێک بـوو، کـە دەربارەی ئەو کـەسـەیان نووسیوە.. واتە نیوەی شیعرەکە مابووەوە و نیوەکەی تریان فڕێدابوو.

(١٦) ئەگەرچی لە منداڵییەوە پارتی بووم، بەڵام لە سەرەتای هەشتاکان لە رێگەی «خ. س»ەوە پەیوەندییم بە رێکخستنەکانی ناو شارەوە کرد و ناوی نهێنییم «بەختیار» بوو.. «خ. س» کوڕێکی خوێنگەرمی چاونەترس بوو و بە رۆحی شەستەکان و سەرەتای حـەفـتـاکـان ئیـشی بۆ پارتی دەکرد.. ئـەمـە وای لێـدەکـردم هەست بکەم، کـە زۆربەی خەونەکانی منداڵییمی تیادا بەرجەستەبووە.. خۆشەویستیەکی بێئەندازەم لە ئاستی ئەو کـوڕەدا هەبـوو و خـۆیشی زۆر چاک هەسـتی پێ دەکـرد.. یەکێ بـوو لەو قـوتابیـانەی رۆڵێکی گەورەی لەو خۆپیـشـاندانانەی سەرەتای هەشـتـاکـاندا بینی و لە زۆربەشیـان بەئاگـاتربوو.. چەند جارێ لە لایەن بەعـسـەوە گیـرا و ئەشکەنجەی زۆریان دا.. لەگـەڵ

ئەوەشـدا دواتر پەیوەندییـمـان تێکچـوو، بەڵام من ناتوانم نکوڵی لەوە بکەم، کـە ئەو هاوڕێیـەی رۆژانی سەرەتای گـەنجییم زۆر یارمەتیی داوم و بە هۆی ئەوەوە زۆر کتـێبم ناسیوە.. «خ. س» و من لە ساڵی «٨٦» لە زانکۆ بە ئێجگاریی وازمان لە پارتی هێنا و بووین بە کـۆمـۆنیـست.. دەتوانم بڵـێم ئەو شـانەیەی ئێـمـە زۆربەیان بوون بە کۆمۆنیست.. لە ساڵی «٩٢»ەوە لەگـەڵ گـەیشتنم بە ئەڵمانیا، وازم لەویش هێناوە.. ساڵی «٩٢» کۆتایی ژیانی حیزبایەتیی من بوو و مەحاڵیشە بۆی بگەڕێمەوە.. بەڵام هەرگیز لەو رابردووەی خۆم پەشیمان نییم، نە لەگەڵ پارتی و نە لەگەڵ کۆمۆنیستەکان.. هەروەکو چۆن لە هیچ ساتێکی تری ژیانی خۆم پەشیـمـان نییم، چونکە هەر هەمـوویان پێکەوە من پێکدەهێنن و بەلابردنی هەر پارچەیەکیان سیمام تێکدەشێوێ.. دیارە من تەنها وەکو بیروباوەڕ کۆمۆنیست بووم، ئەگینا ئیلتیزامێکی دیاریکراوم لەگەڵ هیچ گرووپ و رێکخراوێکدا نەبووە.. کۆمەڵێ گەنجی یاخیی بووین و بەپێی تێگەیشتنی ئەوسای خۆمان ئیشمان بۆ سەرکەوتنی سوسیالیزم دەکرد.. قوربانیی زۆریشمان دا و ناخۆشیی لە رادەبەدەرمان بینی.. ئێستا ئاواتی مناڵیی و هەرزەکاریی و سەرەتای گەنجییم هاتۆتە دی و پارتی گەورەترین حیزبی هەر چوار پارچەکەی کوردستانە.. لە هەموو کاتێکی دیکە بەهێزترە و زۆربەی دژەکانی ئەوساشمی لەگەڵدایە، بەڵام منی

لەگەڵدا نییە.

مانای هەندێ لەو وشانەی لە ئاخاوتنی هەولێرییدا بەکاردەهێندرێن:

ئاقر: ئاقڵ

ئەتوو: تۆ

ئەخر: ئاخر

ئەمە: ئێمە

ئەنگۆ: ئێوە

ئەوجا: ئینجا

ئیمتیعان: تاقیکردنەوە: ئیمتیحان. بەشێکی زۆر لە هەولێرەیەکان «ح» دەکەن بە «ع».

بالیف: سەرین، پشتی

برێ: بلێ

بەدیکو: ئەی چۆن

بەرام: بەڵام

بەرِک: گیرفان

بەعس: باس. لە «بحث»ی عەرەبییەوە وەرگیراوە

بینە: بێنە

پدوو: پووک

پرِدان: پەلاماردان.. پرِتدەمێ: پەلامارت بدەم

پلک: پوور، میمک

تەعجیل: دواخستن: «تأجیل»

تکە: دیکە، تر... رەنگی تکە: رەنگی تر... هیچیتکە: هیچی تر

چزوانم: چووزانم.

چەپرە: چەپڵە

جوون: جنێو، جوێن

چما: مەگەر، بۆچی «بە کەمێ جیاوازیەوە»

چێر: مانگا

خین: خوێن

داک: دایک

دەو: دەم

دەرارخانە: مەزاتخانە

دەرێم: دەڵێم

دەخینم: دەخوێنمەوە.. کۆشش دەکەم

رادێخی: رادەخات، دادەخات

رامارە: بماڵە، گسکی بدە

ریوی: رێوی

رۆژیار: هەتاو. ئەو رۆژانەی، کە هەور بە ئاسمانەوە نەبێت

رۆن: روون

زلوونگە: قسەکردن و رادەربڕین دەربارەی مەسەلەیەک «تعلیق»

زلوونگەر: کەسێک دەربارەی مەسەلەیک زلوونگەی هەبێ وەکو زلوونگەری یاریی تۆپی پێ«معلق».

سمێر: سمێڵ

سۆر: سوور.. سۆردەکەیەوە: سووردەکەیەوە

سوند: سوێند

شیو: چێشت

عەز: حەز

عوکمەت: حکومەت

فەرخە: بێچوو

فیتە: فیکە

قەیماغ: سەرتوێژ

قۆدی: قوتوو

کا: کوا

کەینێ: کەی

کێندەرێ: کوێ

کن: لا ، لە لای

کۆران: کۆڵان

کۆخە: کۆکە

کودی: کوولەکە

گاز: بانگ.. گازی بکە: بانگی بکە

گڕوو: گەڕ

گەلەک: زۆر

گەزە: گاز، قەپاڵ

گێ: گوێ، گوێچکە

گێچەر: گێچەڵ، شەڕ

گێسک: گسک

گۆتن: وتن.. گۆتی: وتی.. پێت نەگۆتبووین: پێت نەوتبووین

گۆزکە: گۆزە

لابەردایی: خۆدوورخستنەوە لە کاری ترسناک

لاکۆ: لاچۆ

لەگەر: لەگەڵ.. لەگەرەنگۆش: لەگەڵ ئێوەش

لەخۆڕا: لە خۆیەوە

مار: ماڵ.. مارێ: ماڵێ

ماندی: ماندوو

مزیڕ: قەڵپ، منداڵی چەقاوەسوو

منجڕ: کەسێک گەڕ لە خەڵک بئاڵێنێت و بەئاسانی لەکۆڵیان نەبێتەوە

مندار: منداڵ

نەخۆ: نەوەکا ، نەوەکو
هەراتن: رایانکرد
هەوکە: ئێستا

وەکی: وەکو.. بەڵام لێرەدا زیاتر بە مانای هەرکە، یان کاتێ بەکارهاتووە

زۆر سـوپاس بۆ ئەم هاوڕێیـانەم، کـە لە گـەیاندنی ئەم بەرهەمـە بۆ بەرچاوی خوێنەر، زەحمەتی زۆریان کێشا:

ـ کاک ئازاد ئەحمەد عومەر

ـ کاک عەزیزی قادری

ـ کاک فوئاد شابان

ـ کاک کاوەی کەریمی

تێبینی:

بەشی یەکەمی ئەم کتێبە لە مایسی «٢٠٠٠»دا نووسرا و بۆ چەند نووسەر و ئەدەبدۆستێکم نارد.. زۆربەیان چ بە تەلەفۆن و چ بە نامە رای خۆیان پێ وتم.. ئەمە هانی دام لە مانگی ئابدا لێی زیاد بکەم و وەکو بەشی یەکەم و دووەم بیخەمە بەرچاوی خوێنەر.. ئەگەرچی هیچ جیاکارییەک لەنێوان ئەو دوو بەشەدا نابیندرێت.. بەشەکانی دیکەیشی هەر بەم شێوەیە زیاد دەکرێن.

بەرهەمە چاپکراوەکانی نووسەر:

ـ ئەسپیدیلۆن، کۆمەڵە چیرۆک، سوێد، کتێبی رابوون (ژ١١)١٩٩٧

ـ ئای لەڤیلیا لەڤیلیا..!!، رۆمان، کوردستان، سلێمانی، دەزگای چاپ و پەخشی سەردەم٢٠٠٠

پاداشتی ئەم کتێبە پێشکەشە:
ـ بە پاشای تاج لەسەر نەنراوی تۆپی پێ: ئەسکەندەر قولی